INTERFERENŢA ARTELOR CRITICE. MUZICA

Încă din 1984 reputatul muzicolog francez Harry Halbreich a considerat necesar să dedice un concert întreg unei selecţii de compozitori români din tânăra generaţie, într-un Festival Internaţional de importanţă istorică pe scena Radio France pe care ziarul "Le Monde" din Paris, 15.01.1984, îl întâmpina în termenii cei mai entuziaşti: "Le dernier concert de la journee etait dedie â l'ecole roumaine que Harry Halbreich considere comme le phenomene le plus fascinant de la musique europenne actuelle"

De atunci lucrurile, în mod natural, au crescut şi s-au amplificat imens, fără a ajunge, totuşi (din motive uşor de intuit), cum se cuvine pe mapamond; n-avem edituri muzicale care să tipărească partiturile cele mai importante. Cu toate acestea, în USA şi Europa, Japonia, Australia, America Latină ori Africa de Sud, continuă să se considere fenomenul românesc ca unul din cele mai autentice ale ultimelor decenii.

Iancu Dumitrescu (Articol "Musica Nova"- Info Puls, octombrie, 2003)

Tehnoredactare: Bogdan Cichirdan
Consilier editorial: Constantin Poenaru
Coperta: Petre Cichirdan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CICHIRDAN, PETRE
Interferența artelor. Critice. Muzica / Petre Cichirdan. - Râmnicu Vâlcea : Intol Press, 2011
ISBN 978-606-92372-9-8

78

Apărut la Tipografia ALMAROM Râmnicu Vâlcea, decembrie 2011, în 200 de exemplare-Ediția 1
Copyright © 2011 Editura Intoi Press din cadrul SC Intol SRL
str. Calea lui Traian 169, bl.5, sc.E, ap.3, tel(fax) 0250 736615,
tel: 0350 401 254, 0746.029.824 Reg.Comerțului J38/ 442/ 1993.
E-mail: cichirdan@yahoo.com

Petre CICHIRDAN

INTERFERENȚA ARTELOR
CRITICE. MUZICA

Editura INTOL-PRESS
Râmnicu Vâlcea, 2011

ÎN LOC DE PREFAŢĂ

Am tipărit această carte, selectând eseurile-cronici din categoria „Muzica", însemnând: concertele vizionate de subsemnatul în sălile de concert sau pe Mezzo-TV şi a căror impresii au apărut în presa vâlceană sub semnătura autorului între 2003 şi 2007, perioadă premergătoare aderării la Uniunea Europeană, dar şi câteva din perioada următoare...

Lucrarea de față conține, de asemenea, o secțiune de Indice. Pe coperțile cărții am poziționat câteva, în ordine absolut întâmplătoare, dintre personalitățile care fac obiectul cronicilor şi care se regăsesc în lista de Indice.

Am datat fiecare cronică, fiindcă conținutul este valabil pentru data la care a fost scrisă, când am luat contact cu interpretarea (întretimp ea purtând altă alură, sau, fiind schimbată, ca şi anumite impresii ale „criticului" spectator).

Autorul îşi cere scuze pentru anumite aprecieri în neconcordanță cu cele personale ale subiecților analizați, dacă acestea, există!

Materialele nu se doresc eshaustive! Am lăsat să treacă anii tocmai pentru a recepționa şi rezolva eventualele replici în urma publicării lor.

Suntem consumatori de artă muzicală, aceasta se adresează auditorilor neprofesionişti şi ei sunt datori să îşi spună părerea despre lucrarea inerpretată în spațiul public... Dorim această calitate, de ascultători - în primul rând, care încearcă să-şi spună părerea, şi nu aceea de istoric sau critic muzical pe care nu ne-am asumat-o niciodată.

Din contră, nu o dată am defăimat-o!

Autorul

INTERFERENȚA ARTELOR
CRITICE. MUZICA

Teodor Costin şi Simfonia nr. 92, *Oxford*

Acest titlu, anost-posibil prin formă-dar nu şi în conținut, constituie emblema concertului de luni 17 februarie 2003, susținut de Filarmonica din Râmnicu Vâlcea şi care a avut în program: J. Ibert, Concertul pentru flaut şi orchestră - solist Dorel Baicu, şi Joseph Haydn, Simfonia nr. 92, „Oxford", ambele lucrări avându-l ca dirijor pe maestrul Teodor Costin, craiovean.

Amândouă părțile, concertul şi simfonia, s-au bucurat de un succes deosebit, fiindcă, atât solistul - în prima parte, cât şi dirijorul cu „de acum" orchestra sa, în partea a doua, au dat un recital de excepție, publicul, răsplătind cu aplauze manifestarea, real de elită.

Încă o dată, orchestra Filarmonicii şi-a dat prinosul într-un concert, dirijorul Teodor Costin, permițându-şi gluma de mare finețe, aceea, de a-i lăsa orchestrei plăcerea finală de culegere a aplauzelor, cu alte cuvinte, să biseze, singură (fără dirijor), finalul simfoniei (în fond, dorind să arate publicului că în contul orchestrei s-a înregistrat succesul). Nu putem uita, că acest artist plin de delicatețe şi în acelaşi timp cu o forță incredibilă de convingere a ansamblului instrumental în a-i urmări intențiile, în urmă cu 30 de ani, la pupitrul Filarmonicii din Craiova ne aducea în oraş bucuriile muzicii de calitate, lunar, şi alternativ cu Filarmonica din Sibiu dirijată de Henry Selbing. Încă de atunci le spuneam prietenilor melomani, colegi de liceu şi nu numai, că lucrările interpretate sub bagheta lui Costin sunt mai dinamice, mai percutante decât ale lui Selbing...

Astăzi, acelaşi dirijor, dar cu o orchestră simfonică a Râmnicului, impresionează cu propria-i carismă vechea sală de cinematograf (înainte de Filarmonică, în această sală sălăşuia vestitul cinematograf, „Unirea").

Detaliile tehnice, intrinseci muzicii lui Haydn (prezentate în condiţii deosebite în programul de sală, editat) sunt binecunoscute melomanului cât de cât avizat; Simfonia nr. 92, „Oxford", se înscrie, ca compoziţie muzicală, în marea şcoală a clasicismului european care avea să influenţeze profund simfonismul beethovenian. Nu degeaba, lui Haydn i se mai spunea, în lumea „muzicanţilor" cu partitură, „Papa" Haydn...

În prima parte a concertului de luni publicul a cunoscut un flautist de renume internaţional în persoana lui Dorel Baicu, care, înclinat către muzica de înalt rang, numită „de cameră" (Dorel Baicu fiind unul din creatorii cvartetului Syrinx), a ales să ne prezinte o partitură dificilă; muzică modernă: Concertul pentru flaut şi orchestră de Jaques Ibert.

Dacă în general, flautul este un instrument cu o sonoritate de multe ori asociată ca imagine plastică cu a unei grădini înflorite peste a cărei policromie valsează un fluture alb, cu aripi maiestoase, J. Ibert - compozitor care trăieşte şi scrie în secolul XX - îi modifică percepţia, aşezând sonoritatea acestui isntrument într-o agitată şi demenţială zbatere din aripi al frumosului exemplar din familia lepidopterelor.

În acest concert flautul se „chinuie" vesel să trăiască în ritmul alert, supus permanent schimbării, impus de agitaţia spirituală specifică primei jumătăţi de secol XX. Partitura este grea, iar interpretul trebuie să fie cel puţin la înălţimea unui J. P. Rampal (mare flautist francez-sec XX) pentru ca la public să ajungă ceea ce trebuie. Credem că acest concert s-ar cânta foarte bine şi la oboi sau clarinet. Secolul XX pregăteşte omul să trăiască succesiv în mai multe chipuri, în mai multe îndeletniciri, stilurile se întrepătrund, artele interferă, tehnica este din ce în ce mai influenţată de artă, şi invers, apărând un domeniu nou: estetica industrială, designul.

Din ce în ce mai mult, compoziţia părăseşte armonia sacră, dar atenţie, sacrul se redefineşte. Concertul lui Ibert interpretat de D. Baicu

ajunge la public sub mesajul dorit de compozitor. Înseamnă că nu a fost audiat degeaba, iar solistul are meritul principal.

În încheiere, menționăm, că nu suntem adepții bisului, în general, dar mai ales al aceluia în care un flaut vrea să vibreze precum corzile unei viori, chiar şi-al unui Capriciu de Paganini. (Martie, 2003)

Preotul roşu

Născut la Veneția în anul 1678 şi decedat la Viena în anul 1741, Antonio Lucio Vivaldi, căci despre el este vorba, compozitorul renumitelor „Anotimpuri", se îndreaptă de mic copil spre viața monahală, iar la 25 de ani este numit preot. I s-a spus „cel roşu" datorită culorii părului său.

Nu s-a ocupat de preoție, ci de învățământ şi compoziție, ajungând atât de renumit încât mari personalități ale timpului l-au vizitat pentru a-i asculta muzica. La şcoala unde era profesor a înființat o orchestră formată din copii, pe care o dirija şi cu ajutorul căreia îşi cânta propiile compoziții.

...Cânta la vioară, dirija (fiind considerat printre primii dirijori de profesie ai timpului), devenind în scurt timp o celebritate internațională. Interpretând şi operele altor compozitori, dând concerte în turnee organizate, Vivaldi ne pare astăzi şi ca un prim impresar artistic. A scris pentru mai marii timpului său (contele Morzin sau Carol al VI-lea), aşa, explicându-se de ce mai târziu Haydn (1732-1809) fiind muzicianul familiei Morzin, avea să descopere în biblioteca acestuia lucrarea atât de îndrăgită până în zilele noastre, „Anotimpurile".

„Extravagant şi scandalos", folosind aceste atribute în valoarea sa, Vivaldi a fost celebru şi bogat în Italia, dar a murit sărac şi uitat de toți la Viena.

„Anotimpurile", cea mai importantă lucrare, apartinând lui Vivaldi îi reprezintă stilul şi ne vorbeşte de ingeniozitatea scrisului muzical raportat la momentul apariției (1724).

„Importanța sa vine din autoritatea cu care a respins structura de concerto grosso a lui Corelli, pentru a impune forma mai scurtă a concertului cu solist în doar trei parți simetrice (Repede-Lent-Repede)... Vivaldi se află la originea conceptului modern de orchestrație" (Larousse, Dicționar de mari muzicieni, Ed. Univers enciclopedic, Bucureşti, 2000) .

Am observat această caracteristică şi în lucrarea interpretată luni seara sub bagheta lui Mihail Ştefănescu şi a solistei Meda Stanciu. Cele 12 mişcări orchestrale, apartinând celor patru teme programatice, excelând în alternanțe R-L-R, care din punct de vedere structural este de o simplitate uluitoare, neexistând decât patru mişcări muzicale - numite dialogori: vioară-orchestră unison, vioară-vioară-violă-violoncel, toate corzile la unison...

În general, Vivaldi a scris lucrări cu instrumente soliste, aducând pentru prima dată, credem, în avanscenă violoncelul şi fagotul. De fapt, aproape toate instrumentele de bază trec prin faza prim-planului orchestral. Credem că aici se află secretul frumuseții, melodicității, perenității muzicii sale, un instrument solist şi o orchestrație de subliniere mai mult decât un acompaniament. Vivaldi a scris în caracteristică MFE, adică, instantaneu muzica sa are Melodie, Fantezie şi Eficcitate, caracteristică descoperită peste aproape trei secole, mai târziu, şi la Carl Orff (cel puțin din punct de vedere al senzitivului), care, credem că a căzut pradă influenței elevate a autorului „Anotimpurilor".

Meda Staciu, concertmaistrul Filarmonicii, şi orchestra simfonică dirijată de Mihail Stefănescu ne-au adus, pentru a câta oară, în fața frumuseții armoniilor clasice, motivelor melodice, iubirii asupra organizării divine a universului uman existente instantaneu într-o lucrare interpretată foarte bine în contextul unei primăveri. De ce primăvară? Fiindcă acest concert reprezintă mai mult decât orice altă lucrare speranța ivită după o iarnă grea, speranța necesară în parcursul unui an nou pe care (trecând în context național) tot românul îl aşteaptă (destul de rătăcit în perioada nebuloasă a celor 13 ani)...

Noroc cu aceşti oameni deosebiţi, plini de cultură, „plini" de instituţia pe care o reprezintă, şi care ne transmit şi nouă această cultură nelivrească.

Meda Stanciu a cântat ca întotdeauna plină de graţie şi sub imperiul severităţii instrumentului, atingându-ne corzi ale iubirii faţă de aproape, faţă de noi înşine. Acest lucru s-a întamplat în mod cu totul special la ultima temă, „Iarna", când, se pare, că focul din căminul arhaic a inspirat-o...

La fel se poate vorbi şi de dirijorul şi directorul de instituţie, pentru a cărei înfiinţare Râmnicul a „aşteptat" încă din timpurile lui Antim Ivireanul. Atenţie însă, râmniceni! Orchestra Simfonică nu este o glumă. Este o „întreprindere" pe care altădată socialiştii numiţi (sau autonumiţi) comunişti ştiau „cu ce se mănâncă". Adică: o considerau o instituţie de grad diferenţiat, precum în organizarea economică. Spre exemplu, Filarmonica din Bucureşti era echivalentă cu Uzinele Republica; adică de grad „0". Vrem să spunem, că, mai ales acum, în perioada de integrare europeană, în mersul nostru asimptotic înspre civilizaţii, repetăm - de 23 de ani uitate, în afara culturii lemnului şi al satului românesc, evenimentele care se petrec la Filarmonică constitue „maxima moralia" cum ar spune cineva, adică sunt maximul de cultură citadină, şi acest lucru se face cu bani, bani pentru o populaţie care nu vrea să trăiască în „curs de dispariţie!" (şi apropo, în praf; imensul praf rezultat din măturarea zilnică a străzilor nestropite cu apă).

Educaţia, arta, cultura în general, sunt cele care rămân...cum ar spune Doru Moţoc pentru noi, cum am spune şi noi, interpretând muzica lui Vivaldi, Beethoven, Brahms...

Banii de care vorbim sunt atât pentru traiul artiştilor, capital vâlcean, capital „verde", cât şi pentru aducerea pe scena fostului cinemtograf a unor valori concurenţiale din cadrul altor scene regionale şi internaţionale, valori ce trebuiesc plătite... trebuiesc cumpărate „ştime" (cu „drept" sau fără drept de ascultare şi cântare).

Oricât s-ar zbate personalităţiile publice, repetăm, de grad zero, din Filarmonică, ele nu pot suplini lipsa competiţiei şi a valorii. Vrem să fim socialişti precum nemţii şi francezii, americanii (neautointitulaţi comunişti), dar aceştia nu se văicăresc mereu de lipsa banilor fiindcă ei

sunt inventatorii dintodeauna ai DTI, Democrația Taxelor şi Impozitelor. Dacă acum nu, atunci când? Când nu va mai fi Combinatul, Soda, Interprinderea Mecanică etc etc? Când nu vor mai fi cetățenii care stau la plata interminabilelor cozi?
...Acum 300 de ani, fără fabrici, fără uzine, fără TVA-uri şi etc-uri Preotul roşu înființa o orchestră la o şcoală de copii ai nimănui şi nu s-a limitat să cânte numai la Veneția. Au cântat şi la Praga, şi la Viena, Berlin sau Paris. Dacă Preotul roşu putea, noi de ce nu putem? Mai ales că nu suntem „roşii"... Şi nu este vorba numai de muzică. (Aprilie, 2003)

Yes... Au venit americanii!

(cronică de concert)

Dacă tot românul urmăreşte pe monitoarele particulare (TV) situația escaladării conflictului din Iraq, dacă reportaje ticluite meşteşugit povestesc despre vizita unor români pe portavioane americane, dacă aeroportul internațional M. Kogălniceanu se americanizează subit dând deoparte avioanele de tip MIG, înlocuindu-le cu cele de tip F şi în plus, piloți de pe noul continent, acum la sfârşit de iarnă grea, mai grea decât în alte dăți, vin să se împrimăvărească la noi; şi atunci, poate că ar fi bine să ne întrebăm: totuşi, ce fel de oameni sunt americanii? Cum pot ei să simtă şi să trăiască sub un cer atât de liber? Unul la fel în România cu cel din America...Muzica să vină, să ne răspundă muzica!

Luni seara, 24 februarie 2003, orele 19 fix, trei mesageri din „lumea nouă" (aproape cât secolul XX de „mari"), Leonard Bernstein (1918 - 1990) - cu uvertura Candide; George Gershwin (1898 - 1937) cu două arii din opera „Porgy şi Bess" şi câteva gen music hall (Summertime, My Man's Gone, The Men I Love), şi Aaron Copland (1900 - 1900) cu dansuri din Rodeo, împreună cu dirijorul, tot american, Antohny la Gruth, şi având la dispoziție orchestra Filarmonicii vâlcene

„îmbogățită" cu alămuri grele (aşa cum îi stă bine muzicii lui Gershwin) au susținut un concert memorabil...!

O prestație plăcută a realizat sporana Liana Podlovski cu o mențiune deosebită în aria My Man's Gone Now unde, har Domnului, există nişte măsuri prin care dialogul dintre pian, clarinet şi soprană face mai mult decât tot ce s-a scris şi compus până acum despre sensibilitatea americană (ades pusă la îndoială), altfel spus, un dialog precum gustul romantic al unei triste iubiri.

Acest popor, american, îşi trăieşte clipa precum alții îşi trăiesc viața... Viața unui tânăr poate costa şi numai 5000 de dolari sau numai un steag cu 50 de stele.

Linia centrală a concertului, după cum era şi normal, având în vedere implicațiile acestui tip de muzică în viața cetățeanului de rând şi inspirată din Show-urile ce abundă în fiecare seară scenele new yorkeze a constituit-o lucrările lui Gershwin. Muzica răbufnind de prea plinul instrumentelor de suflat, condusă de un dirijor care a stăpânit foarte bine partitura şi orchestra a redat sălii, cu brio, atmosfera „şampaniei" sonore propusă de compozitorul cântat poate de cele mai multe ori pe Pământ. Culmea este că el, Gershwin, care a trăit cel mai puțin, inspiră şi în prezent muzica de toate genurile, muzica de film (Manhattan, 1978 a lui Woody Allen). Melodiile lui Gershwin (împreună cu ale fratelui său Ira) inundă repertoriul contemporan.

Divagăm o secundă pe lucrarea „Un american la Paris" (poem simfonic, 1928), care vorbeşte expresiv despre specificul american: cetățeanul de rând, american, îmbrăcat simplu şi fără vârstă, uită o clipă de lumea afacerilor şi vine să viziteze Parisul. Dacă oricare dintre noi, când ajungem acolo, ne grăbim să vizităm Pantheonul sau Arcul de Triumf sau te miri ce galerie de artă, el, americanul, noaptea colindă străzile, asmute poate o pisică pitulată sub vreun acoperiş (şi după care sigur se vede o jumătate de lună-moon), nu se exprimă decât în glumă în limba franceză, în rest crede că totul i se cuvine. În final, se pregăteşte să se întoarcă în New York-ul său, unde chiar dacă au fost dărâmați cei doi „gemeni", mai are de trăit, încă, propria clipă.

O surprinzătoare tonalitate, şi răzvrătită atitudine antipeisagistică, ne prezintă muzica uşor abstractă a lui Aaron Copland cu care se încheie de fapt şi concertul.

După prima lucrare a lui Copland, publicul a aplaudat şi a dăruit flori, spre surprinderea şi finul amuzament al dirijorului, care a explicat, adresându-se acestuia, că în America florile se dau la sfârşit; atenție celor în drept, căci programul de sală a avut carențe la acest capitol, al structurii programului; ...altfel, melomanului îi transpare o muzică influențată european de începutul de secol XX, dar voit, pe lângă tonalitatea acesteia.

Copland refuză orice asemănare cu mai marii înaintaşi, dar nu poate scăpa, uneori (rar de altfel), de „însemnele" unui Stravinski.

În ultimele părți ale baletului Rodeo (1942), A. Copland ne reintroduce în specificul westernului american, orchestra şi dirijorul, prezentându-ne o realitate muzicală sublimă. A fost un concert deosebit după încheierea căruia, deşi sala a fost „fool", am regretat că ea nu este mai mare. (Martie 2003)

Superalămurile.. .şi Estul nesălbatic

(cronică de concert)

La concertul de luni seara, care, mai nou, se desfăşoară cu sala plină, am avut iarăşi parte de un spectacol excepțional, atât prin calitatea ambientului orchestral, consecință a unei structuri „superalămurită", cât şi prin alura jovială, îngăduința şi bucuria (de trai specific american), a unui dirijor care parcă s-a născut odată cu programul interpretat sub propria baghetă. Mă refer la seara muzicală din 10 martie 2003 când Filoarmonica a programat simfonia „Din Lumea Nouă" (1893) a compozitorului ceh Antonin Dvorak (1841 - 1904); „Strike up the band" (1937); „A tribute to Mancini" de Clavin Custer; „Belle of the Ball" (Frumoasa domnişoară) de Leroy Anderson; „Sound of Music" (Sunetul Muzicii) de Richard Rodgers şi „Aniversary march" (Marş aniversal) de Edwin Goldman...

Ar părea prozaică această înşiruire a titlurilor lucrărilor şi autorilor, dar este necesară fiindcă însăşi din grafia şi citirea lor realizăm un efort pregătitor în a asculta o muzică la fel de complicat elaborată, dar în final extrem de destinsă şi ancorată în contemporaneitate.

Este muzica începutului de secol XX cântată atunci şi în prezent pe scenele „Brodway" din Statele Unite şi nu numai, muzică de senzație, oglindind sclipirea feței omeneşti-de bunăstare şi nepăsare, precum cea americană, ...şi nu a paharelor; muzică de ecran panoramic în care sub tactul unei baghete pline de sine, o orchestră bogată de oameni bogați (sic), extrem de costisitoare (ca număr uman) crează, aproape vizual, ziua de odihnă a cetățeanului american, şezând comod într-un fotoliu... Vai de noi cei care ascultăm şi asistăm la acest spectacol diurn, intern, propovăduit pe față şi pe ascuns de aceşti filozofi materialişti, şi idealişti în acelaşi timp...

Este într-adevăr muzică de film, dar prețios elaborată, cu multă știință, bazată în principal pe tonalitatea şi orchestrația instrumentelor de suflat.

De aici, şi titlul acestui material... Peste 20 de oameni suflă în alămuri grele (altele mai uşoare) ca o artilerie de luptă, inspirând mult oxigen, ceea ce face şi duce la impresia unui spectacol cu "sufletul la gură".

...Superalămuri nepuse în slujba unei muzici de Wagner, ci a omului cu plămânii plini de aer, care acum trăieşte şi mâine va muri.

Ce dirijor bogat în spirit, şi căruia îi place muzica precum altora le place somnul, şi care tot ar vrea să mai cânte, dar, din păcate, urechile melomanului sunt supuse unor legități limitate.

Personal consider mai mult decât binevenită această muzică, cu această orchestră şi cu acest dirijor, în această „istorică" lume, astăzi, debusolată.

Special am început cu partea a doua a concertului şi am lăsat la sfârşit (invers decât a făcut-o programatorul de spectacol, şi bine a făcut) lucrarea simfonică a lui Antonin Dvorak, fiindcă consider că a fost o seară americană şi nu una europeană, trebuind, deci, ca reprezentația să se încheie cu muzica Noului Continent.

Peste tot se vorbeşte că simfonia „Din Lumea Nouă" ar fi de sorginte americană, dar avem curajul să susţinem, că în afară de două, trei măsuri din partea a Il-a, motivul înmormântării indiene, restul, completul simfonic aparţine unui pur stil de sorginte european, de mare forţă sugestivă, romantic, în care se înscrie concurenţa specifică bătrânului continent a acelor ani, aceea a creării muzicii cu caracter naţional.

A început F. M. Bartholdy pentru alţii (simfonie italiană, scoţiană); scrie Liszt ale sale „Preludii" simfonice; compune Smetana... Şi el, Dvorak, aflat la serviciu între 1892 şi 1895 la Conservatorul din New York, dirijează această simfonie, supranumită „Din Lumea Nouă", în Carnegie Hall, în 1893, expunând în faţa Americii o muzică din care să rezulte imagini din patria sa.

Această lucrare descrie o Cehie europeană şi nu una americană.

Să nu uităm că înainte de prima sa audiţie în celebra sală de concerte, aceasta (sala) a fost inaugurată cu doi ani mai devreme de un ilustru compozitor şi dirijor european, P. I. Ceaikovski.

Dvorak şi Ceaikovski au aproape vieţile paralele şi de multe ori, ascultând această simfonie, americană, ne punem întrebarea: de unde minunăţia sonoră negermanică?

De unde această sonoritate asemănătoare doar celei care se mai aude doar în simfoniile 4, 5, 6 ale lui Ceaikovski?

Un lucru este sigur, şi anume, că cea mai cunoscută lucrare simfonică a lui Dvorak are un caracter puternic slav ca şi al compozitorului rus.

Revenind în sala de concert a Filarmonicii noastre, trebuie remarcat faptul că după un început incomod pregătit, părţile doi, trei şi patru, ale simfoniei, aduc melomanului o muzică plină de vigoare, spontaneitate, muzicalitate, orchestra şi dirijorul înţelegându-şi perfect menirea.

A fost bine că s-a început cu simfonia fiindcă structura ei sonoră, componenţa orchestrei, mărimea ei, au dus la o încălzire corespunzătoare pentru ceea ce avea să urmeze.

Înaintea delirantului divertisment american, orchestra a explodat ca o bombă, care a sugerat auditoriului intenţia de nuanţă forţată a

compozitorului ceh, şi anume, că undeva pe Vâltava se află o „cascadă" dacă nu mai mare, cel puțin egală cu cea a Niagarei. (Martie, 2003)

A fost cândva *Hyperion,* la Râmnicu Vâlcea

Întâmplător, în urmă cu câteva zile, am descoperit o carte senzațională în limba engleză al cărui autor, Iancu Dumitrescu, compozitor şi dirijor de renume internțional, a fost la Rm. Vâlcea în luna mai, 1999, într-un concert pe scena Filarmonicii. Ne amintim perfect acest concert pe care l-am considerat excepțional, şi nu am uitat că ne-a părut rău, că din sala aproape goală au lipsit copiii noştri, pe care i-am fi dorit prezenți la această audiție (datorită înclinației lor spre muzica hard). În acea zi, o formație care se încadra perfect în noul stil de a face muzică concertantă în stil comunitar, european, acela de a forma orchestre, formații interpretative, cu componenți colaboratori nepermanenți, din diferite oraşe şi formații din lume, dădea un concert care avea să ne marcheze cultura muzicală şi probabil (sperăm) nu numai a noastră.

Formația Hyperion, dirijată de Iancu Dumitrescu, avându-i sub baghetă pe (în ordinea înscrisă în programul de sală) Gabriel Țăpăligă (flaut), Leontin Boanță (clarinet), Godri Orban (fagot), Ioana Ciobotaru (violă),Victor Arsene (tronbon), Ion Ghiță (contrabas), Florin Tiutiu (contrabas) şi Ana Maria Avram (pian preparat, percuție,syntetizor) a susținut un concert fenomenal (nu numai fenomenologic şi acustmatic - două principii fundamentale specifice compozitorului Dumitrescu), care se constituie într-un act de cultură muzicală de specific modern; numai să enumeri lucrările din program: Anonymus: *Cântare,* Anton Pann: *Tatăl nostru şi Cântare psaltică,* Filotei Sin Agăi Jipei: *Polihronion pentru Alexandru Lăpuşneanu,* Dimitrie Suceveanu: *Nu pricep, curată.,* Ana Maria Avram: *Ritual II pentru bandă şi ansamblu, Kamersonate pentru ansamblu,* Macarie Hyeromonahul: *Stihuri la Doamne strigat-am,* Domețian Vlahul: *Paharul mântuirii* şi Iancu

Dumitrescu: *Polimetrii pentru hyperion, ansamblu şi banda asistată de ordinator* precum şi *Naşteri şi renaşteri* pentru instrumente şi bandă.

În acea vreme, 1999, ne înăbuşeam ideile sau le transmiteam celor câțiva prieteni melomani. Astăzi scriem şi se cuvine să transmitem şi altoa ceea ce am trăit atunci.

Cuvintele superlative sunt insuficiente pentru referiri la muzica religioasă specifică secolelor VI, VII a redărilor acustice de ordin divin cu ajutorul unor intrumente clasice, dar şi cu ajutorul sculelor secolului XXI. Auditorul, din sală, asculta țintuit în fotoliu şi nu putea să creadă că există o asemenea muzică. Autorul, cel de cândva, nu a fost un incult, nu a trecut prin sentimente gratuite.

Personal, ne părea rău că fiii noştri nu fuseseră la concert, pe afiş, lipsând nume ca Beethoven sau Haydn, că au pierdut un lucru pe care cu greu îl vor regăsi vreodată: muzica divină din perioada *gri* (cultural vorbind) al teritoriului românesc şi sud european, şi interpretarea unică a unor sensibilități pe instrumente rare, de mare valoare. Dar au mai pierdut ceva: ocazia de a asista la un act ştiințific de certă valoare artistică. Formidabila sculă a secolului XX, ordinatorul electronic, pusă la treabă inteligent şi redând acustici pe care numai orga o mai poate face, uneori, în accentuarea sau suplinirea unor tonalități ale vocii umane.

Calculatorul, sub mânuirea inspirată a Anei- Maria Avram, dar şi sub acțiunea sugestivă a lui Iancu Dumitrescu, a redat, precum în poemele *Necuvintelor* ale lui Nichita Stănescu, nesunetele, auzite însă de membranele ultrasensibile ale unor urechi cu circuit direct către suflet şi minte. A redat, de asemenea, o zonă primitivă de generare a sunetului, ulterior prelucrat. În acea seară s-a *scris* un fragment dintr-o istrorie a muzicii fără ani şi perioade preconcepute.

O să continuăm în materialele noastre scrise, referitoare la acest nou (considerat de noi) concept intitulat Stiință şi Artă, cât de curând...

Dorim să încheiem cu o încercare de definiție a termenului ACUSMATIC dată chiar de Iancu Dumitrescu într-un interviu semnat de Serge Leroy, Paris, 1995, şi editat de Iosh Rousen, Austin, Texax, 1999:

"Serge Leroy: Poți să ne explici ce înțelegi prin *acusmatic?*

Iancu Dumitrescu: Răspunsul este prea complicat .Până la sfârşit, sper să afli singur sensul cuvântului.

.Acusmatic, ar trebui să fie cumva cea mai înaltă ştiință diagonală a sunetului material. Cel mai pur grad. Cea mai solitară aventură a urechii. Ridicând semne - sunet la cel mai înalt nivel al abstracției. Ar fi faza supremă de rafinament a civilizației urechii.. .Singurul argument al gândirii omului spre sensul sunetului. Acusmaticul - care vine de la Socrate - se referă la arta, ştiința de ascultare a sursei sunetului cu scopul de a-l face mai precis,., mai bogat. Acusmaticul înseamnă ascunderea procesului de emisie a suntetului folosind tehnici instrumentale, altele decât cele consacrate. Este, în orice caz, ceva diferit față de ceea ce şi-au imaginat acei care au proiectat cu acest nume producția *sound-enigmas* pe casetă! Acusmaticul are de-a face cu o tehinică diagonală anormală (a instrumentului care produce sunete care nu s-au mai auzit), aflându-se prin asta situația interpretării *între granițe,* altfel zis, *între* stiluri" (2003, P. Cichirdan - traducere din l.engleză: Bogdan Cichirdan).

Trio Ethos pe scena vâlceană

Când la un joc de cărți, poker spre exemplu, ai în mână patru aşi ai realizat un careu cu care zdrobeşti totul (adică un cvartet). Dacă ai numai trei şi altceva, realizezi ori un full ori o tripletă. Hai să zicem că ne mulțumim cu o tripletă de aşi.

Am mizat şi am căştigat. Celălalt avea şi el o tripletă de popi fiind mai ortodox. Acesta din urmă nu a existat, deci să ne ocumpăm de primul, trioul de Aşi.

Joi seara (08.05.03), pe scena Filarmonicii vâlcene, înainte de comemorarea lui Ion Dumitrescu şi a concertului de luni, 12.05.03, avand-o ca solistă la pian de fiica acestuia, Ilinca Dumitrescu, s-a produs un eveniment muzical, însemnând o interpretare a unui triou de

Aşi. Trioul Ethos format din Iancu Văduva (trompetă), Dorin Glica (oboi) şi Marcel Costea (pian), într-un program cu lucrări de Haendel, Albinoni, Anonimus (sec XVII), Finger şi Bach.

Filarmonica vâlceană a fost generoasă cu oraşul care o găzduieşte şi susţine, cu publicul vâlcean, aducând în prim planul sonor al scenei o dimensiune artistică cu adevărat remarcabilă.

Răuvoitorii ne pot acuza de exagerată, prețuire la adresa instituției respective, la adresa artiştilor interpreți. Dar noi vă asigurăm, cel puțin din punctual nostru de vedere, de vechi melomani, că ați urmărit (cei care ați fost interesați), "in live", ceea ce niciun disc sau casetă comercială, muzicală, nu vă poate oferi în această clipă. Un oboi, o trompetă şi uneori un pian pe post de orgă, într-o compoziție atât de delicată, de dificilă, de inovatoare (structura formației). O trompetă care cântă în acord perfect cu un oboi şi cu nişte "clape" este tot mai rar întâlnită pe scenele lumii. În seara respectivă, Râmnicul a avut o scenă la o cotă cel puțin de nivel european . O trompetă "scurtă" acordată prin suflu perfect cu un oboi la fel de delicat, dar la fel de puternic (sonor vorbind).

La unison, diferențele au fost imperceptibile. În recitativ s-au întrecut între ele. Pianul a avut un rol aproape imposibil; instrumentul "intelectual" trebuia să definească decorul şi să suplinească absența orgii. Meritul lui Marcel Costea este cu atât mai mare cu cât pianul său a realizat perfect contrapunctul. Vâlcea muzicală trebuie să învețe că nimic nu este mai delicat, mai nescolastic (vorbind în termeni de învățătură), mai profound, decât muzica care stă la baza spectacolului sonor cameral, laboratorul operei muzicale.

Ea te supune unui dialog cu terțe persoane (care nu se văd), cu terțe situații, motivate generic, simboluri enigmatice, sentimental fiind rece, iar intelectul, cald.

Societatea omenească se aliniază la nevoia de intelectual, pentru că în desfăşurarea sa, începând de la zero, să reducă sau să elimine manopera producției de bunuri consumatoare de energie.

Permanentul zâmbet al trompetei, din scherzzouri, a fost definitoriu pentru triumful propriu. Cei trei au dovedit o stăpânire perfectă de sine, absolut necesară în asemenea concerte. Joi seara, când

în paralel se desfăşura relansarea de carte "Omul de nisip" a lui Mircea Ghiţulete (la Bliblioteca Judeţeană) şi vernisajul pictoriţei Olguţa Popescu la Sala Artex, ni s-a arătat imaginea perfectei realităţi, imaginea vieţii trăită în contrasens cu depăşitele înregistrări şi discuri plate .

La Filarmonică, cea mai esenţială instituţie publică - pentru public (!), s-a produs un eveniment de maximă intelctualitate acustică, dar şi artistică. (10 05 03)

Recviemul german

(cronică muzicală)

Scena Filarmonicii continuă să prezinte publicului vâlcean seria ieşirii la rampă a propriilor artişti, artişti de excepţie în plan interpretativ, personalităţi, aparţinând unui colectiv de muzicieni preocupaţi de autodepăşire şi de viitorul instituţiei pe care îl dorim, şi noi, cât mai sigur în valoare. Acum două seri s-a petrecut un eveniment pe care personal l-am aşteptat cu emoţie, anume, sonoritatea în de-acum celebra fostă sală de festivităţi a Liceului Lahovari a concertului vocal simfonic interpretat de orchestra simfonică şi corul mixt, *Recviemul German,* sub bagheta dirijorului Mihail Ştefănescu, şi avându-i ca solişti pe Alexandra Ştefănescu (soprană) şi baritonul Adrian Zamfir.

De menţionat, că este primul recviem, care în loc de cvartet solistic are numai doi solişti. Recviemul German (în original *Ein Deutsches Requiem)* de Johannes Brahms este scris între 1866-1868.

Inspirat ca text din Noul Testament (moartea şi învierea lui Iisus Christos), din scrierile Sfinţilor Apostoli completate cu Apocalipsa după Ioan, din istoriografia creştină a timpului de după Christos, Brahms evidenţiază cultul morţii, dar depăşeşte aspectul tragic al acesteia, oprindu-se asupra fazei finale de după rostogolirea tragicei „Roţi", simbolizând viaţa şi aprigul ei destin, mergând înspre apoteoza Apocalipsei. Jos iadul, sus Părintele suprem cu de-a dreapta şi de-a stânga Sa lumină îngerească.

În mod cu totul special trăim această stare prin imagine şi cuvânt, relevate în ultimele două părți, Andante Allegro şi Maestoso. Tragica Roată, reprezentând înlănțuirea de cicluri ale vieții, alternanțe de bine şi rău, îl inspiră inițial pe Brahms, ilustru instruit în tinerețe în cultul lui Bach, Mozart şi Beethoven, ajungând până într-acolo încât să deteste „noua muzică - Liszt şi Wagner", pentru ca mai apoi să devină un adept al ei), însă doar atât, fiindcă el „nu va scrie, utilizând ciclurile melodice" (Larouse, Dicționar de Mari Muzicieni).

El va compune, construind muzical o operă, de obicei, unidirecțional, aproape lucrări seriale de facură romantică, anunțând un nou clasicism. Dacă majoritatea compozitorilor au creat în viața lor o missă, un oratoriu, un recviem, atunci a făcut-o şi Brahms, numai că din prea multă obedienţă asupra adevărului vieții a rezultat o muzică modernă, fără prea multe şi savante artificii, şi având ca noutate (pe lângă lipsa ciclurilor melodice), continua construcție, fără reluare, anunțând muzica viitorului. Plin de dramatism şi frământare de superioară simțire este aproape inexplicapil cum fără tremoluri şi marşuri funebre se ating corzi ultrasensibile ale simțirii umane. Este o muzică la care barele de măsură parcă sunt împinse continuu spre infinit. O muzică ca o revărsare continuă de ape (amintind chiar de Haendel) neliniştite, parcă prevestitoare pentru compozitori ca Strauss şi Brucner...

Cred, că vrând să fie cât mai aproape de origini, cât mai aproape de cei care i-au fost precursori, Brahms a exagerat şi a apelat la inovație, a prefigurat viitorul. Astfel, nu s-ar explica influența sa asupra unui Schonberg sau Alban Berg (influențe declarativ însuşite). Autorul superbului şi neasemuitului Dublu Concert pentru Vioară, Violoncel şi Orchestră este un inovator care serios, iubitor de viață, respectând prietenia (marea afecțiune pentru Robert Schumann) loveşte canoanele clasice, dar intră în „tripleta de aur a muzicii revoluționare" (numită aşa de Alban Berg) adică a celor trei B (Bach - Beethoven - Brahms).

Recviemul lui Brahms cântat acum două seri în forță, stil germanic, de către Corul Filarmonicii şi Orchestra Simfonică, cu un dirijor atent la alternanțele şi concordanțele dintre voci şi muzica instrumentală, care a urmărit ambițios să redea frumusețea acestei partituri, a puterii ei de sugestie, a excelat extraordinar în ultimele două părți, dar şi în Andante

moderato (partea a III-a) cu un solist de excepție în persoana baritonului Adrian Zamfir.

Personal am constatat că s-a adeverit o regulă. Când un interpret are cultura necesară sieşi, dar şi pentru exprimare către cei din jur, a ceea ce execută, rezultatul este maxim (calitativ). Muzica evoluată a ultimilor două secole de sorginte creştin catolică, cu muzicieni crescuți în acest major Solfegiu, înțeleasă fiind de interpreți, se desfăşoară în deplinătatea intrinsecă grandorii. Rezultatele sunt magnifice.

Luni seara, corul şi orchestra şi-au etalat cultura muzicală. Cultura muzicii gregoriene compusă de germani. Regula s-a adeverit şi în sens invers, spre marele regret, atunci când s-a cântat muzica de sorginte ortodoxă a Oratoriului Bizantin... Atunci, cultura noastră nu a ajuns înțelegerii acestui opus.

O pată de culoare aparte a constituit-o prezența candidă a tinerei (foarte tinerei) soprane Alexandra Ştefănescu, care a reliefat singura parte de lied a recviemului (partea a IV-a - Andante) cu o voce uşor gravă, mimând îngerul, voce de culoare saxonă, urmărind atent bagheta magică.

Ca şi la concertul cu Carmina Burana, organizatorii ne-au dăruit un program de sală de excepție, care a amplificat calitatea.

... Şi totuşi, de ce afişele au anunțat premieră „absolută"?...Doar nu se cânta pentru prima dată în lume Recviemul German! (08 04 03)

Muzica, pacea şi războiul

De ce muzica? Fiindcă în seara de luni, la Filarmonică, s-a desfăşuat un eveniment muzical aşteptat, şi de calitate. Pacea! .fiindcă aşa se cheamă starea acestui timp din moment ce încă mai poți savura arta muzicală într-o sală de concert, şi Războiul, în acelaşi timp, căci, dacă la ora 19.00 începea desfăşurarea sonoră a forței magice a contrapunctului, la ora 3.00 din noapte (20 03 03), preşedintele Americii ar fi trebuit să dea semnalul de intrare a României în războiul din Orientul Mijlociu, ca aliată a NATO.

Pentru prima dată în viață, la intrara în Filarmonică, o echipă combinată SPP şi jandarmi s-a uitat lung spre noi deoarece aveam mustăți, haine de piele neagră şi fulare de mătase la gât. Noroc cu "jumătățile" vieții noastre, care ne mergeau la braț. Era o lună perfect rotundă pe cerul întunecat. Şi dintr-o dată, muzica sclipitoare a lui Rossini ne-a trezit la realitate. Se cânta Uvertura la opera buffă "Bărbierul din Sevilla". .Cât de bogat spiritual este bătrânul nostru continent. Prin operele sale, prin uverturi, Rossini a depăşit granițele țării sale, punând nu numai bazele noii opere italiene, ci şi (în treacăt zis) a celei franceze. Înaintea lui Rossini au fost Zingarelli, Pavesi, Fioravanti.

Contemporani cu el (în contextual muzicii instrumentale): Bethoven, Schubert şi Weber.

Datorită lor, mai precis a influenței asupra muzicii sale instrumentale, lui Rossini i se mai spunea Il Tedeschino - micul neamț (apreciativ şi nu altfel), la orizont, anunțându-se opera dramatică. Rescunoscut şi apreciat de contemporani, Rossini a fost, spre exemplu, idealul artistic al filozofului Schopenhauer (Larousse, Dicționar de Mari Muzicieni).

Uvertura, la opera amintită, a deschis spectacolul de concert sub bagheta dirijorului foarte tânăr şi talentat, Traian Ichim, în vârstă de 28 ani, născut la Chişinău, actualmente dirijor la Teatrul Liric din Craiova. Acesta a condus cu adevărat orchestra, interpretând în vervă, curat şi nesacadat, o muzică la care din când în când s-au scos în relief compartimentele. Vom vedea ulterior că Ichim dirijează chiar nemțeşte, şi asta nu numai că l-a avut în program pe "il tedeschino", ci şi pentru că a redat întocmai lucrarea lui Felix Mendelsson-Bartholdy - Concertul pentru vioară şi orchestră, şi Simfonia a IV-a, de Ludwing Van Beethoven. Concertul pentru vioară şi orchestră a lui Bartholdy este de o rară frumusețe, de esență romantică, şi a fost scris de un german "fără de țară", parcă confirmând tradiția istorică de globalizare inițiată, mai târziu, de către Franța şi Germania.

La vioară s-a aflat un alt tânăr, cam de aceeaşi vârstă cu a dirijorului, de această dată fără să ne mai mire acest lucru (vârsta), cunoscând excepționala şcoală românească de vioară care înseamnă

Liceul bucureştean George Enescu. Violonistul, pe nume Horia Văcărescu, a avut o prestaţie de excepţie. Cu o vioară care mi s-a părut cu totul specială, cu un arcuş profesional "uns", matur, ţinând orchestra în secundo, dar şi în primo, atunci când a fost nevoie. Solo-ul din Andante (partea a II-a), şi Coda de la finalul concertului au impresionat sala. S-a aplaudat mult, dar nu atât încât violonistul să dea un bis. Dacă totuşi ar fi făcut acest lucru, atunci cu siguranţă am fi ascultat un Paganini.

Ultima parte a concertului a fost închinată marelui Ludwing van Beethoven sau, cum îi spunea în glumă Bartholdy, "bătrânul meu cal de bătaie", căci atunci când dorea să triumfe ca pianist, îi interpreta unul dintre concerte (în speţă, nr.4). Orchestra simfonică a Filarmonicii, dirijată de Traian Ichim, a intonat Simfonia nr.4 de Beethoven. Scrisă într-o perioadă (1804-1808), "albastră"-prolifică pentru marele compozitor, care de câţiva ani începuse să devină surd, demonstrând disjuncţia dintre viaţa personală şi cea profesională specifică marilor oameni (în acelaşi timp, scriind Sonata Apassionata, Concertul pentru pian nr.4, Concertul pentru vioară), această simfonie licăre de o iubire trecătoare, precum o Lună în apariţia şi dispariţia ei. Este curios cum, la Beethoven, simfoniile cu număr par sunt pline de coloratură optimistă, în timp ce simfoniile cu număr impar sunt dominate de forţa Destinului. Simfonia nr.4 apare între două stări contrarii, dar specifice unui mare cetăţean. Starea politică, în care Beethoven este republican şi scrie Simfonia nr.3, Eroica, şi starea filozofică (nedreptate adusă de Dumnezeu omului ADAM, făcându-l muritor), stare specifică Simfoniei nr.5, a Destinului. Ce poate exista între ele? Matematic, există o stare, a treia, intermediară numerelor logice 0 şi 1, ar fi spus marele nostru informatician-matematician, Grigore Moisil. Beethoven ne demonstrează că între eroismul vieţii omului pe pământ şi destinul său tragic, există o clipă nepieritoare, absurdă între celelalte două, Iubirea. Cu aceste gânduri, şi cu mai demult a noastră obsesie asupra primatului între Michelangelo şi Beethoven, am ascultat orchestra simfonică vâlceană, interpretând Simfonia nr.4 sub bagheta lui Traian Ichim. În sală, în spatele meu, stătea compozitorul şi dirijorul Marian Didu, în stânga, soprana Camelia Clavac. Mai lipsea cineva, şi cvartetul

craiovean întocmit ad hoc ar fi fost complet. Mulți au trecut pe la Teatrul Liric din Craiova. Nu spunem acest lucru, decât să subliniem prietenia care ne leagă de Craiova muzicală, ca să subliniem că dirijorul va face carieră! Să remarcăm încă odată siguranța gestică a acestui şef de orchestră, eleganța, execuția precisă, "nemțească", şi căruia trebuie să-i mulțumim pentru o seară înscrisă deja într-o frumoasă amintire. (Martie, 2003)

Concert dedicat Zilei Mondiale a Copilului

(cronică de concert)

Un eveniment plăcut, necesar în preajma Zilei Mondiale a Copilului, s-a petrecut în 31 mai 2003 pe scena Filarmonicii din Rm. Vâlcea, concertul extraordinar desfăşurat sub bagheta dirijorului Florin Totan, dedicat Zilei de 1 iunie. Citim într-un program puternic sponsorizat, că fondurile colectate sunt destinate premierii elevilor liceului de muzică care s-au distins cu prilejul concursurilor naționale şi olimpiadelor şcolare. Cred, însă, că intrarea pe bază de bilet ar fi fost mai potrivită decât urna milei aflată la intrare şi reclama afişată în avanscenă, mai ales că roata (reclama rotarienilor) nu este un simbol atât de important încât să depăşească în dimensiune un inocent şi talentat copil pianist.

Credem, de asemenea, că organizatorii puteau măcar să facă apel la festivismul încă ieftin al oferirii cel puțin al simbolicului buchet de flori. Există o mare diferență între fastul desfăşurat la sărbătorirea lui Ion Dumitrescu (meritată fiind, gândindu-ne la urmaşi) şi interesul pentru prezentele şi viitoarele talente procesate într-un învățământ care nu mai ştie nici el ce concursuri şi olimpiade să mai organizeze, doar-doar s-o mai atenua evidenta lipsă de bani, care duce la nerăsplătirea elevilor performanți pentru care tot părinții suportă costul diferențierii... Dar să ne bucurăm că există un Florin Totan care respectă evenimentul, ştiut numai de el (asupra importanței acestuia pentru ziua de mâine a tânărului interpret) şi, anume, emoția copilului solist în fața

profesionalismului desăvârşit şi al spectatorului aflat în penumbra sălii, emoţie aproape divină şi mai presus decât orice lecţie.

Am început cu dirijorul Florin Totan, fiindcă şi el a fost odată elev şi mai apoi a dirijat pe marile scene ale lumii, iar în această seară s-a prezentat în faţa copiilor vâlceni ca pentru un concert de gală (repet, înţelegând în mod remarcabil momentul). A şi încheiat concertul într-o manieră strălucitoare, cu o lecţie de superb spirit europenist, mult mai elevat decât reclama afişată în sală şi anume prelucrarea muzicii populare româneşti de către un mare compozitor ungur (apropo, păcat că puţini compozitori români au reuşit acest lucru) într-o compoziţie de alură europeană, civilizată de mare fineţe a contrapunctului.

Concertul de sâmbătă seara a fost susţinut de tinere talente aparţinând liceului de muzică din oraşul nostru, şi se cuvine, deci, să-i remarcăm pe toţi cei care au urcat pe scenă... David Caliu, vioară (clasa a VI-a - prof. Olteţeanu), Roxana Mihai, canto (clasa prof. Camelia Clavac), Cătălin Drăghici, pian (clasa a VII-a - prof. Doina Olteţeanu), Alexandra Ştefănescu, canto („Ochii albaştri's drăgălaşi" de Eduard Caudela), Emilia Rotomeza, violă („Elegie" de Vieuxtemps).

Acompaniamentul a fost făcut de sensibila şi talentata absolventă a aceluiaşi liceu, Mihaela Manafu.

A fost mai apoi duetul Susana - Contesa din opera „Cosi fan tutte" de W. A. Mozart interpretat de Roxana Mihai şi Alexandra Ştefănescu.

În partea a doua a concertului, orchestra Filarmonicii vâlcene dirijată de Florin Totan a interpretat un frumos pizzicato „Plink, plank, plunk" de Leroy Anderson, urmat apoi de concertul pentru clarinet şi orchestră partea întâia de Kramer în interpretarea lui Daniel Buşnea, acomaniat de aceeaşi orchestră a Filarmonicii, prima parte a concertului în Re minor pentru două viori şi orchestră de Bach în interpretarea lui Alexandru Constantin şi Laurenţiu Vâlcu.

Târţopan Elena a interpretat, in cognito, prima parte a concertului „Privighetoarea" de Antonio Vivaldi, seara muzicală, încheindu-se cu minunatele „Dansuri româneşti" de Bela Bartok interpretate de Coardele aceleiaşi orchestre simfonice dirijate de Florin Totan.

Exceptând arta matură, pasională, a dirijorului, precum şi a orchestrei filarmonice, exceptând muzica lui Bela Bartok, dorim să

remarcăm interpretările pline de farmec, plăcute surprize prezente şi viitoare ale tinerilor Roxana Mihai şi Alexandra Ştefănescu în duetul din opera lui Mozart, aceleaşi remarci, făcându-le pentru Emilia Rotomeza în Elegia lui Vieuxtemps şi, bienînțeles, (şi nu la urmă), verva şi multsimțirea pianistului Cătălin Drăghici. Sigur că spectatorii au fost încântați şi de prestațiile lui Daniel Buşnea la clarinet şi a celor doi violonişti Alexandru Constantin şi Laurențiu Vâlcu (care poate ar fi trebuit să cânte întregul concert de Bach, în special şi partea a II-a Andante al acestuia).

Am dori în continuare, în timp, făcându-ne ecoul multor opinii superioare din oraşul nostru, ca pe scena înaltului profesionalism al muzicii culte care este Filarmonica din Rm. Vâlcea să evolueze cât mai mulți soliști din categoria tinere speranțe împreună cu orchestra simfonică şi dirijori de calibru. Acestea sunt cele mai aprige lecții şi cele mai importante daruri care se pot face pentru un tânăr (copil) de mare viitor. (03 06 03)

Recitalul violoncelistului Mircea Suchici

(cronică de concert)

Fire romantică, rafinat artist al violoncelului (instrument cu voce umană), Mircea Suchici, căci despre el este vorba, a prezentat marți, 8 aprilie 2003, pe scena Filarmonicii din Rm. Vâlcea un recital parcă făcut să uşureze încărcătura emoțională a unui auditoriu supus la elitiste cazne cu o seară înainte de către Recviemul German al lui Brahms. Mi-am amintit imediat prima parte, când vocile grave ale Corului, în dialog cu partita de violoncel, descriau „Supliciul" de acum 2000 ani, când timpul a plecat de la zero. Aceasta, doar în privința instrumentului solistului, nu şi al recitalului în sine, a fost dominat de o deosebită strălucire optimistă.

Auditoriul, numeros pentru numai o zi de la seara obişnuită de concert, a apreciat în egală măsură prestația de acompaniament a tinerei Mihaela Manafu, pianistă în plină afirmare, studentă la Conservatorul

din Bucureşti. Am remarcat stilul reținut, cu o miime de timp peste timpul rezervat măsurii scrise, reuşind un sensibil ecou deasupra liniei sonore, grave, a violoncelului solist.

Programul recitalului s-a întocmit nu pentru mărirea artistului interpret, ci pentru plăcerea publicului auditor, incluzând astfel prelucrări din operele compozitorilor Bizet - *Carmen,* Haciaturian - *Spartacus,* Offenbach - *Barcarola,* Ponchielli - *Gioconda,* Rimski Korsacov - *Scheherezada* şi *Zborul Cărăbuşului,* Puccini - *Turandot,* Ceaikovski - *Romeo şi Julieta,* Leoncavallo - *Paiațe.*
Mircea Suchici a dat două bisuri, interpretând cu mare finețe şi măiestrie compoziții proprii inspirate din poezia locală, a oraşului natal, auditoriul, apreciind în mod deosebit lucrarea *Autumnale* (care a găsit în violoncel un instrument ideal).

Se face cuvenit să notăm câteva repere din personalitatea lui Mircea Suchici: absolvent al Conservatorului din Iaşi: s-a născut în 1954, în oraşul Târgu Jiu, şi la 24 ani participă la cursurile muzicale ale compozitorului şi dirijorului Erich Bergel. În 1995, o dată cu înființarea Filarmonicii din Râmnic, cântă în orchestra simfonică a acesteia până în 2002. Este, din 1980, component al Filarmonicii din Craiova.

Interesante sunt în existența sa participările (cu reacție imediată în muzica instrumentală) la manifestările literar artistice din oraşul natal, organizate în cadrul Societății Culturale „Lyra Gorjului".

În conversația pe care am avut-o după recital, am rămas uimit de cunoştințele şi dragostea pentru poezia contemporană, pentru actualitatea ei, în mod deosebit de răspunsurile muzicale date evenimentului literar. În buzunarul costumului de concert, Suchici avea o broşură literară a unui poet din Târgu Jiu: Nicola Visa Vânătoru, din care ne-a şi recitat câteva carmine viu colorate ale timpului prezent.

Încheiem cronica, având încă în auz rezonanța acestui extraordinar instrument, care este violoncelul. Am rămas înțeleşi cu Mircea Suchici, că poate în viitor, dacă noi o să învățăm să cântăm la vioară (!?), vom interpreta împreună Dublul Concert pentru Vioară, Violoncel şi Orchestră de J. Brahms sau poate vom studia şi viola, şi vom trânti împreună plus doi un neapărat minunat cvartet de coarde.

Muzica este timpul nostru, spunea cândva un prieten ce confunda matematica cu fizica. Am plecat de la recitalul lui Mircea Suchici cu gândul la viitor. Arta şi creaţia ei înseamnă o dimensiune în plus la cele cunoscute pentru spaţiu şi timp. (09 04 03)

Ilinca Dumitrescu în Concert Extraordinar!

Cât am vrea să fim de respectuoşi faţă de aniversarea lui Ion Dumitrescu în spectacolul „in memoriam", care s-a desfăşurat cu ocazia concertului de luni seară, aniversare care oricum se află în cartea de istorie, nu putem să nu începem prin a evidenţia fenomenul extrordinar, real, contemporan cu noi, exemplu de forţă pozitivă a destinului asupra soartei artistului interpret, întruchipat în pianista Ilinca Dumitrescu. Acest pianist rezultat din intersecţia mai multor destine, plin de har, se caracterizează prin şansa unică de a avea trei mari calităţi. Prima, este că face parte din familia Dumitreştilor, a doua, că a studiat la şcoala marilor pianişti ai lumii în perioada cea mai prolifică a acesteia, anii '60, secolul XX, şi a treia, că are talent atât cât le trebuie marilor interpreţi de clasă... Poate nu ştiţi ce înseamnă familia Dumitreştilor... Despre Ion Dumitrescu aţi auzit zilele acestea (alţii cu mult înainte). Ion Dumitrescu este frate cu Gheorghe Dumitrescu, de asemenea muzician desăvârşit. Gheorghe Dumitrescu l-a avut fiu pe Tudor Dumitrescu, cel ucis de un perfid destin, cutremurul din 1977, pianist care anunţa o personalitate mondială. Ilinca Dumitrescu este fructul dragostei între un mare muzician, Ion Dumitrescu, şi al unei talentate reprezentante a poeziei româneşti, Mariana Dumitrescu. În seara concertului am simţit nobila stirpe, Ilinca Dumitrescu, interpretând magnific Concertul pentru pian şi orchestră nr. 3, de Beethoven. Prima parte a concertului, Alegro, a lăsat sala fără răsuflare, dreapta pianistei fiind de-o forţă şi sensibilitate pe care cred că şi Beethoven le-ar fi invidiat. De două sau trei ori a trecut ca un uragan peste o orchestră pe care era, aproape, să o desfiinţeze. Pianista are o clipă de reculegere, înţelege momentul şi sprijină o baghetă care a încercat aproape imposibilul, dar în final,

reuşind acompaniamentul. Colaborarea devine evidentă; orchestra simte că poate dialoga de la egal şi totul decurge normal. Nu credeam (am văzut-o prima dată pe Ilinca Dumitrescu) că această doamnă frumoasă şi atât de sensibilă poate cânta precum odată pe scena Filarmonicii G. Enescu se manifestau Başkirov, Vasili Alexeev şi nemuritorul ei verişor. În bis, solista îi aduce un omagiu acestuia din urmă. Intelectual până în „vârful degetelor", Ilinca Dumitrescu a sfidat pianul şi sala Filarmonicii, dăruind o lecţie de ce înseamnă o artă adevărată. O modificare inspirată de program face ca după Suita „Munţii Retezat" să ascultăm concertul pentru fagot şi orchestră de Vivaldi în interpretarea lui Vasile Macovei şi a orchestrei Filarmonicii, sub bagheta lui Mihail Ştefănescu. Dacă începutul este timid, restul se apropie de perfecţiune. Spun „schimbare inspirată", de program, deoarece, după muzica anacronică a suitei lui Ion Dumitrescu, s-a reluat istoria muzicii, începându-se cu Vivaldi, care a permis triumful urmaşului său, geniul de la Bonn. Cum spuneam şi altă dată, suntem tributari creştinismului catolic în arta muzicală a ultimelor secole... Oricât au încercat răsăritenii, cu politicile lor de instalare unor ere noi, pentru români cea mai semnificativă fiind cea a necredinţei, nu s-a reuşit prea mult... Nu despre Ion Dumitrescu este vorba! Dar Suita „Munţii Retezat" mi-a reamintit muzica de cinematograf în care frumuseţile patriei sunt plenare şi filmate din elicopter, şi sunt parcă acompaniate la nai. Sigur, nu se cade, dar şi înainte, muzicii româneşti, în genere, îi erau rezervate 15-20 minute per concert. Prima parte a Suitei mi-a plăcut şi mi-a creat un moment de nostalgie. Dar toate celelalte la un loc au însemnat prea mult. Atât de mult încât am reuşit performanţa de a gândi urât la adresa unui Riespighi sau Smetana, că stau deoparte şi-i ascultăm rar. Mihail Ştefănescu s-a străduit, şi a făcut bine această Suită a Munţilor Retezat. Dar în acest moment, românii nu au chef de susurul izvoarelor, a culmilor muntoase tocite de vreme, a căprioarelor şi alte cele. De 23 ani ei caută destine şi poteci spre aceste naturi, luptându-se zi de zi cu o existenţă nemiloasă. De aceea, mai mult ca oricând, „cade" bine ritmul şi filosofia beethoveniană. (Martie, 2003)

Recviemul lui Mozart la Filarmonică

Dacă săptămâna trecuta la Cluj Napoca asistam la reprezentaţia în limba franceză a piesei „Ragina Iocasta" scrisă de Constantin Zărnescu şi am avut revelaţia unui lucru împlinit, am aşteptat cu emoţie Săptămâna Patimilor, cea de dinaintea marii sărbători a lumii creştine, fiindcă ştiam că luni seara, la Filarmonică, se va repune în scenă Recviemul lui Mozart şi se va cânta Concertul pentru flaut, harpă şi orchestră K.V. 299 de acelaşi autor, amândouă lucrările desfăşurându-se sub bagheta lui Mihai Ştefănescu. Seara de luni a venit (21 aprilie 2003) şi aşteptarea noastră în context estetic s-a îndeplinit.

Compozitorul iubit de Dumnezeu (Amadeus - Cel iubit de Dumnezeu), Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)scrie Concertul pentru flaut, harpă şi orchestră în 1778, când era la Paris, la comanda ducelui de Guisnes. Era o perioadă bună pentru el dată fiind iubirea apărută pentru Alozsia Weber, dar şi pentru faptul că turneul se desfăşura fără prezenţa tatălui său (care de la 4 şi până la 20 ani îl târâse permanent să dea spectacole prin Europa) şi, deci, era mai liber. Este un concert semnat de Mozart în perioada când acesta desăvârşeşte forma finală a muzicii concertante simfonice cu instrument solist, această formă, rămânând valabilă şi astăzi. Concertul este deosebit de greu, genial întocmit, aducând în faţă două instrumente contrare, flautul şi harpa. Supărarea noastră a constat în faptul că cele două valoroase artiste, flautista Cristina Bojin şi Mirela Antonie-harpă, s-au întâlnit la nivelul muzicii lui Mozart şi al lor personal abia în partea a treia a concertului când flautul devine mai temperat, iar harpa îşi aminteşte că este în prim planul scenei.

Sunt câteva măsuri şi în partea I-a Allegro când instrumentele soliste fac schimb de locuri într-un dialog curat care a dat satisfacţie melomanului avizat. Ascultând acest concert, partea a III-a în special, ne-am dat seama de ce Haydn, marele şi ilustrul prieten al lui Mozart, îi făcea cadou tatălui aprig, caracterizându-i fiul în genul..."v-o spun în faţa lui Dumnezeu, cu cinste, fiul dumneavoastră este cel mai mare compozitor pe care-l cunosc...Are gust şi, în plus, cea mai mare ştiinţă a compoziţiei".

Cântat pentru prima dată la Filarmonica vâlceană în 1998 sub aceeaşi baghetă dirijorală (atunci fiind un real succes, aproape un triumf artistic) am trăit emoţia lucrului a doua oară înfăptuit; ...oare cum va fi acum? Se întâmplase între timp o maturizare accentuată a corului, iar orchestra crescuse în calitate. Dar cvartetul de solişti era altul. Cred că tocmai acest lucru a constituit surpiza pregătită de Mihail Ştefănescu, curajul de a scoate în faţă inocenţa, neprihănirea artistică. Recviemul (Reqviem-slujbă de pomenire) lui Mozart se naşte cu efect întârziat, în 1791, ca urmare a unui contract uitat, dar semnat „cu un oarecare" ce-i solicitase cândva o misă...În fapt, un conte, Walsegg, facuse acest contract cu Mozart.

Compozitorul care urma să moară la 35 ani (părăsit de toţi şi ajungând în groapa comună) reuşeşte să scrie 2-3 părţi după care, se spune, i-a dictat unui elev de-al său (Sussmayer) finalul. Noi nu credem acest lucru. Ascultând Recviemul, una dintre cele mai frumoase producţii vocal simfinice ale istoriei muzicii (având precum la Vivaldi sau Orff caracteristică MFE-Melodie, Fantezie,Eficacitate), credem că Mozart a scris cele mai importante părţi, cele de inovaţie, alţii chinuidu-se mai apoi să construiască o muzică precum a maestrului. Inovaţie se cheamă să înlocuieşti cu vocea umană la unison sau în regulile aspre ale contrapunctului, instrumentul de bază în catredală catolică-orga, cu ale ei tuburi infinite, de unde şi partea de invenţie a acestei inovaţii, adică o asimptotică ritmată dusă spre delir în „fugi" amintind de marele Bach. Epoca clasică se închide sublim când doi zei îşi dau peste timp, mâna.

Ce poate fi mai frumos decât Lacrimosa, înlăcrimată Maria mamă sau Marie iubită şi interzisă de Dumnezeu...Ce putea fi mai frumos decât inspiraţia lui Mihail Ştefănescu de a aduce în plan solistic, neprihănitele voci scoase din corul său, dar sublime (inocenţa şi har), precum ale sopranei Melania Băiaşu şi ale tenorului Laurenţiu Bozdoc?

Ne-a impresionat şi vocea gravă (precum a Marthei Kessler) a Gabrielei Gavrilă (alto). Baritonul Adrian Decean s-a încadrat perfect în recitalul cvartetului, în partitura sa, deosebit de grea pentru bariton, dar mai „cere" vârstă pentru recitativul solo. Am admirat la el, însă, sinceritatea şi cultura vocală.

Bine programat în timp, în Săptămâna Patimilor Domnului nostru Iisus care a unificat Europa şi o va mai unifica încă, Recviemul lui Mozart se constituie ca un cadou al Filarmonicii către noi toţi, dar şi către autoritatea care o diriguieşte. Se cuvine să mergem acum cu toţi la catedralele noastre de Dreaptă Credinţă şi să spunem Hristos a înviat. (Aprilie, 2003)

Supermuzică la Gala Festivalului „Tinere Talente" Râmnicu Vâlcea, 2003

Concertul de luni seară, 19 mai 2003, supranumit şi Gala Festivalului Muzical „Tinere Talente" desfăşurat sub direcţia artistică a criticului muzical Rodica Sava, transmis în direct de Societatea Română de Radiodifuziune, concert desfăşurat sub bagheta tânărului dirijor Dominic Nedelcu ne-a inspirat un titlu la care ulterior am renunţat de teamă să nu fim acuzaţi de exagerare: „România este salvată!" ...Trebuie să recunoaştem că România încă are resurse care o pot duce acolo unde din timpuri străvechi îi este locul, adică într-o Europă în care din ce în ce mai accentuat, spiritul, arta, bogăţia culturii regionale, o va reapropia de vehea cultură europeană, şi asta cât mai degrabă. Graniţele vor fi uşor de trecut, fără paznici şi arme, fiindcă interesul pentru spirit (pe lângă cel material) va fi din ce în ce mai important. Talentul, harul cu care este înzestrat artistul nu costă bani în faza iniţială, costă bani puţini în faza de dezvoltare, după care se oferă de la sine, iar cei care vor să-l exploateze în interes comunitar nu au decât să se organizeze spre a-l proteja şi a-i crea sublimul mediu al manifestării. Pentru aceasta trebuie să avem o deosebită grijă de instituţiile noastre de artă, să le păstrăm, să le întreţinem aşa cum trebuie, fiindcă efortul financiar pentru acest lucru este „nimic" faţă de consumurile energetice şi umane pentru producerea unui fenomen productiv de anvergură... Rezultatul poate fi surprinzător. Aşa cum Iisus a înmulţit pâinea şi vinul, tot aşa arta poate mări energia spirituală, banul rămânând constant.

A fost o seară în care am văzut-o pe Rodica Sava, l-am văzut pe Valentin Silvestru, l-am văzut pe Vasile Donose, pe simpaticul primar, pe preşedintele Consiliului Judeţean şi nu în ultimul rând pe minunaţii tineri artişti alături de o orchestră bine acordată şi condusă nemaipomenit de tot tânărul dirijor Dominic Nedelcu (într-adevăr, pentru un dirijor, f. tânăr).

O „gală" de concert simfonic este o Gală. Artiştii se mobilizează, publicul adoră spectacolele de gală. Copiii oferă flori. În această seară importantă, când la Episcopie vâlcenii sărutau Sfintele Moaşte ale Sf. Grigorie Decapolitul, Concertino pentru clarinet şi orchestră în Mi bemol major, op 26, de Carl Maria von Weber, interpretat de Dorinel Puia, a sunat magistral. Acest copil de 11 ani a respirat şi suflat în dificilul instrument precum mulţi maturi ar fi dorit să o facă. Dialog perfect cu orchestra, contrapuncturi fără cusur, mai mult, stare artistică de înaltă ţinută.

Am avut impresia că avem în faţă un adult de dimenisuni mici sau un „pitic" mare. Ce frumos este acest copil, spiritual peste vârsta semenilor săi, care cântă cu dezinvoltură un concert de Weber. Apoi am ascultat-o pe această deosebită violonistă, şi ea cu puţin peste vârsta majoratului, Anca Elena Campanie, interpretând minunatul concert în Mi minor, op 64, pentru vioară şi orchestră de Felix Mendelsohn Bartholdy, elevă a lui Gabriel Croitoru... În Andante (partea a doua a concertului) solista, dirijorul şi orchestra realizează capodopera.

Tenorul Răzvan Săraru (uşor baritonal), credem noi, cu predilecţie către muzica franceză, interpretează mai apoi Aria lui Nemurino „Una fugitiva lagrima" din opera „Elixirul dragostei" de Gaetano Donizetti. Este greu de cântat această operă de excepţie a muzicii italiene. Dar, după un Recitativ şi Cavatina Luciei „Regnava nel silenzio" din opera „Lucia de Lammermour" de acelaşi Donizetti, cântată de Irina Iordăchescu (matură deja, cântând la Scala din Milano sub bagheta lui Ricardo Mutti), Răzvan Săraru interpretează la superlativ Aria lui Lenski din opera „Evgheni Oneghin" de P. I. Ceaikovski. Urmează un maxim de dăruire şi talent, candid, frumos, iubitor, când soprana Irina Iordăchescu, nimeni alta decât copila celui mai mare interpret de lieduri al românilor (şi nu numai), Dan Iordăchescu, cântă Boleroul Elenei din

opera „Vecerniile siciliene" de Giuseppe Verdi. Prezență scenică de mare ținută, design strălucitor, Irina Iordăchescu se face repede iubită de un public, care o aclamă. Drept răsplată pentru el, marele necunoscut, publicul aflat în semiobscuritatea sălii, Irina Iordăchescu şi Răzvan Săraru închid spectacolul bisat de mai multe ori cu atât de celebrul duet „Brindisi" din opera „Traviata" de Verdi. Aşa, parcă eram la Viena sau la Berlin sau la Milano, sau... cine ştie unde. Aşa se cântă pe marile scene, cu interpreți mari, atunci când se schimbă anul. Acum nu s-a schimbat nimic, dar am plecat de la Filarmonică cu imaginea unui lucru împlinit. Am plecat neştiind încă ce titlu să dăm a doua zi articolului nostru. Ce desen să încadrăm în pagina cu conținutul acestei cronici.

Ne-am gândit totuşi la Artă... La muzica de acum 3.000 de ani perenă şi necontestată. ...La tânărul David, care cu a lui harfă îşi câştiga onorabil încrederea regelui Saul prin fiul acestuia, Ionatan.
(Mai, 2003)

Oboiul în concert

Aşa şi-a intitulat colectivul artistic de la Filarmonică concertul de luni 07 11 11 şi susținut în Sala Mare a Teatrului Anton Pann, şi care a avut în program două concerte pentru oboi: Re minor pentru oboi şi orchestră, de A. Marcello (1669-1747), şi Mi bemol major pentru oboi şi orchestră, de V. Bellini (1801- 1835); la instrumentul de suflat a făcut „față", cu brio, primul oboist-şef de partidă la Filarmonica George Enescu din Bucureşti, Florin Ionoaia, amândouă opusurile, fiind acompaniate de orchestra simfonică, avându-l la pupitru pe Florin Totan. Sub aceeaşi interpretare orchestrală au mai fost intonate, Sarabanda, de Arcangelo Corelli (1653-1713) - în deschiderea seratei muzicale, şi Simfonia în Sol major nr. 3 de Antonio Vivaldi (1678-1741)...în închiderea ei.

Iată, suntem pe parcursul aproximativ a unei jumătăţi de secol muzică clasică, predominantă fiind muzica barocă, prima jumătate a secolului XVIII, în care fac vogă Bach, Haendel şi Vivaldi, dar pe care o „scânteiazâ", la început, Arcangelo Corelli (creatorul Concertelor grossi) şi Alessandro Marcello cel care va compune acest Concert în Re minor pentru oboi, orchestră de coarde şi bass continu....şi care este considerat, pe bună dreptate, unul dintre cele mai frumoase din această perioadă...încât J. S. Bach îl va transcrie pentru clavecin. Pentru ca oboiul să fie predominant în concert s-a adăugat şirului de lucrări baroce, amintit mai sus, şi o lucrare din sec XIX, la început, Concertul în Mi bemol major de Vicenzo Bellini, nimeni altul decât celebrul compozitor de operă italiană, pe care o consacră, alături de Gaetano Donizetti şi Gioachino Rossini...La Viena, în aceea perioadă, începutul secolului romantic, cei trei îi eclipsau pe marii Beethoven, Mozart şi Haydn...Probabil, pentru Bellini, acest concert a fost un cadou pentru vreun prieten oboist din fossa de la Operă...

Fiindcă este un concert de concerte pentru oboi, daţi-ne voie, înainte de a vedea ce s-a întâmplat la concertul de la Teatrul Anton Pann, să încercăm să definim spiritual acest instrument de suflat, aşa cum tehnic a făcut-o şi prospectul program pus la dispoziţia ascultătorilor din seara cu pricina...care, program, a făcut o interesantă istorie a acestui instrument.

Am pleca, de la un film celebru, de prin anii 70, „Regele Lear", după piesa lui W. Shakespeare, într-o regie sovietică-celebră-Grigori Kozînţev, în care Dimitri Şostacovici crează o coloană sonoră, ca un letmotiv-în clipele de mare suferinţă dar cu licăriri de speranţă, cu ajutorul unui oboi, care, parcă redă un suflet care plânge... Cordelia, înaintând prin pustietate înspre palatul tatălui său, captiv.

Şi oboiul, şi flautul vin din vremurile antice, în timbrul oboiului, regăsindu-se strigătul unei vietăţi rănite, poate chiar glasul un miel sacrificat, sau al unui pescăruş înfometat, în timp ce timbrul flautului pare a fi ca sunetul unor zbateri de aripi ale unor îngeraşi, împodobind stucatura vreunui capitel de palat...

În seara concertului de la cocheta sală a Teatrului Anton Pann, numai bună ca auditoriul să fie deasupra interpretului, la propriu, creând senzația prinderii sunetului din zbor, oboistul Florin Ionoaia, prezentat complet de programul de sală, şi dirijorul Florin Totan, au creat momente de înălțătoare simțiri în senzitiva artă a armoniei sunetelor, partea a doua din concertul de Marcello, înfiorând publicul. Un dialog profund şi curat între orchestră şi oboi, sensibil şi bine calculat de către Galina Nemțanu în rolul de „bass continu", la clavecin. În Andante, partea a doua a concertului, Florin Totan, pare fericit de ce se întâmplă pe scenă şi trimite bezele înspre cei doi violonceli şi clavecin.

Şi noi suntem fericiți, că, în această seară, l-am ascultat la Râmnic pe Marcello, că fosta Sală a Cinematografului Modern, modernizată, ne-a găzduit Filarmonica, pe invitații săi de prestigiu...

Mişcare amplă, gravă, a ansamblului de coarde, în „Sarabanda" de Arcangelo Corelli...cu care Florin Totan a deschis acest festival al oboiului! Apoi Simfonia de Vivaldi, după ce, în prealabil, a fost interpretat Concertul în Re minor...

Repede-Lent-Repede, conform noii scheme de concert impusă de Antonio Vivaldi...partea a doua, iată, un pizzicato general, acompaniând vioara I, dezlănțuită!... Şi, în ultima parte, Concertul de Bellini, în care din nou, dar sub altă tonalitate, una la o sută de ani - distanță - de concertele grossi ale lui Corelli; dirijorul Totan, orchestra simfonică şi Florin Ionoaia, oboiul său, au dialogat amplu, în gest specific fiecăruia, plin de larghețe...Se simte noutatea armonică a noului secol, cea, care a făcut atât de celebră opera bel canto!

Franz Schubert

Concertul de luni 24.03.2003 de la Filarmonică a cuprins un program închinat, practic, compozitorului vienez Franz Schubert (1797-1828), cuprinzând lucrări din adolescența sa: Uvertura pentru corzi în

do major şi Simfonia a IV-a, „Tragica" (scrise până la 19 ani). Prima parte a mai cuprins Concertul pentru clarinet şi fagot compus de germanul Franz Danzi (1763-1826).

O caracteristică generală, a celor doi compozitori (unul austriac şi celălalt german, este, că, în plin clasicism european ambii sunt influenţaţi de moda timpului! anume înclinaţia auditoriului de „oriunde" către muzica de stil italian (către artiştii italieni).

Concertul pentru clarinet şi fagot, un concerto grosso - de tip preclasic - italian, se abate de la această linie având un caracter mai sobru, de multe ori (partea a III-a), chiar, relevând o mai accentuată şi evoluată tehnică a contrapunctului. Să nu uităm că soliste sunt două instrumente specific nordice, precum fagotul şi clarinetul, având de a face, aproape, cu un „dublu concert"; şi, dacă considerăm implicaţia generoasă şi evoluată a orchestrei, suntem în faţa unui „triplu concert", adică muzică de cameră evoluată, în care orchestra devine al treilea instrument. Franz Danzi îl „anunţă" pe ...Weber. Deosebit de talentaţi cei doi instrumentişti Adam Raduly (fagot) şi, bineînţeles, Cristian Modrescu (clarinet) şi, iarăşi bineînteles, cel care a condus întrega lucrare, omul care a adus performanţa în orchestra simfonică vâlceană: dirijorul Florin Totan.

Un concert deosebit de bine interpretat, cei doi fiind componenţi ai filarmonicii vâlcene, şi devenind astfel plauzibilă creşterea continuă a valororii ei având asemenea componenţi în rândurile sale, „ultime". Nu credem să supărăm pe cineva când spunem că surpriza ultimului timp, din viaţa excelentului colectiv artistic vâlcean , o constituie formaţia de suflători. Stil modern, alternând în modulaţii de excepţie, succesiv solişti şi acompaniatori, cei doi sunt adevăraţi cunoscători, mari intrpreţi ai partiturilor specifice acestor instrumente.

Concertul de luni seara a adus în faţa auditorului vâlcean una dintre personalităţile de prim rang ale clasicismului muzicii universale, unul dintre compozitorii cei mai prolifici din istoria muzicii (aproximativ o mie de opusuri), pe Franz Schubert;... născut şi încetat din viaţă la Viena...a trăit doar 32 de ani şi, parcă cunoscâdu-şi soarta, a

încercat în scurta sa existenţă, cum se spune, „să dea totul". De aceea a lăsat multe lucrări neterminate. Dacă până în anii 1980 se cunoştea faptul că Schubert a scris opt simfonii, în ultimii ani, i s-au mai atribuit încă două. Încă, istoriografia muzicală caută să decripteze viaţa şi opera unui om excepţional dotat.

Inovator prin predilecţie, cu contemporani având personalităţi zdrobitoare, Schubert se refugiază în lumea Lied-ului a cărui act de naştere îl semnează, chiar el. Dar nu numai liedul înseamnă noutatea muzicii schubertiene. Spre exemplu, Uvertura pentru corzi în do major cântată în deschiderea serii muzicale, aparent plină de tinerţe şi candoare (să nu uităm vârsta la care a scris ambele lucrări), poate oricând semăna cu un Britten sau Bartok, compozitori ai secolului XX; iar dacă îi adaugăm instrumentele de suflat avem de a face cu un „Coriolan" beethovenian. Nu mai spunem, că, la fel ca şi simfonia, redusă fiind orchestra la patru instrumente de coarde ar fi rezultat două superbe cvartete. Şi ca să încheiem cu comparaţiile, subliniând schubertismul-ca fenomen-de mare intensitate, dublând suflătorii, simfonia îl anunţă pe Bruckner (1824-1896) (în special în ultima sa - a lui Schbert - missă). Cea mai îndrăzneaţă afirmaţie privind modernitatea lui Schubert a dat-o Arnold Schonberg (1874-1851), care spunea: „...eu sunt nimic pe lângă revoluţionarul Schubert" (Larousse, Dicţionar de Mari Muzicieni, Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000).

...A fost elevul lui Salieri, cel care avea să devină în minţiile (poate bolnave) ale unora, asasinul lui Mozart (îl amintim pe Salieri pentru că acesta a fost profesorul celor mai iluştrii elevi ai muzicii universale). Nu s-a putut plânge de bani, dar soarta a făcut ca opera să fie mult copiată, rătăcită, iar când banul putea deveni un element de mobilizare, sublimul compozitor a murit de sifilis (aceeaşi sursă, Larousse...). Umbrit tot timpul de Rossini, Schubert a eşuat în opera lirică dramatică, dar culmea - societăţii vieneze, cosmopolite, excelează în această societate înaintea lui Beethoven. Simfonia a IV-a, Tragica, a fost interpretată de orchestra simfonică, curat, simplu, punând în valoare tot timpul personalitatea compozitorului, adică interpretare "ad literam", în plus, simţindu-se ceva din tragismul vieţii neprihănitului autor;...deşi în ironia sorţii, Schubert a descris bucuria de a trăi sau poate o dragoste

nedeclarată către una din fetele contelui Esterhazy, pe care le-a meditat...

Cum menționează şi programul de sală, al concertului, partea a II-a Andante „este un adevărat giuvaer, un cânt simfonic de o aleasă expresie lirică". Florin Totan a încheiat această deosebită seară muzicală, în forță, cu zâmbetul pe buze, chiar dacă în penultimul rând, rândul celor lăudați-suflătorii - o pertubație sonoră a făcut să nu-şi poartă stăpâni mimica, „prima" componentă de la partida de violă!

Bijuterii muzicale

(cronică de concert)

Concertul programat luni la Filarmonică a programat pentru publicul meloman din Râmnicu Vâlcea un buchet de lucrări simfonice de mare popularitate, virtuozitate componistică şi interpretativă, celebre în muzica unviersală, atrăgătoare pentru auditor ;.. .lucrări interpretate de orchestra simfonică vâlceană sub bagheta lui Teodor Costin.

Din nou, şi iarăşi, orchestra a dat un recital de mare spectacol, instrumentiştii, aliniindu-se într-un minunat dialog, concentrându-se la maxim, întrecându-se între partide, fără emfaza uneia...

Din nou, deşi timpul este nemilos cu ființa umană, veşnicul energic dirijor de la Craiova, Teodor Costin, îşi încununează cu un mare succes cariera excepțională.

Să parcurgem împreună programul acestei seri muzicale, în care ansamblul orchestral a sunat ca o mare orchestră a lumii. Discurile şi casetele din fonoteca proprie au rămas în urma interpretărilor de ținută răsunătoare petrecute în "inocenta" sală de concert.

Începutul este triumfător precum triumful inițial al eroului roman Coriolan, care îşi părăseşte armata, trecând în tabăra adversă, a barbarilor germani volsci ;. concertul începe cu Uvertura „Coriolan", de L. v. Beethoven (1770 - 1827), Teodor Costin dând clasă printr-o interpretare de mare ținută şi în care suflătorii îl mulțumesc, răspunzând chemărilor din privirile, precum şi mişcările baghetei sale.

Cornul, solist pentru un moment, atinge maximul de plenitudine muzicală, după care, tot el, dând semnalul sfârşitului epopeii eroului răzvrătit, care trebuie să-şi asculte mama şi să renunţe la răzbunare. Viaţa nu este nicicând numai succes, ci şi o serie lungă de renunţări, culminând cu renunţarea finală. Omul nu moare fiindcă trebuie să moară, ci pentru că învaţă să renunţe la viaţă pentru a căpăta împăcarea.

Coriolan este o bijuterie muzicală care de obicei se cântă împreună cu simfonia Destinului, a V-a.

Despre Bela Bartok (1881 - 1945) am vorbit în episodul trecut, odată cu concertul Tinerelor Speranţe de la Liceul de Muzică. Selecţia „Dansurilor româneşti", de atunci, a fost mai savantă. Bela Bartok a ridicat melodia şi ritmul popular românesc la rangul universal al artei muzicale, al virtuozităţii artistice.

S-a întâmplat şi în această seară acest lucru, dar într-o orchestraţie mai amplă, care aduce mai mult cu "naţional" popular românesc. Nu toate, doar câteva. Interpretarea lui Bartok de la Ziua Mondială a Copilului se poate cupla fericit cu un Divertisment pentru orchestră de coarde de Benjamin Britten (1913 - 1976), realizând un concert super elitist.

„Peer Gynt" Suita I de Edvard Grieg (1843 - 1907) este o lucrare de ţinută monumentală, de mare spirit internaţionalist, masonic, interpretare care a impresionat mult, ultimele trei părţi sunând aproape dumnezeieşte. Se vorbeşte de crearea spaţiului muzical naţional la Grieg (ca şi la ceilalţi mai toţi compozitorii din această jumătate de secol XIX. Pe lângă aerul curat al atmosferei unui nord de cristal, jumătatea din urmă a suitei ne poartă cu gândul în spaţiul oriental, într-o manieră de superioară cultură componistică. Este o capodoperă a muzicii uiversale, iar interpretarea orchestrei simfonice ne-a introdus în extaz. Naţionalism, dar şi internaţionalism la muzica lui Grieg fiindcă nu arareori se aud tonuri şi „idei-sentimente" tangenţiale lumii slave specifice lui Ceaikovski, poate şi lui Dvorjak. Sentimentul este înaintea raţiunii. O bijuterie muzicală sacră, cu multe carate în conţinut.

A urmat Preludiu la opera „Traviata" de Giuseppe Verdi (1813 - 1901); muzică frumoasă, plăcută, de scurtă durată (să nu uităm că Verdi a fost un corifeu al operei italiene) care, însă, ne-a pregătit pentru

audiția celei de a cincea lucrări...Balet din Opera „Faust" de Charles Gounod (1818 - 1893), care deşi vine din grupul compozitorilor creator de operă muzicală națională, îşi alege drama „Faust", de Goethe, intrând în forte (mai ales în ultima scenă) în spațiul universal. Să nu uităm că opera franceză se află la începuturile sale sub influența spirituală şi practică a lui Rossini, riscând aproape să nu mai existe. Gounod, nu numai că se deosebeşte total de autorii de operă italiană (fapt care se traduce şi prin modul că nu de puține ori suportul muzical orchestral constituie "spuma" sălilor de concert, dar va imprima operei proprii, cât şi celei scrise de urmaşii săi, un puternic caracter şi stil francez, reuşind astfel, ca niciodată să nu poți confunda o operă franceză cu o alta scrisă de un autor de naționalitate diferită. Şi în acest caz avem de a face cu o bijuterie muzicală, de calibru.

Ce se poate spune în final? Că a fost o seară muzicală de excepție, neputând să încheiem fără a aminti şi de superbele microrecitaluri venite din fundalul scenei, de la minunata noastră flautistă, Claudia Iordache.

Când vine Teodor Costin la Râmnicu Vâlcea, orchestra se acordează şi „încordează" precum zeitatea tipologică Vishnu, din Vedele indiene, zeitate care doarme pe un şarpe încolăcit şi din când în când se trezeşte, în cazuri de excepție istorică, pentru a lua atitudine. (Iunie, 2003)

Patru mâini şi o singură claviatură

(cronica de concert)

Săptămâna ce a trecut, am descoperit pe afişul de la instituția noastră filarmonică, că un program, recital, pentru pian la patru mâini avea să fie susținut de Manuela & Dragoş Mihăilescu, marți, 10 iunie 2003, la orele 19.00.

Ce neplăcut pentru soliști, dar ce plăcut pentru noi, că sala a fost aproape goală, şi, astfel, am putut „digera" într-o linişte desăvârşită o seară muzicală de înaltă ținută artistică, de înaltă simțire, în care, de pe o partitură extrem de dificilă cei doi au creat o atmosferă de neuitat, mai

ales, când, degetele lor s-au întâlnit cu spiritul şi sufletul în acelaşi timp, interpretând extraordinara lucrare a lui Claude Debussy, „Şase epigrafe antice"... În partea intitulată „Pentru un mormânt fără nume" am simţit cum se scufundă catedralele lui Gaudi! Să cânţi la două piane, mai merge, căci te poţi privi în ochi, când interpreţii cunosc partitura pe de rost. Dar, când cânţi la patru mâini pe o singură claviatură situaţia se complică, căci este greu să trasezi o graniţă între cele două perechi de mâini-spirite, care sunt la maxim încordate pentru a nu se atinge între ele, pentru a nu cădea în păcatul de a se suprapune interpret peste...interpret. Când asculţi această lucrare, de maximă profunzime, vârf de măiestrie componistică al impresionismului secolului XX - un merit deosebit avându-l interpreţii, simţi că omenirea nu a fost creată degeaba, iar secolul XX este întradevăr secolul de graniţă între două segmente universale dintre care unul s-a sfârşit şi celălalt începe într-o nouă manieră existenţialistă. Înainte de Claude Debussy, Manuela şi Dragoş Mihăilescu, amândoi cu şcoală grea, Gabriel Amiras pentru ea şi Sandu Sandrin pentru el, amândoi profesori asistenţi la Universitatea de Vest din Timişoara, au interpretat o altă capodoperă a muzicii camerale universale, şi anume „Furtunile vieţii", Allegro caracteristic în La Minor Op. 144 de Franz Schubert.

Sigur că de o elevată interpretare s-au bucurat şi „Cântecele de dragoste" Op. 65 de Johanes Brahms. Dar, spre marea noastră surpriză, în absolută premieră pentru noi şi credem, că şi pentru melomanii vâlceni, surpriză plină de încântare, a constituit-o lucrarea lui Remus Georgescu (dirijorul tinereţii mele de la Timişoara), suita a II-a pentru pian (improvizare, Interludiu, Toccata).

Inspirată schimbare de program, ca, după Debussy, să se interpreteze „Marşul lui Henri" de Dinu Lipatti şi, în final, lucrarea lui Remus Georgescu.

Acesta din urmă a surprins prin continuarea ideilor lui Debussy, într-un ritm alert şi manieră specifică sfârşitului de secol, care, repetăm, nu credeam că va impresiona auzul atât de mult (în sensul de plăcut)... Vervă, tensiune ritmică, profunzime, alură vest europeană, într-o lucrare scrisă de un intelectual desăvârşit, unul dintre compozitorii români a cărui lucrări am dori să le mai ascultăm...

Iată cum o seară de marți, banală-prin tradiția acestei zile destinate comerțului cu amănuntul de pe malul Oltului, poate deveni mai importantă decât în mod obişnuit, prin găzduirea în oraşul nostru (încă puțin, şi mai mult decât european) a unor artişti de calibru, într-o prezență pe care, personal, o doream de mult:... prezența muzicii de cameră. (Iunie, 2003)

Recital, Filarmonica!

(cronică de concert)

Aseară, 23 iunie a.c., un concert deosebit de bine primit de publicul vâlcean a avut loc în sala Filarmonicii din municipiul nostru, când, înaintea închiderii stagiunii de concert, concertul de luni 30.06.03, ora 19.00, tineri solişti din cadrul orchestrei simfonice, inclusiv dirijorul orchestrei, au susținut practic un recital al Filarmonicii. Au interpretat pentru noi, în ordinea intrării pe scenă, Gheorghe Pavel şi Cătălina Timofte în Concertul în re minor pentru două viori şi orchestră de J. S. Bach; Claudia Iordache în Concertul în sol minor op. 10 nr. 2 pentru flaut şi orchestră de Antonio Vivaldi. Ambele concerte s-au desfăşurat în acompaniamentul orchestrei simfonice a filarmonicii dirijate de Tiberiu Oprea.

Concertul a fost deschis cu lucrarea *Ciaccona* în sol minor de Henry Purcell (1659-1695). Tânărul dirijor, în prezent asistent la catedra de teorie - armonie a Facultății de Muzică din cadrul Universității din Piteşti, este instrumentist, violonist în orchestra simfonică din Râmnicu Vâlcea.

Aseară a urcat pe podium şi a dirijat orchestra din care face parte. Gest larg, siguranță pe partitură, alură profund artistică, Tiberiu Oprea interpretează un H. Purcell în rafinamentul caracteristic epocii începutului muzicii culte, al polifoniei specifice jumătății de secol XVII. Pregăteşte atmosfera Concertului pentru două viori şi orchestră în re minor B.W.V. 1043 de J- S. Bach (1685-1750) pe care îl vor interpreta Gheorghe Pavel şi Cătălina Timofte. Îi aşteptam de mult pe

cei doi să-i văd într-o „recitare" scenică. Evenimentul s-a produs şi am asistat la cea mai reuşită parte a concertului din seara cu pricina. Atât soliştii, cât şi dirijorul, plus orchestra s-au aruncat asupra acestei minunate partituri ca nişte tineri lei. M-a frapat dezinvoltura lor. Bach se cântă în general de către maeştri, căci este plin de capcane. Atât de avântați au fost, încât în partea a treia au uitat că sunt de fapt trei (sau patru, dacă socotim şi orchestra). Dar totul a revenit la acord şi a rezultat un concert de Bach surprinzător de bun, în care meritul revine atât dirijorului, cât şi celor doi interpreți. Putem spune că solistă a fost însăşi Filarmonica vâlceană.

După pauză am ascultat un „curios" Antonio Vivaldi în Concertul pentru flaut şi orchestră în sol minor op. 10 nr. 2. A interpretat, super, Claudia Iordache, flautistă, de asemenea instrumentistă în colectivul orchestral vâlcean. Aici lucrurile s-au schimbat. Măestria Claudiei face ca flautul să închidă fraza sonoră cu acea sutime de timp în plus față de cea scrisă, eliminând astfel oprirea bruscă, sunetul sterp. Orchestra nu este atentă la acest ciripit măiastru şi închide brusc. În acest Vivaldi, parcă nimic nu se termină cum trebuie. Atenție, preclasicismul în muzică poate deveni „muzică uşoară" pentru timpul respectiv, dacă nu inervine intelectul, cultura muzicală, dacă nu intervine filosofia acumulată în secole de muzică clasică, romantică, modernă.

Pentru noi a fost o revelație, căci acest concert ne-a arătat o Claudia Iordache înnobilând flautul ei „nefermecat". Spectacolul s-a încheiat cu o partitură extrem de grea, greu de citit, de interpretat şi de ascultat, dacă nu eşti, bine cultivat! .Benjamin Britten (1913-1976) a compus o muzică pentru orchestră de coarde care se cântă în toate sălile mari ale lumii, la concurență cu Bela Bartok. Tiberiu Oprea "adună" toate corzile filarmonicii şi reuşeşte să facă o „Simple Symphony" aproape foarte bine, adică frază muzicală scurtă, accentuată, tăioasă, aşa cum muzica lui Britten o cere. Trebuie să informăm melomanul neavizat, că, deşi în aparență simple, aceste partituri ale lui Britten intră în componența programelor marilor orchestre şi marilor „baghete" tocmai pentru surprinzătorul lor dinamism, aproape de un „percuționism" de coarde, altfel cântat, ele pot deveni un fel de prelucrări folclorice specifice anilor 60-70, când acestea trebuiau inerpretate în deschiderea

clasicelor noastre concerte. Nu putem spune că orchestra filarmonică vâlceană a reuşit total performanţa arătată mai sus. Totuşi, noi ne declarăm mulţumiţi şi dorim să ascultăm această lucrare şi în alte interpretări. Nu de alta, dar trebuie să ştim dacă Britten este român, ungur sau este englez. Şi, să nu uităm, este acest Vivaldi adevăratul Vivaldi sau Concertul pentru flaut este compoziţia (adaptarea) vreunui epigon? Este foarte interesantă alegerea de program făcută de tânărul dirijor. Noi, şi alţi câţiva dorim însă să-l felicităm cu ocazia acestei ieşiri la rampă. Nouă, şi altor câţiva, ne place lucrul "greu" chiar dacă trebuie să suferim pentru asta. (Iunie, 2003)

Peter Venczel şi opera rock

Scriem aceste rânduri în urma unei audiţii prelungite a două CD-uri originale, de protocol, oferite nouă de către autorul, compozitorul, Peter Venczel, care activează şi trăieşte în Cluj Napoca. Prima lucrare intitulată „Matei pe eşafod", operă rock, prima scrisă în România, compusă în 1996, după drama „Mai presus de toate" de Csep Sandor, pe versuri de Csep Sandor şi Morovetz Levente, a fost pusă în scenă la Opera maghiară de stat din Cluj în 1996. A doua lucrare este muzica pentru baletul „Balet en blue", compusă de acelaşi Peter Venczel, după un libret scris de psihanalistul de renume mondial - dr. Popper Peter din Budapesta, şi pusă în scenă la Opera română din Cluj în 2001.

Ca orice operă lirică, cea scrisă de Ventzel, urmăreşte structura acesteia, are arii, recitative, uvertură, muzica, alternând între clasic redat cu mijloace moderne şi stilul rock (ritmul, percuţia şi măsura). Soliştii cântă în belcanto, dar instrumentaţia este de sinteză electronică, repetăm, elementul de percuţie subliniând pregnant că ne aflăm în gama rockului. Ca la orice operă, muzica şi intriga contând, nu versul în sine, ci povestea. Bărbierul din Sevilla se cântă şi pe stradă, fără ca cineva (nu mă refer la muzicienii cunoscători) să ştie ce cântă (ca text). Se fredonează linia melodică şi în minte se urmăreşte scena (ca teatru). Asta înseamnă că Bărbierul este şi a fost o operă de succes. După ce am

ascultat-o de câteva ori şi opera lui Venczel rămâne în spaţiul artistic sonor propriu, adică în minte şi auz, ceea ce înseamnă că şi aceasta este o muzică de succes. Sunt pasaje, măsuri, extrem de plăcute, de muzică aleasă. Sunt scheme muzicale, ritmuri, care amintesc uneori de Vanghelis, Michel Jarre (sau ritmuri din dansurile irlandeze - cazul baletului). Sunt repetiţii specifice rockului, sunt momente excepţionale de percuţie. Ne încadrăm între admiratorii lui Peter Venczel fiindcă, după ce am ascultat CD-urile de câteva ori, le-am intonat în treburile noastre cotidiene, iar când lucram ceva de "serie", în urechi ne răsunau ecouri, leitmotive, din muzica sa. Ceea ce am remarcat în uvertura la opera „Matei pe eşafod" este că muzica „cere" mişcare scenică, probabil, scenografii având grijă de asta (noi nu am văzut punerea în scenă!). Opera rock poate fi foarte bine cântată pe scenă, între tablourile de dans, de solişti cu căşti la urechi şi partitură în mână, adică ca în opera radio. Nu am vrea să credeţi, cei care v-aţi încumetat să citiţi aceste rânduri, că avem de a face cu un domeniu mai puţin artistic. Vrem să vă spunem, că preferăm să ascultăm, acum, opera „Matei pe eşafod" mai mult decât Bărbierul !... Atenţie, este atât de frumoasă, încât îţi scapă amănuntul că este cântată în limba maghiară, care ar putea fi un handicap pentru puţin-melomanii de terţe naţionalităţi (ştiind că limba maghiară, ca şi alte limbi, româna spre exemplu, sunt în handicap faţă de celelalte limbi în care se cântă operele consacrate). Sunt câteva arii inerpretate de tenori, aproape divin, liberi de orice canon şi impunere de substanţă cultă. Faptul că preferăm opera în interpretare radio, înseamnă că are coloana sonoră, deosebită. Sunt două măsuri de orchestră, după o cavatină în ritm unguresc, drăcesc, de splendid folclor specific. Sunt scene de mare lirism, chiar după aceste măsuri drăceşti, aria sopranei, care bat scene similare din muzica cultă a sutelor de ani, din urmă.

A doua lucrare, „Balet en blue", după libretul lui Peter Popper nu are dramatismul operei, în schimb, psihanaliza din libret transpare în partitura compozitorului, ducând către un tărâm al muzicii de sublim lirism, soloul pianului din tabloul întâi inspirând plenitudinea sentimentului profund. Dramatismul specific temei acestui balet stă

ascuns, latent, sub pătura armonică. Urmează scena în care se aude sonoritatea dansului irlandez. Este clar că avem de a face cu un dans, cu o muzică de balet. El se cheamă „en blue" căci, deşi avem de-a face cu o dramă, cu o sinucidere în direct, conținutul faptelor, atmosfera până la actul final, este dominat de seninătate şi logică. Am avut aici, personal, avantajul cunoaşerii textului după care s-a scris muzica.

L-am şi desenat. Prin muzica pe care o compune, Venczel face dovada unei sensibilități native care, îmbogățite cu ştiința componisticii, duce la rafinamente pe care şi compozitorii de tradiție din secolul trecut şi cel mai puțin trecut, le-ar invidia. Din prospectul de sală, din 04.mai 2001, de la Opera română din Cluj Napoca, aflăm că muzica pentru „Balet en blue" este o dedicație specială din partea compozitorului pentru maestrul coregraf Adrian Mureşan - creatorul coregrafiei şi regiei artistice. În încheiere dorim să scriem spre surpriza cititorului vâlcean şi nu numai, că în prezent, Peter Venczel lucrează la opera rock „Signore Dracula" împreună cu scriitorul Constantin Zărnescu care, în 2002, a adus la lumina zilei o carte de mare ținută şi complexitate artistică „Dracula în Carpați" care, iată, se şi află în intenția de punere pe note a compozitorului clujean. (Iunie, 2003)

Dirijorul dr. Robert Bode a închis stagiunea muzicală

Am aşteptat concertul de închidere al stagiunii Filarmonicii, care marchează şi începutul de vacanță estivală pentru elevi, profesori şi artişti interpreți. Cu o săptămână înainte se anunțase programul de excepție care a însemnat Felix Mendelssohn Bartholdy (1809 - 1847), suita „Visul unei nopți de vară" şi Joseph Haydn (1732 - 1809) cu „Nelson Messe" (Misa lui Nelson), ambele lucrări fiind interpretate de orchestra simfonică şi corul filarmonicii, dirijate de dr. Robert Bode, din SUA.

Dirijorul acesta are o personalitate pregnantă, profund intelectualizată, un profesionist desăvârşit, un personaj extrem de comunicativ, imediat, publicul, iubindu-l, şi am simţit cu toţii că şi orchestra, inclusiv corul, au aceleaşi sentimente pentru el. Comunicarea dirijorului cu instrumentiştii, cu publicul, este foarte importantă pentru rezultatul final... Acesta rupe zăgazurile, aparenţele oficiale, şi, astfel, muzica pătrunde liberă dinspre cel care a scris-o, dinspre cei care o cântă, înspre noi cei care ascultăm. Rezultatul prestaţiei sale, a dirijorului Bode, a fost o armonie perfectă între orchestră şi cor, la un moment dat acestea fiind într-o măsură, la un unison aproape perfect-divin („Credo" - Allegro con spirito, din „Nelson Messe").

Concertul din această seară de luni, 30 iunie 2003, a impresionat, repetăm, prin aromnia dintre cor şi orchestră, prin conducerea de mare virtuozitate a ansamblului orchestral atât în „Visul unei nopţi de vară", cât şi în „Nelson Messe". Inutil să mai scriem ceva despre această frumoasă partitură, produs al europenismului secolului XIX, vârf al muzicii romantice, „Visul unei nopţi de vară", suită scrisă după capodopera shakespeareiană care cuprinde în final celebrul Marş Nupţial cunoscut şi arhicunoscut publicului din celebra intonaţie de la Ofiţerul Stării Civile. Aşa că vom proceda la "traducerea" asupra lucrării „Nelson Messe", de Haydn.

Timp de şase ani, Haydn a petrecut (câteva luni pe an) la castelul Eisenstadt, proprietate a urmaşilor contelui ungur Esterhazy - în timpul lui Nicolae al II-lea, care i-a comandat în fiecare an, compozitorului, o misă pentru aniversarea zilei de naştere a soţiei sale. Astfel au apărut cele şase mise ale lui Haydn, care, după muzicieni, alături de oratoriile Creaţiunea (1798) şi Anotimpurile (1801), constituie „corespondentul haydnian al marilor opere mozardiene" (mai adaugăm noi şi cele şase cvartete din cadrul op. 20).

Interpretarea orchestrei şi corului vâlcean, sub bagheta lui Robert Bode, repetăm, a fost una deosebită, caracterizată prin armonia perfectă între cele două compartimente, membrii lor fiind electrizaţi de prezenţa dirijorului american, intelectual „până în vârful degetelor".

Am ajuns şi la cvartetul de solişti, scoşi în faţă de filarmonica vâlceană. Suntem partizanii interpreţilor veniţi din lumea studiului, în

încercarea lor de afirmare. Inocența şi dorința de afirmare fac ravagii, în sens pozitiv, în calitatea sentimentală a interpretării. Dăruirea este maximă sau aşa ar trebui să fie.

Cvartetul nostru de soliști nu a avut puterea să fie la nivelul partenerilor din concert. Aceasta nu este o critică. Sarcina lor a fost extrem de dificilă. Gabriela Gavrilă (alto) ştie să facă muzică, o cunoaştem, îi cunoaştem ambițiile. Ele sunt dintre cele mai bune. Ştie ce este muzica camerală. Are vârsta şi cultura necesară pentru ceea ce i se cere. Când „iese" la suprafață ne place foarte mult. Credem că „mergea" mai bine alături de Melania Băiaşu. Sopranul este în curs de afirmare, de formare şi a avut o sarcină cred eu, imposibilă, aceea de a susține 80% din solo general per cvartet. Trebuie să-şi elimine emoția, trebuie cultivat timbrul. Aceasta este o muzică care se cântă fără „efort" şi este necesară lipsa oricărui fel de artificiu specific operei lirice. Aici divinitatea trebuie să fie dominanta psihologică. Este o chestiune de timp şi de vârstă. Nimic nu este mai greu decât un rol de soprană într-un oratoriu, într-o muzică concertantă. Mereu le spunem celor cu care vorbim, că, timp de 30 de ani, marea noastră soprană de pe scenele nelirice (simfonice) ale lumii, Emilia Petrescu, a fost de neegalat. La fel şi Valentin Teodorian. Nu avem nici o treabă, dar comparațiile au prețul lor şi ele nu pot dispărea. Greul a căzut pe Alexandra Ştefănescu (frumoasa şi talentata noastră pianistă de la cincisprezece ani). Ea a trebuit să facă față unei partituri extreme de grele. Plăcut impresionați am rămas după cele câteva măsuri ale lui Liviu Găman (tenor) şi Marian Stroe (bas). Ne-ar fi plăcut şi Laurențiu Bozdoc.

S-a închis stagiunea, odată cu venirea vacanței elevilor, profesorilor şi artiştilor interpreți. Aşteptăm cu nerăbdare toamna. Un ultim cuvânt vrem să-l adresăm Primăriei Râmnicului. Avem o importantă instituție, momentan una dintre cele mai aproape de Uniunea Europeană. Încrederea în ea trebuie să fie mai importantă şi fondurile alocate, asemenea. Noi ne mândrim cu Filarmonica din Râmnicu Vâlcea, cu interpreții şi soliştii ei, cu vameşii de la intrare, cu cei care se ocupă de intimitatea noastră şi se îngrijesc să avem un loc în sală. Această instituție este înaintea tuturor celorlalte din aria Culturii. Sincer vă

spunem aceste lucruri, credem că muzica este deasupra tuturor artelor şi preocupărilor social-politice, Filarmonica, dând dovadă de preocupare importantă în acest sens. (Iulie, 2003)

Arta şi calculatorul: Muzica!

Încă de la început trebuie să facem o remarcă, şi, anume că, scrierea noastră de acum nu va intra în arta compoziţională, în structura sa, arătând sau demonstrând modul de compunere al algortmilor care stau la baza programului de calculator. Spaţiul din ziar ar fi prea scurt şi plictiseala prea mare să începem să vorbim de serii matematice, de teoria mulţimilor, de teoria probabilităţilor. Vom scrie mai mult despre personalităţile care s-au desfăşurat în acest domeniu aflat la intersecţia dintre cibernetică şi muzică. De asemenea nu ne vom referi la periferice şi structură hard, fiindcă ele sunt din ce în ce mai cunoscute, mai surprinzătoare, şi mai puţin îl interesează pe consumator variantele constructive şi care au cel mai înalt ritm de schimbare.

Totuşi, trebuie să reamintim, arta generată pe calculator presupune (dintotdeauna şi în prezent) două moduri de exprimare. Primul, lucrarea este concepută şi cu ajutorul calculatorului, ea este „confecţionată". Al doilea mod, cu ajutorul legilor matematice şi al unor programe de excepţional nivel (limbaje), programatorul încearcă prin subtile modele matematice să facă „maşina secolului XX" să creeze singură (acest mod, cuprinzând la rândul său varianta ca instrumentul electronic să scrie partitura, pe care urmează să o interpreteze o formaţie de instrumentişti sau pur şi simplu să o interpreteze singur, cu ajutorul unor periferice extrem de evoluate). Ultima modă este ca notele să fie scrise cu creionul luminos direct pe ecranul osciloscopului catodic, urmând ca ulterior muzica să fie redată ca atare sau prin programul existent, acestea, notele, să parcurgă construcţii sonore, nebănuite, prevestitoare de apariţia noilor şi necunoscutelor (pentru moment) civilizaţii. Muzica „generată" nu înseamnă suprarealism, ci cu ajutorul sunetelor primare, caută să construiască modele de civilizaţii trecute şi viitoare.

Printre primii muzicieni recunoscuți la nivel mondial (nivel stabilit de bătrânul continent şi cel nord american, aflate într-o permanentă dispută) s-a numărat grecul Yanis Xenakis, născut în 1922 la Brăila şi, din 1947, considerat compozitor francez.

Replica americană, aflată permanent cu un pas înainte în ce priveşte realizarea tehnologică, a fost creerea limbajului „musicomp" în 1963 de către Lejaren Hiller şi Robert Baker. Acest limbaj va sta la baza multor dezvoltări tehnologice ulterioare.

Însuşi Hiller a conceput piesele de muzică serială „Algorithms" I şi II - „lucrări orchestrale pentru nouă instrumente (flaut, clarinet, trompetă, vioară...) şi bandă de magnetofon". Special am nominalizat ad literam aceste compoziții pentru a ne da seama mai bine, că începutul elaborării muzicii computerizate a aparținut primului mod de compoziție: ideea muzicală existentă - construcție ulterioară, cibernetică, prin diverse contorsionări sau completări ale spațiului sonor pe baza principiului aleatoric.

Am dori, însă, să insistăm mai mult pe latura psihoestetică a fenomenului cibernetizării. Biografia lui Xenakis este spectaculoasă pentru vremea respectivă (1962) datorită interferențelor de domenii prezente în fenomenul tehnologic şi artistic, demonstrând „unitatea pytagoreică a lumii" (context în care, la alte dimensiuni, ne place şi nouă să ne subliniem)...

Compozitor, muzicolog, arhitect, Xenakis obține la Atena în 1947 o licență tehnică. Cunoaşte muzica bisericească tradițională, bizantină (iată cum se consolidează lucrurile bune, în timp - vezi Oliver Messiaen: sunetul pretimpuriu şi ornitologic; Aurel Stroe, Ştefan Niculescu, Iancu Dumitrescu, motivele sonore tradiționale anteexistente schismei de la începutul mileniului II...), care i-a inspirat câteva lucrări de început, dar, care, obligatoriu, l-au dus către redarea monostructurală a tonalității muzicale. Această redare, ulterior (vezi Iancu Dumitrescu şi Ana Maria Avram) s-a dovedit cea mai perfectă prin prisma utilizării periferícelor hardului computerizat.

Eşti uluit, cum o coardă de vioară sau un clarinet cântând pe o singură clapă poate fi acompaniat de un hard care creează excepțional

mediul şi specificul timpului de dinaintea apariţiei secolelor „luminilor".

Nu mai amintim preocupările lui Xenakis în fruntea celor mai titrate foruri şi institute mondiale înfiinţate parcă la indicaţia sa, „reuniuni" ale mulţimilor din domeniul matematicii, muzicii, automaticii...

Vorbesc mai mult de el (Xenakis), fiindcă majoritatea celor preocupaţi cu aceste tehnologii, imprimate artistic pe retina universului modern au avut cam aceleaşi metode, stiluri de compoziţie sau, în limbaj de lemn, stiluri de muncă. Aceşti compozitori, vorbim la plural, fiindcă în fondul lucrurilor au existat aproape mai mulţi Xenakis, au ales varianta după 1953 a redescoperirii muzicii aleatoare numită şi stochastică, muzică având un uşor caracter improvizat, caracter incantabil, elaborat în strană, existent mai ales în preistoria muzicii culte. De acum, în epoca modernă, existenţa ciberneticii în arta muzicală, care este cea mai matematică şi cea mai poetică ajută enorm în depistarea arhitecturii ethosului sonor existent cu mult înaintea erelor prezente. Nici o altă artă nu a profitat mai mult decât muzica, de capacitatea de sinteză a calculatorului electronic.

În încheiere, mai mult decât orice notă explicativă, o să înşiruim câteva titluri, dovezi de sublimă exprimare artistică: Xenakis - „Achoripsis", „Metastasis", „Pithoprakta"... Aurel Stroe - „Arcade", „Laude I", „Laude II"... Ştefan Niculescu - „Ison I", „Ison II", „Soncronie I" ... Iancu Dumitrescu - „Apogeum I", „Reliefuri pentru două orchestre şi pian", „Harryphonie (Epsilon)", „Naşteri şi renaşteri"... Ana Maria Avram - „Rituel II", „Kammersonate"...

...Acum, înţelegeţi de ce dădeam noi, în anii 78, 79, nume la microprocesoarele - postprocesoarele proprii (prin care frezam piesele de avion cu ajutorul calculatorului): „Cum vă place", „C'e una meravigliosa sistema" etc. (August, 2003)

Lumina vine de la Bucureşti

(Recital la Muzeul Satului)

Nu am fi dorit să scriem despre recitalul lui Lucian Spinciu, fiindcă dacă în particular îl putem decela cu plăcere şi uşurinţă, instrumentist, în mod public, ştim că nu are cum să fie valabil atâta timp cât îi lipseşte antrenorul, regizorul, care să-i insufle specificul muzicii interpretative de scenă (muzică neuşoară), ritmul desfăşurării unui spectacol, sau măsura, cadenţa suflării, în sfârşit, claritatea expresiei inegală în genere la doi sau treizeci metri distanţă sursă şi receptor. A plăcut la Lucian Spinciu, cântecul specific stranei, coloristicul bizantin, vocea modulată în încercarea de identificare cu cea originală practicată pe versanţii muntelui Athos. A plăcut la solist, colaborarea cu vocea firească, mult mai deschisă ca a gazdei, obişnuită cu public, vocea de concert a Georgianei Gherghisan. Am ascultat cu plăcere ultima lucrare „Bucură-te" , compusă de interpret. Asta ne şi doream, să ascultăm, încă de mult timp, în imperiul acesta manelist al prezentului nostru.

Dar... numai atât? Organizatorii se lăudau că „este prima finanţare a Uniunii Europene de acest fel". Săracă finanţare... Am constatat efortul organizatorilor de a ni-l face nouă cunoscut pe Lucian Spinciu!... împărţind prospecte prin poiană.

La nivelul instituţiilor atât de solemn înscrise pe afiş (este extraordinară ştiinţa de a face afişe), în spiritul grozavei expresii generice „Tradiţie şi Postmodernitate", la nivelul deja intelectualităţii vâlcene (cu o Filarmonică şi un Teatru adevărat, cu un Muzeu al Satului real şi încă nedărăpănat), ne-am fi bucurat şi aşteptat la o zi memorabilă pentru Oltenia noastră de Nord, dacă HAR-nicii intelectuali, chiar şi în spiritul mult-trâmbiţatei sacralităţi, ne-ar fi adus în concert formaţia Hyperion a lui Iancu Dumitrescu, ne-ar fi adus-o pe Ana Maria Avram. Oricum, timpul nu este pierdut şi cultura se mai completează o dată cu vârsta.

Şi totuşi, „Ce rămâne" după asta (cum ar spune omul de cultură Doru Moţoc)?... Chiar, ce rămâne? Sau ce a rămas? Eu, sigur, am rămas cu nemulţumirea Luizei Barcan, care în penultima (cronologic) emisiune a cunoscutului dramaturg vâlcean de pe postul tv Vâlcea 1, se plângea că

mesajul dumnealor nu a ajuns unde trebuie. Ne mai spunea criticul Luiza Barcan că trebuie să-i ducem pe copii mai mult prin muzee, să-i şcolim, că trebuie să ştim că Episcopia nu este valoroasă fiindcă-i pictată de Tatarăscu, ci pentru altceva, că trebuie să ştim a aprecia bisericuţele din lemn... Probabil ca acelea procesate de HAR... Ei, da, asta da! rămânere prețioasă în timp! Nu trebuie să se supere eminentele personalități ale culturii plătite din programe europene, re(re)descoperind materiale învechite local, dar ne ajung şcolile şi învățătura primită acum treizeci de ani, ne ajunge satul trăit în real precum cel din secolul XVII, bisericuțele noastre din lemn şi nu numai. Trebuie să ştie, că revista Ianus nu este Secolul XX (şi nici nu suferă comparația), că cele două mostre de arhitectură veche în interpretare modernă sunt de mult depăşite şi nu se încadrează deloc acolo unde-s făurite, mai mult, bisericuța este ca un copil născut cu greu, având țeasta turtită. Arz-o focul de cultură, eu credeam că-i băutură, dar e numai făcătură... Ce să mai spunem despre faptul că ar fi fost bine să avem şi noi muzeele precum bulgarii la Târnovo, unde țăranii mănâncă, beau şi muncesc în ochii turiştilor. Repet, nu avem noi „in live" satul, inaniția, lipsa de apă, de canalizare, igiena dubioasă, păducheala, boii muncind din greu, tradiție şi kitch? Vrem fonduri Phare să populăm o România, muzeu?

Şi, totuşi, ce rămâne oare? Da, rămân fondurile Phare, stipendii, secretare, diurne şi focuri de tabără, artificii mereu. Rămâne satul nostru adevărat sacru şi mai sacru şi mai fără apă, fără canalizare, fără şosea pietruită şi electricitate pe stâlp, fără rigole, cu copii care nu mai merg la şcoală. Vom avea deci şi noi oameni „sacri", "budha" olteni, fără şcoală, vorbind cu mult temei. Da putem fi convinşi: Lumina ne vine de la Bucureşti, ca şi...HARul (Septembrie, 2003)

Ziua marii sărbători a muzicii. Zubin Mehta!

O zi importantă, prea importantă pentru noi, acest 23 septembrie 2003, zi în care am participat în Bucureşti la trei evenimente artistice aproape sacre. O conversaţie de două ore cu sculptorul Constantin Lucaci în Pangrati, pe un fond muzical surpriză, Don Giovanni de Mozart în interpretarea lui F. Dicskau şi filarmonica cehă condusă de Karl Ancerl, după ce, cu câteva zile înainte vizionasem pe Canal 5 o montare cu totul specială a operei, în viziunea lui Peter Brooke. Nu a greşit cel care a numit această lucrare „opera operelor"!

Apoi o scurtă întrevedere cu prietenul.C. Poenaru, scriitor şi editor de presă manuscrisă până la 18 ani, acum căutător de noi formule de exprimare ce în curând vor fi exprimate.

Ne-am întreţinut mai apoi cu rafinaţii muzicieni Iancu Dumitrescu şi Ana Maria Avram, subiectele preferate în acest prim contact nefiind „provocarea acusmatică", ci dezvoltarea culturilor regionale în context european, precum şi despre afinităţi comune privind arta cibernetică, sculptura, muzica, cât şi despre medicină, cei doi, dovedind o solidă cultură medicală.

A urmat, în începutul unei seri care anunţa sfârşitul unei zile de excepţie, intrarea noastră în piaţa Sălii Palatului, roită de o mulţime incredibilă care se pregătea să asiste la momentul de vârf al Festivalului Enescu. Urma să înceapă în frumoasa şi imensa Sală a Palatului concertul susţinut de Orchestra „Del Maggio Fiorentino Festivals" dirijată de celebrul Zubin Mehta, indianul vrăjitor, care urma să recucerească lumea, într-un program cu totul şi cu totul de excepţie: Stravinski - Sacre de Prientemps şi Gustave Mahler - Simfonia nr.1; în deschidere, interpretându-se G. Enescu, Uvertura de Concert op. 32.

L-a iubit orchestra pe Zubin Mehta, dăruindu-i-se total şi rezultând un Stravinski şi un Mahler greu de egalat. A trebuit să ne folosim aparatele auditive (cei care aveam nevoie), căci, deşi stăteam în rândul cinci, dreapta, aveam impresia unui sunet estompat, iar noi ne aşteptam la un Stravinski „care să spargă tavanul".

Prezentată în 1913 la teatrul Champs Elysees, scrisă pentru trupa de balet condusă de Diaghilev (primul mare coregraf al începutului de secol XX), Sărbătoarea Primăverii a provocat nemulţumirea societăţii pariziene, muzica lui Stravinski opunându-se peisagismului aromat cultivat de francezi. Lucrarea compozitorului rus se constituie ca o dezlănţuire a ritmurilor profane, ruperea tonalităţii clasice, ruperea ritmurilor prin apariţia surpriză a unor „strigăte" emise de alămuri mai mult sau mai puţin grele. Când se petrece acest lucru? Când se naşte la Paris cubismul în pictură. Lucrarea lui Stravinski păstrează legătura cu realitatea, cu rigoarea artistică, fapt pentru care dăinuite şi astăzi, în timp ce lucrările rezultate din cubism nu reprezintă decât o scurtă perioadă de consemnare istorică. Emoţia noastră a început din clipa în care pe scenă au apărut peste 40 de suflători. Mi-am zis atunci că Zubin Mehta nu se joacă. El atacă frontal, fără partitură, o lucrare densă, deosebit de grea, una dintre cele mai importante, aparţinând perioadei de afirmare a atonalismului în muzica europeană. Având ritmuri şi incantaţii sugestive la nivelul ultrasenzitivului, în zonele de plăcere ale inimii şi auzului. Sărbătoarea Primăverii este o muzică care vine din Ceaikovski, aminteşte de Vivaldi, care îl pregăteşte pe Carl Orff. Ea este muzica care impune mişcarea (simţeam crisparea nervoasă, care precede dansului dezlănţuit, arhaic, aproape imposibil de dansat decât în coregrafii ce recrează celebritatea), parcă croită pentru nume ca Diaghilev şi Maurice Bejart. Sunetul vine de sus în jos, se prăbuşeşte sub tălpile goale care îl frământă la nivelul solului. Se aud toate cohortele războinice şi lucrative pe care pământul le-a suportat de-a lungul istoriilor. Mehta „zburdă" prin partitura mentală (mai puţin câteva- fandări nespecifice marelui dirijor), face muzica continuă (ne-a uimit acest lucru şi la Simfonia de Mahler), adevărată, obţine tot ce vrea, şi este ascultat dumnezeieşte. Obţine primul triumf din acest festival; începe Simfonia nr. 1 de Gustav Mahler. După primele măsuri, acest dirijor, care are muzica legată de mână, iar mâna este însăşi materialitatea muzicii, realizează ceea ce ne place cel mai mult: .elimină timpii morţi, redă muzica asemeni apei care curge în şuvoaie, nesimţindu-se trecerea dintre mişcările diferite, alăturate. A realizat una dintre marile lecţii în arta dirijorală. L-a „făcut" pe Mahler, în acelaşi

timp grav şi melodios, pentru toate auzurile şi nu numai pentru cele elitiste. Un Mahler, pentru care, în finalul concertului, directorul Operei din Viena, Ioan Holender, a intrat pe scenă şi a îngenuncheat în faţa marelui dirijor, pentru ca Arta adevărată, arta care face istorie, să dăinuie în lume. (Septembrie, 2003)

Musica Nova

În preajma acestor zile în care muzica, arta organizării superioare a sunetelor, se reculege după manifestările grandioase desfăşurate sub egida Festivalului Internaţional George Enescu, se reculege, activând de zor, căci au început stagiunile muzicale ale filarmonicilor; iată că, la Ploieşti, are loc un alt eveniment major, Festivalul Internaţional "Muzica Nova", care subliniază încă o dată, dacă mai era necesar, importanţa dezvoltării culturilor regionale, şi propune acestei părţi de lume muzica la nivelul ultim al evoluţiei ei pe plan mondial, nivel stabilit de participanţi, compozitori şi interpreţi reuniţi sub direcţia artistică a doi dintre cei mai cunoscuţi şi minunaţi creatori de muzică nouă, de artă novatoare, lancu Dumitrescu şi Ana Maria Avram, conducători ai ansamblului Hyperion.

Este important şi pentru noi, vâlcenii, aşezaţi în acelaşi timp pe râurile Olt şi Olăneşti, să vedem cum prahovenii primesc arta muzicii la ei acasă.

Deci astăzi, vom sta de vorbă cu Ana Maria Avram, care ne va comunica evenimentul, şi cu lancu Dumitrescu care ne va vorbi despre sensul lucrurilor care se vor petrece în festival...

(P. Cichirdan - Info Puls, octombrie, 2003)

Comunicat de presă

În aceste concerte, legendarul solist englez Tim Hodgkinson, în excelenta companie a prestigioasei violiste Cornelia Petroiu, precum şi a excepţionalilor muzicieni americani Gustavo Aguilar, Robert Reigle,

Vinny Golia, vor evolua alături de Orchestra Filarmonicii din Ploieşti şi de Ansamblul Hyperion, dirijat de Ana-Maria Avram şi Iancu Dumitrescu.

Vor fi prezentate 45 de lucrări simfonice şi camerale realizate de 40 de compozitori din USA, Elveţia, Franţa, Anglia, Germania, Austria, Italia, Grecia, Spania şi România. Vor avea loc trei concerte şi două workshop-uri dedicate muzicii realizate cu ajutorul computerului, precum şi demonstraţii de noi tehnici instrumentale, datorate excelenţilor solişti Cornelia Petroiu, Vinny Golia, Tim Hodgkinson, Robert Reigle, Gustavo Aguilar.

Un regal dedicat muzicii noi, având deopotrivă ca public ţintă noile generaţii de tineri ce vor reprezenta majoritatea publicului de mâine.

Festivalul "Musica Nova" - Ploieşti este organizat de Edition Modern/ Elitesound, Ministerul Culturii, Direcţia Judeţeană, Primăria şi Filarmonica din Ploieşti, fiind sponsorizat de Pro Helvetia. (Ana Maria Avram)

*

...Istoria poate fi capitalizată reţinându-i-se, tezaurizându-i-se devenirile doar cu condiţia trăirii absolute, acute şi devoratoare a Prezentului. Este vorba de acea mistică a clipei ce se cere cu adevărat trăită până la epuizarea tuturor virtualităţilor, singurele, care au darul să marcheze violent istoria şi să se lase înscrise în devenirile ei.

Este aici o virtute mirabilă a occidentului, ce merită să fie preluată în integralitate şi dezvoltată, pentru a reuşi să intri în istorie sau măcar, cum se spune, "în cărţi"! Eternul Prezent presupune o înlănţuire secvenţială de clipe încordate, ce îşi depăşesc limita şi destinul efemer, explodând, inundând, acoperind prin mărturii greu de şters ori de ignorat, tot spectrul posibilităţilor.

Nimic nu e mai înşelător, din punct de vedere intelectual, decât să-ţi închipui că pătrunzi în istorie doar scufundat între biblioteci, pierdut pe culuoare de muzee ori rămânând înmărmurit - eventual blocat - de măreţia acelor savante construcţii sonore, de la Bach la Beethoven sau de la Mozart la Bruckner.

În fapt, adevărata măreţie creatoare a actualităţii - singura urmă a fiinţei noastre în istorie! - constă în desprindere! în desprinderea de

"tradiţii", prin originalitate şi inedit! Măreţia constă tocmai într-o ambiţioasă, autentică desprindere de modele, reţinând în acelaşi timp sublimă aventura spiritului acelor tradiţii dovedite inestimabile.

Chiar dacă poziţia aceasta poate părea ne-respectuoasă, din dorinţa de a da expresie noilor faţete ale realităţii, generaţiile de azi n-au altă soluţie! Nici un compromis posibil fără evidenţa unor strălucite ratări ulterioare!

Accentele Timpului sunt mai presus de voinţe şi persoane. Sunt generale şi obligatorii. Se impun tuturora de factura unor legi nescrise, dar drastice. A fi sau a nu fi exclus, aceasta este întrebarea, la nivelul românesc, în ritmul alert la care suntem cu toţii actori.

În lumea globalizată prin natura rapidităţii comunicării,- Festivalul Internaţional "Musica Nova" 2003 propune în ceea ce îl priveşte, ipotecarea responsabilă şi generoasă a prezentului. Ipotecarea, dacă vreţi agresivă, a dreptului esenţial de a fi al Actualităţii, cu tot ceea ce are mai nobil, problematic, profund şi angajant. Propune o adevărată prizare a realităţii! Participarea la Istorie! Scrierea acelei paginii, ce nu permite întârzierea, nici amânarea, nici evaziunea consolatoare, fără a risca, în bună măsură din nou, completa noastră uitare ori ignorare europeană în faţa vânturilor şi elanurilor ce ne înconjoară.

Căci la noi, la români, creaţia muzicală, participarea, deşi de reală vocaţie şi superbă devoţiune artistică, n-a fost nici o dată suficient de fanatică şi consecventă ca la ruşi, polonezi, cehi sau unguri, (ca să privim înspre polul estic şi central al continentului, unde s-a scris constant istorie muzicală) încât să poa tă fi luată în discuţie şi considerată ca ceva decisiv, important şi inovator, de neînlocuit estetic. Să reprezinte în cele din urmă acea decisivă valenţă peste care să nu se poată trece, fără ca altfel să te simţi mai sărac, despovărat de esenţe, insignifiant şi trist. Continuându-ne istoria, continuându-1 pe George Enescu - figură polară de anvergură şi dinamism modern - se cuvine să redăm astăzi lumii sonore adevărata noastră anvergură şi amplitudine a gândirii componistice prezente.

Încă din 1984 reputatul muzicolog francez Harry Halbreich a considerat necesar să dedice un concert întreg unei selecţii de compozitori români din tânăra generaţie, într-un Festival Internaţional

de importanţă istorică pe scena Radio France pe care ziarul "Le Monde" din Paris, 15.01.1984, îl întâmpina în termenii cei mai entuziaşti: "Le dernier concert de la journee etait dedie â l'ecole roumaine que Harry Halbreich considere comme le phenomene le plus fascinant de la musique europenne actuelle"

De atunci lucrurile, în mod natural, au crescut şi s-au amplificat imens, fără a ajunge, totuşi (din motive uşor de intuit), cum se cuvine pe mapamond; n-avem edituri muzicale care să tipărească partiturile cele mai importante. Cu toate acestea, în USA şi Europa, Japonia, Australia, America Latină ori Africa de Sud, continuă să se considere fenomenul românesc ca unul din cele mai autentice ale ultimelor decenii.

Lucrul acesta - extrem de important - îşi propune "Musica Nova" - să-l repare, să-l consolideze şi să-l continue, în sensul cel mai nobil, activ şi generos. Pe plan internaţional şi naţional. Făcând, în final, ca lumea de azi să apară mai convergentă. Făcând dialogurile dintre culturile sunetului la această oră cu adevărat posibile. Făcând influenţele şi interferările între diversele contribuţii mai evidente.

"Musica Nova" porneşte în cest moment prin conjugările unor energii importante de care dispune, dar evident cu mijloace financiare limitate, din care reţinem sponsorizarea "Pro Helvetia". O reconstrucţie culturală pe termen lung, o reconstrucţie de nivel european, devenind o casă artistică în care valorile majore ale "muzicii noi" de pretutindeni să-şi găsească expresia firească.

Ce cuvinte mari, veţi replica! Ce cuvinte îmbătate de euforiile evalescenţelor şi orgoliilor unei noi generaţii ce simte nevoia, în fine, să se implice. Ceva dreptate... probabil că există în toate acestea. A scrie istorie e însă ceva ce ţine deopotrivă - ne grăbim să adăugăm - de un anume pathos maximal, dezinhibat, aventuros şi tenace. Ar fi extrem de nedrept ca această clipă de libertate să treacă pe lângă noi nefructificată la maximum...

O excelentă şi prestigioasă solistă românca, Cornelia Petroiu, care în urmă cu mai mult de un deceniu semna prima audiţie în România a "Concertului pentru violă şi orchestră" de Bela Bartok (piesă redutabilă şi de bărbăţie), alături de alţi trei celebri americani - Gustavo Aguilar,

Vinny Golia, Robert Reigle, şi nu în ultimul rând fascinantul clarinetistbas englez Tim Hodgkinson, împreună cu "Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Ploieşti" şi "Ansamblul Hyperion" vor ridica la "fileul" atenţiei publicului eşantioane din cele mai alese creaţii ale muzicii de azi. Ceva misterios face ca nu numai în imaginaţia noastră, Ploieştiul să prezinte un Destin, o Chemare încă nedescifrată întru totul -tocmai de aceea ispititoare! - pentru arte, scris, muzică şi istorie. În fond e necesitatea oamenilor de aici de a se vedea implicaţi nu numai într-o rebelă republicanitate ce le-a adus celebritatea, dar şi în decisive acte artistice majore, care merită reverenţa noastră.
(Iancu Dumitrescu)

Muzică la graniţa rafinamentului

Luni seara, filarmonica vâlceană a susţinut al II-lea concert din stagiunea a IX-a, având un program atractiv din unghiul de vedere al concertului solistic, şi important pentru actul de cultură, în sine, din punct de vedere al părţii simfonice. Atractiv, fiindcă aşa se poate numi Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră de J. Brahms, şi act de cultură, audierea Simfoniei în Re major de Jan Hugo Vorisek. Solist al concertului pentru pian a fost Mikhail Yanovitsky - SUA, şi dirijor al ambelor lucrări (Concertul de Brahms şi Simfonia de Hugo Vorisek) - James Baker din SUA.

Pe James Baker l-am ascultat, în acest an, într-un simfonic premergător aşezării soldaţilor americani în baza de la Kogălniceanu. Şi atunci, ca şi acum, el a dovedit în faţa unui public european, înclinaţia sa pentru muzica bătrânului continent. A dirijat numai muzică din clasici europeni. Este îndrăgostit de muzică, iubeşte arta în general, practică sculptura în particular, este un oficial al statului american... În Concertul nr. 1, de Brahms, unde orchestra atinge paroxismul în dramatismul expresiei sonore, Baker conduce o formaţie care înţelege mesajul, încearcă să exprime, şi reuşeşte, ceea ce pianul nu poate să realizeze. Acest concert este printre puţinele în care orchestra este

solist, în mare parte din timp, iar pianul este acompaniator... Sigur, sunt replici ale instrumentului. În aceste măsuri, Yanovitsky este un rus vizibil pierdut în propria-i simțire. Sunt tocmai momentele dramatice în care pianul răspunde doar printr-o notă, făcându-se ecoul unei simțiri neputincioase. Brahms se situează printre ultimii romantici, iar lucrarea sa pentru pian şi orchestră alternează subtil între simfonic şi sonată.

Revinim la pianistul Mikhail Yanovitsky, repetăm, acest rus de rasă pură, muzician aproape de extrema supersensibilității muzicale, interpretându-l pe Brahms reținut, când îi dictează orchestra, şi dezlănțuit, când sufletul îi este liber... În sală se revarsă o muzică, care ne reamintește nouă, melomanii neprofesionişti, că pe lângă celebrele concerte pentru pian de Beethoven şi Ceaikovski, Grieg şi Rahmaninov, se mai află unul extrem de rafinat...

În partea a doua a serii muzicale, dirijorul James Beker şi orchestra simfonică interpretează pentru completarea cunoştințelor muzicale ale unui auditoriu care încă nu a epuizat întreaga gamă a clasicismului şi romantismului, a perioadei dintre ele, Simfonia în Re major de Vorisek.

Dirijorul ne demnostrează că este un academist notoriu, un mare îndrogostit de muzică, o iubeşte ca pe o femeie dragă, dragă şi celorlalți. Îi place ce dirijează, orchestra vrea să se audă bine, nouă celor din sală ne place, şi în final aflăm că în patrimoniul muzicii universale există între Beethoven şi ceilalți, dar mai ales în preajma lui Beethoven, un Vorisek! Vă dați seama ce soartă a avut acest compozitor ceh, să trăiască, să învețe şi să compună lângă mentorul muzical al bătrânului continent. ...Se simte şi viitorul programatism al muzicii lui Smetana. Se simt toate cele câte urmează după Beethoven. El, Vorisek, scrie ca un epigon, dar este unul stilat, elevat, care nu-şi dezminte maestrul. Este o surpriză pentru melomanul vâlcean, nu cred că pentru vremea lui a fost o surpriză... Datorită lui Beker şi orchestrei vâlcene, admirabilă în această seară, am plecat de la concert cu o mare dragoste pentru Yanovitsky, pentru dirijorul american şi cu o coordonată în plus în cunoştințele noastre muzicale. Vorisek. (Octombrie, 2003)

Start în forţă la Filarmonică

Nu vom scrie, în acest număr, despre concertul de deschidere al noii stagiuni muzicale la Filarmonica vâlceană. Nu am urmărit acel concert, căci, în ziua respectivă, ne aşezam tablourile în vederea vernisajului de a doua zi din municipiul Cluj Napoca. Considerăm, însă, că în concertul cu nr. 3 din noua stagiune muzicală, tot început de drum însemană! sau cum am intitulat acest articol, „start"!.. în plus, l-am numit în forță deoarece a fost un eveniment muzical de la care cei care au lipsit, au avut ce regreta.

În primul rând, l-am revăzut în recital pe fagotistul de excepție Adam Raduly, interpretând superbul concert pentru fagot şi orchestră în Si bemol major de W. A. Mozart - dirijat de Marian Didu.

Adam Raduly, secui de origine, membru al orchestrei simfonice vâlcene începând din 2002, deşi numai de 26 de ani, are un palmares concertistic bogat, interpretările sale fiind apreciate în egală măsură în țară şi peste hotare, fagotul său, strălucind acum, pentru a doua oară pe scena Filarmonicii vâlcene, poate mai frumos, mai dorit de auditori ca niciodată, fiindcă, dacă anul trecut a apărut ca o surpriză, acum el a fost aşteptat cu un sentiment de certitudine firească...

Deşi nu este un instrument la îndemâna oricui, el (fagotul), intrând în categoria instrumentelor cu sunet grav, cu mult potențial necesar în solist şi mai puțină cinetică în evidențierea sonoră, Adam Raduly ştie să-şi facă loc, strecurându-se pe lângă sonoritățile tari ale ansamblului orchestral, melodia sa, gravă, alunecând ca o barcă în obscurul unei ape care se scurge printre meandre. Concertul lui Mozart decurge normal, este o muzică recunoscută de la distanță, dar el aduce nou în fața ascultătorului select, un instrument, care, mânuit cu artă, atinge zone estetice comparabile cu cele ale violoncelului, uneori chiar ale contrabasului. Punctat cu nerv, ritmic şi în totală consonanță cu orchestra, fără nici o clipă de nesiguranță sau disonanță, concertul lui Mozart ne-a apărut luni seară în interpretarea lui Raduly, ansamblului de coarde cu două oboaie şi doi corni aparținând Filarmonicii vâlcene, sub bagheta lui Marian Didu, ca o splendidă operă muzicală.

Tot eveniment numim interpretarea prelucrării simfonice realizată de compozitorul, care predă la Universitatea din Valencia, Marian Didu (noi îl ştiam craiovean - prin anii '70 - dar născut la Bucureşti în 1945): prelucrarea celor două „pasodoble" spaniole, aparținând compozitorilor spanioli, Jaime Texidor şi Emilio Cebrian Ruiz. Muzică contemporană, de „arenă", Vaux Deville, scrise pentru relaxarea unui public prea mult preocupat de dezvoltare tehnologică, pentru un public aflat în trecere printr-o Spanie turistică... Se pricepe M. Didu la muzica de operetă...

Dar în ultima parte a simfonicului de luni seară am ascultat Simfonia a IlI-a „Eroica" de L. van Beethoven în interpretarea orchestrei simfonice a Filarmonicii sub bagheta aceluiaşi Marian Didu şi am fost mulțumiți, căci orchestra şi dirijorul au reuşit să aducă melomanilor vâlceni arta excepțională a compozitorului de la Bonn, care închinase această lucrare lui Napoleon, iar mai apoi o numeşte „Eroica", căci îl nemulțumise trecerea conducătorului francez, la monarhie...

Napoleon s-a vrut conducător de națiuni, a instaurat în Europa un suflu revoluționar după care spre nemulțumirea revoluționarilor autentici, precum Beethoven, se autointitulează împărat!

S-a mai cântat Eroica, la Râmnicu Vâlcea, orchestra a sunat bine, din nou suflătorii au fost excepționali, dar, ori trebuiau mai mulți instrumentişti, ori s-a punctat prea mult pe ritm şi simfonia nu s-a ridicat la aureola eroului pentru care a fost scrisă.

Concertul de luni seară a avut o personalizare aparte în arta interpretării instrumentale prin prezența muzicii minunatului Mozart, al interpretului solist, şi varianta simfonică a muzicii spaniole prezentate de muzicianul elitist Marian Didu. De aceea am afirmat şi susținem că stagiunea muzicală a Filarmonicii a început în forță, fiindcă, iată, minunatul colectiv vâlcean încearcă să introducă noul, fapta novatoare, prezentă în muzica universală. (Octombrie, 2003)

Reuşită coreeană, pe scena vâlceană!

După ce am asistat la concertele date de reprezentanţii americani în stagiunea trecută, dar şi cea prezentă (vezi dirijorul James Beker), luni seară, pe scena Filarmonicii vâlcene au evoluat doi reprezentanţi ai continentului asiatic, doi mesageri ai unui popor, care constituie pentru mulţi, unul din miracolele ultimei jumătăţi ale secolului trecut. Reprezentanţi ai poporului corean, cel aflat într-o tragică existenţă, fiind despărţiţi în două, coreenii din nord, puşi pe treburi de război, înarmat şi înnebunit de foame, şi coreenii din sud, care printr-o dumnezeiască şansă au suportat influenţa Americii (aviz celor care nu sunt cu americanii!) şi au devenit un miracol istoric, formând unul dintre cele mai dezvoltate, tehnologic, state ale lumii... Un popor ascultător, dornic de democraţie, demn şi disciplinat, creator, reuşind să cucerească mapamondul, depăşindu-şi vecinii şi învăţătorii, cu mărci înregistrate precum Samsung, Daewoo, Hunday etc., cu produse „Made in Coreea" şi care a zăpăcit o lume...

În concertul de luni seară aveam să ne convingem că inteligenţa unei naţii, afirmată în cultură, este în concordanţă cu nivelul tehnologic al ei, cu nivelul democraţiei. Dirijorul Choi Yong Shin (Joseph) - atenţie, sub nume european şi nu unul oarecare... - a demonstrat elevatul său simţ muzical, cultura înalt europeană (de împrumut pentru ţara sa), un intelect de invidiat chiar şi pentru cei mai aprigi apărători ai conservatorismului muzical al bătrânului continent...

Choi Yong Shin a interpretat, în prima parte a seratei muzicale, de înaltă ţinută - bravo orchestrei simfonice vâlcene, uvertura la opera Egmond de Ludwig van Beethoven. Fără a avea o vastă experienţă în „elita" artei interpretative orchestrale, a surprins înalta ţinută a tehnicii dirijorale, gestul intelectual, stăpânirea de sine, rasată, maniera de tratare a lucrării fiind în concordanţă cu tehnica. Un Beethoven lucrat curat, sobru, cu o gestică care trădează cunoaşterea perfectă a partiturii, adică „intrări" date în avans faţă de execuţia muzicală... Lucrarea a constituit examenul de forţă dat de dirijor în concertul de luni seară.

A doua lucrare, Concertul pentru flaut şi orchestră în Re major K. V. 314, a fost interpretat de solista coreană de 26 de ani, Jun Young Mi,

care îşi începe cariera solistică trecând şi pe la Filarmonica vâlceană... Un flaut curat, sonorizat cu sensibilitate (caracteristică de altfel feminismului est asiatic) ritmul interpretării sale, împletindu-se armonios cu cel al dirijorului, acelaşi Choi Yong Shin, realizând împreună cu orchestra, un Mozart remarcabil.

Nu se putea, ca în Extremul Orient, vecină fiind suflarea coreană cu suflarea muzicală rusă, din concert să lipsească un compozitor rus. Este clar, că o parte din simţirea extrem estică are sub forma unei depline tăceri, o similitudine slavă. Nu degeaba cele două expresivităţi au zone comune. Să ne amintim numai cum femeia asiatică înţelege şi comunică lui Lermontov (bun înţeles, pe fondul violoncelului lui M. Rostropovici, în ecranizarea cu numele Bela).

„Lacul lebedelor", suita muzicală pe care se execută baletul cu acelaşi nume, de P. I. Ceaikovski, ne-a arătat că acest călător muzical (compozitorul amintit), care a scris cu suflet slav muzică pentru mai multe naţii, are o compoziţie muzicală dificilă, greu de interpretat la cota celor mai înalţi parametri. Ceaikovski alternează pateticul revoluţionar cu cel sentimental, alternează înălţarea, cu căderea. În câteva măsuri este învins şi învingător... Puţini dirijori ştiu să facă trecerea dintre aceste stări, dintre mişcările muzicale. Arta dirijorală în cazul lucrărilor compuse de Ceaikovski constă tocmai în trecerea de la o stare la alta fără sincope, fără pauze supărătoare. Aici apar şi greşelile instrumentelor din orchestră. Controlarea şi armonizarea planurilor sonore este deosebit de grea. Personal, nu am simţit acest lucru decât la mari grei, precum Zubin Mehta şi H. von Karajan...

Sigur, Lacul Lebedelor nu este simfonia nr. IV sau V, sau VI, dirijorul coreean trecând peste dificultăţi, şi în final, oferându-ne ca bis, Dansul spaniol, adică ultima parte din balet pe care a instrumentat-o cu măiestrie. După acest concert nu ne mai miră prezenţa mărcilor de faimă tehnologică, coreene, pe piaţa bătrânului continent aflat în unificare. (Noiembrie, 2003)

Seară Beethoven, la Filarmonică!

Un concert, Beethoven pe toată linia, am audiat luni seară,10 noiembrie,în cadrul Filarmonicii vâlcene, concert la care şi-au dat concursul orchestra simfonică, dirijorul italian Fabio Brunelli, şi pianistul Vlad Dimulescu, într-un program ce a cuprins Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră op.15, şi Simfonia nr. 3, " Eroica ", de celebrul compozitor.

Susținut în două părți, concertul şi simfonia, o să începem cronica noastră cu prima parte, Concertul pentru pian, dirijat de F. Brunelli, şi interpretat de V. Dimulescu.

A surprins în lucrarea beethoveniană, sensibil influențată de muzica contemporanului Mozart, interpretarea plină de tandrețe, de coloratură fină, sublim eterică, cu ton cald, fără hiatusuri supărătoare, deci curgând lin, a pianistului Vlad Dimulescu. Nu întâmplător, citim în programul de sală, că pianistul care ne-a fost oaspete este doctor în artă, titlu obținut cu lucrarea "Repere de belcanto în pianistica chopiniană "... Ceea ce doream să spunem, despre dirijorul Brunelli, în partea a doua a concertului, la simfonia Eroica, se simte şi în concertul pentru pian, o interpretare de acompaniament cu zone, măsuri, de belcanto, melodic, parcă căutate şi scoase în avanscenă, binențeles, în acelaşi ton cu stilul solistului, o susținere complementară, de ambele părți, care a plăcut publicului, o interpretare curgătoare, plină de sensibilitate. Interesant, cum pe scena filarmonicii vâlcene, vin tot mai des solişti de mare talent care reuşesc să cucerească un auditoriu tot mai competent.

Nu este uşor să asişti la un program Beethoven de la cap la coadă, Concertul nr. 1 pentru pian şi Simfonia " Eroica ", o simfonie care în decurs de un an a fost interpretată de trei ori...

Astfel ajungem şi la dirijorul Fabio Brunelli, micuțul (ca statură, vorbind) şef de orchestră, care, debutând pe scena Teatrului Regio ca dirijor şi continuând pe scena "St. John's Smith Square", conducând orchestra "Royal Philarmonic Orchestra" (date preluate din programul de sală), în seara de luni, a dirijat orchestra noastră simfonică, cucerind publicul vâlcean cu arta sa , considerăm noi, desăvârşită! .O gestică modernă, bine gestionată şi aflată mereu în avans de sunetul emis,

obligând orchestra la o replică cât mai apropiată de intenţia sa. Cum se zice, a ţinut concertul în mână, un concert foarte greu-de altfel, concert de dimensiune amplă, subliniindu-i de multe ori tenta de sonată, el şi orchestra în relief, alteori, retrăgându-se într-un acompaniament propice reliefării solistului.

În Simfonia " Eroica ", exceptând acordul de încheiere, dirijorul Brunelli reuşeşte o lucrare pe măsura genialului compozitor, orchestra, deşi în număr redus, având un merit incontestabil, de această dată,corzile fiind deasupra suflătorilor. Ne bucură nespus de mult evoluţia acestei tinere orchestre care închide în sinea sa ambiţia şi dorinţa de perfecţionare aflate cu multe clase deasupra auditoriului ei.

A fost un Beethoven adevărat, mult peste ceea ce am ascultat acum trei săptămâni, exceptând ultima măsură, care aparţine hazardului. (Noiembrie, 2003)

Manifestare sublimă, de tinereţe!

Înainte de a merge la concertul obişnuit de luni seară, discutam cu arhitectul Beuran asupra unui proiect care priveşte municipiul nostru şi îi spuneam că mă grăbesc pentru a merge la concert. M-a întrebat asupra conţinutului din program şi i-am spus: Uvertura la Opera "Nunta lui Figaro", de Mozart ; Concertul pentru vioară şi orchestră de Beethoven, Simfonia Nr. 29, de Mozart. " Da, un program optimist. Un program frumos," a conchis domnia sa.

Seara, aveam să constat că arhitectul Beuran este un om cu o deosebită luciditate în a reliefa un adevăr, de a-şi spune părerea despre o artă vecină cu cea care constitue preocuparea sa. Aşa a fost. Un program deosebit de optimist pentru noi ca spectatori, deosebit de matur pentru cei câţiva tineri, foarte tineri artişti, sublimi concetăţeni.

Violonistă la concertul de Beethoven a fost Lorena Mănescu, vâlceancă, elevă la liceul "Dinu Lipatti", din Bucureşti, clasa conf. univ. Valeriu Rogacev;... până în 2001, studiind vioara cu prof. Ion Olteţeanu, la început, la liceul de artă din Rm. Vâlcea, mai apoi, între

1996-2001, cu prof. univ. Octavian Raţiu în cadrul cursurilor de măiestrie interpretativă.

A dirijat concertul şi simfonia, Adrian Buciu, Preparator Univ.-Catedra de Muzică de Cameră la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, foarte tânăr şi el, "copil" aproape în marea familie a dirijoratului mondial, la 27 de ani ai săi fiind, teoretic, imposibil de abordat competiţia naţională şi internaţională.

Orchestra simfonică foarte tanără şi ea, din ce în ce mai bună, de la un concert la altul.

La fel trebuie să remarcăm tinereţea compozitorilor la momentul scrierii acestor lucrări. Mozart avea 17 ani, când a compus Simfonia Nr. 29, iar Beethoven, 34 de ani, când a scris concertul pentru vioară şi orchestră, la doi ani după dragostea fulgerătoare pentru Giulietta Guicciardi.

La concert s-a întâmplat un fenomen surpriză pentru întreaga asistenţă. Solista Lorena Mănescu a acordat trei bisuri împreună cu doi colegi de şcoală, ultimul dintre ele, reuşind să scoale publicul în picioare:...anume "Hora Mărţişorului" de Grigoraş Dinicu, lucrare care a făcut furori în România şi străinătate timp de peste 50 ani. Ceilalţi doi, care au cântat cu Lorena, sunt Roxana Vişinescu şi Nicolae Marius. Despre "micuţa" Roxana Vişinescu suntem siguri că vom mai auzi! ...Am reflectat pentru a nu ştiu a câta oară, în extaz, în faţa artei unor tineri absolut talentaţi, care privaţi de multe plăceri ale vieţii, privaţi de jocurile copilăriei, uneori frustraţi, studiază continuu şi vin pe scenele lumii să ne încânte pe noi, ascultători obosiţi de prea multă rutină. Concertele lor sunt suave, sunt pline de tinerească ambiţie şi credem, deseori, că după sute de ani, compozitorii marilor cântări, se întorc în mormânt de plăcere şi dragoste pentru asemenea performanţe care le înobilează operele. Acum, prin faţa ochilor, ne trec marile talente, care la vârsta adolescenţei au smuls ovaţii de plăcere de la un public mereu generos...Silvia Marcovici, Cornelia Vasile, Radu Lupu, Mihaela Martin, Tudor Dumitrescu, fără a-i mai aminti pe cei de azi, pe cei din alte ţări, fiindcă arta nu are graniţe, iar artiştii aparţin întregii lumi.

Spuneam cu altă ocazie, că el, artistul interpret, artiştii interpreţi, sunt sarea şi piperul într-o sală de concert, căci pentru el, sau ei,

mergem şi nu numai pentru muzica programată, pe care am ascultat-o poate de zeci de ori.

Lorena Mănescu interpretează cu multă sensibilitate şi tehnică concertul pentru vioară de Beethoven, unul dintre cele mai frumoase opusuri scrise pentru acest instrument, o lucrare foarte grea, care scoate în evidenţă solistul. Mi s-a părut că instrumrntul nu este pe măsura talentului ei...

Dirijorul Andrei Buciu a fost în dimensiunea interpretei, poate chiar mai matur, într-un acompaniament beethovenian pe care l-a ţinut tot timpul în mână. Are o gestică mlădioasă, în ton cu muzica pe care o conduce, dar noi am fi văzut acest concert mai ritmat, orchestra, făcând mai puţin apel la elemente de belcanto... În Simfonia Nr. 29, Adrian Buciu ne convinge că este un maestru al artei, de care dispune, şi ne încântă cu un Mozart cu care pune punct unei seri ce va rămâne în amintirea auditoriului... (Noiembrie, 2003)

Concermaiştri, solişti!

Nu, nu este vorba de o lucrare orchestrală cu doi concertmaiştri... Luni, la Filarmonică, în vedeta serii, prima parte a concertului susţinut de orchestra simfonică a filarmonicii, avându-l ca dirijor pe Florin Totan au evoluat violoniştii Meda Stanciu şi Aurel Piculeaţă în concertul pentru două viori şi orchestră în la minor op. 3 nr. 8 de Antonio Vivaldi şi în concertul pentru două viori şi orchestră în Re Minor B.W.V. 1043 de Johann Sebastian Bach.

De ce doi concertmaiştri, fiindcă Meda Stanciu este prima vioară la Filarmonica din Rm. Vâlcea, iar Aurel Piculeaţă, prima vioară la Filarmonica din Craiova.

Doi concertmaiştri care au demonstrat că funcţia ocupată în orchestră este similară aproape cu cea de solist, în cazul lor, solişti în vogă...

Am numit vedeta serii, prima parte a concertului respectiv, fiindcă a fost o foarte inspirată alăturare, cele două concerte aproape surori, scrise

aproximativ în acelaşi timp, de la doi compozitori care au trăit aceaşi ani ca vârstă, în aceaşi perioadă, dar decalată în sens trecut, cu zece ani pentru Vivaldi. Aici s-a simţit şi dominanta care a diferenţiat lucrările serii. Muzica lui Bach, mai matură, mai complex armonică, muzică care l-a ridicat pe Bach până la Dumnezeu, a cărei greutate intelectuală a făcut posibil ca ea să fie valabilă şi în secolul care abia a început.

Întotdeauna, Bach, a fost un contemporan. Noi credem că acest lucru se datorează compoziţiilor sale armonice dezvoltate pe orizontală, fără leitmotive ieftine, refrene, teme reluate supărător, o dezvoltare modulară, a la arhitectura tip fagure specifică lui Benjamin Fuller...Dacă vectorul orizontal s-ar orienta către o verticală ascendentă, atunci muzica lui Bach ar fi precum o coloană a infinitului. Personal, noi suntem adepţii verticalităţii care ne aminteşte de Turnul Babel... Ori, la Bach, după trei sute de ani, nimic nu se dărâmă, din contră, totul creşte.

Meda Stanciu, vioara primă, şi Aurel Piculeaţă vioara a doua, în concertul lui Vivaldi, interpretează o lucrare uşor de recunoscut, ca autor, în primele acorduri, acesta, aducând cu Bach.

Dialogul soliştilor este perfect, orchestra dirijată de Florin Totan, aşişderea. Greu este să speculezi vreo inadvertenţă. Greu este să găseşti abateri de la voinţa unei baghete care stăpâneşte admirabil lucrarea. Dirijorul priveşte atent spre gravele corzi. Se încruntă la başi, cunoaşte bine lucrarea şi anticipează rezultatul. Este mulţumit de cei doi solişti, maeştri ai arcuşului, maturi.

Mai maturi sunt însă în concertul pentru două viori de Bach, unde poziţiile viorilor se schimbă, unde dialogul, în lucrarea minunatului şi magisterului compozitor este aproape desăvârşit.

Ne gândeam, cât de buni ar fi fost cei doi într-un cvartet de coarde... În partea a doua a concertului de Bach, Largo ma non tanto, cei doi se întrec, se întrec fiecare pe sine. Această parte de concert a încântat publicul.

A urmat mai apoi muzica lui Serghei Prokofiev, muzică din sec XX, scrisă în 1935, după ce Prokofiev se întoarce din periplul vestic, înapoi în Rusia sa sovietică, Povestea Simfonică "Petrică şi Lupul", cu tot tacâmul ei, adică cu povestitor, Petruţ Constantinescu, cu orchestra

simfonică şi dirijorul Florin Totan. Aici, suflătorii, şi-au făcut din nou înalta datorie, împreună cu coardele, rezultând o lucrare matură pentru copii, lucrare de învăţat muzică, programatismul urmaş al romantismului european, o lecţie despre sinestezism, în care arta imaginii exprimată prin cuvânt, este tot una cu arta imaginii exprimată prin muzică.

Mesajul lui Prokofiev, aici dirijorul Totan are tot meritul, a fost cum muzica, de mare clasă, intelectuală, poate ţine încă piept avangardei artei sonore a începutului de secol XX.

Rămânem totuşi la partea care ne-a plăcut cel mai mult, vedeta serii, cei doi concertmaiştri pe post de solişti, orchestra, dirijorul şi concertul pentru două viori de Bach... (Noiembrie, 2003)

Arta ştiinţei muzicii, virtuozi...

Dacă muzica este o ştiinţă sau nu, ar trebui să-l întrebăm pe Pitagora sau pe urmaşii acestuia; o artă, însă, este cu siguranţă! o artă pentru care trebuie să depui multă sârguinţă ştiinţifică, poate cea mai matematică, cea mai sonor armonizată, cea mai impresionant, de impresionabilă.

Artă a echilibrului şi simetriei au dorit să afirme artiştii prezenţi pe scena Filarmonicii vâlcene, muzica să ne-o arate, luni seară, 8 decembrie, 2003.

În momentul de faţă, instituţia Filarmonicii municipiului nostru are cel mai ridicat şi valoros nivel artistic, se constituie într-un deosebit factor educaţional şi de cultură, încet, încet, devenind o marcă de mare calibru intelectual al Râmnicului nostru situat în nordul Olteniei.

Spuneam şi altă dată, în cazul muzicii, avem de a face cu două arte. Muzica în sine ca artă, a compozitorului, şi arta interpretării ei. Interpretarea este artă, când are personalitate şi devine aproape inimitabilă.

Aşa s-a întâmplat luni seară, când orchestra simfonică şi dirijorul ei, Traian Ichim, au pus în evidenţă echilibrul şi simetria, atât de specifice

Simfoniei nr. 104 în Re Major de Joseph Haydn (1732-1809), caracteristici pregnante ale celui mai clasic părinte al istoriei muzicii universale, al clasicismului, adevăr admis de toți, caci altfel nu ar fi fost supranumit Papa Haydn...

Interpretarea simfoniei, de către orchestră, sub bagheta lui Ichim, a fost admirabilă, prezența scenică a tânărului dirijor, remarcabilă, o gestică elegantă caracteristică a unei mari sensibilități, a unei firi emancipate, aducând, în memoria noastră, cu stilul sobru, prea sobru, al marelui Evgheni Mravinski, îmbogățit însă cu o luminoasă şi o superioară dragoste de artă, a dirijatului. Gestul său se supune aproape unui stil elitist, la anii săi , Traian Ichim reuşind să imprime mult căutatul stil propriu. Un propriu pe care publicul l-a aplaudat şi i-a mulțumit lui şi orchestrei simfonice pentru acest Haydn, repet, foarte bine poziționat în istoria muzicii universale.

Mândru au sunat suflătorii, mândru trebuie să fi fost cornistul de valoare, tatăl lui Traian Ichim. Mândru şi exact au sunat flautiştii, timpanul şi trompetul, viorile şi basiştii. O artă a simetriei, a ştiinței muzicii şi a valorii...

Am început invers comentariul nostru, dorind să subliniem măreția echilibrului şi simetriei măritului Haydn, să subliniem interpretarea concordă...

În prima parte a concertului, însă, s-a întâmplat un fapt monumental. Foarte tânărul Mihai Ichim, 23 ani, interpretează furibund, la contrabas (!), concertul scris pentru acest instrument de Giovanni Bottesini (1821-1889).

De mult nu am văzut, nu am simțit, atâta emancipare din partea unui solist, la un instrument venind din atâta penumbră...Atâta virtuozitate. Încă puțin şi partea a III-a, Allegro, al sus numitului concert de Giovanni Bottesini, ne-a făcut să ne simțim aproape de Paganini. Atât de mult ne-a captat atenția tânărul solist, încât am uitat să observăm efortul inteligent, de mare finețe al orchestrei, al acompaniamentului, de a se situa permanent sub nivelul sonor al solistului, subliniindu-l.

La concertul interpretat de Mihai Ichim am avut un remember în legătură cu mari artişti, îndrăzneți solişti ai contrabasului, care nu prea

de mult umpleau sălile de concert...Iosif Pruner, Wolfgang Guttler, Giony Răducanu.
Apoi, dintr-o dată, nu mi-am mai amintit de nimeni şi am urmărit acest instrument stăpânit de tânărul virtuoz, instrument de " fundal ", de acută contrapondere tonală.

O sală plină a fost cucerită de Mihai Ichim, contrabasistul, de Traian Ichim dirijorul, de orchestra simfonică, avându-l la un corn pe tatăl celor doi.

Iată unde poate duce ştiinţa, arta, titanica muncă în interiorul lor şi nu în ultimul rând, iubirea de artă a unui public meloman... (Decembrie, 2003)

Vocal simfonic, strălucit. Sărbătoare a muzicii corale!

Dorind, credem, să încheie anul 2003 în mod strălucit, în forţă, cum am spune - "în creaţiune" şi inovaţie, Filarmonica vâlceană a programat luni 15 decembrie 2003, un vocal simfonic de o nuanţă diferită faţă de cea obişnuită, de cea a sacrului simbol al sărbătorilor tradiţionale de sfârşit de an, sărbători care, de altfel, vor avea parte de un program bogat de manifestări, program condensat, în aceste zile, pe scena respectivă, cu colinde şi muzică de întâmpinare a noului an, muzică de sărbătorire a naşterii Domnului.

Nuanţa vocal simfonicului de luni seara, este una de factură novatoare, petrecută în istoria muzicii universale a sfârşitului de secol XIX, dirijorul Mihail Ştefănescu, gândindu-se probabil şi la inovaţia gândirii care trebuie să apară la nivelul societăţii vâlcene şi nu numai, riscând enorm, alegând două creaţii muzicale importante, dificile, creaţii care conţin germenii unei modernităţi ce avea să domine secolul XX. Muzică care prin factura ei anunţă noul, un timp al schimbării de mentalitate...O schimbare care s-a petrecut acum 2000 ani într-o noapte de decembrie, o schimbare care s-a petrecut în decembrie 1989...Muzica

interpretată luni seară s-a săvârşit în favoarea intelectualului vâlcean, în defavoarea rutinei, conservatorismului melodic, în defavoarea clasicismului şi romantismului european, în favoarea şi comemorarea actului revoluționar din 1989.

A fost ales, repetăm, sub semnul unui mare risc de audiență, o muzică aparent de aspect dogmatic, o misă şi un recviem, în acelaşi concert, cu doi autori mai puțin obişnuiți, în fața unui public mai puțin dispus să deceleze un vocal simfonic postwagnerian, autori care se numesc Anton Bruckner (1824-1896) şi Gabriel Faure (1845-1924), şi care, unul în Austria, celălalt în Franța, s-au expus nu în postura de continuatori ai iluştrilor înaintaşi (cel puțin în cazul lui Bruckner), ci ca mesageri ai modernismului ce urma să apară, a unui Schoenberg şi Schtokhausen, respectiv a unui Messiaen şi Boulez.

Riscul a fost, ca publicul să nu guste muzica novatoare, ca dirijorul împreună cu interpreții să nu reuşească să redea această inovație...

Din fericire, pentru toată lumea, Mihail Ştefănescu, despre care se ştia că pătrunsese cu dreptul în muzica corală, fiind un excelent maestru de cor, a demonstrat acum că se impune şi în arta dirijoratului simfonic, luni seara, excelând într-o interpretare de toată bravura artistică, aceea de a releva sublimul unei muzici care forțează intelectualul, de a sublinia frumusețea inovației lui Faure, a lui Bruckner, de a-l mulțumi pe Dumnezeu.

Riscul s-a transformat în mare succes. Mihail Ştefănescu a ştiut ce vrea, nu a urmărit gestul scenic, acesta a fost involuntar, în concordanță cu scopul, rezultatul acestui gest fiind, deci, muzica. În evoluția coralei vâlcene s-a văzut şi se vede că dirijorul iese din tipicul interpretărilor " a la capella ", supersonorizante excesiv la unison, iese din tipicul bolnăvicios al exagerării de perfecțiune vocală în dauna sincerității de expresie, elimină rezonanța ecoului atât de prezentă în execuția Madrigalului de la noi sau de aiurea...Mihail Ştefănescu preferă stilul interpretărilor, le numim noi de tip laic, mai aproape de lumea reală, precum pictura specifică Țărilor de Jos este mai aproape de om decât pictura perfecționist italiană specifică Renaşterii. Corul său, se mişcă în cele patru planuri separat, alteori interferă armonic, vocile sale sunt

nativ sincere, sunt mai apropiate de coloratura slavă, în care tenorul şi sopranul sunt bine determinaţi.

Publicul vâlcean a avut ocazia să asculte două lucrări, Misa nr 6 (nr. 2 în ediţie) de Anton Bruckner, scrisă în 1866, pentru cor şi 15 instrumente de suflat, şi Requiemul cu doi solişti, de Gabriel Faure, scris între anii 1887-1890, plin de tristeţe, dar scăldat într-o lumină de speranţă, căci în acei ani s-au prăpădit părinţii săi.

Recviemul de Faure a fost magistral interpretat de corul şi orchestra simfonică sub bagheta lui Mihail Ştefănescu, admirabilă a fost susţinerea solistică a sopranei Camelia Clavac secondată de vocea baritonului Constantin Cocriş.

Aflat sub influenţa impresionismului francez, recviemul lui Faure, în interpretarea artiştilor vâlceni, a desfăşurat o muzică cu un excedent de sensibilitate, puritate sonoră, modernitate, care anunţă şcoala componistică franceză a secolului XX. Planurile sonore dezvoltate de cor, soprană şi orchestră sunt subtile, interferă sublim într-o magică armonie, scena, inspirând o imagine edenică, precum ultima parte a recviemului se cheamă "În Paradisum".

Camelia Clavac a făcut o demonstraţie de mare virtuozitate artistică... Păcat că "Franţa" nu a putut fi prezentă în sală, fiindcă cu siguranţă ar fi invidiat Râmnicul acestei Filarmonici...În Requiemul de luni seară, ansamblul artistic vâlcean, sub bagheta lui Mihail Ştefănescu, a realizat cota de maximă calitate din prima parte a stagiunii muzicale 2003-2004.

Nu înseamnă, că, dacă am lăsat la urmă Misa nr.6 pentru cor şi 15 instrumente de suflat de Anton Brucner, am considerat-o mai puţin importantă sau mai puţin reuşită ca interpretare...Din contră, în muzica acestei mise am descoperit seva care hrăneşte noul simfonism german, al lui Bruckner, cel care crează "şcoala nr. 2 a muzicii germane", cea de dinaintea şcolii lui Schonberg. Cu această misă se încheie perioada muzicii religioase, cea de la Abaţia Sf. Florian şi cea de la Domul din Linz, unde compozitorul a funcţionat ca organist. Urmează drumul şi stabilirea la Viena, urmează cele nouă simfonii.

Deşi secţiunea de cor reprezintă principala structură de susţinere a lucrării, în cea mai mare parte a ei, se realizează o inteligentă

armonizare al instrumentelor de suflat cu planurile sonore ale celor patru grupuri de voci, în prima parte, Kyrie, aceasta fiind aproape înmurmurată pe secțiuni distincte. Pe parcurs, suprapunerea acestor planuri se face tot mai simțită, depăşindu-se formatul de misă, lucrarea căpătând o dimensiune simțit complexă, refuzând leitmotivul wagnerian, atribuind operei lui Bruckner caracteristica de muzică "de după timpul lui Wagner", timp în care toată lumea se aştepta ca acesta să devină un epigon al celui care se constituia în principalul autor al Festivalului de la Bayreuth...

Corul şi orchestra de suflători ale Filarmonicii vâlcene, sub bagheta lui Mihail Ştefănescu, au reuşit să pună în valoare o lucrare care este o piatră de încercare pentru orice ansamblu coral, să reliefeze valoarea ei intelectuală, de rafinament spiritual, rafinament în care melodia este doar sugerată, restul fiind o subtilă matematică al structurilor sonore. (Decembrie, 2003)

Tai Wai Li

Acesta este numele dirijorului american, de origine chineză, sub bagheta căruia s-a desfăşurat luni seară, 19 ianuarie 2004, concertul simfonic ordonat în actuala stagiune muzicală şi care a cuprins Uvertura "Freischutz" de Karl Maria von Weber (1786-1826), Concertul nr. 2 în re major pentru corn şi orchestră de Joseph Haydn (1732-1809) şi Simfonia a II a în do major op. 61 de Robert Schumann (1810-1856). Bagheta dirijorului Tai Wai Li a condus orchestra simfonică a oraşului Râmnicu Vâlcea.

Începem cu numele dirijorului american, deci şi cu orchestra filarmonică vâlceană, căci amprenta concertului de luni seară a fost una de laudatum la adresa prestigiosului colectiv, la adresa manierei de abordare a simfonismului schumannian de către dirijor.

Ansamblul orchestral, a fost ca o maşină tehnologică de fabricat muzică în timp modern, o muzică compusă la jumătatea secolului XIX dar interpretată după pulsul trecerii dintre veacurile XX şi XXI.

Neaşteptată această surpriză, pentru noi, ca un american chinez din Hong Kong, să vină cu asemenea soluții interpretative, care revoluționează muzica simfonică a germanului Schumann, recunoscută pentru capcanele ei emoționale, chiar tehnice, recunoscută chiar de către el însuşi, ca fiind o consecință a multor clipe de rătăcire rezultate din accente (!) de depresivă boală...

Maniera conceptivă de interpretare, soluțiile inovate de dirijor, au surprins auditoriul prin eliminarea completă a pauzelor dintre frazele muzicale, rezultând o fluență, cursivitate, incredibile la o muzică unde acordul şi cvinta sunt totuşi de origine beethoveniană. Uneori, această fluență, în rondoul vivace, produce aproape sufocarea instrumentelor, produce însă şi o benefică trezire a receptorului din sală, la timpul real, un interactiv dialog cu lumea unui modernist trăind romantic viața acum 150 de ani.

După cum spuneam, exceptând armonia şi acordul folosit la final de capitol muzical, inspirație de alură beethoveniană, totul, în rest, la Simfonia a II a, este de factură să-l fixeze în veşnicie pe Schumann, inovația lui.

Interpretarea lui Tai Wai Li este de natură să incite la polemici între conservatori şi moderni (în sens temporal). Noi, publicul din sală, aveam nevoie de o reconsiderare la timpul prezent a valorii artistice a compozitorului romantic german, pentru noi, învăluit într-o uşoară ceață de necunoaştere...

Adept încă din juvenilă tinerețe a unui nonconformism psiho-social, aproape refuzând o realitate pe care ar fi dorit-o înlocuită cu una de permanentă victorie a valorii împotriva nonvalorii, adept al lui Jean-Paul Richter, care, încă din 1804 se juca cu idei ce ne plac nouă acum, le asemuim, în supradimensiune, cu sincretismul, sinestezismul, postmodernismul, spuneam (şi repetăm), adept al celui care căuta idealul în formula de a fi în acelaşi timp "poetic, pictural şi muzical" (listă pe care personal o considerăm deschisă), Schuman a suferit mereu între mai multe stări sufleteşti, trebuind să aleagă între două variante. Se recunoaşte, că, la o atare situație s-au înscris şi cauze obiective (precum depresiunea psihică). A reuşit să învingă nu ca virtuoz (în urma unui handicap receptat la o mână), ci ca un mare compozitor al secolului

XIX, ajutat şi de cel mai mare pianist, femeie, al timpului său, Clara Wieck, în final, aceasta fiindu-i şi soție.

Simfonia a II a interpretată de orchestra filarmonică vâlceană sub bagheta lui Tai Wai Li, s-a produs, pentru noi, ca o "baie" de muzică peste un trup cu suflet.

Nu puteam să lăsăm deoparte, deşi greu ne este după această simfonie, Concertul nr. 2 pentru corn şi orchestră scris de Joseph Haydn şi interpretat de tânărul Vlad Buzdugan, mai ales când un asemenea instrument constituie o raritate, ca solist, o surpriză pentru orice scenă. În concert, orchestra îşi înăbuşeşte forța oricărui gest, pentru ca publicul să poată gusta sunetele încete (!), de un sublim rafinament, sunete aproape "mute", sunete pe care le-ar auzi, parcă, anunțând vânatul în pâlcuri de păduri răsărite în luncă, dar şi păduri răsărite între câmpii şi munte... Aşa este muzica lui Haydn, aşa este muzica germană, această impresie ne-au dat-o şi ei , solistul şi partea orchestrală. Trebuie să menționăm aici, că se impune totuşi o inovație la scoaterea cornului la rampă, aproape de un public în general rafinat. Se impune eliminarea sticlei de apă şi scuturarea tripleiclapete de resturi...chiar dacă altfel nu se poate şi solistul trebuie să se retragă în culise pentru asemenea curățire... (Ianuarie, 2004)

Glazunov şi Ceaikovski pe scena de la Lahovary

O serată muzicală de înaltă ținută s-a desfăşurat luni, 26 ianuarie 2004, ora 19, pe scena Filarmonicii din Râmnic, când, sub microfoanele instalate profesional şi în prezența mai multor camere de filmat sosite de la RTV Craiova, în prezența unui public numeros, format, în mare parte din tineri aspiranți, tineri cu fața către viitor, violonistul de 19 ani din Bănie, Vlad Stănculeasa, student la Universitatea Națională de Muzică Bucureşti şi la Academia de Muzică
"Yehudi Menuhin" din Gstaad-Elveția, a interpretat Concertul pentru vioară şi orchestră de Alexander Glazunov (1865-1936) sub bagheta dirijorului Marius Hristescu, acompaniat de orchestra simfonică

vâlceană. În partea a doua a concertului de luni, aceeaşi orchestră şi acelaşi dirijor, au interpretat Simfonia a IV a de Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893).

Am urmat ordinea firească înscrisă în programul simfonicului programat în această săptămână, căci ea, ordinea, coincide într-un mod fericit cu ordinea valorică etalată luni seară...Iată, cum, un produs de elită al tinerei generații de violonişti ai României postdecembriste, din regiunea noastră, olteană, cu toate piedicile pe care le crează decadența mercantilă specifică timpului, deja, de prea multă vreme, a venit în oraşul nostru şi ne-a încântat, prin actul său artistic, ne-a inflamat cu lucidă speranță...Aşa categorisim noi, maniera interpretativă, curată şi lucidă, plină de măestrie, ținută decentă, tehnică academică, căci altfel, nici nu ar fi putut să fie prezentat sub semnul dragostei şi-al prețuirii, acest Glazunov, complicat compozitor romantic rus, cu mari valențe de scriere pentru secolul XXI...

Compus în anul 1904, în deplinătate maturitate componistică, muzica lui Glazunov deschide calea şi întemeiază specificul armonic rusesc al secolului XX, linia pe care o vor urma moderniştii conservatori, Prokofiev, Şostacovici, de ce nu şi Haciaturian. Concertul pentru vioară de Glazunov, arată, cum muzica tonală mai poate rezista, în modernitate, chiar şi în secolul XXI. Ea explică, cum arta sunetului rusesc, apoi sovietic, a putut să rezizste la un înalt nivel, poate cel mai înalt, pe plan mondial, în secolul care a trecut, acum, în postmodernitate...

Un merit, pentru gândurile alese exprimate mai sus, îl are, fără îndoială violonistul Vlad Stănculeasa, îl are dirijorul Marius Hristescu, care a dialogat nepedant, în simbioză realizată perfect între solist şi orchestră, simbioză care reprezintă o cheie de succes, în "traducerea" muzicii lui Glazunov.

În partea a doua a concertului de luni seara, a urmat ceea ce de mult am aşteptat, interpretarea uneia dintre cele mai frumoase opusuri ale romantismului în arta sonoră, Simfonia a IV a de P.I.Ceaikovski, scrisă în 1877.

Lucrarea simfonică mai sus amintită, exprimă un tărâm al sufletului uman, care se mişcă terestru, se zbuciumă, alternează între pasiune şi cădere, între bucurie şi tristeţe, şi nu alternează între iubire şi ură, practic, acest din urmă sentiment negăsindu-şi locul în spaţiul celui care a definit cel mai bine starea de exaltare, în muzică! Peste toate, din când în când, surprind strigăte arhanghelice de trompetă, ce se revarsă peste tulburarea, magnifica frământare sufletească, strigăte precum ale celor doi îngeri care îndeamnă la fuga sodomică, numai înspre înainte, fără risc, dacă nu sunt regrete, şi gânduri spre fapte întunecate, aparţinând timpului aşezat în urma trăirii prezente.

Scrisă într-un spirit de mare optimism, probabil cel care a decurs din siguranţa unui viitor favorabil pecuniar, siguranţă oferită fără pretenţii idilice de doamna von Meck, Simfonia a IV- a de Ceaikovski solicită o mare artă în meşteşugul dirijoral. Doar ultima parte se cântă, parcă, fără comandă la dirijor, se autocântă, dorim să spunem, că aşa pare... Atenţie, sunt capcane însă prea mari, sunt intrări de corn şi trombon, unde un tremol necontrolat poate crea desuetudine. Arta modernă în dirijat, reduce amplitudinea braţului, măreşte tensiunea expresiei în irişi, reduce la maxim punctul la fraza muzicală, reduce posibilitatea ca muzica să ajungă la receptor în mod sacadat. Alternanţa pasiv-exuberant, la Ceaikovski, este aproape prescrisă să rezulte într-un ritm leşinat, dacă concepţia abordării ritmului nu exclude pauza dintre partidele orchestrale. De multe ori, tânărul dirijor a dat impresia că a dorit să cuprindă cu braţele mai mult decât cuprinde scena.

La simfonia lui Ceaikovski, ne-am amintit de Toscanini dirijând un Verdi, în fossa de la Scala...

Îi rugăm pe melomani, în gând, să ne confirme, cât de frumoasă este această simfonie, ea nefiind scrisă decât cu vreo câţiva ani înainte ca Brhams să compună Dublul concert pentru vioară violoncel şi orchestră. Mi-am amintit acum, că într-o mare artă, cineva, suferind de elevat romantism, le-a oferit împreună, simfonie şi concert, într-un mod înălţător, la Festivalul Enescu de anul trecut. A fost Yuri Simonov. (Ianuarie, 2004)

Idealul artistic al lui Jean-Paul Richter. Crochiu la o seară de concert

În 1804, Jean-Paul Richter scria că idealul artistic s-ar constitui în acel spirit, care, în acelaşi timp ar fi poetic, pictural şi muzical. Acesta a fost unul din mentorii lui Robert Schumann. De la sine înțeles, că Schumann nu a reuşit această triadă decât poate în sinele muzicii proprii, cu alte cuvinte, picturalul şi poeticul, rămânând a fi descoperite de ascultătorii săi.

Jean-Paul Richter scrie gândul său în acel timp de prea plin clasicism, în care barocul inundă, pătrunde tot mai mult în arhitectura vremii, compensează golurile din pictură, se află împlinit în clasicismul muzical. La Viena sau la Paris, oriunde îți întorci privirea, vezi arta împlinită în prea plin, arta ca o răbufnire a măiestriei, arta, aşteptând parcă noul stil care se precipită, romantismul.

Cu alte cuvinte, organele de văz şi auditive erau sătule de simțire, urmând, deci, să intre în această armonie şi organul nevăzut al sufletului. Vă imaginați în ce atmosferă de împlinire artistică a trăit acest inițiator de triadă a artelor, căutător al lor într-o singură artă...Avea auzul tot timpul ocupat de muzica lui Mozart, lui Haydn, lui Beethoven, muzica preclasicilor, credem noi, de muzica lui Bach...

Luni seară, la Filarmonică, am ascultat Uvertura la opera Don Giovanni, de Mozart, apoi Concertul pentru vioară şi orchestră în la major nr. 5 K.V. 219 de acelaşi compozitor, precum şi Simfonia nr. 104 în re major "Cimpoiul" de Joseph Haydn; dirijor al acestor lucrări fiind coreeanul Choi Yong Shin (Joseph), care a condus orchestra simfonică vâlceană (ca întotdeauna, bine şi concis). Concertul pentru vioară a fost interpretat de Yu Jin Hoe, tânără violonistă din Seul.

Academică interpretarea uverturii la acest monument de operă, poate cea mai frumoasă şi mai importantă din lume...

Concertul pentru vioară, a fost o încercare de a sublinia şi mai intens genialitatea compozitorului vienez, dar instrumentul din mâna

tinerei soliste, cu chip de păpuşă, nu l-a ajutat pe ambiţiosul dirijor (Joseph).

Tânăra violonistă, pregătită în concepţie românească deoarece urmează cursurile de masterat la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, trebuie, suntem siguri că poate, pe lângă mult efort fizic să-şi găsească propria coardă, vibrantă cu sine, cea care dezlănţuie arată talentul şi simţul celest în vârfuri de degete.

Simfonia "Cimpoiul" de Haydn, a fost curat interpretată de colectivul orchestral, academic dirijată de Choi Yong Shin, care, şi de această dată, prima fiind în stagiunea trecută, ne-a dovedit că tânăra Coree înţelege corect valoarea şi destinul culturilor europene, în speţă, al muzicii născută pentru veşnicie în secole trecute pe malul Dunării măiastre.

Revinim la Jean-Paul Richter...Dacă în 1804, arta însemna viaţa, formele din mediul înconjurător, lipsa de audiovizual, astăzi ea îşi caută metodele prin care să se inunde din nou de realitate, de viaţă, să devină poate un instrument ecologic. Nebunia tehnologiilor dezmăţate, specifică secolului trecut, va trebui să fie tratată cu ecoartă.

Ştiinţa şi arta trebuie combinate, adaugăm noi, la lista triadă a lui Richter, un termen nou, complementar, tehnologia ca artă, tehnologia de-a pune creierul în mâna celui care trebuie să îl folosească...

Ne întoarcem, însă, la sala de concert şi ne încearcă un gând despre Coreea supertehnologică, despre similitudinea unui ideal... În 1804 se visa la idealul sincronizării pasiunilor în viaţă, topirea lor într-o unică pasiune. Astăzi, cunoscându-i la aceste concerte pe coreeni, vedem idealul lor de a străluci şi altfel în viaţă, de umplere a golului creat în urma dezvoltării de mari tehnologii, dorinţa de a umple golul cu o mare artă: arta lui Mozart, lui Haydn, arta muzicii adevărate.

Vă amintiţi, desigur, de eforturile minunate ale Japoniei, care are acum pe unul din marii dirijori ai lumii. Seiji Ozawa!

Încet, încet, tehnologia firească a vieţii adevărate îşi cere dreptul de-a se însoţi cu arta, infirmându-se, sperăm noi, teoria proorocistă a lui

Malraux despre acest secol, pe care în contra sa, noi o vedem ca pe o sinestezie a artei şi tehnologiei. (Februarie, 2004)

Bizet, ovaţionat la Râmnic!

Georges Bizet (1838-1875) face parte dintre compozitorii de frunte ai Franţei, se naşte la Paris şi este autorul operei lirice "Carmen", una dintre cele mai reuşite lucrări ale genului. Primită cu reticenţă, parţial, la premiera din 1875, cu câteva luni înainte ca Bizet să moară la 37 de ani, opera avea curând să primească recunoaşterea generală, urmând ca mai apoi viitorul să-i rezerve un loc important în Panteonul muzicii universale.

Muzica secolului XX va reverbera în tonalitatea acordurilor operei lui Bizet, confirmă reticenţa unei părţi din public - conservator, la premieră, confirmă, însă, mai ales, părerile marilor săi contemporani asupra modernităţii actului său componistic.

Dovadă, că tonalitatea sa este căutată şi astăzi o constitue şi prima lucrare a simfonicului de luni seară, intitulată Fantezia "Carmen" pentru flaut şi orchestră compusă de Francois Borne (1840-1920) şi orchestrată în 1990 de Raymond Meylon, interpretată de orchestra simfonică condusă de Florin Totan, la instrumentul solist, aflându-se renumitul flautist Dorel Baicu.

O lucrare grea, în care compozitorul Borne prelucrează cele mai importante teme din opera lui Bizet, Carmen, în care flautul se autoreliefează în dese secvenţe, de câteva ori, dialogul cu orchestra, frângându-se mai ales atunci când flautul cântă în paralel pe mai multe registre.

Dorel Baicu îşi confirmă clasa în ce priveşte bagajul intelectual, măiestria artistică, în bisul ultim acordat, Dansul Caprei (?), maniera stilului impresionist, cel al muzicii, dar şi al interpretării, ajungând la un public entuziasmat, care a şi văzut animalul sacru, întabulat, pe pânzele testamentare vechi ale iluzionistului colorist Marc Chagal...

Spectacolul de luni a purtat amprenta geniului lui Georges Bizet, întipărit în opera sa, Carmen. O bijuterie sonoră, compusă de un muzician, într-un stil de tip alchimist, o reuşită a artei în materie de compoziție, o lucrare care nu se referă la spiritul francez, subiectul venind dinspre însorita Spanie, țara coridelor, țara sclipirii uniformelor militare şi a dansului bolero...Mijloacele de tratare ale subiectului trădează rafinamentul specific al spiritului francez, arta lui Bizet, demnă de toată lauda, constând în surprinderea unui specific național şi anume dansul spaniol.

Armonia, dialogul între compartimentele orchestrale, între instrumentele ieşite în evidență, individual, sunt astfel redate în orchestrație, precum este munca unui bijutier, care îşi şlefuieşte până la maximă perfecțiune, juvaericalele. O compoziție de mare migală - în general, dar şi de multe ori spumoasă precum ritmurile şi strălucirile minunatelor sambe, o muzică ce avea să influențeze mai târziu genul de jazz şi de extradă, muzica secolului XX în general...

Fără îndoială, lucrarea Suitele pentru orchestră la opera "Carmen" de Bizet, căci despre ea este vorba, a impresionat în special prin declamația instrumentelor de suflat, aflată la mare înălțime, în special solourile de clarinet, flaut şi trompetă, încântând melomanul, relaxându-i starea emoțională...

La sfârşitul concertului, după aceste suite, în sala Filarmonicii au răsunat ovații pentru muzica lui Bizet, dar şi pentru interpretarea orchestrală, şi pentru compartimentul de suflători şi nu în ultimul rând pentru dirijorul Florin Totan.

La dimensiunea aceasta, îl descopeream pe dirijorul mai sus numit, cel şcolit sub observația lui Sergiu Celibidache, încă de la concertul de anul trecut organizat cu ocazia zilei de 1 Iunie, când împreună cu orchestra simfonică, a interpretat Dansurile Româneşti de Bela Bartok, arătându-ne încă de atunci că şlefuirea muzicală, în scopul dezvelirii de rafinament sonor, îi vine ca o mănuşă, la îndemână... Am pus acea interpretare în balanță, cu cea prezentată mai târziu, în 2 iunie, de maestrul Costin, a aceloraşi Dansuri de Bartok şi am conchis că interpretarea mai tânărului dirijor a fost aproape perfectă...În seara de luni, Florin Totan, a revenit la dezvelirea de bijuterii sonore şi, cu o

migală - rafinament greu de egalat, a oferit unei săli arhipline, rămasă fără clipire, o lucrare, cea scrisă de Bizet, care va dăinui publicului vâlcean într-o neasemuită amintire...L-au ascultat, aproape de perfecțiune, reacționând, în primul rând suflătorii, adevărați artişti muzicieni... Au impresionat în "Cîntecul Toreadorului" şi "Dansul Boem", pe lângă ei, în ultima, remarcându-se şi coardele grave.

Din locul unde stăteam, am simțit publicul aflat în stare de euforie, am simțit freamătul sălii, satisfacția reală de a fi asistat la un concert mai mult decât reuşit, am asistat la definirea unei alese stări, cea rezultată din intrarea în contact cu măestria artistică. (Februarie, 2004)

Recital, Luciano Lanfranchi

Îl vedem pe Luciano Lanfranchi pentru a patra oară în viață, îl ascultăm, cântând la pian pe scena vâlceană pentru a treia oară şi de fiecare dată, între el şi noi, avem impresia că se înfiripă o nouă prietenie, fundamentată pe arta muzicii, pe personalitatea sa, tipică unei spontanaități caracterizată de un nobil altruism, pe temelia solidă durată între el şi Modest Cichirdan...

Pe Luciano Lanfranchi îl iubeşte toată lumea cu care el intră în contact.

În recitalul din săptămâna curentă, săptămâna a II-a din această lună a anului 2004, pianistul nevăzător a excelat din nou, într-o vâltoare sonoră şi continuă, mişcând simțiri şi spirite, mişcare muzicală aleasă abil din creația unor mari compozitori de muzică camerală, aparținând secolului al XIX lea: Ludwig van Beethoven (1770-1827), Frederic Chopin (1810-1849), dar şi din începutul de secol XX, îl numim aici pe Giovanni Sgambati (1841-1914), acesta din urmă fiind pentru noi o mare şi plăcută surpriză...Prin cele trei Studii, melodic op.21 nr. 5, op. 10 nr. 1 şi 2, Sgambati deschide secolul XX cu o superbă tonalitate muzicală, în special opusurile 21 şi 10 nr. 1, tonalitate care respiră şi în spațiul universal de acum: spre exemplu muzica unui Jarre sau Vanghelis...

Un adevărat tur de forță parcurge Lanfranchi în seara de luni, când, pe parcursul a două părți, fără alte pauze, dăruieşte publicului vâlcean cele şapte Bagatele op. 33 de Beethoven, Rondourile op. 51 nr. 1, nr. 2 şi op. 129 de acelaşi compozitor, precum şi cele patru Valsuri, op. 18 şi op. 64 nr. 1,2 şi 3 de Chopin, încheindu-şi recitalul cu cele trei Studii de Giovanni Sgambati.

Muzica, mai ceva aşezată ca la Bach, ne-o redă subtil dar şi energic, pianistul artist Lanfranchi, mai ales în Valsurile celebrului polonez , poet muzician, trăit la Paris, compozitor iubit de George Sand, " poet ", fiindcă a murit la aceaşi vârstă cu Eminescu şi fiindcă a fost prieten cu Franz Liszt, marele pianist, care, după moartea lui Chopin, a trăit o idilă în anonimat cu scriitoarea franceză.

Mai ceva, aşezat, dar şi dinamic, ca la Bach, ne redă Lanfranchi muzica celebrului rebel de la Bonn, şi Viena, muzica lui Beethoven, muzică ce se revarsă peste spectatori în acea manieră de inegalat, manieră de înalt rafinament, care se constitue în muzica cameralã...

Astăzi, însă, nu dorim să vorbim despre compozitori, dorim să reliefăm mai mult, amănunte din viața îndrăgitului pianist, Luciano Lanfranchi, cel, care orb fiind de la patru ani, stăpâneşte acum, la peste 60 de ani, o tehnică interpretativă desăvârşită, o tehnică care îl face cunoscut ca fiind unul "dintre cei mai renumiți pianişti italieni contemorani..."

Susține o intensă activitate solistică în Italia şi în întreaga lume, are mulți prieteni în țara noastră cu care a concertat, dirijorii Modest Cichirdan (Craiova) şi Ovidiu Bălan (Bacău).

Este director artistic al Concursului instrumental " Rovere d' Oro " Italia, este decan la Conservatorul "Niccolo Paganini" din Genova, organizează cursuri de Master-classe în Brasilia, Paraguai, Japonia, precum şi cursuri de perfecționare pentru tineri pianişti din Italia şi din lume...

Aici am vrut să ajungem, căci deunăzi, ne-am amintit, de prima sa vizită la Râmnicu Vâlcea, în 1990, când Modest Cichirdan l-a adus, l-a cazat la vila de protocol, zice-se atunci, a lui Ceauşescu, de la Bujoreni, vila din livada de meri...Atunci am avut şi noi (eu n.n), acolo, prima expoziție de sculptură, în ambientul post revoluționar, care încadra

perfect cu viitorul de speranță pentru timpul ce urma, clădit pe timpul trecut, plin de cenuşa unor spirite arse.

Atunci, un grup de oameni de maxim dinamism, altruişti, mari iubitori de artă, iubitori de artele sonore, să-l amintim pe fizicianul Dorel Constantinescu, ec. Antoniu Şerbănescu, dirijorul Modest Cichirdan, şi subsemnatul, avându-l onorific ca decan pe Luciano Lanfranchi, au dorit şi pentru scurt timp au reuşit, să transorme vila de protocol pentru oamenii de partid, într-o şcoală de perfecționare internațională pentru "maeştri" copii, tineret de oriunde, care să intre în contact cu copiii şi tinerele talente de aici.

Era în primăvara anului 1990, când unii doream să continuăm un drum pavat cu valori certificate, plus alte valori venite din timpul nou, dar s-au găsit repede "omizi" sosite din eşaloanele politice şi...apolitice ale trecutului, nerealizate încă, care au revendicat...pădurea megieşă şi merii şi mesele de protocol, ascunse. O concepție țărănească a reînviat atunci, a rămas valabilă şi acum, probabil va rămâne şi în viitor, că fețele alese trebuie să mănânce la mese ascunse, să râdă izolat, să doarmă nu se ştie când şi unde, să doamă în camera în care gazda nu intră niciodată, să trăiască din banii altora, în regim separat.

Luciano Lanfranchi, pianistul orb, a continuat să vină cu drag şi să cânte în țara noastră, să-i iubească pe români, să-i ajute, aşa cum pe mulți, dezinteresat, i-a ajutat.

Oboseala vizibilă, după concertul greu, a făcut ca să nu zăbovim prea mult în preajma sa, cu ocazia felicitărilor de rigoare adresate la sfârşit, dar să şi regretăm că nimeni din cei cu putere şi acces la protocol nu s-au putut ocupa de maestrul interpret, noțiunea de protocol, rămânând probabil doar una de noanță politică. Cei tari astăzi, în politică şi protocol, nu au învățat că propria persoană se poate onora stând doar şi numai de vorbă sau alături de o mare personalitate culturală... (Februarie, 2004)

Antonio di Cristofano în concert, la Râmnicu Vâlcea!

Evenimentul muzical petrecut săptămâna care tocmai a trecut a fost fără îndoială participarea la simfonicul din stagiunea curentă, de la Filarmonica din Rm. Vâlcea, a pianistului italian Antonio di Cristofano, Director Artistic al Institutului Muzical Comunal din Gresseto şi Preşedintele Orchestrei oraşului Gresseto, din Italia, care alături de orchestra simfonică a oraşului nostru, sub conducerea dirijorală a lui Ovidiu Drăgan, a interpretat Concertul pentru pian şi orchestră în re major de Joseph Haydn (1732-1809).

În program, în prima parte, a mai fost executat Concertul pentru pian şi orchestră KV450 de Wolfang Amadeus Mozart (1756-1791) în interpretarea pianistei Ana Maria Olteţeanu, iar în partea a doua a concertului de luni 22.03. 04, orchestra simfonică şi dirijorul Ovidiu Drăgan au oferit publicului vâlcean, Simfonia în Do major de Georges Bizet (1838-1875).

După cum vedeţi, un concert amplu, dificil tehnic de executat, interesant prin reprezentarea diferitelor zone ale istoriei muzicii universale.

Intraţi în sală fără a avea programul concertului, pentru spectatori tipărit, am trăit o interesantă dilemă în ceea ce priveşte cultura muzicală, nerecunoscându-l pe Haydn în concertul său de pian, crezând astfel că s-a inversat programul...În plus, eram uluiţi, ştiindu-l pe Haydn ca un reprezentant de frunte al trinităţii clasice vieneze alături de Mozart şi Beethoven, în acest sens, cunoscând diferenţa între ei, mai ales în ceea ce-l deosebeşte de Mozart: "ferocitatea ritmică, alămurile pătrunzătoare"; ziceam, am fost miraţi, căci tocmai aceste "accente" lipseau de pe scenă...Un concert deosebit de melodios, de frumos, având imprsia că ascultăm altceva decât Haydn...Poate chiar un Chopin sau un...Mozart copilăros. Mai târziu, în bibliotecă, aveam să constatăm că dilema noastră a fost pe jumătate obiectivă, că Haydn nu a scris niciodată un concert pentru pian şi orchestră, că a scris în 1767 - Sonata în RE pentru pian, că a fost orchestrată de altcineva (zicem noi), şi că la

sfârşitul secolului XIX, pianistul elveţian Rudolph Ganz a completat concertul cu "câteva cadenţe". În plus, pentru a justifica parţial această dilemă, trebuie menţionat că Haydn a dus pe cele mai înalte culmi ale muzicii arta cvartetului, a simfoniei şi a oratoriului, în timp ce Mozart a procedat la fel privind arta operei şi a concertului pentru pian...

Un element de suspans privind specificul haydninian, l-a introdus şi stilul liric, de mare profunzime, al interpretării perfect adaptată semnului muzical, al conţinutului, al pianistului Antonio di Cristofano, care a încântat sala, subliniindu-şi profundul rafinament, nouă, amintindu-ne de specificul interpretării, în general, pianiştilor italieni (contrar proverbialului lor dinamism) profund şi plin de poezie. Ne amintim de Aldo Cicollini, de Luciano Lanfranchi, de mulţi alţii...
Orchestra vâlceană condusă de dirijorul Drăgan a secondat profesionist, în stilul impus de pianist, acest concert de Haydn.

A urmat o altă surpriză, de stil, de artă interpretativă, de nonconformism, de neobişnuit, Concertul pentru pian şi orchestră KV 450 de Mozart în interpretarea Anei Maria Olteţeanu.
Pianistă născută în 1982 şi şcolită la Rm. Vâlcea, la "limită" de oraş, adică vecină cu noi cei tradiţionali vâlceni, între cartierul fost "Versail" şi centru, urmând studiile de pian la liceul de muzică cu profesoara Doina Olteţeanu, mama sa; Ana Maria demonstrează acum, la început de carieră muzicală, de artă interpretativă, că nu în zadar a urmat cursuri de măiestrie: Zoe Moisescu, Viniciu Moroianu, Constantin Ionescu Vovu, că nu degeaba a obţinut distincţii la concursurile naţionale şi internaţionale, că nu degeaba este acum studentă în anul IV la Facultatea de Muzică, clasa de pian a prof. univ. Felicia Stancovici din Timişoara.

Concertul KV 450 este foarte greu, este scris într-o perioadă de maturitate, de desăvârşire al geniului muzical al celebrului compozitor vienez, prima parte fiind o "lecţie grea" pentru cei trei, pianist-dirijor-orchestră, pentru meloman, mai ales când urmează după un Haydn (aproape fără alămuri), în schimb el fiind plin de instrumente de suflat! Dirijorul Ovidiu Drăgan şi orchestra au trecut prin momente "grele" alături de tempramentul aprins al tinerei pianiste.

În bisul acordat, Ana Maria Olteţeanu a interpretat, divin, Preludiul "Voal" de Claude Debussy (numele acestui preludiu ni l-a comunicat mai târziu chiar tânăra pianistă).

După pauză, orchestra Filarmonicii vâlcene dirijată de Ovidiu Drăgan, ne-a transportat în lumea sonoră a rafinamentului de pe Sena, în universul muzical al unuia dintre cei mai cântaţi compozitori francezi, George Bizet, în minunatul cadru, "creat precum cel al culorilor pregătite pe paleta unui pictor", de şevalet, al Simfoniei în Do major.

O muzică plină de claritate, artă de bijutier, gradată conformist în culoare, dozată pas cu pas de o materială motivaţie, aproape caligrafic de frumos este scrisă această simfonie...

Dirijor şi "savant", avid de serioasă cultură şi perfecţionare, Ovidiu Drăgan ne demonstrează că a trecut prin diferite şcoli de dirijat, pe la Roberto Benzi, pe la Isaac Karabtchevsky, dirijori pe care personal îi admiram "în live" în perioada anilor '70, atunci când dirijorul prezent azi se năştea.

Luni seară, la Filarmonică, am audiat Simfonia în Do de Bizet într-o interpretare deosebită, o realizare artistică care a contribuit pe deplin la redarea cât mai fidelă a muzicii lui Bizet, acesta fiind de fapt şi scopul, arta dirijorului şi a orchestrei din faţa sa. (Martie, 2004)

Maeştri ai muzicii corale

În istoria culturii, compoziţia ornamentează arta muzicii, în general, interpretarea acesteia, fiind una interactivă, este mereu prezentă în spaţiul cuprins între generatorul ei şi receptorul meloman. Dacă nu locuim în oraşe mari, centre importante de cultură, dacă nu locuim în capitale de ţări formate în sistem totalitar, cu uşurinţă putem abandona interesul pentru arta interpretativă, neavând încredere în formaţia artistică alcătuită local, renunţând astfel la un dar natural, acela de a fi în contact direct cu timpul care a creat muzica respectivă...De ce? Fiindcă la mulţi oameni, din păcate - din incultură - s-a format părerea

că într-un oraş mai mic, mai mic decât cele amintite mai sus, nu poate exista o instituție de cultură, precum o Filarmonică (sau un Teatru), care să fie demnă de interesul general...Nicicând o mai gravă eroare, atunci, când public în acest sens te exprimi, atunci, când nici afişul nu l-ai văzut, cum îl cheamă pe dirijor, când nici nu şti cum ți-ar fi vibrat, în sală, membrana timpanului.

Asupra unui astfel de lucru, cineva, om de cultură, s-a exprimat într-o impardonabilă dovadă de sentimentală neinstruire, după ce în această săptămână am participat la o veritabilă seară de cultură. ...Cultură vie, căci, luni, 29. 03. 04, la Filarmonică s-a cântat Misa pentru solişti, cor şi orchestră de Constantin Râpă, compozitorul clujean fiind prezent în sală, lucrare scrisă în 1988 şi interpretată pentru prima dată în 1994.

Partea a doua a programului a cuprins oratoriul Stabat Mater de Gioachino Rossini (1792-1868), a cărui primă audiție a avut loc în 1842.

Dirijorul Mihail Ştefănescu a condus orchestra şi corul vâlcean, partea solistică la misă şi oratoriu fiind susținută de soprana Mihaela Maxim, mezzosoprana Iulia Merca, tenorul Florin Pop şi baritonul Gheorghe Mogoşan, toți, componenți ai Operei Române din Cluj Napoca.

Un concert dificil pe ansamblu, nu numai fiindcă lucrările au fost redate integral, ci şi pentru faptul că amândouă conțin un ridicat grad de dificultate.

Misa şi oratoriul sunt situate la antipozii unui segment destul de însemnat, ca întindere, în sistemul muzicii vocal simfonice europene; Stabat Mater este o lucrare apărută în plin curent romantic, muzical, iar Misa lui Constantin Râpă, fiind o lucrare aparținând postmodernismului contemporan.

Scrisă într-o acută dorință de unificare în spiritual, în tonalitate cu marile tendințe de unificare ale ortodoxismului şi catolicismului, lucrarea se constitue într-un sistem bine organizat melodic, un amestec ordonat de bizantin şi occidental. Dacă corul merge pe linia melosului papal, împreună cu orga, cvartetul de solişti şi orchestra încearcă un stil oriental, melos plecat din Grecia şi aşezat în Carpați. Mai mult,

orchestra se supune acestei tendințe, precum şi altista cvartetului solist, de multe ori, având impresia că auzim o veritabilă «Iocastă ».

Ca semn al unirii celor două spiritualități, Constantin Râpă îşi fixează originea inspirației în interiorul mileniului întâi, cu incursiuni abile în lumea liturghiei catolice, în lumea antică, în tehnica de compoziție a secolului XX.

Spre sfârşitul lucrării, cu cât se îndreaptă spre acest sfârşit, ea devine din ce în ce mai conturată, mai aproape de scopul propus; stilul aleatoric impus spre final, cor, orgă şi instrumente, atinge un punct de sublim, atinge armonia savantă.

Am fost încântați ca melomani, să asistăm la o asemenea etalare valorică prezentată în cvartetul de solişti format de Mihaela Maxim, de Iulia Merca (pentru care avem o deosebită afecțiune artistică), de Florin Marcel Pop (mai puțin o acută de şaisprezecimi de ton), de Gheorghe Mogoşan, toți membri solişti ai Operei Române din Cluj Napoca.

Pentru noi, în această Misă, cvartetul, orga şi parte de cor, au constituit o adevărată revelație...

În partea a doua a concertului audiat, acelaşi minunat cvartet solist, orchestra simfonică şi corul Filarmonicii, au prezentat lucrarea vocal simfonică Stabat Mater de Rossini. A dirijat, precum clasicismul muzical ne-a învățat - un lucru bun trebuie să înceapă şi să sfârşească la fel, Mihail Ştefănescu, deja, experimentatul conducător al Filarmonicii din Râmnic.

Am vrut să spun că publicul vâlcean a ovaționat cu precădere prima şi ultima parte al acestui Stabat Mater, care în această a doua prezentare, în cadrul stagiunilor vâlcene, a beneficiat şi de un cvartet solist, cum spuneam, de excepție.

Trebuie să recunoaştem, oratoriul Stabat Mater a avut puțin de suferit fiind programat după Misa din prima parte, el, având zece părți, misa aşişderea. Datorită însă talentatului cor, ambițioasei orchestre, întărită şi de câțiva colaboratori maeştri, datorită furiei dirijorale declanşate în principalele părți, muzica lui Rossini a fost salvată, şi ea a relevat publicului cauza renunțării la compunerea oricărui alt gen de muzică, de către marele compozitor. Acum, Rossini descoperea ce era novator în muzica sa de operă. Cadența, armonia, melodia, amplitudinea

sonoră, toate în acelaşi timp, simfonicul! După acest oratoriu, Rossini nu a mai scris operă. El a fost cel mai adulat compozitor de către vienezi, într-o epocă în care aceasta era dominată de personalităţile muzicale ale unui Mozart, Haydn şi Beethoven.

Wagner, mai târziu, avea să-l "copieze" întrucâtva, schimbând ritmul şi filozofia, introducând simfonismul în operă.

Am plecat de la deosebitul concert cu gândul că măiestria artistică a interpretării este totuşi o artă interactivă... (Aprilie, 2004)

Wagner, Camille Saint-Saens şi Brahms, în concert!

Simfonicul din 10 mai, anul curent, a prezentat publicului, în sala Filarmonicii din municipiul nostru, un program atractiv de interes pentru melomanul vâlcean, un program alcătuit din compozitori, mari artizani, aparţinând mijlocului de secol XIX, care, fiecare în ţara lor, Austria şi Franţa, au revoluţionat arta sunetelor muzicale, au prefigurat arta secolului XX.

Şi de această dată, alături numelor ilustre ale istoriei muzicii universale, s-au alăturat, pe măsură în arta interpretativă, numele unor artişti consacraţi cum sunt cele ale dirijorului Teodor Costin, pianistului Nicolae Dumitru şi nu în ultimul rând, ale instrumentiştilor care alcătuiesc orchestra simfonică.

Programul serii a cuprins "Ifigenia în Aulida" de Gluck-Wagner, preludiu la opera cu acelaşi nume compusă în 1774 de Christoph Willibald Gluck (1714-1787), Concertul nr. 2 în sol minor pentru pian şi orchestră (op. 22) de Camille Saint-Saens (1835-1921), şi Simfonia I de Johannes Brahms (1833-1897).

Oricine vede un asemenea afiş, observă greutatea, în substanţă, a programului ales, îşi dă seama de verticala separatoare de timp specifică unui anume moment din istoria muzicii universale.

Numim verticală, acea linie existentă în spațiul timpului, care unește creația unor inovatori de talia lui Wagner, Saint-Saens şi Brahms.

Nu întâmplător, concertul începe cu uvertura la opera lui Gluck, reorchestrată de Wagner după aproape 100 de ani. Gluck este un austriac care se consacră compoziției teatrului liric, compune operă în limba italiană, aceasta era moda, apoi din 1754, începe să compună în limba franceză, apelează la stilul lui Rameau, dezvoltând compartimentul instrumental; încearcă să se apropie de simfonic. Subliniază textul literar cu ajutorul muzicii, îl intuieşte sau îl substitue.

În acest sens Gluck este un reformator, mai târziu, Wagner reorchestrând această uvertură, credem noi, vrând să-l omagieze! Creatorul operei lirice pur germane, Wagner, compune muzică simfonică alături de libret, nu acompaniază solistul, crează cele mai frumoase preludii-uverturi din istoria muzicii universale.

Tenta interpretării din seara de concert, a fost una de alură wagneriană, dirijorul Teodor Costin şi orchestra vâlceană, uşor mărită în dimensiune, îndeplinându-şi cu brio misiunea. Artiştii au avut o ținută impecabilă pe scenă, de la primele acorduri, dând semnalul întâmplării unui eveniment deosebit.

Neaşteptat pentru noi, ca impresie favorabilă, de mare valoare, a fost Concertul pentru pian şi orchestră de Saint-Saens, op 22, nr. 2 în sol minor. Surprinzător, căci în literatura de specialitate, citim că acest mare pianist nu a compus lucrări marcante pentru instrumentul său...Cel puțin acest opus, contrazice această părere!

Debussy spunea despre Saint-Saens că "este omul care ştie cel mai bine muzica întregii lumi", iar Berlioz, că "...este un maestru pianist uluitor şi unul dintre cei mai mari muzicieni ai epocii noastre", sau, Liszt: "...cel dintâi organist al lumii"!

Ciudat să spui că nu a lăsat nici o operă marcantă cu adevărat pentru pian! Concertul de luni seară ni s-a părut a fi o lucrare excepțională pentru acest instrument, o partitură de mare virtuozitate interpretativă, artistică, în care solistul ştie totul despre pian, este într-un continuu "recital", în forță, desfăşurat pe o linie paralelă față de cea a susținerii orchestrale. Este o manieră componistică de mare atracție în punctul de vedere artistic, o tehnică pe care o mai întâlnim în marea partitură a

secolului XX, o muzică care îi prefigurează pe Rahmaninov, pe Prokofiev, pe Şostacovici...cu alte cuvinte, surprinzătoarea muzică modernă rusă.

Din acest mod, de compoziție în planuri diferite, solist şi angajament orchestral, se înțelege mai bine şi propria-i expresie, "pentru mine, arta este forma!" Da, este formă studiată, modalitatea de a crea o arhitectură în care două planuri se dezvoltă paralel, în viziune de ansamblu, ele, creând o imagine unitară, mult căutată în modernitate.

Credem, că tonalități şi ritmuri din acest Saint-Saens le regăsim şi în Concertul pentru pian şi orchestră de Paul Constantinescu...

Fără îndoială, revelația seratei muzicale de luni a constituit-o interpretarea de excepție a concertului pentru pian de Saint-Saens de către Nicolae Dumitru, solistul din Bucureşti, în vârstă de 36 ani, vizibil şcolit în înaltele academii de muzică ruseşti.

Beneficiar al titlului de Master of Arts obținut în 1998 la Moscova, elev al lui Mihail Sayamov, Nicolae Dumitru a dat dovadă de o interpretare extrem de viguroasă, pentru noi, cei din fotoliul melomanilor vâlceni, fiind ca un vis în care i-am revăzut secvențial pe Ilinca Dumitrescu, pe Tudorel Dumitrescu, pe Vasili Alexeev, am revăzut, mintal, forța lui Richter...

L-a contrapunctat neaşteptat de vioi dirijorul Teodor Costin şi a lui bine aşezată orchestră simfonică, care a excelat în compartimentele de corzi.

Concertul pentru pian op 22 de Saint-Saens interpretat de Nicolae Dumitru, repetăm, a constituit revelația acestui act din stagiunea curentă a Filarmonicii vâlcene.

*

Marele compozitor, istoric muzical, teoretician, personalitate a muzicii secolului XX, cu valențe nebănuite în artele conexe, Arnold Schonberg (1874-1951), spunea despre el însuşi, parcă gândindu-se la Brahms, "sunt un conservator obligat să devină un revoluționar..."

Johannes Brahms a creat muzică în perioada de vârf a romantismului, căutând să aducă în ochii contemporanilor săi pe mereu uitații Bach şi Haydn. S-a străduit să nu facă parte din valul nou, la modă, cel alcătuit din Liszt şi Wagner. A vrut să fie un conservator.

Soarta i-a rezervat, însă, în istoria muzicii universale, un loc de inovator.

Din acest motiv, Schonberg îşi revendică dreptul de urmaş al celor doi mari înaintaşi clasici, romantici şi moderni, Brahms şi Wagner...

În partea a doua a concertului, am ascultat Simfonia I de Johannes Brahms în interpretarea orchestrei simfonice sub conducerea dirijorală a lui Teodor Costin.

Această simfonie, alături de celelalte trei, plus concertul pentru vioară şi dublul concert pentru vioară şi violoncel, fac furori în sălile de concert, lansează pe piața valorilor muzicale mari artişti interpreți.

Cele patru părți ale simfoniei dovedesc sensibilitatea, profundă în acelaşi timp, a marelui compozitor, reprezintă o viziune picturală a frământăriluor sale sufleteşti specifice alurii sale romantice.

Simfonia lui Brahms este cel mai bun şi elevat enunț pentru romantismul muzicii universale. Problematica acestei muzici constă în depistarea marilor întrebări şi căutarea răspunsurilor la ele. Este ca un teatru în care sentimentele îşi joacă un rol bine determinat, cu tentă de căutare, aceasta din urmă, nepărând a fi zadarnică.

Aceste definiri pe care am încercat să le expunem mai sus, au rezultat şi din interpretarea sobră, bine organizată, subliniată accentuat în momentele sale de mare tensiune emoțională, de formația orchestrală ținută elegant sub control de un dirijor cu o vastă experiență, cu un suflet veşnic tânăr, care nu odată, a încântat publicul meloman; credem noi, avid după calitate artistică.

Concertul de luni seară a purtat amprenta calității atât în ceea ce priveşte imaginea de scenă, de alură "germanică", cât şi asupra rezultatului sonor al unei trupe de muzicieni, care se vrea din ce în ce mai bună. (Mai, 2004)

Festivalul muzical "Tinere Talente" - 2004

Nici nu s-au stins bine ultimele acorduri ale Festivalului Muzical Naţional "Remember Enescu" desfăşurat la Rm. Vâlcea, luna trecută, căci iată, marea muzică, aflată în măestria artistică a tinerelor talente, îşi face încă odată simţită prezenţa; de această dată, pe scena Filarmonicii, perindându-se valori aflate în imediata vecinătate a unei impresionante arte interpretative, în imediata vecinătate a consacrării artistice.

Ne referim la Festivalul muzical "Tinere Talente", Ediţia a XXV-a, Rm. Vâlcea, 15-17 mai 2004, organizat, alături de forurile de specialitate locale, de către Societatea Română de Radiodifuziune, director artistic al festivalului fiind Rodica Sava. Domnia sa a şi prefaţat transmisia în direct, la radio, a concertului de gală.

Festivalul s-a bucurat de prezenţa unor personalităţi muzicale româneşti, de marcă, precum Vasile Donose, muzicolog, Anca Florea şi Dumitru Avakian, critici muzicali, Sorin Lerescu, compozitor, precum şi de prezenţa profesorilor universitari Miltiade Nenoiu şi Vasile Macovei.

Sunt o serie de evenimente de relatat de la acest festival care a început sâmbătă, 15 mai ora 18 în sala Lahovari, cu un concert intitulat "Maeştri şi Discipoli" susţinut de studenţi de la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti clasa prof. univ. Georgeta Stoleriu, canto, şi clasa de vioară prof. univ. Gabriel Croitoru şi urmat duminică dimineaţa de un recital la Muzeul de artă, dat de tineri solişti din Constanţa, Chişinău, Rm. Vâlcea, Braşov şi Bucureşti. Nu o să ne referim la aceste evenimente.

În această relatare, o să ne opreim asupra celor două concerte desfăşurate duminică şi luni, 16 şi 17 mai, ambele susţinute de orchestra simfonică a Filarmonicii, primul, dirijat de Mihail Ştefănescu, cel de-al doilea, de gală, desfăşurându-se sub conducerea lui Florin Totan.

Fără îndoială, momentul maxim al spectacolului de duminică seara, l-a constituit interpretarea de către Mihai Boitan, elev în clasa a VI-a, liceul de muzică "George Enescu" din Bucureşti, a Concertului nr. 21 în do major, pentru pian şi orchestră KV 467 de W. A. Mozart. Orchestra simfonică şi dirijorul Mihail Ştefănescu au acompaniat, spre cinstea lor,

fără cusur, un copil minune, o prezență scenică de invidiat, matură şi îngerească în acelaşi timp, două mâini fermecate, care încheie, cu totul excepțional, solo-ul din partea I al concertului mozartian. Întreg ansamblul interpretării sale poartă savoarea muzicii celeste ale celebrului vienez, pe care îl caracterizează tinerețea şi speranța. La cei doisprezece ani ai săi, Mihai Boitan deține atâtea premii, recunoaşteri naționale şi internaționale, încât ne face o plăcere deosebită să-i asociem numele cu cel al marelui compozitor.

O prezență artistică de excepție a constituit-o şi interpretarea duetului "La ci daremo la mano...", din celebra operă "Don Giovanni" de Mozart, cântat de soprana Larisa Mihaela Ciulei (anul I Universitatea Națională de Muzică) şi de baritonul Horia Lucian Vasilescu, clasa a XII-a, liceul de muzică "Dinu Lipatti", ambii din Bucureşti. Deosebită muzică a scris Mozart în acest duet, deosebite voci, culori timbrale, au prezentat cei doi soliști. Culoarea caldă, maturitatea baritonală, la 18 ani, fac din acest solist un artist de invidiat...Ce inspirată alegere această operă "Don Giovanni"...

O notă aparte, asemănătoare celei specifice lui Horia Lucian Vasilescu, a transmis-o publicului spectator şi interpretarea surprinzătoare a mezzosopranei din clasa a X-a lic. "Dinu Lipatti", Maria Simion, din Chişnău, care a cântat aria lui Orfeu din opera "Orfeu şi Euridice" de Gluck. Neaşteptată maturitate...

S-a observat, desigur, pentru cei prezenți la concert, că ne-am început eseul critic, în sens invers intrării pe scenă, în sensul unui vârf de valoare, pe care noi, subiectivi, l-am fixat în momentul "Mihai Boitan".

De fapt, concertul a debutat cu Simfonia concertantă în sol major pentru doi flauți şi orchestră de Domenico Cimarosa, la care soliști au fost Aurelia Mihai, anul I la Universitarea Națională de Muzică şi Cezara Comşa, clasa a XII-a lic. "Dinu Lipatti", ambele, din Bucureşti.

O partitură plăcută, specifică celor două instrumente de suflat, asupra căreia cele două tinere şi talentate soliste i-au făcut față cu brio, atât în ceea ce priveşte sensibilitatea, cât şi în ce priveşte actul de măestrie artistică al interpretării.

*

A doua zi, luni seară, a avut loc un concert de gală susţinut de orchestra simfonică, dirijor, Florin Totan, avându-i ca solişti pe Bogdan Claudiu Dulu din Ploieşti, Olga Bianca Mănescu din Tg. Jiu, Sebastian Tegzeşiu din Constanța, toți trei, studenți în anul I, III şi I la Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti, precum şi pe soprana Patricia Seymur, solistă a Teatrului de Operetă din Bucureşti.

A fost un spectacol interesant, mai puțin interesant decât cel din ziua precedentă, dar mai picant pentru melomanul iubitor de muzică...mascată! Concertul începe în tonalitatea muzicii romanticului Bartholdy, trece prin cea lăutărească a lui Sarasate şi se încheie într-un neaşteptat vodevil.

Probabil, înalt asistența simandicoasă, trebuia, după două zile de recital serios, înveselită puțin...

Concertul de luni a consemnat ca punct maxim, s-ar putea chiar pentru întregul festival, interpretarea lucrării Variațiuni rococo în la major, op. 33, pentru violoncel şi orchestră de Piotr Ilici Ceaikovski, având-o ca solistă pe Olga Bianca Mănescu. Marele violoncelist Marin Cazacu poate fi mândru cu o asemenea elevă... Stilul vioi, siguranța arcuşului, tremolul curat-controlat, sensibilitatea artistic vădită, toate acestea înmănuncheate într-o prezență scenică extrem de plăcută, dau tinerei soliste un aer de mare artist, transportă melomanul, cu gândul, la marii violoncelişti de neuitat.

Olga Bianca Mănescu întăreşte un fapt de necontestat şi anume acela, că, violoncelul nu este un instrument specific temperamentului de bărbat...

Orchestra simfonică şi dirijorul Florin Totan acompaniază cu multă ştiință şi căldură, violoncelul tânăr, aproape fermecat. De fapt, tenta gestului larg, de mare tandrețe, dar şi percutant, jucăuş, atunci când partitura i-o cere, fac parte din arsenalul acestui dirijor, ucenic al marelui Celibidache, de la care, se pare, a împrumutat o anume charismă.

Credem, şi am observat deseori acest lucru, că tinerii solişti se simt bine în atmosfera tinerei orchestre vâlcene şi a acestui de calitate şi sensibil dirijor.

Programul de luni a început însă, cu interpretarea Concertului nr. 2 în re minor, op. 40, pentru pian şi orchestră de Felix Mendelsohn Bartholdy, de către Bogdan Claudiu Dulu, student la clasa lui Sandu Şandrin, în acelaşi acompaniament orchestral şi dirijoral.

Tânărul pianist interpretează în vervă, dar şi cu delicateţe, o partitură dificilă, de prestanţă pentru orice muzician. Se simte stilul profesorului, Bogdan Claudiu Dulu dăruind publicului sonoritatea unei partituri în tenta unei deosebite ţinute artistice.

Arta interpretativă instrumentală îşi încheie programul, punct final la festival, cu Melodii lăutăreşti, op. 20, pentru vioară şi orchestră de Pablo Sarasate, în care violonistul Sebastian Tegzeşiu, din clasa lui Gabriel Croitoru, face o demonstraţie de mare virtuozitate, ne face să înţelegem că avem de a face cu un viitor interpret de marcă.

Nu trebuie să aşteptăm pentru a vedea ce ne va spune timpul. Important pentru noi, pentru ei, tinere talente, este că reuşesc să se manifeste pentru prezent. Muzica, pe care o produc, are o mare calitate şi anume dorinţa de a se depăşi pe sine, dublată de o preţioasă sinceritate.

Concertul de gală din 17 mai 2004, care a încheiat un festival cu interes urmărit de suflarea muzicală a unei întregi ţări, dar mai ales de cea din Râmnicu Vâlcea, s-a încheiat cu Johann Strauss, aria Rosalindei din opereta Liliacul, în cântarea plină de savoare a Patriciei Seymur de la Teatrul de Operetă din Bucureşti.

Tânăra soprană a preferat o apariţie ad hoc, precum în piesa lirică, pe scenă jucată.

Personal a-şi fi dorit s-o văd fără mască, fără joc de scenă, ca într-o piesă de concert. În mod sigur, Strauss, în rolul Rosalindei, a dorit să se producă o voce precum cea a Patriciei Seymur, dar şi să apară un chip atrăgător de unguroaică, pe care suntem siguri, tânăra soprană l-ar fi putut oferi spectatorilor vâlceni. (Mai, 2004)

Francesca Canali şi Matei Corvin

În penultimul concert din stagiunea curentă 2003-2004, în preajma închiderii anului de învăţământ, pe scena Filarmonicii au evoluat sub amprenta unui gest de elevată dăruire artistică dirijorul român Matei Corvin, profesor la conservatoarele din Capetown şi Stellenbosch, Africa de Sud, şi italianca Francesca Canali, flautistă, în prezent profesor de flaut la Landes-Musikschule din Seerwalchen-Austria.

Orchestra simfonică sub bagheta lui Matei Corvin, a interpretat Simfonia a III-a, "Scoţiana", de Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847), a deschis concertul cu Uvertura „Egmont" de Ludwig van Beethoven (1770-1827) şi a acompaniat Concertul pentru flaut şi orchestră de Carl Heinrich Reinecke (1824-1910) la care solistă a fost Francesca Canali.

O seară în care muzica romantică a lui Beethoven şi Mendelssohn-Bartholdy s-a împletit cu muzica modernă, un prolog al tonalităţii secolului XX, a lui Reinecke, a cărui Concert pentru flaut a fost interpretat, de asemenea, sub impuls romantic, de către flautista italiană.

Uvertura la Egmont, o muzică scrisă pentru a ilustra scenele în care se desfăşoară intriga dramei cu acelaşi nume, a lui Goethe, compusă de un Beethoven aflat în stare de superadmiraţie faţă de marele poet german, dar şi într-o stare de surescitare faţă de fapta eroică a personajului istoric, este parcursă de către dirijor şi orchestră destul de liniar, fără sublinierile de rigoare specifice stilului beethovenian, cuvenite romantismului ritmat, pe care aprigul compozitor îl desfăşoară atât de sublim în compoziţiile-i ample, ordonate de numere impare... Există şi cauza des întâlnită la orchestre şi interpreţi, cu înclinaţii sportive, a unei încălziri insuficiente...

De aceea credem, că solista italiană care a urmat în cronologia seratei muzicale, flautista Francesca Canali, prezenţă feminină agreabilă şi plină de vitalitate, a introdus în concertul lui Reinecke, acompaniat de aceeaşi orchestră, în direcţia aceluiaşi Matei Corvin, surplusul necesar de energie, de dinamism specific timpului la care se raportează, totul însă topit, mai degrabă scufundat, într-o atmosferă de chinuitoare stare romantică. Acest chinuitor, adeseori, este şi plăcut!

Pecetea stării sufleteşti, chemarea la ordin către această stare, se autosubliniază, se acoperă cu accent grav în dialogul de excepție, scurt, dar cât să încapă în trei lungimi de arcuş, al violoncelului cu flautul, cel din urmă, ca un scuturat febril de aripă, acceptând întoarcerea din peisajul modernist zbuciumat, în câmpul de aleasă simțire, eliptica câmpie romantică.

Ritmul, ruperea acestuia, dinamismul, înalta frământare artistică citită în partitură, dar şi specifică artistului interpret, a dus la situația căutată, mult râvnită în arta sunetelor, ca el, solistul, să fie cheia întregului succes. Cât noroc a avut Reinecke în 14 iunie 2004, cât noroc am avut noi, ca melomani, că solista Francesca Canali a interpretat în această atrăgătoare manieră, plină de intelectual, concertul pentru flaut şi orchestră. Cât noroc a avut dirijorul, respectiv orchestra, solistului, ştiind să se subordoneze...

Flautista italiană este absolventă a Conservatorului din Santa Cecilia din Roma, conservator care are o celebră orchestră simfonică, nu demult urmărită de noi la Festivalul George Enescu, a studiat apoi la Paris, la Şcoala Normală de Muzică „A. Cortot" şi secția de Muzică Veche a Conservatorului din Paris, clasa de flaut baroc şi muzică antică, unde a cucerit Diploma Superioară în domeniul flautului şi muzicii de cameră.

În acelaşi timp urmează cursuri speciale cu P. Gallois la Şcoala Națională de Muzică din Aulnay sous Bois.

Continuă să se perfecționeze cu renumiții flautişti ai timpului, A. Persichilli, M. Larrieu, G. Nova...

În 1996 participă la seminarul ținut la Paris, cu numele "Fenomenologia della Musica", de către marele savant al muzicii S. Celibidache...

Decisiv pentru cariera solistică, a fost întâlnirea cu Irena Grafenauer în cadrul renumitei Universități de Muzică " Mozart " din Salsburg, unde primeşte "Diploma di Concertismo" (Konzertfach) pentru flaut şi muzică de cameră precum şi titlul de Maestru al Artei (Magistra Artium).

În 2001 a câştigat Premiul Întâi la prestigiosul concurs "Maria Callas" din Barcellona.

Francesca Canali are un repertoriu impresionant, acesta, cuprinzând întregul spațiu desfăşurat între perioada barocă şi cea a muzicii contemporane.

În seara care a însemnat, practic, desfăşurarea penultimului concert din prezenta stagiune a Filarmonicii vâlcene, Francesca Canali, în Concertul pentru flaut şi orchestră de Reinecke, şi-a demonstrat înalta clasă artistică construită pe un veritabil intelect...

În aceeaşi seară, în partea a doua a concertului susținut de Filarmonică, s-a interpretat Simfonia a III-a, "Scoțiana", de Mendelssohn-Bartholdy, la conducerea orchestrei simfonice aflându-se dirijorul român Matei Corvin, care în 1983 a părăsit România în favoarea Occidentului ;... s-a specializat la Koln în domeniul dirijatului cu prof. Erich Kluge, apoi a plecat prin concurs la Orchestra Simfonică din Capetown din Africa de Sud.

Matei Corvin este absolvent al Conservatorului "Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, şi până să ajungă în Africa de Sud, unde în prezent este Director muzical al orchestrelor "Cape Sinfonia" şi a Universității din Stellenboch, a desfăşurat o meritorie activitate solistică la flaut în spațiul european, din 1980, începând să fie interesat şi de dirijat, în acest sens, asistând la cursurile lui Vitold Rovitsky, la Viena, şi ale lui S. Celibidache la Bucureşti.

Simfonia "Scoțiana" de Mendelssohn, dirijată în partea a doua a concertului s-a situat la o cotă înaltă din punct de vedere artistic, stilul dirijorului având mult nerv, acesta, punctând atent părțile dificile ale partiturii, executând-o fluent, demonstrând evidența unei şcoli europene de sorginte germană.

În final, după ultimile acorduri simfonice, între dirijor şi publicul vâlcean, s-a stabilit acel spațiu comun dominat de intelect şi suflet, atât de necesar fenomenului cultural manifestat în artă. (Iunie, 2004)

Zile de vacanţă, încă, zile de vară!

În ultima zi de luni din fiecare lună, deci şi acum o săptămână, la rotonda Boromir din centrul Râmnicului, deasupra patiseriei şi cofetăriei, Mircea Monu şi Monitorul Cultural de Vâlcea îşi invită colegii de breaslă, oameni de cultură şi artă, oameni care în general au păreri. Pe parcursul a câtorva ore se dă curs unui eveniment, constând într-un schimb de idei, care repune în circulaţie o activitate culturală aproape uitată, anume aceea de "Cafenea literară" sau, cum obişnuieşte amfitrionul să o mai denumească, "Ceainăria de platină...".

La aceste întâlniri Mircea Monu propune câteva teme de dizertaţie, iar invitaţii se desfăşoară în "suc intelectual" propriu sau polemizează între ei.

La cafeneaua literară de lunea trecută, propunerea a fost să ne expunem părerile în legătură cu cea mai indicată zi din an pentru a fi sărbătorită ca "Zi a Râmnicului", dacă este corect ca teatrul Anton Pann să se unească cu teatrul Ariel, şi dacă este normal sau anormal ca românii să sărbătorească cu surle şi trâmbiţe ziua de 23 August 1944... Este posibil ca formulările de mai sus să fie puţin diferite de cele ale gazdei.

Prezentul articol nu este o cronică a evenimentului de luni. Dezbaterile de atunci au fost însă destul de agitate, tematica, pentru toţi o surpriză, din care cauză cel puţin pentru noi, a lipsit timpul necesar pentru concentrare şi analiză. De aceea astăzi simţim nevoia să reluăm, să generalizăm unele opinii, să punctăm mai clar în ideile proprii.

În legătură cu Ziua Râmnicului s-a desprins părerea unanimă, aproape, că ea nu trebuie sărbătorită neapărat cu bere şi cu mititei, cu "Voltaj" şi Cristina Răduţă, ci mai degrabă cu un festival, cu ceva care să însemne Zilele Vâlcii, în nici un caz să coincidă cu Ziua Imnului Naţional. Mai curând şi corect, sărbătorirea ar putea fi în 20 mai, zi şi lună din 1388, dată în care pentru prima oară este atestat, documentar, oraşul Râmnicul Vâlcea.

Asupra acestei probleme, de importanţă minoră după părerea noastră, sunt prezente atâtea controverse... Am numit-o de importanţă minoră, căci de-a lungul timpului, Râmnicul a demonstrat că el însuşi

nu are nevoie de o zi de aniversare, neavând nici nume de sfânt, nici zile de martiraj, nici lucruri specifice sau fapte de seamă de comemorat. Mai mult, aproape totul a fost dărâmat, nu a fost nimic nou construit şi bun de arătat.

Până acum câțiva zeci de ani Râmnicul era denumit oraş al pensionarilor, era curat, liniştit, şi, curios, i se recunoştea meritul că are un număr egal de cârciumi şi biserici...

Mai mult, constatăm că am conservat şi continuăm să păstrăm, un folclor inventat după anii 50.

Avem un muzeu al satului "forțat", alături de sate şi cătune reale...pe care nici măcar acum nu încercăm să le întreținem, să le conservăm...prin dezvoltare.

Ce am avut şi avem noi specific? Apă, lacuri artificiale? Aceste luciuri de ape sunt folosite de cineva? Artă? Cultură? A existat sau arătăm că există aşa ceva? Sau am avut populații pentru a căror valori s-au aşteptat prea mult confirmări de la Piteşti, de la Craiova sau de la Bucureşti... Acum, mai nou, ignorate şi ignorante, aceste populații se uită cruciş când înspre capitala țării, când înspre viitoarea capitală regională, când înspre Uniunea Europeană... Numai în ograda proprie nu se uită, în mod serios.

Ce să sărbătorim cu turle şi trâmbițe, dacă nu avem Ce!(?)

Până vom avea, până vom învăța să creem obiecte de cultură în "suc" propriu, să serbăm ca onomastică zi pentru Râmnic, ziua de 20 mai, deşi, cum bine sublinia distinsa doamnă Tamaş, şi această dată s-ar putea deplasa invers în timp, înapoi, prin descoperirea altor documente de atestare. Să o serbăm dacă chiar vrem, sobru, cu un concert extraordinar vocal simfonic, din repertoriul universal, la calitate maximă şi, de ce nu, ținut în curtea interioară a... Episcopiei.

Până în prezent, Râmnicul nu are cu ce se lăuda, exceptând doar obiectele de cult!

Pentru campanii electorale, pentru bere şi mici, pentru memoria tarafului, sunt atâtea ocazii pe care nu are rost să le înşiruim aici.

...Şi totuşi, nu credeți că la prea multe sărbători suntem invitați doar ca să ne pierdem mințile?

*

Despre problematica administrativă a teatrului actual, vâlcean, despre unirea celor două teatre, despre cum să se cheme cel care va ocupa noua sală ce se va construi pe locul unde a existat şi-a fost demolat abuziv Teatrul Adreani, personal, ne-am expus punctul de vedere în acest ziar, în numărul din 17 august 2004.

Dorim, dar să revenim cu câteva observaţii conjuncturale.

La scară naţională, Rm. Vâlcea a dat încă un mare actor alături de Dem Rădulescu, şi anume pe Cornel Vulpe. Acesta, spre deosebire de primul, juca într-o zi comedie, a doua, tragedie. Dem Rădulescu avea "moacă", Cornel Vulpe, nu. Nici unul, însă, nu şi-a legat numele de teatrul din Vâlcea.

Ca fapt curios, pentru mine, nici un dicţionar apărut la Rm. Vâlcea nu-l menţionează pe Cornel Vulpe.

Tot ca o dovadă de bună sau rea credinţă a autorilor de dicţionare, de şarmul lor "apolitic", de calitatea muncii informaţionale, este absenţa din paginile acestor cărţi a multor nume de vâlceni cu merite în reprezentarea cu onoare a oraşului cel puţin la scară naţională, dacă nu chiar şi la cea mondială. Este prezenţa, după cum sublinia un scriitor de elită, "pitorescului" personaj din anii 50, Virgil, adaug şi eu, că atât mai lipsea să fie menţionat şi Ghiţă Cioc, şi Tanţa nebuna sau Leana din Dealul Malului, cea care păştea capre pe actualul deal cu măslini..., iar când cobora spre oraş, îşi ridica fusta în cap atunci când pe lângă ea treceau militarii.

Ca să conchidem, teatru municipal trebuie să rămână Teatrul Ariel, bravo ţie teatru de artă; teatru de stat trebuie să rămână Teatrul Adreani sau Teatrul „Anton Pann"!...Nu sunt bani? E hei hei...păi câte chermeze şi altfel de "teatru" se fac în ţara asta, oare din ce fel de bani(?)...

*

Este cazul să sărbătorim 23 August 1944? S-a pus această întrebare la respectiva cafenea literară. Toţi au comentat, s-au exprimat ilustru, exact ca şi la televizor. Trebuie să recunoaştem, însă, că nici o dată pe micul ecran nu s-a vorbit atât de obiectiv, de detaşat, despre istoria unor zile din jurul acelei zi, incriminată că a fost scrisă în calendar cu culoare roşie o jumătate de secol.

Pe scurt s-au prezentat toate evenimentele determinante, dar despre ceea ce s-a întâmplat în 23, nu. Deci ea ca dată, înscrisă în istorie, nu există... Am întrebat retoric întrega asistenţă ce s-a întâmplat la 23 august 1944? Toţi, dar absolut toţi, au început să-mi vorbească despre Cairo, Stockholm, Ialta, Snagov, Bucureşti, despre faptele din 23, nu!

Atunci, pentru ce să sărbătorim această zi cu trimitere la timpul din acel monstruos război, zi despre care la şcoală am învăţat, şi nimeni nu contrazice acest lucru, că un conducător de ţară a arestat un conducător de stat?...Dacă era 22? Dacă era 24? Ce importanţă mai are, dacă o parte din România, pe ascuns, la Iaşi, capitulase printr-un act de mare trădare?.

Cum să serbeze românii, faptul că sute de mii de ostaşi (români) au fost predaţi ca prizonieri de război unui duşman-aliat pus pe ură şi pradă?

Sunt aceste fapte ruşinoase, demne de apartenenţă la o anume zi, precum alte fapte ale istoriei glorioase? Binenţeles că nu! (Septembrie, 2004)

Stagiunea muzicală în vacanţă

Odată cu vacanţa mare a studenţilor şi elevilor se închide şi stagiunea muzicală a filarmonicilor din toată ţara.. În această perioadă, foarte multe formaţii muzicale din România, sau instrumentişti, participă în lumea bogată la concerte populare de vară, umplând un spaţiu, şi acolo gol, pe perioada verii. Lumea bogată, având bani şi plătind puţin, aduce în perioadele de vacanţă similare, formaţiile sărace din estul Europei. Mulţi se laudă, subliniindu-şi invitaţiile pentru susţinerea de concerte în vestul Europei. Fiecare pe unde are prieteni. Dar nu aceasta este problema.

Într-adevăr, greu este fără stagiunea muzicală, într-un oraş care are Filarmonică şi care a obişnuit cetăţeanul cu spectacole în care se regăseşte calitatea. Cât ai asculta casete, discuri, CD-uri, nu este la fel ca muzica ascultată în sala de concert. Oricum nu mai este mult şi se

apropie octombrie, luna când stagiunea de concerte se va relua din nou. Ar fi fost bine ca Filarmonica să afişeze deja programul stagiunii viitoare. Acum, cu o lună înainte, am dori să facem o trecere în revistă a stagiunilor trecute.

Am începe, într-o ordine cronologică cât de cât, cu concertele filarmonice avându-l la pupitru pe Theodor Costin, însoţit de solişti de calibru, cum au fost Aurelian Bogdan Uţă la clarinet, într-un Weber de excepţie (nr. 1), Dorel Baicu la flaut într-un J. Ibert bine interpretat şi o execuţie memorabilă a simfoniei "Oxford". Tot Theodor Costin ne-a dăruit în stagiunea trecută un Coriolan, de Beethoven, de excepţie şi un Peer Gynt (de E. Grieg), memorabil.

Dorim să subliniem că dirijorul craiovean a fixat arta interpretativă orchestrală la una dintre cele mai înalte cote. Vorbind despre dirijori trebuie să amintim iniţiativa americană, anteasaltului asupra Irakului, cu o Românie aliată, iniţiativă din care a câştigat publicul vâlcean, având ocazia să urmărească trei concerte tip Brodway susţinute de Anthony La Gruth, Lawrence Golan, James Baker, care au reunit compozitori europeni şi americani în etalarea propriilor calităţi artistice, precum şi a dr. Robert Bode, care a ţinut cu tot dinadinsul să sublinieze întâietatea actului artistic înnăscut în vechiul continent, faţă de cel american. Intrând în împărăţia muzicii de cameră subliniem apariţiile de excepţie ale pianistului Luciano Lanfranchi (menţionând în plus faţă de recital şi prestaţia din concertul de Haydn, dirijat de Florin Totan). Sigur, Florin Totan a avut câteva concerte remarcabile, încântând auditoriul alături de soprana Daniela Mazilu, pianistul Mihai Murariu, Adam Raduly (fagot) şi Cristian Modrescu (clarinet). Am putea trece peste concertul dirijat de Florin Totan având-l ca solit pe Dorinel Puia, la clarinet, sau pe Irina Iordăchescu ca soprană? Sau peste interpretarea de excepţie a celor câteva dansuri româneşti de Bela Bartok?

Întorcându-ne la muzica camerală, ne reamintim cu plăcere recitalul violoncelistului Mircea Suchici, acompaniat de Mihaela Manafu, la pian, recitalul trioului "Ethos", al cvartetului "Credo".

Nu în ultimul rând trebuie să amintim recitalul Manuelei şi Dragoş Mihăilescu de pian, la pian, la patru mâini (cu un Debussy şi un Remus Georgescu de zile mari).

Am putea trece peste ieşirea la rampă a potenţialelor talente solistice? Să le enumerăm (pe unele le-am numit deja), Claudia Iordache la flaut, Gheorghe Pavel la vioară, Cătălin Timofte (vioară), precum şi pe tânărul dirijor Tiberiu Oprea. În mod special am lăsat la final două concerte reprezentative pentru stagiunea trecută, reprezentative ca politică de programe, dar şi ca valoare artistică şi anume Concertul pentru pian şi orchestră nr. 3 de Beethoven, în interpretarea Ilincăi Dumitrescu, sub bagheta lui Mihail Ştefănescu şi Requiemul de Mozart, sub aceeaşi baghetă, având ca solişti pe Melania Băiaşu, Gabriela Gavrilă, Laurenţiu Bozdoc...

Ce mai, o stagiune îndrăzneaţă, o stagiune demnă de un adevărat act de cultură. (Septembrie, 2004)

Cristian Florea şi Horia Mihail în recital extraordinar!

Astăzi, la Filarmonică, are loc deschiderea noii stagiuni muzicale, 2004-2005, cu o lucrare de mare succes pentru repertoriul tânărului colectiv artistic, cantata vocal-simfonică "Carmina Burana", prilej de bucurie pentru melomanii vâlceni şi de firească emoţie pentru colectivul artistic al instituţiei mai sus amintite, datorată ecoului încă nestins rezultat în urma concertului de înaltă măestrie artistică susţinut de Orchestra Naţională Radio sub bagheta lui Mădălin Voicu şi avându-l ca solist pe excepţionalul violonist Alexandru Tomescu, concert ce s-a desfăşurat cu o săptămână înainte de deschiderea acestei stagiuni.

Emoţie firească pentru instrumentiştii de la filarmonica, care, astăzi, urcă pe aceaşi scenă pe care cu câteva zile în urmă se producea un eveniment deosebit de artă interpretativă: serata camerală, pentru violoncel şi pian, susţinută într-o viziune modernă, rebelă, plină de patos sentimental, profesionalism de Concert Extraordinar: cu alte cuvinte, a avut loc recitalul dat de Cristian Florea şi Horia Mihail,

violoncel, respectiv pian, având un program înscris în arealul romantismului, arzând la flacăra sa maximă.

Nu întâmplător se spune că muzica de cameră este spațiul de mărturisire al crezului artistic pentru orice compozitor, este forma inițială al actului creativ muzical de anvergură, este desenul pentru viitoarea pictură, este filozofia care stă în spatele marei creații.

Nu întâmplător când se vorbeşte de importanta operă muzicală a lui Haydn, se aminteşte de cvartetul op. 20, de exploatarea la maximum a "formei de sonată", iar când se vorbeşte de Beethoven şi Mozart sunt date ca exemplu de constituire al importantului lor filon de creație, sonatele şi muzica de cvartet...

Cei doi artişti instrumentişti, Cristian Florea, la violoncel, şi Horia Mihail, la pian, au prezentat un program cameral atractiv, romantic în esență, care cuprinde spațiul dintre Beethoven şi Debussy, ultimul, făcând chiar trimitere către muzica emblematică a mijlocului de secol XX: romantism şi postromantism, neoimpresionism (în muzică).

Muzica de cameră permite auditoriului să intre în studioul de compoziție propriu artistului, să intre într-un studio personal de reflecție sau, parafrazându-l pe Schonberg, am spune despre această muzică, că este precum "materia este anticamera spiritului".

Muzică de cameră, la vibrație artistică, fără măestrie interpretativă nu poate să existe. De aceea spunem că în data de 22 septembrie melomanii vâlceni au fost martori la o manifestare artistică care pune muzica cameralã pe un piedestal!

Programul recitalului a fost construit invers decât cronologia de naştere şi evoluție a romantismului, mai precis, prin nedefinitul sentiment juvenil al sobrului Gabriel Faure, criptat în lucrarea "Elegie", piesă pentru violoncel.

Fiind în posesia unui instrument de mare acuratețe acustică, având un ton plin, uşor baritonal, fără nazala expresie francofonă, Cristian Florea parcurge geamătul latin, într-o viteză de execuție şi siguranță germanică, cu tremoluri abundente, bine stăpânite, cu o cursivitate de invidiat, cu arcuşuri lungi, continue, fără segmentarea sunetului la schimbarea de timpi.

Fire sentimentală, gest nemenajat, violoncelistul reuşeşte să exprime şi să transmită starea poetică a unui autor rece, dar care a scris elegia în prima parte a vieții, când s-a manifestat romantic.

După Faure urmează tot un francez, Claude Debussy, cu Sonata pentru violoncel şi pian, alături de Cristian Florea, la pian, fiind Horia Mihail.

De această dată, iată, ne aflăm la maximul de ce a putut să dea, am zice - postromantismul, impresionismul francez, în muzică. Claude Debussy, pictorul "Catedralelor scufundate", magic, sentimental, grandios în spirit precum Gaudi în arhitectura-i specifică, lipsit fiind, față de acesta, de o anume coloratură de ornamentație.

Întâlnim un alt mare artist interpret, de această dată pianistul Horia Mihail, care, acompaniind violoncelul, fiind vorba de o sonată, este solist la rândul său. Nici nu se putea altfel, căci muzică de Claude Debussy, fără pian, nu cred să existe...

Horia Mihail face dovada unei profunde măestrii, este un profund intelectual şi ne-a convins de subtila sa înțelegere şi traducere în cazul muzicii lui Debussy, dar şi de cea a lui Beethoven.

O remarcă gen observație am face, nu credem că au stat bine pe scenă, pianistul chiar în spatele violoncelistului. În lucrările de sonate, mai ales în cea scrisă de Beethoven, unde valsarea este maximă, un "legato" muzical unic, unison perfect la închideri de frază şi intrări, am constatat nevoia pianului de colaborare. Nevoia de inducție reciprocă a fluidului dramatic, de dăruire totală, de pasiune specific beethoveniană...Nevoia de a fi față în față, de a fi când solist, când acompaniator.

Ajungând la Sonata nr. 3 în la major op. 69 de L.van Beethoven, după ce am ascultat Suita pentru violoncel solo de Gaspar Cassado şi Cântec fără cuvinte de F. M. Bartholdy, trebuie să recunoaştem că ne-am aflat în faţa unui monument de artă componistică.

Scrisă în aceaşi perioadă cu cea a compunerii cvartetelor "Razumovski", perioadă de efervescență a creației camerale beethoveniene, Sonata op. 69 este o dovadă vie de ce vrea să însemne genialitatea compozitorului german în arta creației sonore, în tehnica armoniei.

O ţesătură perfectă de mişcări, viteză în exprimare, coeziune în structură, un permanent glisando în recitativ, din când în când presărat cu unisonuri concluzive.

Fiind o seară a marilor împliniri artistice, care depind de personalitatea umană, se cuvine să spunem cine sunt cei doi protagonişti, mai mult decât am făcut-o în contextul muzicii camerale: Cristian Florea este fondatorul propriei sale "Kammerorchester Cristian Florea" din Freiburg, Germania, şi este Director fondator al formaţiei "Orquestra Simfonica Europea"; a concertat cu multe formaţii camerale şi orchestre din toată lumea, inclusiv cu cele din România, are câştigate premii de interpretare la foarte multe concursuri internaţionale pentru violoncel.

Horia Mihail este solist al Filarmonicii din Braşov, membru al trio-ului Horvath-Suma-Mihail şi lector la Universitatea Transilvania. Anual este invitat ca profesor la Festivalul Internaţional de la Tanglewood organizat de Boston Symphony Orchestra în colaborare cu Universitatea din Boston, unde a şi fost lector universitar timp de trei ani. Are o bogată activitate concertistică în ţară şi străinătate.

Datele din finalul acestui articol sunt luate, sumar, din programul de sală al concertului de la Râmnicu Vâlcea. (Octombrie, 2004)

Mădălin Voicu şi Alexandru Tomescu

Înainte cu zece zile de deschiderea stagiunii muzicale 2004-2005, joi, 23 septembrie 2004, în sala Lahovari, aparţinând acestei prestigioase instituţii care este Filarmonica, a avut loc un eveniment cultural de proporţii, poate cel mai valoros din acest an, şi anume Concertul Extraordinar susţinut de Orchestra Naţională Radio la pupitrul căreia s-a aflat dirijorul Mădălin Voicu, avându-l ca solist pe violonistul Alexandru Tomescu.

Pentru noi, vâlcenii, prezenţa celor trei entităţi artistice au constituit o adevărată surpriză, căci nu ne-am fi putut închipui ca în vacanţa

muzicală a respectivei instituții publice, în oraşul nostru "mărunt", să avem asemenea oaspeți.

Intențiile organizatorilor trebuie să fi fost în concordanță cu un scop de mare anvergură.

Noi, cei prezenți în sală, trebuie să ne bucurăm că am avut norocul să participăm la un asemenea spectacol, concert, care în condiții obişnuite, nu l-am fi putut urmări !... Dar, care ar putea fi acele condiții neobişnuite din moment ce el a avut loc? Care ar fi putut fi acele condiții, din moment ce nu banii din încasări contează, din moment ce melomanii adevărați, cei 50 ori 60 câți or fi existat, aceiaşi mereu, nu şi-au găsit locurile într-o sală arhiplină cu spectatori invitați?

Tare urât ne este când vedem spectatori neinițiați, invitați, şi preşedinți, vicepreşedinți, de societăți bugetare, care vin în talpa țării în asemenea contexte să ne vorbească, nouă, în direct despre mândria națională...Şi directorii din oraşul mic se făcură şi mai mici, pentru ca mai apoi să crească mari ca ciupercile după ploaie.

Dar ce fericiți am fost noi cei câțiva ca să asistăm la un concert mai ceva decât la Bucureşti sau la Viena... şi ne vom explica !

O asemenea orchestră ca dimensiune şi valoare Râmnicul n-a mai văzut. Nu cred că în postură de dirijor, scena vâlceană să fi cunoscut o personalitate asemănătoare lui Mădălin Voicu, concomitent cu valoarea ansamlului orchestral. Dacă mai punem alături de cele două valori şi pe cea a lui Alexandru Tomescu, şi împreună, cele trei, să interpreteze Max Bruch, Rossini şi George Enescu, cu ce au aceşti compozitori mai bun, şi unde (?), într-o sală mică de cinematograf, atunci succesul este triumf, auditoriul este făcut "praf[1]. Ce simte melomanul în atare conjunctură, nu simte nici în sala Radio, nici în Sala Mare a Palatului...

Nu putem să uităm reproşul lui Zubin Mehta făcut la adresa organizatorului, la recentul Festival George Enescu, acela, de a fi adus să-l cânte pe Stravinski în măreața Sală a Palatului. Acum îl înțelegem mult mai bine...

Minunat! Până şi cei necunoscători de muzică au rămas extaziați. Bravo ție Orchestră Națională Radio, bravo Mădălin Voicu, bravo Alexandru Tomescu!

În surprinzătoarea seară de joi 23 septembrie, pe scena Filarmonicii din Râmnic, s-a interpretat în ordine: Uvertura la opera Wilhelm Tell, de Gioacchino Rossini, Concertul pentru vioară şi orchestră în sol minor, op. 24, de Max Bruch şi Rapsodia I în la major, op. 11, de George Enescu.

Un Rossini revoluționar care impune opera italiană în Franța şi, care prin uvertura Wilhelm Tell atinge cota adevărului simfonic, acelaşi compozitor cu cel de la Viena, care îi "eclipsa în strălucire" pe Mozart şi pe Beethoven (!) şi îl determina pe Wagner să creeze opera nemaivăzută, opera germană; un Max Bruch, care se cântă la orice vârstă, căci fără limită de vârstă este iubirea, şi un George Enescu, care la 20 de ani se ambiționează să fie programatic precum Riespighi sau Smetana şi care scrie Rapsodia I dintr-un prea accentuat suflu revoluționar, democratic şi naționalist, devenind prin aplecarea către popor mai mult ortodox decât catolic, rămânând însă laic. Acestea ar fi coordonatele spirituale ale compozitorilor al căror har l-au adus în prezent, talentații artişti muzicieni interpreți ce ne-au încântat sufletele.

Alexandru Tomescu a scânteiat cu brio în tehnica violonistică, a strălucit în expresia artistică, a transportat sala în lumea romantică, de vis, a concertului de Bruch, a stăpânit fraza muzicală, acuratețea şi coeziunea precum puțini, în lume, pot să o facă în aceste vremuri.

Cu bine-i cunoscuta dezinvoltură prin care se face cunoscut publicului românesc şi nu numai, pe care o manifestă pe mai multe trepte sociale, politice şi de cultură, Mădălin Voicu ne-a prezentat în acest concert o Rapsodie I de mare valoare. A uitat unde se află, şi s-a manifestat, odată, violent! Au fost momente când, pe scenă, l-am asemănat cu Celibidache, oricum, nu ne-am aşteptat să vedem urcând la pupitru o personalitate dirijorală atât de importantă.

Orchestra Națională Radio, prezența ei la Rm. Vâlcea în formulă completă, cea de orchestră simfonică de gradul I, a prezentat acestui tânăr public, ce vrea să însemne în artă respectul pentru consumator, ce vrea să însemne respectul propriu. A prezentat o lecție, curs de nivel universitar, despre cum trebuie să fie o interpretare simfonică, un acompaniament pentru solist, ce înseamnă prezența scenică, care este diferența dintre amatorism şi profesionalism.

Sperăm, că pe lângă elevii prezenţi în sală, pe lângă funcţionarii de partid şi de stat, pe lângă cadrele funcţionare din bănci şi caserii locale, toţi salariaţii Filarmonicii şi Direcţiei de Cultură să fi fost în sală. De ce? Pentru ca să înveţe să preţuiască arta şi pe artiştii adevăraţi. (Octombrie, 2004)

Deschiderea noii stagiuni muzicale, o nereuşită?

Nu ştim precis de ce a ales Filarmonica vâlceană pentru deschiderea actualei stagiuni, lucrarea vocal simfonică a lui Carl Orff?

Un lucru cert îl ştim cu toţii, că a trecut timp destul de îndelungat de la execuţia ei de excepţie, pentru prima dată la Rm. Vâlcea, atunci când pe scenă s-au aflat solişti experimentaţi de la Cluj şi Iaşi, când şi-a adus o contribuţie extraordinară dirijorul Ovidiu Bălan.

Nu ştim exact, pentru ce acest concert, primul din seria celor obişnuite din stagiunea curentă, a primit eticheta de "concert extraordinar", când toţi protagoniştii, unii abia dacă împlinesc zece ani de existenţă în sistemul artistic, sunt încă începători în ale muzicii de acest gen...

Care din cei prezenţi pe scenă pot garanta din curriculum vitae un "concert extraordinar"?...La asemenea concerte sunt alte încadrări la valoarea pe taxă adăugată, se percep alte preţuri, alte tarife de plată... Sau, poate s-a schimbat ceva din ordinea firească şi s-a prelungit aura strălucitoarei prezenţe a lui Mădălin Voicu, din concertul extraordinar al Orchestrei Naţionale Radio, până în seara deschiderii de stagiune, la care simpaticul şi deşteptul fiu al lui Ion Voicu a fost invitat să ne adreseze câteva vorbe inteligente.

Nu la fel au făcut-o ceilalţi protagonişti din deschiderea spectacolului, care trebuiau să urce pe scenă, "cu fast", să vorbească de la microfon dacă tot vor să vorbească. Apropo, este valabil şi pentru soliştii şi pentru dirijorii care vor să se adreseze sălii, aşa cum a făcut-o abil şi Dragoş Şeuleanu, adresându-se publicului la concertul orchestrei Radio, în contul electoral al unui domn preşedinte...

Dar să revenim la Carmina Burana lui Carl Orff; ce s-a interpretat luni seară de către orchestra simfonică a Filarmonicii municipale sub bagheta lui Mihail Ştefănescu şi avându-i ca solişti pe soprana Roxana Iulia Leahu, pe tenorul Călin Brătescu şi pe baritonul Geani-Petru Brad.

Iată ce se scrie în programul de sală ca aparţinând-i lui Claude Rostand: "O ritmică primitivă şi tenace; o armonie rudimentară un vocabular melodic primitiv".

Din ceea ce s-a interpretat luni seară, s-a înţeles că nimeni din cei care au cântat, per ansambluri şi solişti, în sensul definirii lui Rostand, nu au studiat conţinutul lucrării care, la premiera vâlceană de acum câţiva ani, a făcut furori.

A trecut ceva timp de când ne exprimam în faţa prietenilor din breasla sunetelor, că Filarmonica nu poate sub nici un motiv să reducă numărul de invitaţi, de artişti de valoare, căci la umbra lor se naşte marea artă, la umbra lor pot creşte şi se dezvolta profesioniştii proprii acestui ansamblu.

În muzica profesionistă cultă, făcută pentru educaţie, pentru actul de cultură specific unei regiuni, pe investiţie de stat, nu poate să existe calificativul de bun sau de slab. Aici nu poate exista decât foarte bine. De aceea, poate ca în nici o altă artă, există onorarii, există delegaţii interne şi externe suportate de la bugetul de stat. Faţă de arta picturală, în care comunismul şi modernismul au distrus valoarea, în muzica cultă, aceasta este aproape matematică, ea se recunoaşte efectiv.

Când preţurile erau concepute prin lege, după formule stricte, instituţia muzicală cultă era precum unitatea de producţie grad 1, 2 sau 3, era considerată şi plătită la rang universitar.

Ca linie generală, interpretarea Carminei ni s-a părut a fi anemică, a fi inerpretată cu jumătate de măsură, în stilul reţinut al propriei plăceri.

Soprana a cântat fără deschiderea gurii, a cântat mai mult pentru ea şi nu pentru lucrarea lui Orff şi pentru public. O voce şi stil care nu a avut nimic comun cu muzica despre care vorbea, corect, Claude Rostand.

În general bine, dar fără cultura adecvată lucrării, cu modulaţii de vodevil, fără forţa şi răutatea specifică "In Taberna", s-a expus şi baritonul.

Tenorul a fost ceva mai aproape de sensul arhaic al partiturii sale, dar nu suficient de curajos şi demonstrativ, paradoxal comic şi tragic, aşa cum îl obligă ştima, având drept conţinut controversata alternanţă de timbru, femeie şi bărbat, din partea intitulată "Olim lacus colueram".

Alte observaţii... Start fără vibraţie, voci nu arareori doar îngânate, compartimente singuratice, linii sonore aritmice, chiar şi în "O Fortuna" şi "Fortuna plango vulnera"...

În "Ecce gratum" a lipsit frazarea cadenţată în favoarea unor tonalităţi întrepătrunse care au dus la o nepermisă legănare.

A lipsit vigoarea chiar şi la suflători, în "Tanz", a lipsit ritmul adecvat în "Floret silva".

Intenţia noastră nu este una exhaustivă în a compune o cronică a erorilor de la concertul de luni seara. Intenţia noastră este de a arăta, atât cât putem noi arăta din punctul de vedere al auditoriului public, cu argumente simple, de impresii şi nu de tehnică muzicală, că deschiderea stagiunii aşa numită "aniversară", nu a fost pe măsura subiectului propus, artistic, că am simţit automulţumirea, că am simţit nuanţa de cădere a nivelului, obligatoriu, înalt profesional.

Alături de muzică, există marea muzică! Alături de poezie, se află marea poezie! Alături de artă, există marea artă, aşa cum alături de cuvântul cu literă mică, se află cuvântul cu literă mare! Cam în spaţiul dintre aceste alăturări, am fixa noi concertul de luni seară... (Octombrie, 2004)

Sărbători ale muzicii, sărbători ale spiritului!

Marea muzică nu se vede şi nu se aude cînd se citeşte după partitură. Ea apare atunci când protagoniştii au calitatea şi posibilitatea să-i înţeleagă şi să-i redea natura materială, a sunetului, vibraţia senzitivului, starea spirituală.

Rămânând în natura senzitivă a muzicii, în implicarea ei în teribila zonă a emotivităţii, nimic nu este mai indicat a se da ca exemplu asupra

acestor aspecte, decât muzica romantică a secolului XIX al productivului bătrân continent, romantismul german, şi în mod special, exacerbarea lui de către sensibilitatea slavă. În acest gen îi înrămăm pe rusul Piotr Ilici Ceaikovski cu ale sale ultime trei simfonii, a patra, a cincia şi a şasea, pe slovacul Antonin Dvorac cu ultimele lui două simfonii, a opta şi a noua.

Pe lângă cumulul de calităţi tehnice şi artistice atribuite interpreţilor, cheia succesului, reuşitei, în lucrările celor citaţi mai sus, o constituie execuţia fără şocuri a alternanţelor dintre piano şi forte, dintre înălţime şi adâncime, de a face trecerea de la o mişcare la alta fără deranjanta segmentare, căci, muzica trebuie să fie precum o apă curgătoare, iar atunci când i se pune punct, precum în acordul beethovenian, trebuie să simţi acumularea de potenţial...

Până şi artiştii pop, cei din "landul" muzical, firește, au înţeles necesitatea acestui "continuo" muzical.

Este îngrozitor să cazi în această cursă, specifică romantismului slav, să cânţi "neuns" şi să te "erodezi" în sensul sacadat.

A înţeles bine aceste lucruri violonistul Alexandru Tomescu atunci când l-a interpretat pe Max Bruch împreună cu Orchestra Naţională Radio şi dirijorul Mădălin Voicu, dar nu la fel s-a întâmplat luni seară, în spectacolul cu numărul doi din stagiunea curentă, când a fost solist în Concertul în la minor pentru vioară şi orchestră, op. 53, de Antonin Dvorak... orchestra simfonică sub bagheta dirijorului Florin Totan, asigurând acompaniamentul.

Concertul lui Dvorak pentru vioară nu este unul de mare fală, frazează lung în primele două părţi, conţine ruperi de ritm, în aceste Allegro şi Adagio-ma non tropo, este precum "Piatra Filozofală" (Paulo Cohelio) şi, dacă sunt abateri de la regulile pe care am încercat să le expunem mai sus, rezultatul artistic nu este cel aşteptat. Partea a treia, "Finale. Allegro giocoso, ma non tropo", este mai la îndemâna publicului, de această dată neîmpestriţat (precum la concertele de campanie electorală) este mai la îndemâna sistemului solist- orchestră-dirijor, este precum un "Elixir de Viaţă Lungă" şi rezultatul, acceptabil artistic, a fost imediat. Nu ne-am putut abţine să nu comparăm natura

spirituală, pe părți, ale acestui concert pentru vioară, cu natura muzicii ascunse pe care o asculți în timpul lecturarii romanului coehlian.

În bisul acordat, al cărui autor nu l-am depistat, Alexandru Tomescu se ampretează din nou în marea sa valoare tehnică şi oferă o dublură plină de rafinament artistic, schițează o armonică complexă, un simultan, în coardă vibrată şi pizzicato.

În partea a doua a concertului am asistat, în interpretarea orchestrei simfonice şi a dirijorului Florin Totan, la monumentala simfonie scrisă în 1893 de Antonin Dvorak, Simfonia a IX a, supranumită "Din lumea nouă", adică compusă în America.

Este grea muzica, artă complicată, este matematică în parte, este medium pentru spirit şi suflet, este terapeutică, este materie finită, un material încă nu îndeajuns de bine studiat. Este Lucrarea Domnului, neterminată! Este artă în sine muzica, este artă interpretarea ei.

Puternic este sentimentul iubirii, specific acestei lumi slave, a dragostei de rasă, a dragostei pentru natura din jurul propriei case. Întreaga simfonie, în ciuda câtorva elemente din tonalitatea mărețului "nou" continent, este un imn închinat gândului străinului pentru lumea de acasă, o lume plină de virtuți profunde, o lume aflată în grija bunului Dumnezeu.

Tema care străbate de la început şi până la sfârşit întreagul opus este extrem de generoasă, este precum Oda Bucuriei din finalul ultimei simfonii ale marelui Beethoven.

Un rol important în interpretarea de luni seară, a simfoniei a IX a de Dvorac, l-au avut suflătorii; au susținut bine întreaga partitură, dar, orchestra, nu este încă suficient de constantă în calitate pe întreaga structură, nu este suficient de amplă, timpanul când bate se aude perfect detaşat de parcă ar fi alăturat (spectatorului) şi nu în centrul ansamblului instrumental.

Dacă nu se lucrează mai intens la corzile grave, dacă nu se încearcă echilibrarea dintre compartimentul suflătorilor şi restul orchestrei, putem risca să transformăm muzica cultă în muzică de paradă, muzică de fanfară, să se creeze un paravan opac între orchestră şi...spectator.

Nu trebuie să uite, interpreții de pe scenă, că posturile lor pe scara ierarhică a societății, corespund celor de nivel universitar, că trebuie

obligatoriu cunoscut de fiecare, în parte, istoricul lucrării, esența tematică, care o guvernează. (Octombrie, 2004)

Richard Strauss pe scena Filarmonicii!

Melomanii vâlceni au avut ocazia să asiste la un eveniment concertistic de înaltă ținută artistică, în seara zilei de luni, 01 noiembrie 2004, când pe scena lor din Râmnicu Vâlcea a avut loc un concert închinat lui Richard Strauss (1864-1949), cuprinzând în program două din lucrările sale de mare dificultate interpretativă, situate între un romantism german de factură târzie şi noua epocă a muzicii moderne, cea care deschide secolul XX, mai exact, Concertul pentru oboi şi orchestră şi suita simfonică "Burghezul gentilom" compuse de marele compozitor la trecerea dintre cele două secole.

La pupitrul orchestrei vâlcene s-a aflat Florin Totan, iar concertul pentru oboi a fost interpretat de Adrian Petrescu, prim oboist al Filarmonicii "George Enescu" din Bucureşti.

O seară care s-a încheiat cu îndelungi aplauze atât pentru impecabila interpretare a lui Adrian Petrescu cât şi pentru prestația dirijorului Florin Totan şi a orchestrei simfonice.

Trebuie să remarcăm prestația deosebită a talentatului solist în acest dificil, dar remarcabil concert, coloratura timbrului sonor atât de bine acordată muzicii care anunță noul secol, condensul de intelect, energia efortului depus greu de presupus pentru cel ce nu cunoaşte tehnica suflatului în acest instrument; alternanța fără cusur între vioi şi lent, tehnica şi cultura, care îi dă posibilitatea acestui muzician de a evolua cu succes pe oricare scenă a lumii.

Propunându-şi a fi susținătorul unui real salt calitativ în constituția de program al tânărului colectiv artistic, orchestra simfonică, dirijorul Florin Totan repetă succesul de interpretare obținut cu ceva vreme în urmă în "Dansurile româneşti" de Bela Bartok, şi, în acest concert închinat lui Strauss, obține tot ce se putea mai mult, atât în

acompaniamentul pentru oboi, cât şi în suita simfonică "Burghezul gentilom".

Este greu de ţinut în mână, atât pentru solist cât şi pentru orchestră, şi dirijor, lucrări ce cochetează, în acelaşi timp, cu minunatul romantism, dar şi cu complexitatea tumultului simfonic wagnerian, cu noile ritmuri sonore care deschid secolul XX.

Este greu să te întâlneşti, tehnic vorbind, ca interpret, cu ultimul "greu" al simfonismului european, ultimul - neţinând cont de sovieticii ruşi, care în ciuda expansionismului atonalităţii impuse de Schonberg şi-a altor câţiva colegi de generaţie, reuşeşte să se păstreze în tonalitate, reuşeşte să ducă muzica marelui Wagner mai departe, reuşeşte să urce programatismul pe cele mai înalte trepte, şi nu în ultimul rând, să fie autorul celebrelor poeme simfonice Till Eulenspiegel, Moarte şi Transfiguraţie, Aşa grăit-a Zarathustra şi Don Quijote...

Concertul de luni seară închinat lui Richard Strauss, la care Florin Totan a fost protagonistul cel mai important, s-a constituit într-un veritabil act de cultură muzicală, mai mult, şi filozofică, orchestra a dovedit maturitate, a fost un concert pregătit, compozitorul şi spectatorii au fost respectaţi, ca urmare firească, interpreţii, primindu-şi bine meritatele aplauze la scenă deschisă.

Este cazul să salutăm acţiunea conducerii artistice a Filarmonicii, aceea de a ne pune în contact direct, în această stagiune, cu compozitori precum Richard Strauss, Frederic Chopin, Camille Saint -Saens, Jan Sibelius, Cesar Franck, Maurice Ravel şi...Pietro Mascagni.

Abia aşteptăm să vedem o operă în concert, aşa cum va fi această "Cavalleria rusticană", a lui Mascagni, din 29 noiembrie 2004, şi de ce nu, într-un timp nu prea îndepărtat, poate o întâlnire cu opera rock, în concert, a lui Peter Venczel, "Mateiaş pe eşafod".

De asemenea, să nu uităm şi să sugerăm reprogramarea formaţiei Hyperion, cea promovatoare a muzicii compozitorilor Iancu Dumitrescu şi Ana Maria Avram... Încet, încet, trebuie să fim prezenţi şi în muzica contemporană românească, cea cu implicaţie în universalitate...

(Noiembrie, 2004)

Simfonia cu orgă de Camille Saint-Saens

Deşi ne este greu să definim corect semnificaţia generică a unui supratitlu de spectacol, "Concert romantic", aşa cum a apărut tipărit în afişele şi programele ce au precedat concertul simfonic de luni 08. 11. 04, supratitlu ce ne duce cu gândul, undeva, pe malurile Dunării, posibil o capitală vieneză, posibil o muzică semiuşoară-operetă, posibil orice ;... numai la gravul, sclipitorul şi precisul Chopin, precum şi la super organistul de la abaţia Madelaine, Camille Saint-Saens, nu ne puteam gândi că pot forma o echipă care să prezinte un "Concert romantic".

Dacă în mod serios un concert nu poate fi romantic, cele două lucrări, aparţinând compozitorilor mai sus amintiţi, Concertul pentru pian şi orchestră nr. 1 de Frederic Chopin şi Simfonia a III a cu orgă, aparţin unor elevate sectoare ale romantismului muzical din secolul XIX, primul, cu rădăcini adânci în "romantismul" de tip beethovenian-devenit clasic, a doua lucrare, încheind aproape un secol de romantism; amândouă, oferindu-ni-se ca un cumul de respect închinat estetismului muzical, un punct pus înaintea secolului de avangardă.

Ambii compozitori sunt doi reprezentanţi de seamă ai romantismului muzical din celebrul secol al XIX lea, dar, ataşaţi extremelor lui.de început şi de sfârşit, care, au amândouă, alte conotaţii cu romantismul pur...

Concertul pentru pian a fost interpretat de Rareş Saghin, din Suedia; a acompaniat orchestra simfonică sub bagheta lui Florin Totan, aceeaşi orchestră şi dirijor, în final, dând viaţă simfoniei lui Camille Saint-Saens.

Fiind instruit de către profesorul său în cultul muzicii lui Bach şi Mozart, la 12 ani, Frederic Chopin (1810-1849) îi dedică acestuia, prima sa Poloneză, punând în acelaşi timp şi punct acestei instruiri, urmând, ca la 15 ani, după liceu, să se înscrie la Conservator.

De la cei doi clasici, Chopin avea să rămână cu respectul pentru formula estetică, pentru metodă în general, dar, aşa cum se desprinde şi din acest Concert nr.1 pentru pian, va prelua ceva şi din noblețea sentimentului romantic al lui Beethoven, din acordurile sale hotărâte.

Altfel, concertul ne dezvăluie un Chopin pasionat, dar precis şi elegant tehnic, lucid, cu un temperament învolburat, dominat de instrument şi nu invers. În acest punct, Chopin se vrea clasic. Sufletul său slav îl păstrează însă în formula de romantic, dar nu întratât încât să alunece în cel răvăşit, excesiv, de tip ceaikovskian, în care muzica nu ajunge pentru a cuprinde sentimentul.

Chopin pare prescris pentru exemplarul stil elegant, acela parcă pentru a compune muzică pentru saloanele franceze...

Cam aşa a găsit de cuvinţă şi pianistul Rareş Saghin să ni-l prezinte pe ilustrul compozitor, dar, mai multă pasiune şi dinamică în frazare nu ar fi stricat. Şi prezenţa scenică avea de câştigat, dacă interpretul reuşea să redea ceva din personalitatea compozitorului. Arta interpretativă se desfăşoară pe scenă, are o anume cultură teatrală, o anume cultură matematică, cultură fizică şi poate, de aceea, este mai dificil ca interpretarea să se ridice la rang de artă.

În concertul de luni seară, publicul a aplaudat la scenă deschisă Simfonia a III a, cu orgă, scrisă de Camille Saint-Saens (1835-1921), interpretată de orchestra.

Am asistat la un mare succes al dirijorului, precum şi al colectivului instrumental.

Ca şi Chopin, Camille Saint-Saens a fost, în muzică, un copil minune; la cinci ani cânta după note şi nu ştia să scrie, dar putea să susţină partea de pian la o sonată cu vioară de Beethoven.

La 14 ani urmează conservatorul, clasa de orgă, instrument prin prisma căruia Franz Liszt l-a numit pe Saint-Saens "cel dintâi organist al lumii", apreciere pe care acesta, probabil, o cunoştea din moment ce îi dedică simfonia (lui Liszt).

Debussy spunea despre Saint-Saens, credem, noi, tot datorită implicării orgii, "...este omul care ştie cel mai bine muzica întregii lumi".

În partea a treia a simfoniei, când orga trece în prim plan, sunt acorduri care fac să intre în rezonanţă trecutul, prezentul şi viitorul acestei lumi, deodată.

În continuare, până la sfârşitul lucrării, auditoriul participă vibrant la o trăire, sugerată cu multă artă, de compozitor, în acelaşi timp filozofică, estetică şi patetică...

Florin Totan a exploatat foarte bine, în favoarea sa şi a spectacolului muzical, acest "tot" exprimat de autor într-o inedită perfecțiune a formei.

Surprinzător, Saint- Saens nu s-a dorit romantic, el, aspirând la un bun şlefuitor de forme, Simfonia a III a cu orgă abundă de trăiri romantice. De aici şi contrastul, interesant, cu imlicații puternice în istoria muzicii, cel puțin franceze, dintre operă şi crezul artistic. Saint-Saens aprecia foarte mult muzica postrenascentistă fiindcă din aceasta, spunea el, "este exclusă orice emoție"...Or tocmai ea, sfânta emoție, bântuie muzica secolului XIX. (Noiembrie, 2004)

Jan Sibelius, simfonia nordului!

Un program alcătuit pe baza prezenței a doi compozitori total diferiți, unul, reprezentând curentul romantic al sec. XIX, Felix Mendelsohn Bartholdy (1809-1847), şi, celălalt, un veritabil oponent al "ruperii" tonalității muzicale din prima jumătate a sec. XX, Jan Sibelius (1865-1957), reprezintă un act de curaj demn de apreciat al responsabililor de concert, organizatori şi interpreți, care au apelat la latura savantă a artei muzicale, ştiința ei, în defavoarea gratuității unui spectacol facil.

Luni, 15 noiembrie, anul curent, pe scena simfonicului vâlcean s-a desfăşurat un concert de mare încărcătură artistică şi culturală, parcă în favoarea crezului artistic al lui Jan Sibelius, chiar protest, fapt aberant în acel început dezarmonic de secol XX, anume, că el va rămâne partizanul "clasicismului şi lumii civilizate", adică al lucrurilor bine făcute.

S-a interpretat Concertul pentru vioară şi orchestră de F. Mendelsohn Bartholdy, în concertarea violonistei Cristina Anghelescu, şi Simfonia a

III a de J. Sibelius. Ambele partituri au fost susținute instrumental de orchestra simfonică sub bagheta dirijorului italian Orazio Baronello.

Încă din prima parte, Concertul pentru vioară, trebuie să remarcăm prezența plăcută a dirijorului italian, un partizan al gestului elegant, chibzuit şi bine temperat, atent la partitura de acompaniament, atent la orchestră. În concertul de Mendelsohn aceasta are un rol bine determinat, când în silenzio, pentru reliefarea solistului, cînd în recitativ, pentru sublinierea ansamblului muzical. Acelaşi concert cuprinde secvențe muzicale aflate într-un amplu dinamism, specific clasicismului cu tentă romantică, beethovenian, dirijorul Italian, punctând eficient pe fiecare început şi sfârşit de frază.

Surprinzătoare această prezență dirijorală care nu apelează la mima teatrală în gestica sa, foloseşte însă bine privirea, tensiunea interioară, îşi reliefează eficace scopul, care nu este altul decât asigurarea calității demersului artistic muzical.

Acest concert pentru vioară de Mendelsohn Bartholdy, minunată expresie a contrapunctului cu încărcătură romantică, ne-a prilejuit, încă o dată, recunoaşterea faptului, că România are una din şcolile de înaltă clasă la categoria interpreților de vioară şi, în seara acestui simfonic, ne-a prilejuit întâlnirea cu un artist de valoare, cu violonista Cristina Anghelescu.

Am savurat măestria artistică, precizia tehnică, arcuşul curat, splendoarea purității tonului în variația şi multitudinea de alternanțe sonore.

Am constatat similitudinea de caractere, al solistei şi al dirijorului. Precum acesta, şi Cristina Anghelescu îşi coordonează rațional gestul în scenă, nu admite expresia teatrală, refularea în interior este eficientă, are în conştiință că, dintre toate, muzica este cea mai importantă şi, precum notam în cazul lui Sibelius, crede în cea "clasică" şi a ei lume civilizată.

Simfonia a III a de Jan Sibelius, alături de a VII a, defineşte foarte bine o parte din crezul artistic al compozitorului finlandez, mai puțin cunoscut, dar probabil cel mai important din arealul nordic european al secolului XX.

Am fost, cu toții, plăcut surprinşi de frumusețea acestei simfonii, de caracterul ei programatic, de faptul că, deşi muzica, aşa cum o

cunoaştem noi, ca artă, în Finlanda nu este chiar la ea acasă, reuşeşte să trezească interesul melomanului.

Datorită şi unei interpretări deosebite, grație atât orchestrei cât şi dirijorului, ea a primit binemeritatele aplauze.

Am felicitat un component al orchestrei, după spectacol, care însă mi-a replicat: "Frumos Mendelsohn, dar urât Sibelius" - lucru care nu ni s-a părut curios deoarece ştiam că, de multe ori, instrumentiştii fac sinonim greul cu urâtul, dar şi revăzând o expresie din 1955 a lui Rene Leibowitz, care sublinia că "Sibelius este cel mai prost compozitor".

Simfonia a III a, de Jan Sibelius, împreună şi cu un concert pe care l-a scris pentru vioară şi orchestră, sunt capodopere ale muzicii secolului XX, secol plin de epigonii lui Wagner şi Debussy, secolul lui Schonberg, lui Webern şi al celebrilor ruşi!

Sibelius nu vrea să fie nici Wagner, deşi foloseşte din construcția sa şi reimpune dinamismul muzical, nu vrea să fie nici Schonberg şi, rămânând în zona muzicii tonale, s-ar declara mai degrabă un admirator al lui Richard Strauss...

O caracteristică interesantă pentru personalitatea muzicală a compozitorului finlandez a făcut-o Constant Lambert, în 1934, "Sibelius este principalul reprezentant împreună cu Schonberg al muzicii europene după moartea lui Debussy".

Legătura dintre compartimentele orchestrale, fluiditatea lor, nepersonalitatea părților în favoarea personalității întregului, au fost foarte bine subliniate de către un dirijor cu o vizibilă cultură muzicală, un rafinat intelectual, de către o orchestră atentă, bine alcătuită, bine instruită, rezultatul, artistic, fiind unul de calitate deosebită.

Nu vrem să repetăm, dar publicul a aplaudat la scenă deschisă, mai mult decât la concertul de Mendelsohn, o lucrare dificilă, din repertoriul simfonismului nordic, acest lucru nefiind posibil decât în varianta unui act interpretativ de succes. (Noiembrie, 2004)

Bravo, Joseph!

Pe scena noastră, vâlceană, seria concertelor simfonice, de mare ținută, iată, continuă. După ce în săptămânile trecute am avut prilejul unor audieri de prestigiu, cazul Simfoniei cu orgă de Saint Saens şi cel al Simfoniei nr. 3 de Jan Sibelius, la concertul de luni seară, 06. 12. 04, orchestra simfonică, avându-l ca dirijor pe coreeanul Yong Shin Choi (Joseph), a înregistrat un nou succes în interpretarea simfoniei "Patetica" de Piotr Ilici Ceaikovski, după ce, în deschidere, publicul a audiat Concertul pentru vioară şi orchestră în re major de acelaşi compozitor, solist fiind Gabriel Croitoru.

Ca o curiozitate în actuala stagiune, remarcăm, invers tradiționalelor succese create de marii interpreți şi concertele lor soliste, cu priză la public, o deplasare a acestora (succeselor la public) către partea simfonică, de mare complexitate, ceea ce arată că Râmnicul începe să aibă un public meloman matur, că orchestra se străduie pe calea evoluției tehnice şi artistice, că dirijorii şi-au impus personalitatea în concordanță cu partitura şi spiritul lucrării, cu timpul evoluat al contemporaneității.

Dacă dirijorii nu se integrau perfect în spiritul simfoniilor lui Saint Saence şi Sibelius, dar şi al timpului prezent, concertele respective ar fi însemnat, fiecare, o reală cădere interpretativă, o abdicare de la calitatea valorică de înaltă cotă artistică a meseriei de dirijor... Din prețuire pentru melomanul vâlcean, Filarmonica a riscat, programând aceste lucrări, a câştigat datorită ambiției profesionale a colectivului orchestral şi al calității actului dirijoral, şi, astăzi, se poate lăuda cu un public care aplaudă simfonia, filozofia muzicii, mai mult decât concertul cu solist, care, îndeobşte, reprezintă vedeta spectacolului.

Încununare de vârf a romantismului european, al simfonismului tonal, simfonia "Patetica" de Ceaikovski pare un cumul de sinestezii, părăseşte cadrul singular al etosului muzical şi se exprimă cu mijloacele unei arte multiple, dovedeşte că sunetul este material şi spiritual, se exprimă în acelaşi timp poetic, filozofic şi muzical, estetic şi dramatic. Este un apogeu al expresiei sentimentalismului slav, în final,

dezvăluindu-ne un existențialism în care tragicul destin ni se prezintă ca fiind implacabil.

Este o simfonie extrem de grea, atât în scriitură cât şi în interpretare, astfel încât, dacă nu se cântă cu exigență tehnică şi artistică, ea devine o lucrare urâtă. În parametrii calitativi expuşi, mai sus, simfonia Patetica este o bijuterie.

La concertul din seara de luni, dirijorul Yong Shin Choi, care din respect pentru arta bătrânului continent şi-a adoptat numele Joseph, şi este dirijor permanent al Filarmonicii vâlcene, şi-a asumat toate riscurile şi capcanele simfoniei ceaikovskiene, realizând o interpretare memorabilă, de excepție.

Am remarcat cultura gestului artistic, stăpânirea de sine, lipsa excesului de zel exprimat cabotinic, rezultatul fiind, aşa cum şi trebuia, reținut şi neteatral la dirijor, dar nereținut şi dezlănțuit în mişcarea muzicală.

Capcanelor simfoniei lui Ceaikovski, Joseph le-a opus remarcabile tehnici artistice, unele, constând în trecerile cursive între mişcările muzicale, lipsind astfel auzul de supărătoarele sincope, pauze; pe de altă parte, materializînd într-o dozare echilibrată, reală, a sonorității dintre partidele orchestrale, dintre corzi şi instrumentele de suflat, dintre silenzioso şi forte.

Yong Shin Choi a impus interpretarea acestui opus într-o manieră de continuă sonoritate, a pendulat minunat, gradual, între excesele sentimentale, între stările opuse, dar întotdeauna maxime.

Organizatorii acestui simfonic au programat şi realizat de fapt un festival Ceaikovski, în afara simfoniei "Patetica", în prima parte, violonistul Gabriel Croitoru interpretând Concertul pentru vioară şi orchestră în re major, op. 35.

Am revăzut în această seară un violonist care nu demult ne înfierbânta mințile cu tehnica sa debordantă într-o partitură de Paganini, care acum, la cei 35 ani, a conceput concertul de Ceaikovski într-o alură academică, aş spune, în manieră "dirijorală"... Numai că la un asemenea concert, ca şi la altele, din aceeaşi categorie, dirijorul lucrează cu o orchestră care acompaniază, iar el, solistul, trebuie să materializeze

spiritul artistic al operei, trebuie să dezvăluie publicului harul asupra instrumentului pe care îl stăpâneşte, harul lucrării şi pe cel propriu.

Ceaikovski a scris acest concert într-o perioadă de mari împliniri în viaţă, o perioadă de vârf al romantismului muzical european, de vârf al romantismului propriu.

Este drept, sentimentul care domină "Patetica" nu este acelaşi cu cel care domină acest concert. Întâmplarea face ca după prima audiţie a simfoniei, compozitorul să moară, iar la difuzarea concertului, acesta să jubileze. Concertul este scris în linia tonală a marilor concerte pentru vioară compuse în Europa centrală, în sec. XIX. Am fi dorit ca Gabriel Croitoru să se încălzească mai repede şi să ne ofere o feerie sonoră aşa cum a făcut-o în bisul acordat.

Oricum, vâlcenii au ocazia să-l revadă pe îndrăgitul violonist în data de 09 dec. 2004, când, pe aceeaşi scenă el se va desfăşura în recitalul "Cvartetului transilvan", în care este vioara I, alături de Nicuşor Silaghi, vioara II, Marius Suarasan, viola şi Vasile Jucan, violoncel, într-un program cameral de minunată muzică, program Dvorak, constând din Cvartetul american op. 96 şi Cvintetul cu pian op. 81, la care li se va alătura pianistul Mihai Ungureanu. Nu uitaţi, joi seara, la ora 19.00! (Decembrie, 2004)

Recital: *Trio Allegretto*

Evenimentul muzical petrecut în Râmnicu Vâlcea, săptămâna trecută, cel mai important, rămâne, fără îndoială, concertul trioului „Allegretto" din Craiova desfăşurat miercuri seară pe scena Filarmonicii într-un program variat, cuprinzând: Divertismentul în re major de Joseph Haydn, un Trio de Franz Schubert şi Cvartetul cu pian op. 60 de Johannes Brahms. Cvartetul cu pian, pe lângă cei trei componenţi ai trioului, Luana Gorun - vioara 1, Dorina Pîrlea - violă şi Elvis Ciuculescu - violoncel, a fiinţat pe scenă împreună cu pianistul Florin Berculescu.

Numeam, ceva mai sus, acestă manifestare ca fiind evenimentul cel mai important al săptămânii, întrucât, cu numai două zile înainte, pe aceeaşi scenă, se desfăşurase concertul de stagiune curentă al Filarmonicii vâlcene într-un program Festival Mozart, susținut de orchestra simfonică, dirijorul Florin Totan şi pianistul Sandu Sandrin şi cuprinzând Uvertura la opera „Don Giovanni", Concertul pentru pian KV 467 şi Simfonia nr. 41 „Jupiter", recitalul de miercuri fiind cel mai aplaudat.

Dar nu aplauzele au fost cele care ne-au determinat să comparăm cele două concerte, să le clasificăm...

Odată, ar fi interpretarea neinteresantă, constantă în colorit, monotonă, lipsită de vibrația oarecum spumoasă de specific mozartian, caracteristici ce s-au făcut simțite pe parcursul primelor două lucrări programate în simfonicul de luni, menționând însă favorabil prestația lui Florin Totan în simfonia „Jupiter" şi, a doua oară, remarcând prestația muzicii camerale de calitate, în general, prezența acestui cvartet cu pian, minunat în interpretare, în special.

Muzica de cameră, în opera de creație a marilor compozitori, reprezintă, în mod sigur au spus-o şi alții, anticamera marii muzici... În această sintagmă intră, după părerea noastră, sub aspesct valoric, muzica de cvartet de coarde sau de cvartet cu pian care, în cadrul oricărui curent muzical sau etapă de istorie a muzicii, reprezintă o formă estetică puternic personalizată, individualizată.

La mai toți marii reprezentanți ai artei sonore, cvartetul, pe lângă sarcina premonitorie referitoare la știința creatorului, reprezintă o culme a propriei creații... Muzica cvartetului de coarde, de cvartet cu pian, de multe ori şi cea de quintet sau de cvartet de coarde şi pian, reprezintă un domeniu de știință şi tehnologie a muzicii în general, care nu permite actul artistic de creație şi interpretare undeva, „pe la mijloc"! el fiind ori foarte bun, ori foarte prost.

Să ne reamintim numai, compozitorii sacri ai muzicii universale precum Haydn, Mozart şi Beethoven, care au creații monumentale ale muzicii de cvartet şi, ne permitem să spunem, parcă anume făcute pentru a-i individualiza, pentru a-şi defini, fiecare, crezul artistic.

Nimic nu poate fi mai sensibil transmis de la muzician către meloman, precum de la Dumnezeu către creația Sa, mai spiritual, mai perfect ştiințific şi emoțional, mai intelectual, aşa cum o face această muzică, chiar şi atunci când aceasta poartă numele de ...Cvartetul diavolului (Beethoven)!

Permiteți-mi să includem în grupul celor trei demiurgi ai muzicii universale, şi pe Johannes Brahms, care, şi numai prin cvartetul cu pian op.60, interpretat miercuri seară, stă alături de cei trei. Sigur, mai sunt şi alții...

Alături de conținutul bogat în idei, de ruperile ductile de ritm, de dezlănțuirile extraordinare ale acordurilor pe cele patru instrumente, de sincronismul armonic minunat care imprimă întregii lucrări un perfect caracter de „legatto", alături de stilul perfecționist, intrinsec, adoptat şi reuşit de Brahms la nivelul timpului său, acest perfecționism impunându-l la baza muzicii germane specifică secolului XX, interpretarea cvartetului craiovean, din seara concertului, a lăsat spectatorul vâlcean fără replică...

Fără cusur tandemul Elvis Ciuculescu - Dorina Pîrlea. Autosincronizată mai bine în cvartetul cu pian şi sonorizată perfect în ansamblul celor trei „corzi" s-a prezentat Luana Gorun, vioara 1. Formidabilă ni s-a părut prestația pianului, care a dat cota de valoare în interpretarea acestui cvartet de Brahms...

Îngemănarea claviaturii cu cele trei instrumente de coarde, subtilitățile sale de ton, de volum ale acestuia, „reținera" forțată într-un plan de profunzime acustică, dar şi filozofică, sublinierile de mare rafinament artistic, toate la un loc, au făcut miercuri seară din Florin Berculescu un mare artist!

Am dori, noi cei care alcătuim publicul vâlcean, să-l revedem cât mai curând în concert la Filarmonică pe acest pianist de mare sensibilitate, de mare încărcătură spirituală şi intelectuală, poate într-un concert „nr.1" de Ceaikovski, poate într-un Rahmaninov, de ce nu, într-un recital Debussy...

Trebuie să remarcăm acțiunea Filarmonicii, iată, la un interval relativ scurt de timp, de a aduce, la Râmnicu Vâlcea, formații camerale de prestigiu, formații de cvartet, care nu fac altceva decât să

îmbogăţească cultura muzicală a melomanilor şi a tinerilor aspiranţi la suprema măestrie de interpretare artistică.

Trebuie, de asemenea, să consemnăm deficienţa programului de sală în conţinutul său tematic, care, în cazul concertului de miercuri, a provocat uşoare manifestări ilare, cum au fost acelea, pentru a nu ştiu câta oară, de a se aplauda atunci când nu trebuie, de a nu şti ce se interpretează, şi acest lucru numai pentru faptul că spaţiul şi conţinutul tehnic, alocat lucrărilor, a fost minim. (Martie, 2005)

Festival Brahms

Simfonia a IV a, de Johannes Brahms (1883-1897), reprezintă o piatră de încercare pentru orice dirijor, pentru orice orchestră simfonică care vrea să se afirme în termenii elevaţi şi profesionişti ai artei interpretative, în arealul întregului spaţiu muzical, universal, în cazul de faţă, chiar cel al impresionismului muzical, incipient, specific sfârşitului de secol XIX.

Însuşi faptul că în ultima parte a simfoniei a IV- a Brahms aduce în actualitatea semenilor săi gândirea lui Bach, reprezintă intenţia sa, nedeclarată, de a se fi înscris în modernitate.

În săptămâna care a trecut, orchestra Filarmonicii, avându-l ca dirijor pe maestrul Ovidiu Dan Chirilă, din Braşov, a interpretat această simfonie. În partea a doua a concertului, orchestra, împreună cu acelaşi conducător, a adus în atenţia numerosului public, cele 15 Dansuri Ungare, într-un aranjament muzical creat anume pentru această seară de către dirijorul braşovean.

În fapt, a fost vorba despre un festival Brahms, atât Simfonia cât şi Dansurile fiind interpretate la un mod cert de profesionalism, cu sublinierile de rigoare, bine dozate ritmic şi armonic, specifice trăirii şi frământării muzicii brahmsiene în simfonie, cu detaşarea specifică estetismului afişat, relatat în dansurile ungare.

Dirijorul Ovidiu Dan Chirilă, titrat, galonat, cu o importantă activitate în spaţiul compoziţional, posesorul unui repertoriu

interpretativ diversificat şi bogat, a făcut dovada unei elegante stăpâniri a gesticii, a stăpânirii şi cunoaşterii limbajului muzical, i-a lipsit mişcarea scenică exagerată, a oferit un program dificil în actul interpretării, dificil în cel al percepției către public.

Onorat fiind de către un contemporan de a fi înscris în celebra formulă a celor trei „B", Bach - Beethoven - Brahms, suită care nu este chiar întâplătoare dată fiind înclinația celui din urmă pentru studiul şi perfecționarea stilului celor ce i-au fost înaintaşi, prin aceasta, reuşind să creeze o punte către secolul XX, ...şi fiind numit de către Schumann „un mesia al muzicii", Johannes Brahms a scris una dintre cele mai dificile, mai ştiințifice şi mai frumoase muzici ale secolului XIX, ale muzicii romantice cu puternice accente clasice, cu rezonanțe din formula estetică a Renaşterii. Cum arătam, şi la început, el îl aduce în actualitate pe Bach, dar şi pe Handel, şi pe Haydn. Deşi a trăit şi compus pe aceaşi paralelă a timpului, a creat, în sintaxa frazei, precedent cultivată şi dusă mai apoi la exacerbare de către un Ceaikovski sau Dvorjak, şi de către alții, mult mai târziu, în muzica experimentală...

Sensibilitatea lui Brahms o depăşeşte pe cea romantică a contemporanilor săi, şi împreună cu ştiința ea produce revoluția, o astfel de revoluție, încât o face posibil de ascultat cu interes şi în sec XXI, pe scenă;... în muzică de film, în muzica viitorului!

Orchestra simfonică, alături de dirijorul Ovidiu Dan Chirilă, s-a aliniat canoanelor aspre cerute de partitură, ne-a convins în exercițiul interpretativ, au excelat suflătorii...Părțile au fost tratate constant. A fost evidențiată atât latura preponderent obiectivă specifică culturii muzicale, cât şi latura subiectivă supusă pasiunilor de ordin romantic...

Reântîlnindu-se cu violonistul ungur Eduard Remenyi, când Brahms avea 20 de ani, aceştia merg împreună în turnee:... Brahms apreciază muzica țigănească pe care o interpreta Remenyi, cunoaşte muzica specifică poporului maghiar trăitor pe Dunăre şi Tisa.

Cele 11 Cântece Țigăneşti şi Dansurile ungare sunt elocvente în sensul celor scrise mai sus, dar ne demonstrează şi capacitatea de prelucrare stilistică de formă şi fond, ne dezvăluie, ce vrea să însemne în mod cultivat, aducerea folclorului în spațiul civilizat.

Cele 15 Dansuri ungare fac un serviciu enorm spiritului unguresc, Brahms, aşezându-le, prin arta sa, pe portativul european, înaintea valsului, al polcii sau al dansurilor populare specifice naţiunilor...

Dansurile ungare constituie un excelent mod de integrare culturală, o excelentă tehnică de tratare şi prelucrare a unui sistem folcloric, acum 200 ani, marii magi ai muzicii culte ştiind cum să facă o prelucrare de tonuri populare, să nu le transforme în muzică incultă, să nu distrugă taraful şi doina ...popular, culte! Să nu le dea caracter de culpă izolaţionistă, să nu le dea culori naţionale când ele sunt de sorginte pur locală.

De aceea, aceste dansuri ungare se pot cânta pe orice scenă a lumii...De aceea Gershwin şi Bernstein se cântă la fel, oriunde. De aceea folclorul nostru, neprelucrat, se cultivă direct la export, şi nu cel prelucrat, care a creat o ilară şcoală naţională de muzică...populară!

Cele 15 Dansuri ungare sunt scrise de un german, reprezintă foarte bine spiritul unguresc, reprezintă Ungaria aşa cum Bartok a reprezentat România, mai târziu !..Adică mult mai bine decât au făcut-o...alţii. (Martie, 2005)

Fabio Brunelli şi Vlad Dimulescu, în recital, Ceaikovski!

După cum intuiam în avanpremiera concertului din săptămâna trecută, de luni seară, evenimentul muzical aşteptat s-a produs şi, aşa cum era normal, dată fiind suita de concerte reuşite din actuala stagiune, acesta a avut loc chiar la un nivel înalt de calitate. Pe scena muzicală vâlceană s-a desfăşurat un spectacol Festival "Ceaikovski" compus: din Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră, şi, Simfonia a V- a. Interpretarea lor s-a datorat orchestrei simfonice a Râmnicului, sub bagheta italianului Fabio Brunelli, iar concertul pentru pian şi orchestră avându-l ca solist pe Vlad Dimulescu.

Iată, la scurt timp după reuşita unei seri în care tineri interpreţi au triumfat alături de compozitori precum Brahms şi Borodin, în seara din săptămâna trecută s-a realizat încă o alăturare fericită, două mari lucrări, aparţinând aceluiaşi compozitor, rusul Piotr Ilici Ceaikovski, Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră, împreună cu Simfonia a V- a.

Am numit „alăturare fericită" fiindcă ambele lucrări, deşi scrise la vârste opuse, ne relevă aceaşi învolburare sufletească, romantică, de pecete rusească, mai avântat şi optimist concertul pentru pian, mai echilibrată în stări alternând între negativ şi pozitiv, între speranţă şi pesimism, simfonia.

Între compozitorii ruşi, Ceaikovski s-a dovedit a fi printre cei mai bine orientaţi în redarea sentimentului slav în rigoarea tehnicii armoniei şi contrapunctului german, neezitând astfel să se exprime în limbajul occidental al muzicii europene. Datorită acestui fapt Concertul nr.1 pentru pian se află în repertoriul tuturor marilor interpreţi, el răsună încă în orice stagiune a oricărei scene ale lumii. Este o lucrare muzicală care atribuie valoare unui interpret, îl reliefează, este un cumul de rebele acorduri beethoveniene împreună cu profunde şi dramatice acorduri venite din sentimentul uman atât de prezent în romantismul european, prezent în salonul vienez, dar şi în cel din imensa stepă.

Orchestra simfonică pregătită, s-a văzut, bine pentru confruntarea cu categoricul Ceaikovski, puternică la nivelul treptelor de suflători, dar şi la cel al partitelor de coarde, având la pupitru un dirijor care ştie să facă din muzică un veritabil show, apt pentru muzica de film, dar şi pentru cea de estradă, împreună, deci, cu Fabio Brunelli, a excelat în discursul său unitar, a punctat, a contracandidat solistul la realizarea pozitivă de spectacol, a avut chiar părţi de paradă...

A jubilat spumant în faţă, persuasiv în decor, a exploatat starea de voluptate intrinsecă lucrării, în dialog şi la unison cu solistul, a realizat strălucite structuri consonante.

Solist în Concertul nr.1 pentru pian, luni seară, Vlad Dimulescu s-a dovedit a fi un admirabil cunoscător al acestui opus, mai mult, el şi-a dăruit fără menajament întrega pricepere artistică.

Cavalcadelor de acorduri, uneori recitate pe nerăsuflate, ales înşiruite şi împerecheate, le-a contrapus detaliile subtile aflate, în partitură, în

alternanță, utilizând o tehnică vizibil rafinată. A dozat şi drămuit bine timpul destinat respirației sonore de ritm diferit, şi-a dozat inteligent voința şi forța, reprimarea lor la închidere, în fața acordurilor triumfale.

Trecerile dintre alegro şi andante s-au făcut cu reținere de sine, s-au evitat diluările romanțioase şi deranjante.

Vlad Dimulescu a interpretat acest concert cu multă expresivitate, reuşind în clipele de mare intensitate să atragă publicul în propria transă. Stilul său, dovedind profesionalism şi ținută artistică, este în acelaşi timp tributar unei vădite aluri academice. Publicul care s-a arătat entuziasmat la sfârşitul concertului, nu a făcut altceva decât să sublinieze maniera deosebit de valoroasă în care Vlad Dimulescu a interpretat acestă lucrare de mare clasă...

Dacă în concertul pentru pian spectatorul a trăit în cavalcada sentimentelor optimiste clipe din tinerețea plină de speranță a romanticului compozitor, în Simfonia a V-a, această trăire capătă în plus un accent de maturitate, încep să se simtă acordurile patetice care vor eclata în ultima sa simfonie, Patetica, un adevărat testament, mărturisire a propriei gândiri filozofice.

Muzica din Simfonia a V a este strălucitoare, dătătoare de speranță, este un reuşit album iconografic de stări şi imagini definitorii asupra sensibilității lumii, în speță al sufletului rus, ca şi în concertul pentru pian, ea, alternând între scrierea rusă şi cea germanică, tenta generală fiind de natură clar vest europeană. De aceea, împreună cu cele două simfonii vecine ca opus, a IV a şi a VI, ea face parte din patrimoniul universal, din zona de lux specifică acestui patrimoniu.

Dirijorul Fabio Brunelli a exploatat la maximum aspectele luxuriante ale opusului prezentat, tonalitățile şi accentele care merg direct şi la suflet către clasa medie şi numeroasă a auditoriului monden, a excelat pe sublinierea dialogului superb dintre suflători şi coarde, a interpretat în stil legato zonele de înalt accent şi cele de prăbuşire, în tern.

Orchestra simfonică a atins culoarea de mare spectacol, a ieşit puternic în relief, a pus din nou în evidență propriul compartiment de suflători, iar în ultima parte a simfoniei, cea de ritm şi dinamism năucitor impus de unisonul alert al instrumentelor de coarde în dialog

cu acordurile prelungi ale alămurilor, ea a depăşit pragul de valoare solicitat de partitura compozitorului rus.

Acest concert, prin prisma clasei de interpretare, a prilejuit ocazia aducerii unui omagiu de însemnată valoare artistică lui Piotr Ilici Ceaikovski, un omagiu melomanului spectator, a adus importante servicii muzicii, celei mai spirituale dintre arte. (Martie, 2005)

Brahms şi Borodin, interpretări de referinţă!

Anunţam înaintea concertului din săptămâna trecută, când pe scena vâlceană au răsunat acordurile muzicii lui Johannes Brahms şi ale lui Alexandr Borodin, că un eveniment artistic major, în planul artei interpretative, se va produce, în plus faţă de previziunea avută iniţial, în urma desfăşurării concertului, am constatat că pătrunsesem mai adânc pe tărâmul muzical universal prin cunoaşterea a încă două dintre cele mai reprezentative pagini.

Orchestra simfonică, avându-l la pupitru pe Florin Totan, împreună cu violonistul Sebastian Tegzeşiu şi violoncelista Olga Bianca Mănescu, au interpretat Dublul concert pentru vioară şi orchestră de Johannes Brahms, după ce, în deschidere, dirijor şi orchestră, au intonat uvertura „Rosamunde" de Franz Schubert; iar după pauză au dat citire Dansurilor polovţiene de Alexandr Borodin.

Am crezut iniţial că punctul de atracţie al serii va fi „Dublul" lui Brahms, şi el a fost! numai că spre surprinderea noastră, publicul a explodat furtunos în aplauze şi după „Dansurile" lui Borodin!

Cheia succesului, pe lângă vitalitatea şi profunzimea lucrărilor celor doi compozitori, dintre care, trebuie să recunoaştem, Borodin era până înainte de concert mai puţin cunoscut, a reprezentat-o execuţia de înaltă tehnică şi de artistică valoare a celor patru interpreţi ...dirijor, orchestră, vioară şi violoncel.

Rar avem ocazia de a fi în contact direct, simultan, cu aşa reuniune de valori.

Johannes Brahms a compus acest concert într-o perioadă a vieții plină de optimism, imediat după ce a împlinit 53 ani, atunci când a bătătorit mult spațiul natural sălbatic, când a practicat sportul nautic, când a iubit ocazional, strecurând toate trăirile şi simțirile sale sufleteşti în acest opus de extraordinară alură romantică. Din această cauză, credem noi, a combinat vibrația baritonală a violoncelului cu vibrația de sopran a viorii.

Orchestra sclipeşte în tonalități şi energii pozitive, în trăiri tumultoase-frumoase melodic, are un curs paralel şi, deseori, intră în aprig dialog cu cele două instrumente, soliste.

Partitura viorii şi violoncelului este parcă ruptă dintr-un fenomenal estetic şi patetic cvartet de coarde, rolul viorii doi şi violei fiind luate de orchestra simfonică.

Sebastian Tegzeşiu şi Olga Bianca Mănescu, pe care eram pregătiți să-i aplaudăm cunoscându-le prestația de la „Festivalul Tinerelor Talente", din stagiunea trecută, au încântat auditoriul meloman, au dat speranță celor care nu mai credeau în frumusețea morală a deplinei trăiri artistice.

Au fost pasaje, de etalare a virtuozității celor două instrumente, vecine cu perfecțiunea artistică, momente, care ne-au reamintit secvențe de referință ale interpretării acestui dublu concert. Ne gândim bunăoară la execuția lui, cea de acum câteva decenii, la fel de vibrantă şi tumultoasă, când la vioară se afla Josef Suk, iar la violoncel Andre Navarra (o excelentă imprimare discografică-1970)...

Talentul şi tinerețea, nemuritoarea virtuozitate artistică, ne fac să trăim în deplinătatea unui sentiment de mare iubire pentru viață, să considerăm romantismul, astăzi, ca fiind clasic, să-l reproiectăm, alături de alte lucruri bine făcute, în modernitate. Riscăm să credem, că putem să ne referim la un timp nou, numit, ca să fim în modă, .. .postclasic.

Vitalitatea celor doi soliști, trăirea lor seducătoare, atât de apropiați ca nerv şi simțire interioară, stări greu de redat la violoncel, dar şi la vioară, au excelat în măsurile aflate la unison, când s-au manifestat precum un singur instrument, dar şi în secvențele de dialog exacerbat.

Florin Totan şi orchestra simfonică au secondat, s-au intercalat, au subliniat exact atât cât a trebuit, în amploare sau discreție, acest special opus din creația romanticului, clasicului şi modernului Brahms.

Dacă la „dublul concert" dirijorul şi orchestra au avut rol decorator în lumina scenei şi coordonator în spatele ei, la Dansurile polovțiene, acesta a fost covârşitor, concepția dirijorală şi interpretarea orchestrei, în ansamblu, constituind noul punct de atracție al serii.

Trăind în paralel cu Johannes Brahms, acesta în statele germane, Borodin în imensa Rusie, între 1833 şi 1887 compozitorul rus a avut „ochi" pentru muzica lui Wagner în timp ce Brahms a disprețuit-o.

Cei doi romantici se deosebesc prin faptul că Brahms îşi trage seva muzicii sale din muzica lui Beethoven şi de „mai departe" ;... în timp ce Borodin se defineşte din muzica popoarelor ruseşti, dar şi din cea a lui Wagner.

Borodin este un romantic din fire, dar şi la „comandă", a scris muzică din când în când, a fost util şi în viața practică, iar în comparație cu conaționalii săi, el şi-a declarat simpatia pentru filonul „greu" al muzicii germane.

Dansurile polovțiene interpretate în seara de luni trădează şcoala formării sale, dar şi influența pe care intuim că o are în muzica rusă până la Haciaturian.

Florin Totan a subliniat foarte bine segmentele de melos popular, secvențiale şi minore, precum şi pe cele de sorginte dramatică, de amplă viziune şi conotație de riguare nordică, dar şi expresie germanică.

A pus în evidență maximă rolul suflătorilor, a manifestat interes pentru surprinzător de modernele şi ritmatele repetiții, specifice allegro-ului din „a doua mişcare", a interpretat totul în stil legat, continuu, dar şi bine conturat, astfel încât, în final de spectacol, sala a intrat aproape în ... reverberație.

Concertul din săptămâna care a trecut, al orchestrei simfonice vâlcene aflată sub bagheta dirijorului Florin Totan, cuprinzând în program Dansurile polovțiene de Alexandr Borodin şi Dublul concert pentru vioară, violoncel şi orchestră de Johannes Brahms, avându-i ca solişti pe deosebit de talentații Sebastian Tegzeşiu şi Olga Bianca Mănescu, va constitui un reper de referință în viața muzicală care se desfăşoară în

cadrul Filarmonicii din Rm. Vâlcea, atât cât priveşte calitatea actului de interpretare artistică, cât şi pe cel de evidenţă, repertorial.
(Aprilie, 2005)

Florin Croitoru şi Florin Totan în festival Beethoven!

După cum scriam într-un articol apărut săptămânile trecute, seria de concerte cu mare încărcătură artistică pe care le prevedeam a fi prezente în această stagiune jubiliară, zece ani de la înfiinţarea Filarmonicii, continuă, pe lângă solişti talentaţi, plini de curaj, programe variate şi atractive, pe scenă, alături de orchestra simfonică, urcând şi dirijori valoroşi, asigurând publicului spectacole reuşite.

Este important pentru cultura muzicală locală, că există în momentul aceasta un atare interes, foarte mare, atât pentru arta muzicală în sine, pentru compozitorii care semnează conţinutul programelor, cât şi pentru arta interpretativă cotată la nivel deosebit. Cum altfel am putea considera, aceste minunate valori umane cântând la vioară, violoncel, la pian şi contrabas, sau aflate la conducerea orchestrală...

Muzica este arta cea mai scumpă, cea mai importantă pentru comunitate atât pentru riguoarea ştiinţifică care instrumentează în spiritualitate, cât şi pentru ordinea şi cantitatea de muncă înglobată. Muzica şi arta interpretativă, împreună, dau valoare şi faimă unui oraş...

Este important că trăim, că ne mişcăm în zona sau vecinătatea acestor arte, că le avem în vocabular, şi nu ne este totuna dacă putem sau nu, spune: ...aseară la Filarmonica din Râmnic a avut loc un Festival Beethoven în care s-a interpretat Concertul pentru vioară şi orchestră în re major şi Simfonia nr.4 . Solist al concertului, la vioară, a fost Florin Croitoru, iar la pupitru orchestrei simfonice s-a aflat dirijorul Florin Totan. De ce? Fiindcă actul de cultură s-a realizat astfel pe jumătate din însăşi chiar citirea acestei fraze...cum bine spunea cineva că, la Paris, învăţa, citind afişele de pe stradă.

Acest concert chiar s-a desfăşurat luni seară, publicul vâlcean având ocazia de a urmări cele două lucrări de Ludwig van Beethoven. Concertul pentru vioară fiind primul din secolul XIX, scris în concept nou, specific lui Beethoven, deschide seria marilor opusuri concertante scrise pentru acest instrument şi declanşează moda romantică, înscrisă cu aur, în istoria muzicii universale.

De altfel este şi foarte frumos, se înscrie printre lucrările care lansează mari instrumentişti şi credem, că nu întâmplător pare a fi o replică a titanului de la Bonn - dată lui Paganini...Sunt măsuri care reclamă solistului violonist însuşiri pe care le-a avut doar faimosul italian.

Ajungând la faima interpretativă, trebuie să spunem, că această artă interactivă care te supune unei benefice terapi a uitării de sine, a întâlnit pe scena vâlceană solistul potrivit: Florin Croitoru!

Mesager al artei interpretative muzicale peste tot în lume, Florin Croitoru face parte din familia de elită a şcolii româneşti de vioară, şi luni seară, el a făcut dovada deosebitului talent de care dispune, registrul său cuprinzând întreaga gamă de posibilităţi, dexterităţi, şi... stăpânire de sine. A demonstrat un extraordinar control asupra pretenţiosului şi dificilului instrument atât în ce priveşte mâna stângă, cât şi în cea dreaptă. De aici şi cursivitatea fără excepţie, continuitatea sunetului, trecerea de la o mişcare la alta aproape fără obstrucţie, realizarea unei densităţi sonore pe care o întâlnim numai la marii interpreţi.

Nu putem să nu ne destăinuim că prezenţa lui Florin Croitoru pe scenă, în acest minunat concert aparţinând lui Beethoven, ne-a readus în memorie imaginea lui Henry Shering, pe care în urmă cu ceva ani, într-un Festival Enescu, îl urmăream pe scena Ateneului Român.

Ce ne-a frapat atunci, la marele violonist, ca şi acum la Florin Croitoru, a fost tocmai stăpânirea de sine şi concentrarea, lipsa de gest inutil, noblețea exprimării.

După furibundele monologuri din concert, violonistul născut la Galaţi, cetăţean de onoare al acestui continent şi al mapamondului muzical, după ce a încântat auditoriul, nu putea decât cu câteva citate din Paganini să răsplătească, în plus, publicul.

Dacă Concertul pentru vioară şi orchestră a deschis seria concertului modern în chiar început de secol romantic, Simfonia nr. 4, de Ludwig van Beethoven, compusă în acelaşi timp cu concertul, alături de celelalte simfonii ale compozitorului, continuă deschiderea făcută de Haydn în domeniul simfonic şi împinge arta muzicii de concepţie, şi sentiment, către cele mai înalte zone ale spiritului. În peisajul propriu, al titanului german, Simfonia nr. 4 face parte din seria celor cu număr par, opuse ca filozofie simfoniilor impare: Eroica, Destinului, a VII-a sau Oda Bucuriei. În Simfonia a 4-a, Beethoven exploatează rafinamentul estetic, liniştea, lipsa de conştient în convieţuirea cu implacabilul destin.

Trebuie să spunem, că tocmai acest colorit filozofic, dorit de partitură, a încercat şi reuşit să-l transmită orchestra care, sub conducerea rafinată a baghetei lui Florin Totan a reuşit din nou să se impună ca un ansamblu major (în ciuda numărului mic de ani pe care i-a acumulat în existenţă).

A fost un Beethoven clar, curat în alternanţele de acorduri tăioase, dar nu întratât de dure încât să întunece seninătatea doritei lumi rafaelice.

După concertele de excepţie pe care Florin Totan le-a susţinut cu orchestra simfonică, cazul Dansurilor româneşti de Bela Bartok, dar mai ales cel al tandemului Brahms - Borodin, Simfonia nr.4 de Beethoven, în aceeaşi interpretare, rămâne un punct de referinţă, mai mult, luni seară, a căpătat strălucirea unei bijuterii.

Şi fiindcă am pronunţat acest cuvânt, credem, că este potrivit să transmitem melomanilor vâlceni o informaţie preţioasă, precum că luni, 21 martie, la Filarmonică, dirijorul american Don Appert (SUA), soprana Linda Appert(USA) şi orchestra simfonică a Filarmonicii vâlcene, vor încerca să creeze un program de „Bijuterii Muzicale" constând în "Masques et Bergamasques"de Faure, Concert pentru soprană de coloratură şi orchestră de Glier, Elegie pentru orchestră de coarde de Don Appert şi „La Tombeau de Couperin" de Maurice Ravel. (Aprilie, 2005)

Vâlcea îşi caută vâlcenii.. .Leca Morariu!

În ultimele ceasuri, cele dinaintea aderării noastre la Uniunea Europeană, vâlcenii, cum era normal, îşi caută personaje istorice proprii, mai ales dintre cele trăite în România Mare, ţară mai europeană decât cea de acum, care au fost, în parte, „demolate" în a doua jumătate de veac trecut, tot aşa cum s-a demolat şi centrul bătrânului Râmnic.

Dacă în locul construcţiilor s-a reuşit cât de cât, cu multe rezerve, să se pună ceva în loc, istoria, cea care va veni după generaţia noastră, a anilor 50, va hotărâ dacă noi am putut să continuăm o tradiţie sau să creem una nouă în locul celei demolate, în locul celei importate.

În faţa Europei unite nu se poate ieşi numai cu valoare naţională ci, mai ales, cu valoare de alură regională, aceasta, trebuind să surprindă la scară internaţională prin eul personal.

Astfel, se face orice politic şi economic, pentru ca vâlcenii, nu zicem „anumiţi", să fie prezentaţi cultural sub acoperişul Parlamentului bucureştean, Parlamentului european, sub cel al Casei României de la Bruxelles, sub cel al unor mai îndepărtaţi sau apropiaţi prieteni privaţi din diasporă, în banale trocuri susţinute de puterea locală şi centrală ;.. .numai în acte reale, de cultură, nu !

Din păcate, în goana după propie valoare sau Legendă Personală, cum ar spune unul din marii scriitori ai timpului, actori ai acestei culturi, apelând la mima politică şi cea a corupţiei, exploatând şi lipsa de interes al unui occident nu prea ales, etalează în exterior aceste acte la întâmplare, pe recomandări subiective, creând astfel un nedorit risc de instalare, în diferitele medii locale şi comunitare, a noţiunii de falsă valoare.

Acţiunea de atragere a Râmnicului în jocul internaţional s-a produs, după părerea noastră, în mandatul domnului primar Zamfirescu, acţiune pe care i-o atribuim la modul apreciativ, a culminat, datorită eclipsei generale de soare, cînd comunitatea autohtonă şi cea internaţională şi-au adus aminte că aici a existat o importantă divinitate locală, Zamolxes, cel dinaintea lui Zoroastru.

Ambasadorii de astăzi peste „nemăsuratele" graniţe, spre exterior, sunt aleşii culturali ai prezentului şi, deşi nu au în lumea acestei

aproximate culturi decât o existenţă minimă, de câţiva ani, peste tot şi oricând îşi etalează liste de activităţi şi foi „crude" care, în mod fals, le atestă prezenţa în cultură de foarte mulţi ani...

Să ne întoarcem, totuşi, la valorile noastre care reclamă ideea tradiţională.

Deunăzi, domnul Constantin Poenaru, în ediţia de joi 03. 03. 05 a Info Puls, ne trimite cu gândul la nişte ani de cumpănă pentru comunitatea românească interbelică şi postbelică, când o parte a intelectualilor din Bucovina de nord şi Basarabia au fost obligaţi să se aşeze pe teritoriul oltenesc dintre Dunăre şi Carpaţii getici.

C. Poenaru intuieşte o anume şi însemnată influenţă a acestora asupra culturii vâlcene, adaugăm noi, chiar româneşti, ţinând cont de nume precum Leca Morariu, A.E. Baconski, Traian Cantemir, G.Parlapan, şi mulţi alţii aşezaţi aici şi în restul ţării...

Despre cei amintiţi mai sus, în parte, pe meleagurile noastre au mai făcut referire şi oameni de cultură precum Ioan Şt. Lazăr, Petre Petria, Ioan Măldărescu şi Emilian Frâncu, încă şi alţii...

Întrucât l-am cunoscut personal pe Leca Morariu, am gândit că nu ar fi în zadar să dezvălui câteva particularităţi, intime însuşiri, care ar putea completa imaginea unei personalităţi cu importante influenţe în mediul cultural al Râmnicului de altădată.

Lecţiile mele, pentru el, erau prilejul unor spovedanii...

La iniţiativa fratelui meu, Modest, între 1961 şi 1963, în două etape, am luat lecţii de violoncel cu Leca Morariu, mai întâi la Şcoala de Muzică, cea care nu mai există decât în albumele lui T.M.Gherghina, şi care a fost condusă de I. Ionescu Basu, iar mai apoi, după o întrerupere de câteva luni, când Leca a fost obligat să stea la domiciliu din cauza vârstei, dar şi al diabetului care îl măcina, la el acasă, în superba vilă de sub dealul Capela, în apropiere de parcul Zăvoi, unde ocupa prin închiriere, la parter, un frumos apartament.

Leca Morariu semăna cu Mihail Sadoveanu, cel din iconografia cunoscută în manualele de citire, avea părul foarte fin şi alb precum laptele, critica pe toată lumea, era mândru şi bogat, căci, aşa cum îmi

repeta de câte ori intram în casa sa, avea cea mai valoroasă bibliotecă din Râmnic.

Deținea cel mai scump, la propriu şi la figurat, violoncel, instrument pentru care nu odată au venit la Râmnic, să i-l achiziționeze, Radu Aldulescu şi Vladimir Orlov, doi instrumentişti români afirmați la scară mondială, şi care nu au "încăput" în această țară.

Avea cea mai frumoasă amintire pe care putea un român din Bucovina să o aibă, povestea tatălui, amintind de prietenia cu Ciprian Porumbescu. ...De aceea, oricine îi intra în casă, ori de câte ori, trebuia să asculte înainte de obişnuita conversație, ca un ritual, Balada lui Porumbescu cântată de Leca la prețiosul său violoncel. Vă imaginați de câte ori am ascultat-o eu...ajungând chiar să-mi displacă!

Curios, de câte ori mergeam la studiu, nu am întâlnit-o niciodată pe doamna Lupu Morariu, soția sa, şi profesoară de pian la Şcoala de Muzică.

Ştiu de la ilustrul meu profesor, învățător în fond, căci nu am avut timpul biologic, pus la dispoziție de soartă, de a pătrunde în adâncul superior al instruirii instrumentiste, în muzica cultă, că în anume seri, în camera sa extraordinară cu miros de muzică şi carte, susținea concerte în triou, cu doamna Lupu la pian, şi cu...Emil Ştefănescu, pictorul nostru extrafin, la vioară!

Nu peste unul sau doi ani aveam să studiez cu Emil Ştefănescu în particular, la Palatul Culturii, desenul artistic!

De ziua lui, odată-am fost martor, Leca Morariu primea regulat din partea doctorului Filatu, prin fiul acestuia, o medalie comemorativă bătută la monetăria Statului. Toate acestea mă impresionau şi, aşa cum aveam să constat mai târziu, m-au inițiat în ceea ce trebuia să însemne mai târziu, tradiția culturală-respectarea de valoare.

Oricine erai, când intrai în casă, la uşă, primeai o perie de frecat podele pe care o foloseai la ştersul propriilor tălpi, de pantofi, indiferent de era iarnă sau vară, deoarece nu-ți permitea să te descalți, tu fiind impresionat de imensitatea şi adâncimea persanelor...

Clasa lui Leca de violoncel, la şcoala de muzică, a fost preluată de Teodor Geantă, am lucrat puțin timp şi cu acesta, şi nu pot să nu povestesc, ca element picant, că Leca Morariu, atunci când funcționa la

şcoală, nu ieşea în pauze pe culoar sau să meargă la cancelarie, pentru a nu o întâlni pe energica şi inimoasa madam Şaţki, profesoară de pian, căreia el îi spunea „viespe".

Între meritele recunoscute, atribuite omului de vastă cultură şi profesorului Leca Morariu, stă şi influenţa, pregătirea iniţială, pe care a avut-o asupra lui Modest Cichirdan, dirijor cunoscut în ţară şi peste hotare, cel care împreună cu alţi muzicieni a avut o influenţă directă şi pozitivă asupra vieţii muzicale râmnicene, dirijor şi director al filarmonicelor din Botoşani şi Craiova, al unor festivaluri din Italia şi Elveţia, cu imprimări discografice mai ales în exterior, şi care, într-o anume vreme, a concertat de multe ori la Râmnicu Vâlcea, susţinând adevărate stagiuni muzicale! (Aprilie, 2005)

Oltenia Sexet

Sextetul oltean, purtând titlul de mai sus, format din remarcabilii instrumentişti aparţinând orchestrei simfonice a Filarmonicii din Craiova, Anca Bordenciu, percuţie, Dumitru Stănescu, trompetă, Dorinel Ilarie Măciucă, trompetă, Ion Vărzaru, trombon, Vasile Bordenciu, corn, Gheorghe Dondoe, corn, a oferit publicului vâlcean, din Râmnic, miercuri seara, un surprinzător concert, o muzică, stil, care încearcă să se situeze între cel specific genului uşor, de estradă, şi cel concret, al muzicii cu program, întâlnit în genul "greu".

Între argumentele cu care formaţia din Craiova a dorit să convingă publicul vâlcean, ca şi pe cel de oriunde, se numără interpretarea impecabilă a celor cinci suflători, acompaniamentul inteligent al percuţiei, precum şi introducerea unor zgomote, fericit îmbinate, sonor, cum ar fi bătutul de paşi, "la la la"-ul vocal, introducerea vocii în contrapunct, precum şi versetul narativ.

Recitalul a urmărit, pe lângă aspectul artistic ţinând de programul concertului şi de măestria interpretativă, să ofere auditoriului şi elemente de destindere aşa cum sunt "gluma muzicală", "poticneala" voită, muzica manelistă în interpretare cultă...

Suportul eteric al programului l-a constituit reconsiderarea muzicală a celebrei opere „Carmen", de Bizet, a câta oară după atâtea reinterpretări, Pablo Sarasate, Scendrin, M. Constand, Francois Borne;... de această dată, cei şase, din sextet, adaptând inspirat ariile, părţile, cele mai cunoscute din celebra operă, cea mai cântată în universul liric, pentru instrumentele de suflat aflate într-o minunată combinaţie cu percuţia... cea atât de specifică melosului şi dansului spaniol.

Nu este o prelucrare ieftină, specifică ritmului de estradă sau genului uşor, ci una inspirată, păstrând savoarea operei originale, alura cultă, relevă profunzimea din muzica lui Bizet. Deşi sunt instrumente de suflat, grave, trombon, corn şi trompetă, se menţine în tonul sensibil, suav uneori.

Interesantă descoperire această apropiere dintre timbrul cornului, al trombonului, şi cel al mezzo-sopranei...

Pe aceaşi linie melodică, cea specifică operei lui Bizet, sexetul oltean recompune muzica marelui compozitor francez, într-o primă secvenţă, a uverturii, realizându-se un superb dialog al trompetelor, ritmate uneori de fondul unor voci bine temperate. Spectaculos şi frumos!

Într-o următoare parte, se recurge la gluma muzicală, se interpretează celebra habanera, din „Carmen", în stil manele, la trombon, stil romano - periferie de oraş, de la Dunăre, la trompetă, dintr-o răsuflare, şi în manieră hip-hop.

Urmează şi o reuşită variantă clasică.

„Carmen seduce soldaţii" este o transcriere muzicală, pentru percuţie şi instrumente de suflat, din care transpare exact atmosfera vrăjită din opera lirică, ca şi în partea ce urmează, ansamblul solist reuşind (!) să redea imaginea, savoarea, mai mult decât... muzica.

Specific fiind actului patru, din operă, acela de a nu exista nici o arie, sextetul craiovean încheie prelucrarea pe un ton al părerii de rău şi reinterpretează vestita habaneră într-o atmosferă nostalgică în care elementul de percuţie deţine rolul greu, magic, trădând spiritul unui interpret cultivat.

Dar cine sunt cei şase artişti interpreţi, de simţ ales, care au materializat o altă „Carmen" în plan sonor, aceeaşi, însă, în plan sugestiv, cu cea compusă de Bizet?...

„Membrii grupului se străduiesc să prezinte publicului lucrări mai rar executate, într-un alt mod, dinamic, neconvenţional şi în stilul teatrului muzical. Fiecare spectacol al sextetului (neapărat în costume de epocă), prezintă publicului, în mai multe oraşe din România cât şi din Italia sau Spania, lucrări diferite ca factură şi durată, de la mici piese preclasice la dansuri germane, lucrări de Johann Strauss până la lucrări religioase de Gh. Dima sau Gavriil Musicescu."

Iniţiator şi coordonator, al grupului, orchestrator şi aranjor, este Vasile Bordenciu, trompetă, tubă, corn, prim cornist al Filarmonicii din Craiova, născut la Băile Olăneşti, în 1953.

Anca Bordenciu, din Rm. Vâlcea, 1978, este masterand al Academiei de Muzică din Cluj Napoca şi desfăşoară o bogată activitate solistică atât în România cât şi în Franţa, Germania şi Elveţia.

Dumitru Stănescu, născut în 1959, la Caracăl, este prim trompetist la Filarmonica şi Teatrul de Operă din Craiova. Dorinel Ilarie Măciucă, din Turnu Severin, 1976, este trompetist la Filarmonica craioveană şi absolvent al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti.

Gheorghe Dondoe, corn, născut în 1957, la Craiova, este absolvent al Conservatorului C. Porumbescu din Bucureşti, instrumentist în numeroase formaţii camerale din ţară şi de peste hotare. Ion Vărzaru, trombon, din Caracal, 1951, este instrumentist la Filarmonica şi Teatrul de Operă din Craiova. Bravo, domnilor muzicieni, artişti interpreţi! (Mai, 2005)

Orchestra de cameră *Cantabile*

Este titlul pe care îl vedem, tipărit, pe un frumos prospect, dăruit nouă, zilele trecute, de către dirijorul „Joseph", cum am mai scris, un nume adoptat, din simpatie pentru cultura europeană, de către coreeanul

Choi Young Shin, unul din cei trei şefi de orchestră care funcţionează în prezent la Filarmonica din Râmnicu Vâlcea.

Este o orchestră de mici dimensiuni, cameralã, formată din instrumente de coarde, înfiinţată în 2004, în cadrul generos al instituţiei artistice vâlcene, în scopul oferirii muzicii de cameră melomanilor din acest oraş.

La pupitrul viorii I, al orchestrei, se află nimeni alta decât violonista, şefa orchestrei simfonice a Filarmonicii, Stanciu Meda Elena, secondată de Mihai Dumitrescu, Pavel Gheorghe, Oprea Tiberiu, toţi vioara întâi; Mitroi Arcadi, Lăutaru Florentina, Ionescu Georgeta vioara doi, Nenu Laurenţiu, Tudosie Cătălina, violă; Vasilescu Marius, Oprea Isabela, ambii violoncel, şi Zamfir Marian la contrabas...

Deunăzi, urcând treptele Filarmonicii, mergând spre directorat, m-au surprins tonurile pline, ferme, acordurile hotărâte, plenitudinea sunetului unei compoziţii muzicale, cea a „Serenadei", de Piotr Ilici Ceaikovski, având o sonoritate mai preţioasă decât a uneia auzită în obişnuita sală de concert şi, spre final, ajungînd la etajul întâi, aveam să constatăm, că pe hol, în foaierul sălii de concerte, repeta orchestra de coarde Cantabile împreună cu Choi Yong Shin.

Trăiam cu impresia că o orchestră mare, importantă, repetă în sala de concert...

Profesionist, doctorand într-o tematică a muzicii compozitorului rus, Choi Yong Shin, Joseph, dirijorul vâlcean şi coreean în acelaşi timp, sub bagheta căruia urmărisem nu demult celebrele simfonii ale lui Ceaikovski (interpretate chiar aici, la Filarmonică) ne-a captivat şi, ne-am oprit să-l ascultăm... Ne-a reactivat, în gând, un obicei util şi plăcut, din propiul trecut, când, la Timişoara, Bucureşti sau Craiova, şi la Rm. Vâlcea, mergeam în sala de concert să urmărim repetiţiile...

„Orchestra şi-a propus să abordeze un repertoriu variat, care să includă opusuri din creaţia preclasică (Vivaldi, Albinoni), clasică, romantică (Ceaikovski, Dvorak) şi contemporană (Andrew Lloyd Weber) precum şi piese de muzică uşoară (Beatles), rafinat orchestrate pentru o formaţie camerală de acest gen. De asemenea, orchestra

interpretează piese de mare virtuozitate, cafe-concert şi din repertoriul naţional (Ion Dumitrescu, Grigoraş Dinicu, Mircea Cristescu)."
Orchestra „Cantabile", tânără, de doi ani, „s-a afirmat în concerte şi recitaluri, de calitate, atât în ţară cât şi în străinătate."

Să vorbim, pe scurt, şi despre dirijorul, iniţiatorul, Choi Yong Shin.
S-a născut în 1960 în oraşul Suwon, Coreea de sud, şi studiază muzica, „fiind atras de sonorităţile viorii dar şi ale trombonului..".

„Absolvă cursurile Universităţii de Muzică, 1991, din oraşul natal, clasa de compoziţie şi dirijat, cor şi orchestră şi îşi desăvârşeşte practica şi teoria muzicală în cadrul masteratului la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti sub îndrumarea maeştrilor Dumitru Goia (dirijat), Dinu Ciocan şi Dan Voiculescu (compoziţie). Participă la cursuri de Master Classes dirijat orchestră în diferite centre universitare (SUA, Italia, Japonia). În prezent este doctorand al Academiei de Muzică „Gh. Dima" din Cluj Napoca la clasa maestrului Constantin Râpă cu tema "Romantismul rus, P. I. Ceaikovski."
Choi Yong Shin are o bogată activitate pedagogică la Universitatea Muzicală din Coreea de sud...
În prezent este dirijor al Filarmonicii din Rm. Vâlcea şi dirijor al Orchestrei de Cameră „Cantabile".

Iată, ce am ştiut şi văzut, încă de peste un sfert de secol în urmă, marii dirijori ai lumii între care şi cei români, erau în acelaşi timp dirijori şi directori la mai multe orchestre , căci, nu-i aşa, în marea şi adevărata artă, doar prezenţa, măestria şi modelul contează... Aşa au fost Herbert von Karajan, Zubin Mehta, Celibidache, George Georgescu, Antonin Ciolan, Remus Georgescu şi mulţi alţii. Minunata artă a sunetelor, mai mult decât toate artele, scurtînd graniţile şi drumurile, precum simfonia „Prieteniei" a lui Beethoven, neţinînd cont de rase, de politici interne şi externe, este aceeaşi peste tot, o singură expresie, cea a spiritului unei înalte conştiinţe!

Suntem alături de această frumoasă şi benefică iniţiativă a instrumentiştilor Filarmonicii, a dirijorului coreean, dar şi de a altora pe care îi aşteptăm să formeze triouri sau cvartete... (Mai, 2005)

Imnul Europei Unite a încheiat stagiunea!

În acordurile înălțătoare ale Simfoniei a IX a, de Ludwig van Beethoven, Filarmonica vâlceană şi-a încheiat stagiunea 2004-2005 sub semnul densității şi demnității artistice specifice vieții muzicale de calitate, meritoriu manifestate, am îndrăzni să spunem, în întreaga perioadă care a trecut în cei zece ani de când a luat ființă acest teribil colectiv, din cadrul celei mai profesionaliste arte.

În finalul simfoniei compusă de demiurgul născut la Bonn, în muzica sa, oameni de pretutindeni se bucură de iubirea şi frăția dintre ei, în timp ce textul scris de Frederic Schiller, inundat de aceeaşi bogăție artistică care ridică sufletul omului până la Dumnezeu, ne transmite bucuria Acestuia față de colosalul deziderat al prieteniei dintre cei care ființează acest Univers.

Din aceste motive, probabil, această Odă a bucuriei a fost desemnată să fie imn al Europei Unite...

Orchestra simfonică, corul Filarmonicii, ambele dirijate de Mihail Ştefănescu, la care s-a adăugat în mod fericit şi cvartetul vocal format din soprana Ramona Eremia, de la Academia Muzicală din Cluj, mezzosprana Iulia Merca, din Cluj, tenorul Marian Someşan, din Iaşi, basul Sorin Drăniceanu, din Craiova, au realizat un spectacol deosebit, o seară de bună amintire în care la spectator a ajuns mesajul dorit atât de compozitor cât şi de interpreți.

Este îmbucurător pentru noi, melomanii, să asistăm la acest efort pe care îl face tânăra instituție artistică, slujitorii ei din interior, de a programa şi executa partituri care să universalizeze viața muzicală a Râmnicului, prin repertoriu, reuşind să fie prezentă pe orice meridian iar prin interpretarea solistică şi dirijorală, prin compozitori, să şteargă granițile dintre oameni. De admirat efortul şi ambiția atacării unui dificil şi valoros repertoriu, singurul care te poate face distinct în lumea globalizării.

Îl felicităm pe dirijorul Mihail Ştefănescu pentru includerea în programul său al celor mai însemnate şi dificile lucrări vocal simfonice, ajutat şi de un cor tânăr şi la fel de curajos, acțiuni care reuşesc să lărgească orizontul de cunoaştere şi simțire al melomanului vâlcean, să

îl facă să trăiască în direct în atmosfera unor opere de înaltă ţinută artistică precum Carmina Burana, de Karl Olff; Anotimpurile, de Joseph Haydn; Recviemul, de W. A. Mozart; Oda Bucuriei, de L. v. Beethoven; Oratoriul Bizantin, de Paul Constantinescu...şi altele.

Dar fiindcă s-a încheiat stagiunea, fiindcă nu peste mult timp va începe alta, a unsprezecea, să vedem, fără a avea pretenţia unei evidenţieri decât poate cea dintr-un punct de vedere personal, aproximativ, cum s-a desfăşurat stagiunea cu numărul zece, ce evenimente au marcat-o în mod special.

Din start se detaşează Dublul concert pentru vioară şi violoncel, de Brahms, realizat de Sebastian Tegzeşiu, vioară şi Olga Bianca Mănescu, violoncel, sub bagheta lui Florin Totan ca şi interpretarea de excepţie, cu orchestra simfonică vâlceană, a Dansurilor polovţiene.

Remarcabil Concertul pentru două trompete şi orchestră, în do major, de Vivaldi, avându-i ca solişti pe Oleg Răileanu şi Sebastian Serafimovici, dirijat de Choi Yong Shin (Joseph), la fel şi Simfonia nr. 45, de Haydn.

Se detaşează, iarăşi, Simfonia a IX a şi Concertul pentru vioară şi orchestră, ambele de Dvorak, interpretate sub bagheta lui Florin Totan, la vioară fiind Alexandru Tomescu...Două luni mai târziu, decembrie 2004, amintim deosebita interpretare a Simfoniei cu nr. 8 de acelaşi Dvorak, la pupitrul orchestrei simfonice fiind Teodor Costin.

Eveniment de mare clasă prezenţa lui Vasile Marian şi a lui Teodor Costin în Concertul pentru contrabas şi orchestră simfonică în ianuarie 2005.

Simfonia a III a cu orgă de Saint-Saens şi Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră de Chopin în interpretarea lui Rareş Saghin şi Florin Totan constitue de asemenea puncte de atracţie din stagiunea, de toamnă, trecută.

Personal am agreat la mod de excepţie artistică prezenţa pianistului Florin Berculescu în cvartetul, cu pian, op 60, de Brahms, din cadrul recitalului trioului „Allegretto" format din Luana Gorun, vioară, Dorina Pîrlea, violă şi Elvis Ciuculescu, violoncel, prezent în concert, la Râmnicu Vâlcea, în prima lună a anului curent.

Din nou eveniment artistic pe scena Filarmonicii, în luna martie, când orchestra simfonică împreună cu violonistul Florin Croitoru şi dirijorul Florin Totan interpretează Concertul pentru vioară şi Simfonia a IV a de Beethoven, într-un festival Beethoven.

Un alt eveniment, cu o lună înaintea celui de mai sus, a fost interpretarea Simfoniei a V a, de Piotr Ilici Ceaikovski, de către orchestra simfonică sub conducerea italianului Fabio Brunelli, dar şi a Concertului nr.1, de acelaşi compozitor, în interpretarea lui Vlad Dimulescu.

În luna decembrie, 2004, publicul vâlcean a fost prezent la un concert, iarăşi, de excepţie, când pe scenă s-au desfăşurat dirijorul coreean Choi Yong Shin (Joseph) şi violonistul Gabriel Croitoru, într-un festival Ceaikovski, când au interpretat Concertul pentru vioară şi orchestră şi Simfonia a IV a, deosebită, ambele scrise de celebrul compozitor rus.

Imediat acest concert a fost urmat, cadou pentru melomani, de un recital al Cvartetului Transilvan compus din Gabriel Croitoru, vioară, Nicuşor Silaghi, vioară, Marius Smărăşan, violă şi Vasile Jucan, violoncel.

De remarcat concertul susţinut de orchestra simfonică dirijată de Florin Totan în cadrul festivalului „Remember Enescu", unde publicul vâlcean a putut să-i urmărească la lucru pe mai tinerii Francesco Ionaşcu, vioară, Axia Marinescu, pian şi Tudor Scripcaru, pian, tinere speranţe care bat la uşa confirmării, aparţinând generaţiei de azi.

După cum vedeţi romantismul european, cel specific secolului XIX, a fost dominant în alcătuirea programelor concertelor care au constituit repertoriul stagiunii trecute.

Nu ar fi rău dacă în stagiunea care urmează dominant să fie clasicismul, cel premergător romantismului, şi care în mod uimitor au influenţat, au penetrat, împreună cu programatismul francez, secolul XX.

Iată o punte interesantă de arătat, de reliefat, cum legii clasice, peste suflet, i s-a adaugat raţiune, apoi decadenţă, şi înspre ce tărâm artistic s-a îndreptat această lege.

Să nu uităm că la începutul secolului XX, doi mari artişti, dar nu numai, s-au apropiat şi au semnat, aşa cum dădea bine noii arte, frivole,

a publicității, moartea instantanee a două arte cu "socluri", pictura şi muzica, propunându-le ca arte fără socluri sau fără alfabet. Picasso şi Schonberg.

Din fericire pentru noi, secolul XX s-a scurs, a rămas ca un vis urât. Vrem să constatăm, în prezent, că o Tehnologie mai temperată a purces la drumul de urmat şi împreună cu cugetul şi partea de suflet uman să demonstreze că cele două arte mor, cu soclu, doar când dispare omul. (Iunie, 2005)

Oratoriul *Gloria* de Aldemaro Romero, premieră mondială!

Întreaga suflare artistică, de calitate, a Râmnicului, a aşteptat ziua de 10 oct. anul curent, zi în care, pe scena simfonicului vâlcean a fost programată deschiderea stagiunii a XI a, 2005-2006.

Un act cultural, spre cinstea instituției în cauză - complet nepolitizat, caracteristica de sărbătoare fiind simbolizată doar de un frumos buchet de flori, ornamental, fixat de la început în centrul scenei.

Programul afişat anunța un concert de muzică sud americană în interpretarea orchestrei şi corului filarmonicii, dirijorul şi soliştii, în parte, fiind italieni.

Conceptul programării, trebuie să recunoaştem, a fost unul de risc. Un risc ce se anulează în fața melomanului "pursânge", căci el, întotdeauna, cu plăcere ascultă opusuri noi; riscul se referă la succesul la public, atât lucrările cât şi interpreții, pentru râmniceni, fiind din afara spectrului lor de cunoaştere. L-am putea numi chiar un experiment. După desfăşurarea concertului, însă, i-am felicitat pe autorii lui şi am ajuns la concluzia că acesta, experimentul, trebuie repetat.

Deci în memorabila seară pentru care directorul Mihail Ştefănescu merită toată lauda, pe scena Filarmonicii au triumfat compozitorii Astor Piazzolla (Argentina) şi Aldemaro Romero (Venezuela) cu ajutorul orchestrei simfonice vâlcene, dirijorului italian Roberto Salvalaio şi

soliştilor Diana Travellato, soprană, Paride Pandolfo, bariton, Peter Soave, bandoneon, toţi trei din Italia şi Galina Nemţanu, pian, din Râmnicu Vâlcea.

Prima parte a cuprins lucrări de succes, jazz simfonic, jazz, bandoneon şi orchestră, cantonetă sudamericană-bandoneon şi orchestră, compuse de Astor Piazzolla; în partea a doua, interpretându-se două lucrări de Aldemaro Romero, uvertura "Apertura messicana" şi oratoriul vocal simfonic cu soprană intitulat "Gloria".

Lucrările lui Astor Piazzolla, prelucrări remarcabile ale tangoului argentinian, sud american, unele în stilul jazzului simfonic, altele în stilul obişnuitelor cantonete (tip italian-mai sobre), au adus în faţa publicului vâlcean, în acompaniament ori în solo, solişti de excepţie precum Peter Soave la bandoneon, cu mari succese în Statele Unite şi Franţa, unul din marii acordeonişti ai lumii; baritonul Paride Pandolfo şi soprana Diana Travellato, şi nu în ultimul rând pe pianista Galina Nemţanu care în acest concert şi-a demonstrat înalta clasă în arta şi ştiinţa pianului, citirea în adâncime a partiturii...

Orchestra simfonică şi dirijorul Roberto Salvalaio s-au dovedit rafinaţi interpreţi ai jazzului simfonic, o surpriză fiind, pentru melomanul vâlcean, apariţia pe post de cooncertmaistru, dar şi de solist, a tânărului violonist Gheorghe Pavel.

Concertul de luni seara va rămâne în memoria publicului datorită virtuozităţii de mare clasă, temperament deosebit, carismă artistică, a italianului Peter Soave care, iată, transformă cu multă ştiinţă şi artă, un ton nostalgic, aparţinând trecutului, într-unul modern care înfioară prezentul.

Ritmul accentuat, bine temperat, a redat sălii de concert o tonalitate ce părea pierdută, a dat vigoare prezentului. După atâta anormalitate aparţinând letargicului şi atonalismului, a pesimismului şi abstracţionismului, muzica lui Piazzola, în interpretarea bandoneonului lui Peter Soave, împreună cu orchestra, pianul şi prima vioară, constitue o rampă către un nou ego, al muzicii, fixat la scară universală.Trioul ritmat, tonal, simfonizat.

Fără a diminua valoarea lucrărilor, arta interpretării, la care părtaşi au fost Diana Travellato şi Paride Pandolfo, în sensul ideilor prezentate

mai sus, au impresionat opusurile "Oblivion", "Decarissimo" şi "Libertango".

În partea a doua a concertului, orchestra simfonică, corul filarmonicii, dirijorul Roberto Salvalaio şi Diana Travelatto, au interpretat oratoriul vocal simfonic, cu soprană, "Gloria", de Aldemaro Romero, în premieră mondială.

Drept să spunem, nu ne aşteptam ca la începutul secolului XXI, după atâtea experimente nefericite ale artei, în genere, experimente de fiecare dată declarate, aproape imediat, ca fiind clasice, să ascultăm un oratoriu închinat subiectului sacru, structurat ca cel de factură germanică din sec. XIX, scris în ...1992!

Exceptând corul care nu se abate de la formula clasică, pe parcursul celor şase părți, atât orchestra cât şi pianul, percuția (!) şi soprana, în mod gradual, introduc elemente de modernitate, cu succes asimilate, făcând să se întrevadă jazzul, tangoul, melodia laică. Întreaga suprafață sonoră poartă elemente de simbolism, alternează ritmul cu sacralitatea cantatei. Melodicitatea profană se alătură, optim, gravității sacre.

După expunerea clasică ("Gloria in excelsis Deo"), auzim tonurile debussyene ale flautului, precum cele din "Laudamus Te", pentru ca mai apoi, în "Domine Deus" soprana să susțină o arie delicată, plină de smerenie, dar cu multă legătură cu natura telurică. În această parte se face văzută şi auzită interpretarea plină de intelect, o adevărată lecție de redare a muzuicii sacre, o minunată voce, cea a sopranei Diana Travellato.

În continuarea desfăşurării oratoriului, în ultimile trei părți, dirijorul Salvalaio, reuşeşte să pună în evidență această cavalcadă de sacru şi profan, să evidențieze forma de virtuoz a corului, formidabila percuție, minunata alternanță cu pian. Ultima parte, "Qui sedes a dexteram patris" este apoteotică.

Amprenta manifestării artistice a întregului ansamblu, orchestră, cor, voce solo, partidă solo şi dirijor, a fost una de tip intelectual, s-a demonstrat studiul, ştiința interpretării, pasiunea, absența oricărui amatorism.

Oratoriul este o mostră superbă de efort pozitiv, de echilibru, de modern, în dauna deconstrucției, modernismului, efortului de semn negativ.

Crearea unui oratoriu, între sec.XX şi XXI, între un timp nou şi unul vechi, de formulă europeană, dar pe suport sudamerican, venezuelean, trebuie să fi fost, şi aşa s-a şi întâmplat, inspirată de faptele apostolice, de personalitatea central mondială a suveranului pontif Papa Paul Ioan al II lea. Compozitorul Aldemaro Romero, prezent în sală, a compus oratoriul în onoarea ilustrului om al planetei, a reuşit să redea, să simbolizeze, parte din personalitatea sa. Remarcabil că a reuşit acest lucru. Remarcabil că din Venezuela vine acest însemn şi că el, iată, se pronunță la Râmnicu Vâlcea. Remarcabil că Filarmonica, dirijorul şi soliştii italieni, s-au străduit şi au reuşit să fixeze în spațiu un reper de însemn mondial.

Spre onoarea lui Aldemaro Romero, acum, după o sută de ani de la declararea morții muzicii tonale de către germanul Schonberg, oratoriul "Gloria" reuşeşte să se impună în modernitate tocmai prin această tonalitate. (Octombrie, 2005)

Ilinca Dumitrescu şi Vasile Macovei, din nou pe scena Filarmonicii!

În cotidianul Curierul de Vâlcea, Petruț Constantinescu, a cărei apariție publică într-o cronică de artă scrisă o salutăm, tânăr şi fără juvenila inhibiție, scrie despre concertul de luni seară, în care s-a interpretat Concertul pentru fagot şi orchestră de Liviu Dănceanu, cele patru "Dansuri norvegiene" şi Concertul pentru pian şi orchestră în la minor, ambele de Edward Grieg, toate în interpretarea orchestrei simfonice locale dirijate de Mihail Ştefănescu şi al soliştilor Ilinca Dumitrescu, pian, şi Vasile Macovei, fagot, nici mai mult nici mai puțin că pianul a sunat aşa cum nu trebuia din cauza temperaturii din sală, cu prea mari variații în timpul şi înaintea concertului.

La fel, lângă noi, în sală, un vechi prieten spunea că pianul pare dezacordat.

Din prea mare dragoste pentru această interpretă, Ilinca Dumitrescu, un extraordinar produs al familiei Ion şi Mariana Dumitrescu, nepoata lui Gheorghe Dumitrescu şi vara copilului minune, pianistul Tudorel Dumitrescu, mort prematur la cutremurul din 1977, nu am remarcat impreciziile instrumentului, am fost fascinat de precizia interpretului.

La Râmnicu Vâlcea, în seara concertului, Ilinca Dumitrescu, singurul român (înainte de 1980) cu un premiu la festivalul Ceaikovski, ne-a adus nostalgia ascultării în live a marilor interpreți, a ascultării unei celebre pagini din muzica universală.

Un nobil artist, cerebral, deosebit dotat tehnic, care, precum Paganini reuşea să redea polifonia sonoră pe o singură coardă, tot aşa şi atingerea unei singure perechi de clape, de către pianistă, reuşeşte să trezească multiple vibraţii.

Sonoritatea limpede şi clară, redată de Ilinca Dumitrescu, alunecă discret la «vale», se contopeşte cu elemente naturale, ca apa Oltului şi-a Dunării. care curge spre mare !

Pe Vasile Macovei l-am mai ascultat acum doi ani într-un concert pentru fagot de Vivaldi, ca şi pe Ilinca Dumitrescu, tot atunci, în Concertul numărul trei pentru pian de Beethoven, de această dată, fagotistul, fiind mult mai spontan, el a interpretat Concertul pentru fagot şi orchestră de Liviu Dănceanu.

Produs al şcolii lui Ştefan Niculescu, în contrast cu ciberneticul, de atunci, Aurel Stroe, cu ştiinţă şi despre Iancu Dumitrescu, Liviu Dănceanu ne-a oferit, prin fagotul lui Vasile Macovei , al orchestrei filarmonicii şi al dirijorului Mihail Ştefănescu, un concert în care surpriza se împleteşte cu rutina, tonalul se amestecă cu atonalul sau dă impresia că ele coexistă, se suprapun, creând o muzică impresionistă, în care se poartă un dialog între arhaice tulnice şi arhaice toace, în care simţim că mânăstiri ne înconjoară şi ne «dezleagă» la viaţă. Cu mijloacele unui atonalism specific epocii lansării acestui experiment muzical, schonbergian, în spaţiul mioritic, cu conotaţii la modă în muzica germană, Dănăceanu ne arată că în plină criză a epocii

postclasice şi postromantice, ca oază de revigorare a unui estetic prea mult încercat, se poate plusa şi pe muzica atonală. Auzim reverberaţii venite din adâncuri, şoapte ale incantaţiilor medievale, simţim tenta puternică, celebră a anilor '70, a specialului Ştefan Niculescu, care şi atunci, în plin ev propagandistic atonal, plăcea! Acestea sunt calităţile muzicii lui Dănceanu, Vasile Macovei, fiind un ilustru interpret fidel. Oarecum, altfel, ar fi concertat împreună cu o zeiţă a muzicii interpretative prin care se încheie secolul X X .

Macovei a realizat o excelentă difuzie, tonală, a arhaicului sacral într-un spaţiu modern, reliefat cu brio de revoluţia spirituală dominată de perifericul calculatorului, dar şi de dorinţa puternică de penetrare în artă prin intelect.

Dirijorul Mihail Ştefănescu, din ce în ce mai prezent în actul dirijoral, cel al opusurilor simfonice şi concertante, şi-a aşezat pianul mult prea în spate, în concertul de Grieg, încercând să facă faţă, mult prea atent, disconfortului muzical rezultat aleatoric.

Muzician de talent şi fin cunoscător exultă în "Dansurile norvegiene", subliniază perfect polifonia în concertul pentru fagot.

Putem spune, fără a greşi într-un important procent, că în seara concertului, opusul pentru fagot şi orchestră, de Liviu Dănceanu, în interptretarea orchestrei şi al fagotistului Vasile Macovei, dirijat de Mihail Ştefănescu, a reprezentat surpriza serii, a reprezentat un eveniment artistic arătând pregnant că publicul vâlcean, meloman, este dispus către asemenea alese deja clasice experimente.. .Aşa şi trebuie să fie, ca în viaţă, elementul actual, devenit clasic, să basculeze permanent între prezent şi viitor.Iată, se respectă principiul anilor premergători, anii deceniului şapte, când într-un concert se alterna, de regulă, muzica contemoporană cu cea clasică.

Astăzi Filarmonica vâlceană programează "Codex Caioni" de Doru Popovici şi "Anotimpurile" de Antonio Vivaldi. Interpreţi de excepţie vor fi în această seară, la vioară aflându-se Sebastian Tegzeşiu iar la pupitrul orcestri simfonice vâlcene nu va fi altul decât dirijorul Florin Totan.

(Octombrie, 2005)

Sebastian Tegzeşiu, un artist al arcuşului.

"Părinţi şi copii" aşa doream să numim cronica concertului de luni seară, din săptămâna trecută, pentru a reliefa faptul că nu întotdeauna, părinţii şi copiii, separat şi împreună, fac casă bună.într-o sală de concert. Nu întotdeauna învăţătorii şi profesorii fac bine, atunci când obligă părinţii şi copiii, oricum, să vină la concert, dacă nici măcar nu au minima noţiune despre muzică, despre disciplină. La un asemenea spectacol nu poţi să te prefaci fără a te face de râs, fără a deranja bunul simţ, fără a deranja regula tradiţională, arta în sine, fără a aduce prejudicii celor care s-au pregătit să te satisfacă pe tine .părinte şi copil!

Pe scurt, într-o incapabilă sală să primească mulţi spectatori, la concertul cu pricina, au fost aduşi în sală părinţi needucaţi, institutori, .şi mulţi prea mulţi elevi cu cap pătrat, cu gumă de mestecat în gură, în tenişi, elevi sortiţi să suporte mânia gravă a sorţii, uneori din cauza părinţilor, într-un viitor nu prea îndepărtat.

Personal, la început, am simţit că nu avem aer. Ne-au deranjat maimuţărerile de pe rândurile improvizate, obrăzniciile de la balcon, impertubabilii părinţi(?), cei care nu se sinchisesc şi care, precum celor din "Vizita" lui I.L.Caragiale, nu se deranjează, care aplaudă în pauzele dintre părţi, cei care vin ca să aibă de unde pleca.

Nu a fost un gest necugetat atunci când dirijorul Florin Totan a oprit concertul şi a reclamat liniştea atât de necesară lui Tegseşiu şi muzicii lui Vivaldi şi Doru Popovici..

Cu greu colectivul de artişti şi-a revenit, a început să cânte normal. De abia la bisurile pe care Totan şi Sebastian le-au hotărât, revanşard, am răsuflat uşurat, când toţi cei aflaţi în plus au părăsit sala.. .Atunci ne-a revenit aerul.

Lunea trecută, la Filarmonică, am urmărit un concert deosebit: Doru Popovici, Concert pentru orchestră de coarde, "Codex Caioni". motive vechi, medievale, scrise prin anii '60, dar cu multe valenţe moderne, deci un minunat concert interpretat de orchestra simfonică şi dirijată de Florin Totan; şi Antonio Vivaldi, "Anotimpurile", cele patru concerte închinate anotimpurilor, avându-l ca solist pe imprevizibilul Sebastian

Tegseşiu, un violonist de clasă, pe care de multe ori l-am urmărit, în evoluția sa, aici la Rm. Vâlcea.

Formată din şase părți, acum cântându-se patru, Preludiu, Cântarea voevodesei Lupu, Joc de copii, Dans valah, lucrarea lui Doru Popovici este un elogiu adus muzicii tonale, bizantine, este un pas înainte făcut de muzica românească într-o perioadă în care ea era prea mult sufocată de tendințele atonale.

"Codex Caioni" rivalizează cu pagini celebre din opusuri universale, se cântă sincer şi bine pe alte meridiane, dă o notă bună muzicii româneşti.

Era de aşteptat, după interpretările pline de farmec şi profesionalism ale "Dansurilor româneşti" de Bela Bartok pe care dirijorul Totan le-a executat în urmă cu ceva timp la Rm. Vâlcea, ca şi acest opus, compus de Doru Popovici, să sune la fel de bine.

În finalul concertului, în "Anotimpurile" de Vivaldi, cei trei, Sebastian Tegzeşiu, Florin Totan, şi Orchestra simfonică, au făcut o demonstrație de adevărată artă.

"Vara", allegro non molto şi presto, "Iarna", largo şi allegro, au făcut să se vadă multe sentimente de satisfacție ale publicului din sală.

În semn de omagiu adus compozitorului, publicului meloman, cel ales, Totan a avut o inspirație şi, după eliberarea de publicul neinstruit, bruiant, oferă un minunat bis.. .din Vivaldi.

Sebastian Tegzeşiu, în al doilea bis, adagio din "Iarna", aduce un omagiu lui Ştefan Ruha, marele nostru violonist, cel care s-a stins din viață acum un an şi care a ținut treză iubirea pentru muzica cultă, de calitate, aproape o jumătate de secol. Împreună cu Tegseşiu am ascultat, în memorie, una dintre cele mai importante interpretări din lume ale concertelor lui Vivaldi, cele pe care le-a reuşit Ştefan Ruha.

Întotdeauna când spunem Vivaldi, "Anotimpurile", îl vedem pe Ruha, vedem discul său de patefon, imprimat în anii 70, având pe frontispiciu, picturile lui Breugel.(Octombrie,2005)

Un Mozart cântat altfel.

Aproape întreaga seară, din 31 octombrie, ne-am petrecut-o în scuze, la intrarea teatrului "Ariel", adresate actorilor acestui colectiv, dar şi trupei italiene din cadrul Centrului Teatral Universitar "La Torre", al Universităţii Tuscia, care urma să susţină un spectacol cu piesa lui George Orwell, "Ferma animalelor", trupă intitulată "Heliocentrico", din Viterbo, spectacol la care eram şi noi, cei câţiva, invitaţi.

Scuzele se refereau la faptul că nu puteam participa deoarece, la aceeaşi oră, la sala de concert municipală, un vâlcean susţinea un concert în cadrul spectacolului extraordinar supranumit "Festival Mozart". Pentru noi, melomanii, acest fapt însemna un eveniment important.

Aşa ne-am obişnuit să ne bucurăm ori de câte ori un vâlcean, un tânăr talentat, un alt tânăr interpret necunoscut sau prea puţin cunoscut până în prezent, pe scena simfonică, să dea un concert.

Aceasta este o măsură a responsabilităţii asumate pentru un artist interpret, să iasă în faţa spectatorilor proprii, şi să concerteze .

Cu alte cuvinte orchestra simfonică a Filarmonicii, având-o la prima vioară pe talentata Meda Stanciu, şi condusă de Valentin Doni, dirijor permanent în cadrul Filarmonicii "M.Jora" din Bacău, solist al concertului fiind violonistul Gheorghe Pavel, din Rm. Vâlcea, component în ansamblul local, împreună, au susţinut un "Festival Mozart" în care au interpretat Uvertura la opera "Nunta lui Figaro", Concertul nr. 3 KV 216 în sol major şi Simfonia nr. 40.

Intrând în miezul problemei trebuie să ne lămurim asupra micilor noastre dileme legate de interpretarea concertului pentru vioară, legate de arta interpretării în general.

Nu ştiam, după foarte buna redare a uverturii, la Concertul nr. 3, cu ce se deosebea acesta de altele, aparţinând altor interpretări, în plan solistic.

Impresia noastră este că s-a legănat şi segmentat (în acelaşi timp) prea mult linia melodică, s-a ritmat prea mult pe notă de vals, s-a încercat tangenţial o linie a tangoului.

Am recunoscut concertul, unul foarte aproape tinereților noastre din care unele prea bătătorite cu asemenea opusuri, unul cântat de toți marii soliști, nu ne sfiim să-i numim aici pe: Silvia Marcovici, pe Henry Shering, pe David Oistrach , doar aşa, pentru ca să ne simțim bine!

Părea o execuție corectă, dar nu ştiam unde stă un anume disconfort. Ce nu a fost în regulă la Gh. Pavel sau ce a fost în regulă, dar nu am agreat noi la cel pe care l-am admirat în concertul "sudamerican" de la deschiderea stagiunii, la cel dintr-o altă dată într-un dublu concert de Bach?

Nu erau note false, nu au fost imprecizii vizibile, doar poate un corn din orchestră să fi sunat mai slab.. .Partitura a fost respectată!

Şi totuşi ...doream ca Mozart să fie cântat mai legato, mai accentuat pe infimul timp, cel în plus, acela pe care marii violonişti ştiu să-l evidențieze şi să-l adauge la final de frază şi care demonstrează o mai mare vitalitate, mai multă energie, de ce nu, mai puțină superficialitate. De ce această noanță de concert "cafe"?

Credem că Gheorghe Pavel a încercat un experiment, aceala, de a-l cânta pe Mozart altfel de cum l-au cântat alții, poate după o nouă modă, una care domoleşte ritmul, măreşte fraza, care se cântă pe vârfuri de pantofi... şi etalează popularitatea !

După uvertura la "Nunta lui Figaro" făcută, cum spuneam, meseriaş, bine ritmat, compartimentat, spumos chiar, bine legat (!), am ascultat o Simfonie nr. 40, de acelaşi W. A. Mozart, care ne-a dezvăluit un Valentin Doni creativ, bine intenționat, construind cu măestrie părțile pentru a da strălucire ansamblului.. .(Noiembrie, 2005)

Clasicism şi romantism. Mozart, Haydn şi Bartholdy

Dacă Mozart, se spune, a ajuns la Dumnezeu, iar Haydn l-a ajutat în acest sens, Mendelssohn Bartholdy este unul din îngerii care au populat

spațiul muzical al romantismului sonor, al programatismului, al unei muzici care se ataşează, în corolar, perfect celei a înaintaşilor săi.

Această unitate a romantismului cu clasicismul, a două perioade diferite din istoria muzicală a unei Europe despărțite spiritual, a dus la creerea unui logos artistic global, generalizat muzical, fapt care în aceste timpuri, la două sute de ani distanță, face posibilă ascultarea echidistantă a genuri şi moduri de exprimare diferite!

Putem, aşa cum am făcut-o şi săptămâna trecută, să ascultăm aproape instantaneu Uvertura la opera "Răpirea din Serai", Dublul Concert pentru vioară, pian şi orchestră, Simfonia nr. 104, toate trei scrise, în ordine, de W.A. Mozart, F. M. Bartholdy şi Joseph Haydn.

O privire de ansamblu, de moment, ne permite să parcurgem mai bine un capitol important dintr-o istorie a muzicii universale.. .Mozart a trăit între 1756-1791, Bartholdy între 1809-1847, Haydn între 1723-1809.

Iată, între primii doi, se află părintele simfoniei germane, simfoniei întregului univers .

*

În concertul spectacol din seara zilei de 07. 11. 05, aparținând programului curent al instituției noastre muzicale, orchestra simfonică locală şi dirijorul bulgar Stanislav Ushev, şi cei doi români stabiliți în Italia, violonistul Mihai Boeru şi pianistul Cosmin Boeru, tată şi fiu, au excelat într-un program alcătuit pe muzica corifeilor amintiți mai sus.

În uvertura la opera "Răpirea din Serai", dirijorul a subliniat jocul muzical, incantația spumoasă, spectacolul, mesajul popular, simplitatea şi uşurința de percepție a unei lucrări adresate tuturor, una aflată în avangarda secolului XIX. Prin această uvertură Mozart anunță muzica lejeră, anunță muzica pe gustul publicului larg.

Orchestra a eclactat spumos ca pentru un veritabil succes de sală.

*

Marea surpriză a concertului a constituit-o, însă, Dublul concert pentru vioară, pian şi orchestră de F. M. Bartholdy.

Cunoscând istoria acestui concert, al lui Mendelssohn, scris la 14 ani, 1823, am remarcat modernitatea opusului, dialogul complex dintre

vioară şi pian, tenta specifică şi filozofală ca a unui triou cu pian, am întrezărit.. .supermuzica!

În primele două părţi orchestra a făcut mai mult figuraţie, pentru ca în ultima parte, Allegro molto, să se integreze serios, întrezărind astfel una din valoroasele lucrări scrise în secolul XIX cu bătaie spre secolul XX!

Dacă Mendelssohn Bartholdy a compus această lucrare la 14 ani, mai puţin aranjamentul orchestral, atunci el ni se prezintă ca un veritabil geniu al muzicii camerale .

Violonistul Mihai Boeru şi fiul său, pianistul de renume mondial, Cosmin Boeru, interpretându-l aşa cum au ştiut ei, au revitalizat acest Dublu concert care, trebuie să recunoaştem, nu prea este intonat, au subliniat părţile lui valoroase, cele tangentând muzica cameralã; automat, prin contrast, ieşind la iveală părţile slabe, cele ale acompaniamentului orchestral, conceptual, din primele două mişcări.

Personal, am admirat expozeul muzical, estetic, al pianului, interpretarea sensibilă dar şi viguroasă a acestuia; am remarcat mult prea sensibila desfăşurare a viorii.

*

Simfonia 104, de Haydn, a Cimpoiului; personal nu am remarcat la începutul părţii a 4 a nici o asemănare cu celebrul instrument irlandez; este una din marile realizări ale tehnicii contrapunctului viguros generat, una care pune punct desăvârşirii clasice, exprimând la cel mai înalt nivel construcţia, echilibrul ei, perfecţiunea raportului, unitatea de idee şi formă. Aceasta este muzica pe care a intuit-o Bach şi a desăvârşit-o Haydn!

Simfonia 104 încununează clasicismul, îl îndreaptă, prin influenţă pe Beethoven spre romantism, constitue un abecedar pentru toţi marii reprezentanţi ai simfonismului german, dar şi pentru francezi, şi pentru ruşi, pentru nonconformiştii norvegieni sau finlandezi.Cu alte cuvinte nimeni din marele fenomen muzical european din secolului XIX nu se poate disocia de muzica lui Haydn şi, implicit, de simfonia Cimpoiului.

Dirijorul bulgar Stanislav Usher, un excelent profesionist, un muzician necabotinizat, cu gest propriu rezervat, original, sentimental -

aproape de ruşi, rezonant la muzica europeană din cele două secole, dar şi la oricare alt gen de muzică, a realizat un Mozart fără complexe, un Mendelssohn proiectat în secolul XX, ultima parte din Dublul concert, atingând apogeul; o simfonie a Cimpoiului, de Haydn, bine construită, cu suflători care au excelat împreună cu violele, cu celiştii, cu viorile şi contrabasiştii. (Noiembrie, 2005)

Concerte care aduc faimă !

Între atâtea evenimente culturale de slabă calitate artistică, am numi aici genul de spectacole: cenacluri de toate felurile, vernisaje, showuri (aproape) păunesciene, ce e drept mai intelectuale, şi care nu au altă valoare decât aceea de reclamă deşănțată, gratuită, suportată însă de la voluminosul nostru buget, reclamă pusă mai mult în slujba «actorilor» şi slujbaşilor de media decât în cea a creațiilor artistice care fac obiectul acestui gen de manifestări ; unul, petrecut pe scena simfonică săptămâna care tocmai a trecut, s-a dovedit a fi exact pe dos, a avut o înaltă ținută artistică, s-a constituit într-o mostră de veritabil profesionalism.

Cu o impresie adâncă, specială, una de plenitudine a darului bine primit, a plecat melomanul vâlcean de la concertul de luni seara, când orchestra simfonică dirijată de Florin Totan şi pianistul Horia Maxim au jubilat, la înaltă cotă interpretativă, într-un concert Festival Beethoven...

Am audiat Concertul nr. 5 pentru pian şi orchestră supranumit "Imperialul" şi Simfonia a III a, "Eroica", ambele lucrări compuse de Ludwig van Beethoven.

Dacă supranumele simfoniei are autor cunoscut, acesta fiind chiar compozitorul, în cazul concertului pentru pian, denumirea "Imperialului" are origine necunoscută.

Închinată inițial lui Napoleon Bonaparte, Simfonia a III a, terminată în 1807, primeşte numele "Eroica" atunci când Napoleon se înscăunează

împărat după ce, înainte, fusese republican convins. Beethoven, republican la rândul său, n-a suportat dezicerea idolului!

La cinci ani după simfonie, Beethoven va compune acest Concert nr.5 cu acelaşi patos şi în aceeaşi tentă, construcţie, ca în "Eroica", motiv pentru care altcineva, care ştia de legătura dintre aceasta şi împăratul francez, care i-a observat grandoarea intrinsecă, a supranumit concertul astfel: imperialul!

Adevărul este că un echilibru mai stabil, o strălucire mai perfectă, un discurs mai profund şi în acelaşi timp mai plin de măreţie, nicicând nu s-a mai întâlnit precum în acest concert pe care mulţi îl compară cu o simfonie...

Dacă nu ne înşelăm, celebrul pianist Rubinstein, la cincizeci de ani, spunea că "nu s-a copt îndeajuns" pentru a interpreta acest extraordinar opus care, alături de simfonia a III a, ne arată un Beethoven nedispus să se lase pradă peisajului, culorilor din preajmă, în detrimentul puternicului sentiment, energiilor perfect ordonate...

Cei trei protagonişti, orchestra simfonică, Florin Totan şi Horia Maxim, cunoscând profund lucrările, fiecare având harul său, ne-au făcut un cadou nepreţuit, o lecţie de interpretare artistică, desăvârşită, dând viaţă la două dintre monumentalele pagini ale muzicii universale.

Horia Maxim a triumfat în "Imperialul" beethovenian, a supus claviatura propriei voinţe, a combinat cu Florin Totan pe aceeaşi undă, cea care a convenit optim ilustrului vienez.

Carismă artistică deosebită, tehnică demnă de clasa pe care o reprezintă, cultură de vârf, lucru care îi permite să abordeze atât genul solistic, dar şi pe cel cameral, Horia Maxim a fost student la clasa lui Dan Grigore, în prezent este asistent la catedra de pian din cadrul Facultăţii de interpretare, Universitatea Naţională de Muzică.

În partea a doua a simfonicului, Florin Totan a abordat, împreună cu orchestra, Simfonia nr.3, "Eroica", de L. v. Beethoven, în aceeaşi manieră pe care a adoptat-o în concertul pentru pian.

În sala de concert (de această dată am ascultat simfonia stând la balcon, remarcând cu acest prilej o foarte bună acustică a sunetului, dar şi o uşoară vibraţie la ...tălpi), a răsunat o "Eroica" în care am recunoscut toate calităţile şi însuşirile unei lucrări scrise de Beethoven,

ceea ce nu este puțin, şi am considerat că suntem martori la un moment de referință... (Noiembrie, 2005)

Teodor Costin, dirijor de onoare!

Deunăzi, ne întrebam: pe doi oameni care practică aceeaşi meserie, care ocupă acelaşi loc în societate, care, îndeobşte, trebuie să facă acelaşi lucru, oare ce-i poate deosebi? Care este baremul sau măsura ca lucrul ieşit din mâna unuia să strălucească, şi a celuilalt, nu?
Ce-i face pe membrii unui ansamblu orchestral sau coral să cânte mai bine ori cu mai mult patos în fața unui dirijor, şi în fața altuia, nu? Şi în primul caz, şi în cel de-al doilea, avem de a face cu specialişti sau oameni specializați.

Cota de execuție artistică, interpretare haristică, este cea care face diferența întotdeauna, cea pe care, în general, specialistul fără har o atinge greu, iar cel cu har o are dintotdeauna, între el şi cei cu care intră în contact profesional, neexistând bariere.

Aşa s-a întâmplat şi cu dirijorul de la Craiova, maestrul Teodor Costin, în concertul de luni seară, aşa s-a întâmplat aproape mereu de când vine să dirijeze la Râmnicu Vâlcea; un concert care ne-a relevat încă o dată, dacă mai era necesar, un artist al baghetei. Cum spuneam mai sus, pe lângă harul interpretării artistice, Teodor Costin are acea splendoare a comunicării sufleteşti, liniştea interioară specifică înțeleptului, făcându-se înțeles doar prin brava prezență fizică.

Întru-un concert splendid, deosebit de greu, cu o stilistică decurgând din aproape trei secole de muzică, cuprinzând, la limita din stânga, Suita în re Major, "Focuri de artificii", de Georg Friederich Handel, scrisă în 1749, iar la limita din dreapta, Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră de coarde, op. 35, de D. D. Şostakovici, scris în jurul anilor '40, sec.XX.;... între acestea fiind programată şi Serenada pentru orchestră de coarde op. 48, de P. I. Ceaikovski; Teodor Costin ne-a arătat că este, încă, în vigoarea unei tinerți că are gestul precis, exact, că mediul său, orchestra şi solistul a oferit publicului exact ceea ce trebuie.

De câte ori îl vedem şi îl ascultăm, de la spate-din sală, pe emeritul dirijor, îi identificăm tot mai mult stilul cu unul provenit din şcoala de dirijat germană, muzica rezultată din arta sa având tenta şi ritmicitatea aceleiaşi şcoli.

Teodor Costin are un prea mare merit în formarea orchestrei simfonice din Râmnicu Vâlcea, în formarea unui public meloman local, căci, nu trebuie să uităm, încă din 1970 venea cu orchestra craioveană, lunar, altrnativ cu dirijorul Selbing de la Sibiu, pentru a crea aici minunate stagiuni muzicale.

O.ce muzică ne-a fost dat să auzim în această serată muzicală. Georg Friedrich Handel, Suita "Focuri de artificii", scrisă după ce compozitorul s-a stabilit în Anglia, după ce a scris "Muzica apelor" cu treizeci de ani înainte, după ce a ascultat splendorile melodice din muzica italienilor Torelli şi Scarlatti, pe cele desprinse din impetuozitatea ritmurilor dansante ale lui Henry Purcell, pe cele din propriile experienţe germane. O muzică pe care poţi să o asculţi la infinit, de mare echilibru şi sugestie clasică, având structurată ideea de slavă şi permanentă speranţă, aşa cum o întrevedem şi în celebrul "March" din suita în Re Major, cu trompetă, de acelaşi compozitor.

Muzica lui Handel este sugestivă pentru spiritul liber, independent, ea prevesteşte spiritul romantic, rămâne însă canonică formulei timpului său, rămâne senină şi împăcată cu limitele vieţii omeneşti. Rămâne credincioasă între cele două sintagme: "Ceea ce este veşnic, este adevărat" şi "Aleluia, amin!".

Suita "Focuri de artificii" reuşeşte să ne convingă de extraordinara apreciere de care s-a bucurat acest compozitor din partea urmaşilor săi. "Este cel mai mare compozitor care a existat vreodată." (Beethoven); "Handel este marele nostru maestru, al tuturor" (Haydn), "Handel este mare ca lumea" (Liszt).

Iată, trompeta, acest instrument intempestiv precum o voce sugrumată, dar foarte frumoasă şi inspirantă, apare alături de orchestra simfonică şi dirijorul Teodor Costin, alături de pianista Adriana Maier, în Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră de Dmitri Dmitrievici Şostakovici.

Ce inspirată aşezare...După clasica muzică tonală, plină de construcţie şi seninătate, apare o muzica declanşată, pe structuri clasice, ritmată în contextul unui timp mult prea zgomotos, într-un timp în care Schonberg declanşase deja metoda atonalistă, într-un timp şi loc, Uniunea Sovietică, în care, cu toată rigoarea protejării noului sistem, pătrundeau, totuşi, viruşii preapocaliptici ai artei capitaliste. Dar ce mediu artistic exista, atunci, înnăuntrul şi în jurul noului sistem. Evgheni Evtuşenco, Vladimir Maiacovski, Serghei Procofiev (ordinea nu este cronologică), Stravinski, Serghei Diaghilev, Eisenstein, şi câţi mulţi, mulţi, alţii.

În grandoarea creării de mituri sociale, de imperioase adevăruri universale, de înălţare a omului către cel denumit supraom (clar, stare preluată de la germani, dar pe fond slav), în asentimentul unor asemenea intenţii creative, serioase, Şostakovici rămâne fidel marilor înaintaşi ruşi, apoi lui Gustav Mahler, şi îşi permite să fie ironic cu istoria proprie, să glumească în spirit arlechinic. Cum altfel am putea numi armoniile şi ritmurile rebele, paralele, tonalităţile stridente, ruperile de ritm, precum cele din acest concert pentru pian şi orchestră (adăugăm noi, şi pentru trompetă) sau precum cele din cvartetele sale de coarde, nr. 5 şi nr. 9.

Trompeta este solistă, dar şi acompaniază, orchestra idem, pianul aşişderea. Fiecare cu nebunia şi deşteptăciunea sa! Fiecare îşi urmează o proprie partitură-patimă! Publicul intuieşte, însă, unitatea de sensuri şi de idei. Rezultă spectacolul, rezultă, spre fericirea noastră, Arta!... Precum la circ, este ascunsă tristeţea, se arată jovialitatea, fapta.

Memorabil acest concert! Memorabilă rămâne şi interpretarea pianistei Adriana Maier, cadru universitar la Academia de Muzică din Bucureşti, tehnică, şi plină de spontaneitate, care ne-a adus aminte de anii tumultoşi ai deceniului 8, secolul trecut, când în interpretări la fel de viguroase îi urmăream cu sufletul la gură pe un Tudorel Dumitrescu sau pe un Vasili Alexeev.

Şi Adriana Maier, şi Teodor Costin, au împletit virtuos firele muzicale ale acestui concert pentru pian, de Şostakovici.

Am ascultat, în aceeaşi seară, în aceeaşi interpretare (dirijor şi orchestră), dificilul opus, nr.48, compus de P. I. Ceaikovski, Serenada

pentru orchestră de coarde. Din nou, orchestră şi dirijor, au realizat o interpretare de excepţie pe care publicul a răsplătit-o cu binemeritate aplauze... (Decembrie, 2005)

Regal concertistic: Ion Văduva şi Viniciu Moroianu

Cine a lipsit de la concertul de acum două săptămâni, de la sala Lahovary, a pierdut ocazia să asiste la una din marile reuşite ale acestei stagiuni, reuşită familiară - deja - scenei ansamblului simfonic vâlcean, recunoscută şi internaţional, şi unde, în respectiva seară, au urcat doi maeştri ai artei interpretative române şti...Alături de orchestra simfonică a Râmnicului, dirijată de tânărul Leonard Boga, pe scenă au evoluat: Ion Văduva, în Concertul pentru trompetă şi orchestră în re major, de Tomaso Albinoni (1671-1751), şi Viniciu Moroianu, în Concertul nr.25 pentru pian şi orchestră, de Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791).

Melomanii au audiat, în partea a doua a concertului, Simfonia nr.83, "Găina", de Joseph Haydn (1732-1809).

Reprezentant de seamă al barocului muzical italian, aflat în elita compozitorilor preclasici alături de Vivaldi, Scarlatti şi Corelli, evident şi Marcello, intersectându-se cu muzica lui Bach şi Handel, Albinoni "este, în acelaşi timp", un maestru al vechii "sonata da chiesa (lent-repede-lent-repede)" dar şi unul "al concertului modern (repede-lent-repede)".

Concertul pentru trompetă în re major, scris în structură preclasică, patru părţi, ne-a adus, în seara concertului, fantezia inegalabilă a barocului, a ambientului muzical, pe care numai arta secolului 18 l-a putut crea.Vedem, iată, cum muzica, alături de celelalte arte, sfidează modernitatea, rămâne să epuizeze minunea detaliului arabesc. Precum capitelurile coloanelor greceşti şi romane, muzica se desăşoară la înălţimi estetice asemeni cupolelor arcuite peste aceste coloane, dar şi sub semnul săgetătoarelor arcuiri gotice.

În armonia sau sub semnul ambelor tipuri de arcuiri, trompeta pare să fi fost instrumentul cel mai pretabil, cea mai sugestivă poartă a deschiderii către străluciții arhangheli.

Europa a avut şi are, în ce priveşte muzica preclasică, mari trompetişti, sinonimi, cu instrumentele lor de "aur".

În concertul de Tomaso Albinoni, cel susținut acum câteva zile, a strălucit unul din marii trompetişti români, Iancu Văduva, profesor la Universitatea Națională de Muzică, din 1995 fondator şi component al trioului "Ethos".

Publicul, din Râmnic, a avut ocazia constatării unui ton cald, continuu, emis sub inflexiuni subtile, curat, exprimând superioritatea unei linişti specifică doar inteligențelor superior-ştiințifice.. .Astfel de însuşiri sunt absolut necesare în interpretarea muzicii preclasice, dar şi pentru a pune în evidență nonconformismul unui Albinoni, sigur şi nepăsător față de vreme, şi căruia nu degeaba i se mai spunea "il dilettanto veneto", cu alte cuvinte - cel care nu compunea pentru piața muzicală a timpului.

Foarte aproape de Albinoni, Mozart, care se naşte la 5 ani după moartea lui, dar într-o cu totul altă epocă artistică - maximul perioadei clasice, prin pianistul Viniciu Moroianu a dat o mare strălucire serii.

Acest an (2006 - 1756 = 250 ani de la naştere) a fost declarat, de UNESCO, "Anul Mozart".

Alături de Haydn şi Beethoven, Mozart a alcătuit "trinitatea clasică vieneză".

Observăm o mai mare concentrație a lucrărilor mozartiene, peste tot, la radio şi televiziune, dar mai ales în programele de sală ale stagiunilor de concert.

Filarmonica Râmnicului a avut curajul să programeze unul dintre cele mai grele concerte, cel cu nr. 25, Kv 503, pentru pian şi orchestră, compuse de genialul vienez.

Scris în 1786, odată cu Simfonia nr. 38 (care, împreună cu Simfonia nr.86, de Haydn, avea să fie declarată culme a genului simfonic), şi care s-a interpretat prima dată la Praga, după mulți, capitală a muzicii sec. XIX, capitală de aur; concertul ne relevă un Mozart înscris pe un drum

în afara timpului său, în modernitatea specifică epocii care avea să urmeze, cea a genului romantic.

Să subliniem, aproape de Haydn, Mozart şi-a împărţit celebritatea (i-a legat şi o prietenie fără margini) cu acesta, în sensul că dacă Haydn a excelat, fără precedent, în domeniul simfoniei, al cvartetului şi al oratoriului, Mozart a fost creatorul fără egal al concertului pentru pian şi al operei lirice.. .A trăit 35 ani şi are una dintre cele mai fabuloase opere privind creaţia muzicală!

După cum spuneam, un concert foarte greu, monumental, şi care fără o interpretare de geniu, aproape că nu se poate asculta. Secretul succesului, din 27 februarie, incontestabil, a constat în măestria artistică cu care Viniciu Moroianu a abordat această partitură, tempoul alert, libero adoptat în ultima parte, în modul cum orchestra şi dirijorul, fericit subordonaţi pianului, au întregit spectacolul muzical.

Dramatismul primei părţi, în care se aud 8 - 9 note din "Marselleza", precum şi ritmul şi intriga tematică, revoluţionare pentru acel moment, l-au solicitat destul pe compozitor, dar nu mai puţin (la polul opus timpului) pe Viniciu Moroianu care, încordându-se, ni s-a etalat ca un interpret cum rar am văzut în interpretările mozartiene.

Intelectual, bine legat, cu treceri fără sincope între diferitele asimptotice acorduri, pianistul şi-a uimit asistenţa prin dăruirea de potenţial, demonstrând importanta şcoală pe care şi-a însuşit-o de la maestrul său, Gabriel Amiraş .

Muzica cu totul specială a acestui concert, învolburarea sa ritmică şi tematică, maniera explozivă impusă interpretului, propria abordare a acestuia, toate la un loc, au făcut astfel încât să afirmăm că ne-am aflat în faţa unui experiment muzical, unul premergător romantismului.

Simfonia nr.83, interpretată în ultima parte, ne-a demonstrat gradul de perfecţionism la care ajunsese, până a intra în secolul XIX, Joseph Haydn, dar ne-a oferit şi ocazia prezentării unui dirijor aflat la debutul profesiei sale (neobişnuit faptul - pentru un dirijor de orchestră - de a nu fi fost instrumentist), care pe scena vâlceană a dovedit simţul şi orientarea de ansamblu, a conlucrat bine cu soliştii mai ales în concertul pentru pian, la care a plăcut prezenţa scenică, dar la care poate, totuşi,

din prea multă căutare de eleganță, gestica a depăşit uneori formatul teatral.

O notă de excelență instituției filarmonice pentru gestul, care ar trebui să devină o obişnuință, de a organiza, în foaier, o expoziție adevărată de artă plastică, de artă a desenului, cea a arhitectului Costel Dobrinescu, care expune câteva bijuterii ce pot sta la baza artelor grafice. (Martie, 2006)

Din nou, Şostakovici. Un program surpriză!

Nu ştim cât s-au bucurat melomanii când pe afişier au citit programul concertului care anunța, nici mai mult nici mai puțin, prezența a patru compozitori consacrați ai secolului XX, toți adepți - maeştri ai genului tonal în muzica simfonică, nici unul epigon al atonalismului (la modă) de tip germanic sau latin.

Dacă asupra lui Bartok sau Britten melomanul nu avea nici un fel de dubiu asupra unui preconizat acces-succes la public, în ce-l privea pe compozitorul rus, asupra acestuia, cel avizat a fost încercat de un uşor sentiment de surpriză, hai să-l numim, totuşi, stare de nelinişte.

Mai mult, în loc să fie interpretat Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră, op. 35, de Sostakovici, a fost aleasă scriitura, în variantă, trompetistului rus Tymotey Dokcshitzer, cel care a transpus concertul întrunul pentru trompetă, pian şi orchestră.Partitura instrumentului de suflat urmează identic unele foste pasaje ale orchestrei.

La ora spectacolului audiția a fost deschisă de lucrarea "Adagio", pentru orchestră de coarde, de Samuel Barber (1910-1981). A urmat Concertul pentru trompetă, pian şi orchestră (de coarde) nr.1 de Dimitri Sostakovici (1906-1975), apoi "Simple Symphony" de Benjamin Britten (1913-1976) - orchestră de coarde, şi "Dansuri Româneşti" de Bela Bartok (1881-1945).

Soliști au fost Daniela Gentile-pian şi Luigi Santo-trompetă, ambii din Italia. Orchestra Filarmonicii din Râmnic, compusă, de această dată, numai din instrumente de coarde l-a avut dirijor pe Mihail Ştefănescu.

Cum încercam să sugerăm mai sus, structura programului, pentru melomani, a fost una pozitiv surprinzătoare, ea a vizat calitatea în primul rând şi, sperând şi într-o interpretare reuşită, a ţintit în natura spectaculosului.

Doi maeştrii ai muzicii tonale!

Spuneam, cândva, că prezenţa lui Bartok, într-un concert (mai de demult) trebuia cuplată cu cea a lui Benjamin Britten.La cel despre care discutăm, dezideratul amintit mai sus s-a întâmplat, şi astfel s-a văzut coloratura fină, absolut strălucitoare, ale compoziţiilor celor doi, nefiind întâmplătoare o observaţie, la fel de fină, a unui amic meloman care intuia că Britten a fost un mare admirator a lui Bela Bartok.

Despre rolul jucat de compozitorul ungur în muzica românească, dar mai ales în ce priveşte plasarea melosului, real, românesc în universalitate, nu are rost să vorbim cu acest prilej, în schimb trebuie să subliniem minunăţia sonoră redată cu atâta artă în cele câteva dansuri româneşti.

Orchestra de coarde, prima vioară - Meda Stanciu, şi dirijorul Mihail Ştefănescu, au fost în concordanţă cu calitatea lucrării, au interpretat încântător această partitură.

Spectatorii, melomani şi nemelomani, au avut prilejul ca în aceaşi interpretare să cunoască o compoziţie de vârf a muzicii secolului XX, "Simple Symphony" de compozitorul englez Benjamin Britten, la a cărei redare, din nou, trebuie să aducem laudă orchestrei şi dirijorului ei!

Vă daţi seama, în plin dodecafonism, să scrii o asemenea muzică (!), în care arta şi ştiinţa ei, estetica gândului şi auzului, să fie atât de bine reprezentate, simultan, şi în acelaşi context.

Despre o muzică a pateticului!

După ce în prima parte a simfonicului, din 5 mai, am ascultat "Adagio" de Samuel Barber, lucrare aflată pe post de uvertură, scrisă pentru orchestră de coarde, a urmat cel mai îndrăzneţ moment, italienii

Daniela Gentile şi Luigi Santo, acompaniaţi de orchestra de coarde, au dat citire, credem că pentru prima dată în spaţiul sonor al Râmnicului, Concertului nr. 1 pentru trompetă, pian şi orchestră de Dimitri Sostakovici, după noi, una dintre cele mai strălucite compoziţii ale mijlocului de secol X X .

Muzica acestui opus urmează linia tradiţională impusă de Stravinski şi Prokofiev, dar şi de Rahmaninov, privind sensul estetic, recepţia ca scop la ascultător.

Ca şi ceilalţi înaintaşi, maeştri ruşi, Şostakovici lucrează la coarda senzitivă a nervului auditiv, dar şi al celui visceral. Ritmul este persuasiv, împletirea tonalităţilor se exprimă la nivel asimptotic, dar muzica rămâne în cadrul cerebral.

Am avut ocazia, prin 1980, să ascultăm concertul (pe disc) într-o interpretare de senzaţie. L a pian, Vasili Alexeev; la trompetă, Philipp Jones; dirijor - Jerzy Maksymiuk la pupitrul Orchestrei Engleze de Cameră.

Sigur, într-o înregistrare de studio, intensitatea sonoră a diferitelor partide orchestrale şi solistice sunt abil dirijate, repetate, atingând uneori perfecţiunea.

Această alăturare, aproape insolită, trompetă şi pian, în prima parte a concertului (cu referire la cel din seara vâlceană-mai ales), când «urechea» sălii nu era obişnuită cu un astfel de dialog (şi nici cei doi, soliştii, nu ar fi avut posibilitatea unei reglări iniţiale ale sincronizării sonorităţilor decât după lungi repetiţii), a imprimat - oarecum nelinişte în sală, mulţi, învinuindu-i pe interpreţi de dezacord şi nesincronizare.

Trebuie să spunem, clar, că acest opus rescris de un as al trompetei mondiale, având cunoştinţă şi despre muzica de jazz (sigur, cunoscută şi de Sostakovici), este extrem de greu de suflat, este o piatră de încercare pentru trompetist.

Credem că după mai multe măsuri muzicale, armonia celor trei (trompetă pian şi orchestră) şi-a intrat în valoarea legală şi, în celelate părţi, mai ales, publicul a avut de câştigat, a cunoscut o bijuterie muzicală, modernă, devenită de acum clasică, a audiat doi artişti de valoare.

Orchestra şi-a făcut cu brio datoria, la fel şi dirijorul, repetăm, să nu uităm, există măsuri, mai ales spre final, când sunt depăşite,uneori, posibilităţile umane. Oarecum! (Iunie, 2006)

Pieralberto Cattaneo şi Cherubini!

Contemporan cu Mozart, cu Haydn şi Beethoven, bucurându-se de aprecierea ultimilor doi, fără a fi în nici un fel tributar lor, în tărâmul creaţiei artistice, Luigi Cherubini (1760-1842), compozitor italian de operă, dar nu numai, realizează "legătura dintre opera seria şi drama romantică, prin Il Quinto Fabio (1780) şi Medeea (1797!)".

Această operă, Medeea, aduce pentru prima dată în planul muzicii laitmotivul, repetiţia cu scop regenerativ, un procedeu preluat ulterior şi de către Richard Wagner, dar şi rolul de conducător al acţiunii muzicale, al orchestrei, de asemenea preluată de ilustrul compozitor german, precum şi alternanţele, de mare dramatism, constând din variaţiile extreme ale timbrului vocal.

Cherubini a contribuit la înfiinţarea Conservatorului din Paris, apoi l-a condus cât a mai trăit, "a conservat strălucit virtuţiile muzicii lui Gluck şi ale lui Boieldieu."

Curios, nu a preluat nimic din muzica contemporanilor săi, între care nu-i uităm pe Mozart, Haydn şi Beethoven, cu atât mai mult cu cât în centrul muzical al lumii, la Viena, unde ajunsese şi Cherubini, strălucea, înaintea tuturor, numeni altul decât Rossini!

O jumătate din viaţa activă a lui Cherubini a fost închinată muzicii religioase în care un loc aparte îl are şi lucrarea "Requiem" interpretată în concertul de luni seară, săptămâna trecută, de către corul şi orchestra simfonică, ale Filarmonicii, sub bagheta dirijorului italian Pieralberto Cattaneo.

Faţă de requiemurile scrise într-o precedentă dată, dar şi din una ulterioară, cel al lui Cherubini reliefează auditoriului o creaţie cu totul specială. Se remarcă tonul grav, sublima împletire între partida orchestrală şi cea a corului mixt - vocală. Faţă de celelalte asemenea

lucrări, în requiemul de față, pare că scena interpretării, arta, este transferată în nava locaşului sacru, în fața altarului, şi nu invers, aşa cum se întâmplă în rest, când se pune în scenă, în spectacol, ruga - îngânarea, muzica sacră, dându-li-se obişnuitele conotații ce țin de tehnica esteticii sau cea a epitetelor muzicale.

În mişcarea a doua, un andante vibrando, corzile grave, ale violelor, violoncelelor şi contrabaşilor, redau tonurile unei nevăzute orgi atât de sugestivă în reliefarea smereniei în catedrala catolică. Tonurile sunt mai apoi preluate, nu chiar ca într-o fugă, de către vocile grave şi duse spre înălțime după o lege precum cea a canonului clasic.

Pieralberto Cattaneo, dirijorul şi compozitorul italian, s-a dovedit a fi un observator fin al actului artistic, un intelectual desăvârşit, având gesturi clare şi fără excese dramatice gratuite şi, redând partitura în adevărata ei esență (stare şi interpretare), ne explică, convingându-ne de altfel, sensul acestei Missa pro defunctis, unde se plânge dispariția unei ființe omeneşti. În Italia, după o asemenea lucrare, nu se aplaudă!

În urma unor bâlbâieli din toate părțile, orchestra, neştiind cum să reacționeze, organizatorii, trebuind înainte de concert să atenționeze publicul (asupra obiceiului catholic) a trecut fără pauză la lucrarea a doua, din program;... de altfel, o foarte frumoasă lucrare muzicală pentru cor şi orchestră pe un text de Schiller, "Nanie", op. 82, compusă de Johannes Brahms.

După ce dirijorul a dat intrările celor două compartimente, cor şi orchestră, după ce din nou a pus în evidență statura sa artistică, adaugăm noi, şi ştiințifică, am urmărit o muzică plină de rafinament estetic, şi romantic, precum cel pe care numai un Brahms putea să-l redea.

Din nou, în sala muzicii culte s-a evidențiat calitatea artistică a corului de femei şi bărbați pe care, am observat, şi dirijorul italian a apreciat-o.

Pieralberto Cattaneo, corul şi orchestra, Luigi Cherubini şi Johannes Brahms, compozitorii fiind mereu vii şi prezenți, au oferit, râmnicenilor, în această primăvară, o pagină, de referință! (Iulie, 2006)

Claudia Iordache şi Teodor Costin au închis stagiunea muzicală 2005-2006!

Naiul a încheiat sezonul concertistic, valoros, susţinut de instrumentele consacrate...

A luat sfârşit stagiunea muzicală, luni 26 iunie, printr-un reuşit concert, un program propus de valorosul colectiv de muzicieni al Râmnicului, care a cuprins "Suita Românească pentru nai şi orchestră pe teme de Paul Elinescu şi Gheorghe Zamfir", atenţie - primă audiţie absolută (!) şi "Fantezia în re minor pentru pian, cor şi orchestră", de Ludwig van Beethoven.

Din început trebuie să spunem că nu au lipsit micile inadvertenţe, surprize neplăcute de altfel, oferite de organizator.Pe marele afiş, în loc de "Fantezia.", scria "Beethoven în re minor.", iar în programul de sală am citit "Suita Românească pentru nai şi orchestră pe teme." Păi cine este autorul acestei "Suite Româneşti pe teme." , când am auzit bine cunoscutele (notă cu notă) "Ciocârlia", "Ciuleandra", etc. motive, neprelucrate, luate din muzica românească... fără autor?

Peste toate aceste bâlbâieli şi considerente de ordin livresc şi organizatoric, a impresionat minunatul talent interpretativ al Claudiei Iordache, care în fragmentul de nai - pass, mai mult decât oriunde, şi-a demonstrat marea măestrie de ordin artistic.

Cu acest nai, gigantic de altfel, imitând timbrul dintre violoncel şi contrabas, am văzut- audiat o Claudie Iordache plină de spirit, har, un intelectual aplecat spre o redare cât mai fidelă a substanţialei arte muzicale specifică întregului spectru al timpului contemporan.

Până la finalul primei părţi a concertului, susţinut pe lângă cunoscuta flautistă şi de către Orchestra Simfonică a Râmnicului, dirijată de nu mai puţin cunoscutul Teodor Costin (câte nu am putea povesti despre dirijorul de la Craiova, cel care în 1970 deschidea o stagiune simfonică, la Râmnic, alternativ cu Henry Selbing, de la Sibiu), Claudia Iordache a ţinut să ne arate bogatul său repertoriu, în bisul acordat, apelând la opusul preclasic, ultravaloros, acum la mare vogă.

Beethoven a încheiat stagiunea 2006...

Cum se putea încheia o stagiune, mai bine şi mai frumos, sub însemnul speranței, o stagiune, considerăm noi - foarte valoroasă, pentru o filarmonică care are deja zece ani de activitate?
Iată, răspunsul ne-a venit în aceeaşi seară, în partea a doua a simfonicului respectiv, când s-a dat curs "Fanteziei pentru pian cor şi orchestră" , de L. v. Beethoven, o lucrare care prefigurează în mod fericit marea capodoperă a muzicii universale, Simfonia nr. 9, "Oda Bucuriei", scrisă de acelaşi compozitor!

Corul, orchestra vâlceană şi dirijorul craiovean, pianul, la care s-a adăugat şi importanta participare a lui Horia Haplea, pianist talentat şi cu o mare trăire sufletească, şi-au dat tot interesul pentru ca publicul vâlcean să nu uite seara concertului.

Am căutat în dicționare, în dreptul numelui compozitorului german, biografii pe multe pagini susținute, şi nu prea am găsit mare lucru despre acest opus.Din programul de sală spicuim ..."Vocile omeneşti se unesc cu pianul şi orchestra într-un tot unitar plin de măreție, limpezime şi strălucire".

Poate că ne repetăm, dar admirăm muzicalitatea, armonia specifică, gradul înalt de integrare orchestrală şi solistică, minunatul şi necesarul optimism care se degajă din această splendidă lucrare.Ea este ca un imn închinat omului viu, prezent necondiționat în viață, o odă cotidiană necesară oriunde şi oricum în această trăire cu mai multe tente întunecate decât luminoase, dar asupra cărora impetuosul gladiator al muzicii preromantice şi clasice, ne impune condiția de bază a vieții - necesitatea uitării crudului adevăr, moartea!

Concertul de închidere al stagiunii Filarmonicii vâlcene s-a dovedit a fi unul dintre evenimentele culturale, de la începutul acestei veri, cu cea mai mare încărcătură valorică şi, spre bucuria noastră, el a avut loc la Râmnic şi nu la Bruxelles, în grădina Parlamentului sau la Teatrul Național. (Iulie, 2006)

Dirijorul Modest Cichirdan, la aniversare!

Revista "Povestea Vorbei", apărută zilele acestea la Râmnicu Vâlcea, într-o nouă prezentare, într-o nouă formulă editorială, publică un articol scris de cunoscutul muzicolog din Craiova, Gheorghe Fabian, despre personalitatea dirijorului român, Modest Cichirdan, crescut şi format (studii primare, medii şi liceale), la Râmnicu Vâlcea. Modest Cichirdan a fost dirijorul şi directorul Filarmonicilor din Botoşani (1970-1985) şi din Craiova (1985-1990) iar după 1990, directorul Operei din Craiova. A absolvit liceul "Lahovari" din Râmnic. (P. Cichirdan)

*

Născut la 13 aprilie 1941, în Lipcani, judeţul Hotin, şi-a început studiile muzicale în oraşul Rm. Vâlcea (violoncel cu Leca Morariu şi Teodor Geantă). În perioada 1964-1969, urmează cursurile Conservatorului de Muzică "Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, beneficiind de îndrumarea unor reputaţi profesori: Ion Cheptea (contrabas), Ioan D. Chirescu (teorie-solfegii), Florin Eftimescu şi Myriam Marbe (armonie). Debutează ca dirijor în anul absolvirii studiilor universitare la pupitrul Filarmonicii din Arad.

Activează, pentru scurt timp, ca instrumentist în orchestra Filarmonicii "Banatul" din Timişoara. Tot aici dirijează, în paralel, orchestra de cameră a Filarmonicii. Începând cu anul 1972 se stabileşte în Botoşani, îndeplinind calitatea de dirijor şi apoi de director al Filarmonicii din localitate. Se remarcă prin iniţiative artistice îndrăzneţe, prin concerte de ţinută interpretativă, fapt ce a atras atenţia opiniei publice asupra calităţilor sale artistice, impunându-se ca una dintre personalităţile muzicale de luat în seamă pe plan naţional. În 1986, este rugat să accepte transferul la Filarmonica "Oltenia" , într-un moment de incertitudine managerială a instituţiei. Ocupă postul de dirijor (1986-2003) şi de director(1986-1990) al Filarmonicii, propunând un program temeinic de relansare artistică a colectivului în plan local, regional, naţional şi internaţional: reorganizează orchestra de cameră, la pupitrul căreia avea să înregistreze succese deosebite , orientează repertoriul simfonic spre marile opusuri ale literaturii muzicale universale (Mahler, Brucner, R. Strauss, Stravinski, Şostacovici), invită la Craiova reputaţi

dirijori şi solişti din ţară şi străinătate, dirijează concerte de anvergură la Sala Polivalentă din Craiova, stabileşte veritabile stagiuni permanente în oraşele reşedinţă de judeţ din Oltenia, conferă noi dimensiuni unor manifestări tradiţionale (Festivalul "Craiova Muzicală", "Săptămâna Muzicii de Cameră"), iniţiază Concursul de Interpretare Muzicală "Dinu Lipatti" etc. Debutul Stagiunii 1986-1987 se produce cu un program ce a cuprins "Poema Română" de G. Enescu şi Simfonia a IX-a de Beethoven. Concertul de Anul Nou, 1987, al Filarmonicii Oltenia, este găzduit de Sala Polivalentă. Cronicarul ziarului "Înainte" relata după această manifestare următoarele: "Sub bagheta măiastră a lui Modest Cichirdan au fost interpretate bijuterii muzicale cu eleganţă, cu contururi precise pentru fiecare lucrare, bagheta lui Modest Cichirdan ne-a introdus în lumea mirifică a polcilor, valsurilor, mazurcilor şi a nemuritoarei Rapsodii I de G. Enescu. Dirijorul M. Cichirdan şi Filarmonica "Oltenia" au descoperit taina acusticii acestei săli, căldura primitoare a ei, iar manifestările desfăşurate aici nu sunt simple obligaţii profesionale ci adevărate desfătări spirituale în care se pot săvârşi impresionante acte de cultură".

Următoarele concerte programate în Sala Polivalentă au confirmat viabilitatea unui astfel de demers. În luna septembrie a aceluiaşi an are loc un concert în care s-a cântat Simfonia a III-a, cu orgă, de Saint-Saens, concertul beneficiind de comentariul muzicologului Iosif Sava. Concertul de Anul Nou 1988 s-a desfăşurat în aceeaşi ambianţă. "Manifestarea a avut darul să consolideze tradiţia. Considerăm că, periodic, la anumite intervale, Filarmonica "Oltenia" are posibilitatea să se întâlnească cu publicul spectator la Sala Polivalentă", conchidea publicistul Puica Mondoc în articolul din ziarul "Înainte". O iniţiativă benefică pentru viaţa muzicală a Craiovei s-a anunţat a fi iniţiativa lui Modest Cichirdan de a înfiinţa Corul de Copii al Filarmonicii, cor a cărui activitate a fost de durată mult prea scurtă (1987). În opinia noastră, cea mai mare realizare craioveană a dirijorului şi directorului Modest Cichirdan a constat în înfiinţarea şi afirmarea Orchestrei de Cameră "Ars Mundi".

Cu acest ansamblu, format din instrumentişti de elită ai orchestrei mari ai Filarmonicii, obţine premiul I la festivalul "Cântarea României", este

invitat să concerteze pe scena Ateneului Român în cadrul Festivalului Internațional "George Enescu", ediția a XI-a, realizează înregistrări de discuri pentru diverse firme din țară şi străinătate (Electrecord., VDE Ciallo, Elveția, Ediție RZ Berlin). Referitor la activitatea pe care a desfăşurat-o în fruntea Filarmonicii şi a acestei orchestre, între 1986-1989, cronicarii au fost unanim a remarca calitățile artistice extraordinare ale ansamblului; nuanțele fine, coeziunea dintre compartimente şi bagheta sigură a lui Modest Cichirdan au evidențiat roadele unei munci entuziaste pe care o săvârşeşte ansamblul cameral "Ars Mundi"; "aflat din 1986 la conducerea ei, Modest Cichirdan, cunoscut pentru realizările sale în fruntea orchestrei botoşenene, continuă politica de lărgire a repertoriului şi de organizare a unor importante manifestări muzicale găzduite de acest oraş"."Modest Cichirdan, dirijor care, de la venirea sa în fruntea instituției are idei de anvergură artistică lăudabilă " (Alfred Hoffman), "Filarmonica craioveană, prezentă şi ea în această mare sărbătoare a muzicii, prin bagheta dirijorului Modest Cichirdan şi a Orchestrei de Cameră "Ars Mundi", interpretând lucrări de Mihail Andricu, Ion Dumitrescu, Joseph Haydn" , "O revelație: orchestra de cameră "Ars Mundi" din Craiova, bine structurată, cu grijă pentru sunetul individualizator, măsurând, pe o scară largă de diviziuni, nuanțele dinamice" (Fred Popovici); " Modest Cichirdan este un dăruit care ştie să dezlege marile taine ale muzicii", (Claudiu Moldovan).

Repertoriul său simfonic, vocal-simfonic şi cameral cuprinde opusuri de Salieri, Mozart, Beethoven, Brahms, Berlioz., Bruckner, Mahler, , R. Strauss, Prokofiev, Bartok, Şostakovici, Britten, Enescu. În domeniul operei (a îndeplinit între 1991-1994 dubla calitate de dirijor şi director al Teatrului Liric "Elena Teodorini"), a dirijat "Flautul Fermecat", "Bărbierul din Sevilla", "Lucia de Lamermour", "Rigoletto", "Traviata", "Boema", "Tosca".

Discografia sa este impresionantă (numără peste 40 de titluri) şi cuprinde simfonii, concerte, suite, divertismente, serenade şi alte piese de Mozart, Salieri, Rene Gerber, Marc Briquet, Bernard Reichel, Schubert, Mahler, avându-i ca solişti, printre alții, pe clavecinistul

Yasuco Mitsui (Japonia), flautistul Pierre Ives Artuad (Franța), trompetistul Paul Fromentin.
Nu vom încheia această succintă trecere în revistă a uniui important muzician al Craiovei fără a cita din aprecierile criticilor muzicali Viorel Cosma şi Luminița Vartolomei: "Dirijor laborios, sobru, riguros față de partitură, Modest Cichirdan s-a impus prin ținuta profesională", "Intensificarea şi lărgirea activității ansamblului se leagă strâns de prezența la pupitrul dirijoral şi la conducerea Filarmonicii a unui muzician cu talentul şi energia lui Modest Cichirdan".Dirijorul Modest Cichirdan face parte din lumea aristrocației muzicale româneşti care înseamnă erudiție artistică, spirit de mare finețe, şi totodată seriozitate şi sobrietate. La mulți ani, maestre!

Gheorghe Fabian, Craiova
Articol apărut în "Mozaicul" nr.5, 2006

*

Între 1986 şi 1989, dirijorul Modest Cichirdan împreună cu Filarmonica "Oltenia", din Craiova a susținut la Râmnicu Vălcea, în Sala Consiliului Județean, concerte altrnative, seara concert pentru adulți-dimineața concert matinal, şcoală, tip "Leonard Bernstein", iar la Sala Sindicatelor, a interpretat, pentru prima dată la Râmnicu Vâlcea, Simfonia a IX-a, de Ludwig van Beethoven.

În 1990, împreună cu pianistul italian Luciano Lanfranchi şi fizicianul Dorel Constantinescu, a pus bazele creării în Municipiu - Vila de Protocol, a unui Centru internațional de studii muzicale.
(P. Cichirdan, Septembrie, 2006)

Violoncelistul Gheorghe Ştefan şi Vâlcea muzicală!

Am început să scriem acest articol cu gândul, bine venit şi potrivit, la concertul de luni seară, cel din 16 oct. 2006, al doilea din această stagiune.Nu puteam să facem acest material, fără a aminti de concertul de inaugurare a stagiunii 2006-2007, vedeți şi dumneavoastră, un concert cu deschidere pentru două perioade esențiale ale dezvoltării noastre istorice, cea dinainte, şi de după aderarea la Uniunea Europeană.

Concertul de deschidere

Luni, 09 octombrie 2006, a avut loc concertul de deschidere a noii stagiuni, unul alcătuit ca la şcoală, ca la o festivitate de vară, uşor, compus din uverturi şi coruri din opere. Orice snob, referindu-se la muzica cultă, vă va spune că este un fan al uverturilor de operă, unul al corurilor din opere.toți, pe stradă, fluierând o arie, o melodie dintr-o celebră operă!

Citim în săptămânalul "City" din 16-22 octombrie, un articol definitoriu pentru această stagiune, scris de Lucian Marin, fost component al corului acestei Filarmonici, partida de bas, o sensibilitate în lumea muzicii, a artelor plastice, o cunoscută voce a mass mediei vâlcene, un promotor al dialogului social.

Colegul nostru îl intervievează pe directorul Filarmonicii Râmnicului, Mihail Ştefănescu şi aflăm că la acest concert de deschidere. " Au fost interpretate coruri celebre din opere şi chiar câteva secțiuni din cantata profană Carmina Burana de Carl Orff."

Un program de deschidere a unei stagiuni este unul programatic, este unul care anunță ambiția, obligatorie, a unui colectiv de a se depăşi pe sine, de a aduce ceva nou. Acest colectiv este unul de elită pentru cultura vâlceană şi el propune, totuşi, în această perioadă înainte şi după integrarea europeană, un concert care anunță un regim cultural auster.

Personal admirăm la Mihail Ştefănescu faptul că nu păşeşte spre UE cu tamtam, ci cu paşi obişnuiți, normali, considerând societatea noastră

civilă ca pe una sinecvanon în marea familie a societăților europene unite.

Tot din interviu aflăm că înaintea acestei stagiuni, colectivul Filarmonicii a interpretat într-un turneu, reuşit, în Italia, lucrarea lui Antonio Busellato, "Requiem" dedicat fostului preşedinte al SUA, J.F. Kennedy, cu care speră să facă un turneu chiar acasă, la americani! .Promite ridicarea calității repertoriului în noua stagiune. "Repet, lucrarea muzicală interpretată este extrem de solicitantă. Acest lucru mă face să cred că în anul viitor (adică această stagiune! n.n) vom aborda lucrări şi mai complexe din repertoriul contemporan şi de asemenea, că vom avea curajul să ne apropiem de zona superioară a repertoriului clasic.. .Mă refer la compoziții de genul Missa Solemnis a lui Beethoven." Pentru trecerea dintre ani, noi am sugera, totuşi, să se interpreteze Simfonia a IX a de Beethoven, cu solişti din state aparținând UE!

Tot pentru această stagiune, pentru concertul din 1 Decembrie 2006, Filarmonica pregăteşte un concert de forță, citățm, tot din "City"-articolul semnat de Lucian Marin, "Gloria", de Puccini, "Recviemul", de Salieri şi "Requiemul", de Mozart, concert care "în intenția noastră are trei semnificații: prima, sărbătoarea națională, a doua, aniversarea a 25 ani de activitate a corului Eufonia, a treia, Anul Mozart."

Succes Filarmonică în stagiunea care abia a început!

Dirijorul Florin Totan şi violoncelistul Gheorghe Ştefan

Al doilea concert, în mod cronologic, al acestei stagiuni a avut loc în 16 oct. 2006, în sala de la Lahovary, în program fiind cuprinse lucrări de mare atracție, din patrimoniul muzical universal, Uvertura la Opera "Nunta lui Figaro", de W. A. Mozart, Concertul nr. 1 pentru violoncel şi oprchestră, de Joseph Haydn şi Simfonia nr. 36, "Linz", de Mozart!

La pupitrul orchestrei simfonice s-a aflat dirijorul Florin Totan, iar concertul pentru violoncel a fost susținut de tânărul (de 16 ani) Gheorghe Ştefan, elev la liceul de muzică "George Enescu" din Bucureşti.

Cei trei, orchestra, condusă de pe scaunul de concertmaistru de violonista Stanciu Meda, dirijorul şi violoncelistul, au realizat un spectacol de importantă ţinută artistică, un concert, pe ansamblu, care a plăcut publicului, credem noi că şi specialiştilor şi înfocaţilor melomani.. .Un concert pentru violoncel, scris de marele Haydn - tatăl compozitorilor afirmaţi în secolul XIX, un concert care programează viitorul muzical al acestui secol, şi al următorului, binecunoscută fiind influenţa sa asupra simfonismului şi al muzicii de cameră şi care este interpretat şi de un virtuoz al acestui instrument, este, întradevăr, un mare eveniment muzical. Interpretat de un tânăr atât de talentat, la care stânga lucrează pe corzile violoncelului mai ceva decât pe cele ale unei viori, iar dreapta nu oboseşte să-i ţină isonul, deşi, o mai mare forţă în aceasta din urmă, ar fi atins genialitatea interprtării. Un violoncelist care, în bisul acordat, a dovedit că acest greu instrument poate fi mânuit precum vioara lui Pagannini, în orice caz, concertul lui Haydn, exaltând sala de la Lahovary.

Din nou Florin Totan şi-a spus esenţial cuvântul, în seara respectivă, orchestra sub bagheta sa, suflătorii, în special în simfonia de Mozart, toţi împreună, au reuşit să atingă emoţia şi trăirea artistică, realizând ceea ce a vrut marele compozitor mai mult, sclipire şi profunzime! Tehnic, Totan a punctat perfect!

Despre muzica lui Mozart, uvertură şi simfonie, despre perfecta armonie dintre compartimentul sonor al suflătorilor şi cel al instrumentelor cu coarde, se poate face multă filozofie, se poarte face multă profeţie, în legătură cu preluarea complexă, ulterioară, a unui Beethovren, dar şi al celorlalţi compozitori ai marelui secol de muzică romantică.

A fost mai mult decât atât, a fost un concert, interpretare şcoală! (Octombrie, 2006)

Ilinca Dumitrescu şi Florin Totan, iluştri mesageri ai artei interpretative!

Iată, Râmnicul, poate susține o stagiune muzicală de valoare, desfăşurându-se recent (săptămâna trecută) una dintre etapele de mare consistență, componistic şi interpretativ - vorbind, având în program Concertul nr. 3 pentru pian şi orchestră, de Ludwig van Beethoven şi Simfonia a 3 - a, de Franz Schubert, două lucrări de mare amploare, aparținând muzicii universale a sec. XIX, atunci, când pe harta lumii muzicale trăiau în deplină creație, dar nu împreună, Haydn, Paganini, Cherubini, Rossini, se subînțelege, şi cei doi amintiți, primii.

Atât Beethoven cât şi Schubert, în timpul vieții lor, fac istorie muzicală, primul, desăvârşind clasicismul muzical şi, punând bazele romantismului, dacă nu chiar ducându-l pe una dintre culmile sale, şi al doilea, stabilind bazele lirismului muzical german, sub forma celebrelor lieduri.Dar nu numai atât. Beethoven în culmea creației creatoare rămâne surd, dar îşi desăvârşeşte creația cu o capodoperă fără egal, Simfonia a IX-a, cu cor, "Oda Bucuriei", lucrare care iată, după aproape 200 ani, este aleasă ca imn al noului stat european- Uniunea Europeană, iar Schubert Franz, copil teribil, copil minune, cel care s-a săvârşit la 31 ani şi care a lăsat în urmă opt simfonii, 15 cvartete de coarde, 22 de sonate, opere şi nenumărate lieduri.Schubert nu a reprezentat nimic pentru pedagogii săi, dar, prin harul muzical şi genialitatea sa, a reprezentat unul dintre produsele de maximă valoare ale spiritualității germane, aşa cum, în alte domenii, au fost Heinrich Schliemann şi Albert Einstein.

Simfonia nr. 3 de Franz Schubert, atestă marea înclinație a acestui compozitor pentru inovația muzicală, încununează şi desăvârşeşte, spiritual, muzica lui Haydn şi Mozart.

Orchestra simfonică dirijată de Florin Totan, a pus punct, un punct de mare valoare, simfonicului din 28. 11. 06. O interpretare de clasă superioară, cu un compartiment de suflători bine coordonat, suflători

minunaţi, aşa cum se şi recomandă şi este esenţial în orice opus german.

Înainte de simfonia lui Schubert, a fost interpretat Concertul nr. 3 pentru pian şi orchestră, de L. v. Beethoven, de asemenea, o bijuterie a genului, pe care atât orchestra simfonică, cât şi dirijorul Florin Totan, dar mai ales pianista, Ilinca Dumitrescu, l-au interpretat magnific.
Astfel, Filarmonica, a mai depăşit un hop în existenţa sa, cu brio, un hop pus în cale de exigenţa calitativă, artistică, corelată cu sărăcia financiară.

Ilinca Dumitrescu, un produs al acestei lumi provenit dintr-o talentată poetă şi un muzician iscusit, amândoi de renume mai mult decât au permis graniţele acestei ţări limitate de comunism, a coborât în sala Filarmonicii, ca o zeiţă a muzicii, un simbol al marilor femei care îmbogăţesc istoria străvechilor locuri, ante valahice şi otomane.De ce nu, romane! Ea are o figură, o ţinută şi o stilistică interpretativă de factură princiară!

Fără egal, după noi, în pianistica românească, post anii "60, Ilinca Dumitrescu! singurul pianist român laureat al unui concurs "Ceaikovski", a făcut furori şi în concertul acesta, dovedind o măiestrie şi cultură muzicală fără pereche. A mai cântat, aici, "Imperialul", când a realizat, din nou, un concert "fără precedent". Ca şi atunci, şi de această dată, solista, mai ales în partea I a concertului beethovenian, a încântat auditoriul cu tehnica-i specifică. Respiraţie muzicală amplă, reţinerea ei în faza decisivă a producerii sunetului, cea dinaintea răspunsului dat de claviatură, realizînd, miraculos, o continuitate a spaţiului sonor, a frazei, precum curgerea apei, cristalină, de la un izvor alpin.Degetele Ilincăi Dumitrescu atacă clapele pianului, reţinându-se, potenţial, înainte de atingere, declanşându-se, cinetic, ulterior.

*

Eram absolvent de liceu, o dată (1970), şi asistent al maestrului Constantin Lucaci (ucenic îmi spuneam eu- asistent mă numea el în faţa reporterilor, ambasadorilor, poeţilor, muzicienilor şi scriitorilor), în Bucureşti, în cartierul de lux al artei, în Pangrati, şi de multe ori eram spectator în sălile de concerte. La Ateneul Român, de câteva ori, am avut ocazia să-l cunosc pe vărul Ilincăi, Tudorel Dumitrescu, băiatul lui

Gheorghe Dumitrescu - fratele lui Ion. Dacă acesta, Tudorel, nu murea la cutremurul din "77, astăzi, probabil, am fi avut doi mari pianişti cu numele Dumitrescu.Astăzi Ilinca trebuie să poarte, astfel, povara unei duble genialități!

*

După cum aminteam, partea întâi din concertul pentru pian,de Beethoven, a atins apogeul de calitate, solista, jubilând independent, dar şi împreună cu orchestra, dirijorul - prin orchestră, de multe ori, reuşind să-i absoarbă sonoritatea, cristalină, redând sălii impresia reală de continuitate şi sonoritate acustică de care are nevoie, atât de mult, acest magnific compozitor.

În valoare tehnică şi artistică Ilinca Dumitrescu este egală atât în părțile de andante, puternic spiritualizat, cât şi în cele specifice unui dens şi acut dinamism.

Simfonia lui Franz Schubert împreună cu acest concert pentru pian scris de L.v. Beethoven, dar şi cu interpreții săi, pianist,dirijor şi orchestră, au dat substanța valorică, artistică, acestei memorabile seri, muzuicale. (Decembrie, 2006)

Leonard Boga şi Marc Antoniu Măi Antal!

Sigur, nu putem începe decât cu acest titlu, nume, al solistului, pianist, de la Concertul nr. 1 pentru pian şi orchestră de Ludwig van Beethoven, ca să vedem unde s-a ajuns cu ambiția unor români de mare succes, dar şi naționalism, şi românism ;. părinți, care i-au dat nume fiului, simultan, şi de roman şi de român!?...(sic!)...MARC ANTONIU MĂI ANTAL...Marcus Antoniu, general roman, iubitul Cleopatrei Egiptului antic, şi Măi Butoi, celebru nume românesc, moldovean...

Sigur că şi pe Bach l-a chemat "Gard", sau pe Beethoven, "Cățel"...

Lăsând deoparte aceste mici observații - glume, care nu se aseamănă nici pe departe cu marile măgării - naționaliste - olteneşti - țigăneşti - "măi refugiat - o" (!), din anii '60, "Împuțit-o", "jidancă", "țigancă împuțită";... recunoaştem cu mare plăcere, că săptămâna trecută, în sala

Filarmonicii a avut loc un concert de clasă, care a bucurat publicul vâlcean prin calitatea artistică dovedită atât din punct de vedere al interpretării orchestrei simfonice, al dirijorului sucevean, Leonard Boga, dar şi a solistului de la pian, bucureşteanul Marc Antoniu Măi Antal - Concertul nr 1 pentru pian şi orchestră de Beethoven... (Februarie, 2007)

Concert de concerte. Tinerii şi darurile lor!

Vedeam zilele trecute, un afiş, anunţând un spectacol - concert, având o structură componistică de succes, dar cu interpreţi aflaţi în pragul afirmării în cariera artistică interpretativă, pentru cei mai mulţi, aproape necunoscuţi...

Trei concerte erau anunţate, în ordine: Concertul pentru pian şi orchestră, nr. 2, de Ludwig van Beethoven, Concertul pentru vioară şi orchestră, nr.3, de Camille Saint-Saens şi Concertul pentru vioară şi orchestră, nr. 2, de Henryk Wieniawski, nume de compozitori care, pentru orice meloman, garantează succesul.

Surprinşi am rămas, intrând în sală, de numărul mare de spectatori, de mulţimea buchetelor de flori, dându-ne seama, atunci, că aveam de a face cu protagonişti locali...

Ana Maria Văduva, o pianistă de 15 ani, clasa doamnei Doina Olteţeanu, de la liceul de Artă, interpretând concertul de Beethoven; Alitz Butyka, 17 ani, violonistă din Cluj Napoca, interpretând concertul de Saint-Saens, şi Ilie Cealâcu, violonist, mai în vârstă, de la Tg.Jiu, dar component al orchestrei simfonice a Filarmonicii, interpretându-l pe Wieniawski.

La pupitrul orchestrei simfonice, la toate cele trei lucrări, s-a aflat tânărul şi talentatul dirijor, şef de orchestră, Gheorghe Iliuţă. În legătură cu acest dirijor trebuie să admitem că luni seară, poate şi sub influenţa atmosferei de sărbătoare a muzicii, căci despre o sărbătoare a muzicii a fost vorba - tinerii interpreţi - încercând cu dezinvoltură şi deosebit curaj să recupereze diferenţa ce ţine de vârsta adolescentină şi

de cea specifică unei maturități artistice, scăpați de orice emoții, ca şi orchestra de altfel, s-au desfăşurat într-o manieră liberă şi plină de fantezie, atrăgându-şi colaboratorii într-o deplină armonie, la propriu şi la figurat. Minunat s-au înțeles soliştii, instrumentiştii diferitelor partide, sub bagheta acestui dirijor. Plăcut trebuie să fi sunat compozițiile, pentru cei care le-au scris, şi care iată, de mai bine de un secol-două, nu mai sunt printre noi.. .Cât de perenă este arta-muzica!

Ce nume mari, vârfuri ale muzicii universale, au semnat cele trei lucrări, minunate sub aspect estetic, muzical, sentimental, şi cât de emoționant au reuşit să le interpreteze, sub aspectul tehnic şi al sincerității, tinerii urcați pe podiumul valoric al instituției muzicale .

Filarmonica merită felicitată pentru aceste aduceri la rampa succesului, a tinerilor interpreți din oraşul nostru, dar şi din arealul național şi internațional.

În nici o artă, mai mult decât în cea a sunetelor, valoarea artistică şi inovația nu se contorizează după vârstă!

Sărbătoare a muzicii, deoarece aceşti tineri interpreți aduc o notă în plus - de sinceritate, de trăire, şi atunci, când acestea sunt dublate de talentul absolut necesar deplinei afirmări artistice, avem de a face cu un spectacol de ținută, cu un succes garantat.

Ascultându-i şi văzându-i, prin fața ochilor minții am revăzut, iarăşi, o generație de aur, aparținând melosului interpretativ instrumental, am revăzut-o pe Cornelia Vasile, pe Ruha, pe Marcovici, pe Vasili Alexeev, pe Tudorel Dumutrescu..Şi pe Ilie Cealâcu, ni l-am imaginat ca pe un elev al marelui Ştefan Ruha!

Ascutând-o şi privind-o pe Ana Maria Văduva, parcă am surprins ceva din adolescentul Lanfranchi...cu care, nu ne sfiim să spunem, ne-am întâlnit şi ne-am sărutat în respectiva seară a concertului...Este de câteva zile aici, şi în pregătirea concertului de lunea viitoare, se ocupă, împreună cu Umberto Battegazzore şi Doina Oltețeanu, de aceşti minunați tineri ai scenei noastre interpretativ instrumentale.

Ca o paranteză, fie spus, în acelaşi scop, al altruismului binecunoscut al pianistului de renume mondial, Luciano Lanfranchi a venit imediat după revoluție la Râmnicu Vâlcea şi, împreună cu Modest

Cichirdan şi alţi trei vâlceni, la vila de protocol din Cetăţuie au pus bazele unui centru internaţional de pregătire pentru tinerii muzicieni...După câteva luni centrul s-a desfiinţat. Acum, ambiţiile de mai reduse dimensiuni ale experimentatului pianist, italian, sunt de bun augur pentru tinerele talente din oraşul nostru, nu de puţine ori, aceştia, luând drumul desăvârşirii muzicale în Italia...

Romantism, pe linie, la cei trei compozitori...Beethoven, îl iniţiază şi îl duce la apogeu!... Simfonia a IX-a, dar şi "Sonata lunii", Concertul nr. 2, îndeplinând funcţia desăvârşirii clasice - estetica frazei, dar anunţând germenii melosului romantic - trăirea spirituală, nemărginirea e i .
Camille Sain-Saens, cel mai aproape de noi, 1825-1921, "cel dintâi organist al lumii" (Liszt), care a demonstrat că artistul nu trebuie să fie constrâns de factorul material, el, având norocul să nu sufere de această constrângere (ori, citându-l pe Jules Verne: "nimeni nu s-a îmbogăţit prin mintea şi mâna sa" - adăugăm noi, ci prin noroc), scrie la modul "neprofesionist" Simfonia a III-a cu orgă şi acest concert nr.3, superb ca tonalitate şi idee, dificil tehnic, dar care încântă publicul... Muzica sa tangenţiază deja secolul XX... Henryk Wieniawski, 1835-1880, polonez, cu şcoală la Paris şi Saint-Petersburg, cu stagiu împortant la şcoala rusă, a proiectat acest Concert, nr.2, în contextul muzicii contemporane lui, al specificului popular polonez, dar, fiind unul dintre cei mai mari virtuoşi al instrumentului, nu putea să-l ocolească pe Paganini...

Caracteristicile importante legate de opera şi stilul celor trei compozitori, le întâlnim ca fiind la sursa ambiţiilor celor trei interpreţi, acest lucru, nedemonstrând, altceva, decât faptul că ei încearcă să-şi demonstreze talentul pe seama personalităţii, că bat la poarta celei mai căutate şi preţioase călităţi, aceea a creaţiei stilistice. Vom reveni asupra prezenţei celor doi maeştri italieni, la Râmnicu Vâlcea !

Luciano Lanfranchi, la Râmnicu Vâlcea!

La concertul de luni seară, din săptămâna trecută, l-am întâlnit pe pianistul italian Luciano Lanfranchi, însoţit de Umberto Battegazzore -

pianist, împreună cu care, în această seară (12. 03. 07), urmează să susţină un concert la Filarmonica municipală.
Sunt prevăzute, în program, următoarele lucrări: Dan Voiculescu - Suită din Codex Caioni, W. A. Mozart - Concertul pentru pian şi orchestră KV466 în re minor, Dan Dediu - "Haydn Capriccio", R. Addinsell - "Warsaw Concerto".

Florin Totan va dirija orchestra simfonică, acompaniind lucrările menţionate mai sus.

Subliniam în articolul din săptămâna trecută că vom reveni asupra prezenţei la Râmnicu Vâlcea, a lui Luciano Lanfranchi şi a compatriotului său Umberto Battegazzore...Iată, o facem astăzi.

De fapt am răspuns invitaţiei doamnei Doina Olteţeanu şi am făcut o scurtă vizită de informare la Liceul de Artă unde ne-am revăzut cu tineri interpreţi, de la clasa de pian, şi care erau angrenaţi într-o acţiune extrem de lăudabilă, din partea conducerii acestui liceu - aceea de a participa la o scurtă sesiune de pregătire sub îndrumarea celor doi protagonişti, pianiştii italieni.

Am aflat că timp de o săptămână copiii au exersat cu italienii Luciano Lanfranchi şi Umberto Battegazzore..." 7 ore dimineaţa (ne spunea Doina Olteţeanu) copiii studiază sub îndrumarea maeştrilor, iar după amiaza, domniile lor, se pregătesc cu Filarmonica pentru concertul de luni...Iată, acum se află în exerciţiul studiului elevul Cătălin Drăghici, cu maestrul Lanfranchi, urmează apoi Ana Maria (Sandra) Văduva (cea care a evoluat în Concertul nr.2 pentru pian şi orchestră de Beethoven, lunea trecută n.n) cu maestrul Umberto Battegazzore. Domnul Battegazzore este şi directorul Concursului de la Tortona, din Italia, de unde 10 copii de-ai noştri s-au întors, recent, cu tot atâtea premii... "

...Da, ne gândim şi noi, la ce tip de comunicare s-a ajuns astăzi; prin 1961,62 dădeam un concert, de închidere de an, pe scena Palatului Culturii, ca violoncelişti al clasei lui Leca Morariu, nu luam nici o diplomă, mai câştigam un concurs de atletism pe stadionul municipal şi primeam câte un maieu roşu, de campion orăşenesc (!), . m a i jucam şi în câte o piesă de teatru... Astăzi, datorită unui dialog purtat între

oameni inteligenţi, copii merg în Italia, să concureze, vin aici maeştrii italieni, să-i instruiască!

Cum aminteam în articolul trecut, Luciano Lanfranchi este un adevărat mecena pentru copiii din Râmnic, probabil nu numai pentru ei. În 1990 a venit în oraşul nostru pentru constituirea unui centru muzical de studii internaţionale (nici vorbă că n-am fi fost atunci în Europa, din moment ce nu-i spuneam de studii europene...).

Aşa ne-am gândit atunci, imediat după pedepsirea despotului acestei naţiuni, că era normal să luăm vilele construite pentru protocolul şi anturajul său şi să le dăruim tinerilor învăţăcei de la noi şi din lumea întreagă (da chiar aşa, din lumea întreagă-politica României de atunci fiind una excesiv internaţionalistă), părinţilor şi învăţătorilor, cei prea oropsiţi de muncă, de perversă corvoadă.

Atunci, câteva tinere speranţe - de aici, s-au afirmat şi desăvârşit la şcoala lui Lanfranchi, în Italia...

În câteva luni, Centrul Internaţional (iniţiat de Dorel Constantinescu-fost director al Centrului de Calcul Valcea, Toni Şerbănescu şi Modest Cichirdan - în acel centru, fosta Vilă de Protocol din livada Cetăţuii, unde şi subsemnatul, atunci, am organizat prima expoziţie personală de sculptură) s-a desfiinţat, vila fiind redată Protocolului de Stat.

Lanfranchi, recunoscător acelei idei bravissime, a continuat să vină în România, să dea concerte, să selecţioneze tineri pentru perfecţionare în Italia.

Ideea italiană, variantă optimă aleasă de viaţă, pe care am mers noi, atunci, iată că a prins însemnate rădăcini, astăzi, înregistrându-se o colaborare fără precedent cu naţiunea italiană, aşa cum nu s-a mai colaborat cu nici o altă naţie.

De recunoscut că ideea din 1990, de la Vâlcea, a fost fructificată, aşa cum nu am făcut-o noi, de cei de la Filarmonica din Bacău, condusă de Ovidiu Bălan (trebuie să amintim, cel care a venit la Râmnic şi a creat formidabila lucrare vocal simfonică "Carmina Burana", de Carl Orff).

Râmnic 1990, Craiova, Italia, Râmnic, Bacău, poate şi Botoşani, de ce nu Leca Morariu şi Teodor Geantă, sunt axele dezvoltării şi internaţionalizării vieţii muzicale vâlcene, pe care odată şi odată va

trebui să le recunoaştem ca atare şi nu conform sărăciei gândirii imediat post revoluționare...

Luciano Lanfranchi, pianist, din Italia, absolvent al Conservatorului "Boito" din Parma şi bursier al Academiei "Chigiana" din Roma.

Solist (orb) pe mai toate scenele muzicale ale lumii...A susținut concerte sub diferite acompaniamente orchestrale, dintre care le amintim pe cele mai importante: cu orchestra simfonică RTV 1, sub bagheta lui Modest Cichirdan, cu orchestra simfonică din Chişnău, sub bagheta lui Ovidiu Bălan, cu orchestra simfonică din San Remo, dirijată de Tillo Fuchs ...

Docență în pian la Conservatorul "Verdi" din Milano, la Conservatorul "Paganini" din Genova şi Academia Europeană din Erba.

Director artistic al concursului instrumental "Rovere d'oro - San Bartolomeo al Mare" şi al "GMGP (Gruppo- Promozione- Musicale Golfo Paradiso)"

Celălalt oaspete al Filarmonicii, Umberto Battegazzore, pianist de faimă, teoretician şi critic muzical, este directorul artistic şi fondatorul Concursului internațional de canto "Luigia Stramesi", care are şi o secțiune, pentru pian, a cărei conducere, Umberto Battegazzore, o deține. (Martie, 2007)

Bravo Joseph (2)
Alexandru Tomescu şi Choi Yong Shin mesageri ai artei interpretative

În aceeaşi arie de interes, muzicală, vom face referire astăzi la concertul din 19 februarie, când pe această deja importantă şi deschisă scenă pentru interpreții şi muzica de oriunde, orchestra simfonică,

violonistul Alexandru Tomescu şi dirijorul Choi Yong Shin (Joseph), au "recitat" împreună, au contribuit la calitatea interpretativă a spectacolului...

Sigur, la cei doi doream să ajungem, considerând că este de datoria noastră, a presei vâlcene, să ne spunem părerea asupra calității interpretative, aşa cum o vede melomanul, dar şi asupra lucrărilor din program, lucrări de mare atracție, din biblioteca muzicală universală: Jacques Offenbach - Uvertura la Opera "Pericola", Concertul nr.3 în sol major pentru vioară şi orchestră, de W. A. Mozart şi Simfonia nr. 5 de P. I. Ceaikovski.

...Bravo Joseph (2), pentru că acum câțiva ani am scris un articol cu acest titlu, atunci, virtuozul dirijor se afla la curs de doctorand, la Cluj Napoca, având ca tematică "Romantismul rus - P.I. Ceaikovski". În acel concert, Choi Yong Shin, ne-a dăruit o interpretare a Simfoniei nr. 6, Patetica, de toată frumusețea...

Este clar, de aceea am scris din nou "bravo", în seara muzicală din trecut, Joseph a făcut un Ceaikovski special, care atestă un studiu îndelungat asupra romantismului de sorginte slavă, nu departe de cea specifică orientului îndepărtat...

Trebuie să ştim că dacă în anii '60, după războiul mondial, elita orientului jura să depăşească tehnologia americană, învățând de la ea, în anii '90, elita, poate nouă, a aceluiaşi orient, dorea să asimileze cultura bătrânului continent, a Europei centrale şi de vest. Acțiunea a început prin anii 80. Ambiția şi clarviziunea au mers până într-acolo încât s-au preluat, pe lângă grafie, chiar şi zone de limbă, chiar nume proprii!

Atenție români, vedeți şi dumneavoastră, în Noua Europă se vorbeşte tot mai mult despre Cultură, ca despre o nouă forță de producție!

Pentru Simfonia a 5-a am vizionat şi noi acel spectacol, a fost unul reuşit - muzical, chiar dacă, culmea hazardului - o pur şi simplă întâmplare, neplăcută, în prima parte a simfoniei, concertmaistrului i s-a defectat una din corzile valorosului instrument...Spunem "culmea hazardului" deoarece, cu numai o săptămână înainte, unui violoncelist, chiar în startul lucrării, i-a plesnit o coardă de la instrument...

După Simfonia a 4-a, cea mai optimistă dintre cele trei celebre simfonii (4, 5, 6), mai tânără şi poate mai influențată de "Grupul celor cinci", conservator - de la Moscova, care dorea ca simfonismul rusesc să ia un excedent față de cel german (lucru reuşit -credem noi -abia în secolul XX), Simfonia a 5-a (nu ca Patetica-lucrare testamentară asupra crezului filozofic) este un echilibru între cele două stiluri (rus şi german), tehnica, fiind un produs vest european, tonalitatea şi melodia parcă fiind rupte din sufletul puternic slav...

Armonia dintre suflători şi corzi este aproape desăvârşită - Ceaikovski, scriind cu o dezinvoltură care atestă o inegalabilă tehnică componistică, libertate şi dragoste de viață, dragoste de eul propriu, dar şi natura sofisticatei sale nații...O dragoste invidiată probabil şi de un Max Bruch, de un Saint-Saens, de Grieg, toți adepți ai aceleiaşi pasiuni - romantica simțire, altfel, neexplicându-se faptul că împreună şi în acelaşi timp au primit titlul de doctor honoris cauza al Universității din Cambridge.

În interpretarea Simfoniei nr.5, dirijorul sud corean a redat, prin intermediul colectivului orchestral, întreaga pasiune şi esență estetică specifică acestui opus ceaikovskian...

În Concertul nr. 3 pentru vioară şi orchestră, în sol major, de Wofgang Amadeus Mozart, din
nou - spre bucuria noastră, şi-a dovedit monumentala virtuozitate, e drept - nu într-un opus care să ridice sala în picioare, primul solist al Orchestrei Naționale Radio - Alexandru Tomescu...

În mod normal trebuia, conform desfăşurării programului, să scriem la început despre acest concert al lui Mozart. Numai că noi nu suntem critici muzicali; suntem o parte din acest sistem, consumatori, comentăm ce şi cum credem noi, iar atracția serii am considerat-o a fi Simfonia lui Ceaikovski...

În cazul concertului pentru vioară succesul era garantat prin şi numai numele interpretului, părerile şi discuțiile fiind de natură adulativă...

Concertele se scriu pentru interpreți şi instrumente, simfoniile se scriu pentru nații...

Nu credem că Alexandru Tomescu sau unii dintre melomani ne vor imputa această inversare de analiză a programului. Din contră!...mai ales că de la concertul din februarie, 19, am plecat, mai bogaţi spiritual, în auz cu acordurile împământenite ale acestui violonist pe care versaţii comentatori îl numesc "unul din cei 5 violonişti ai secolului XXI"...Alţii îl numesc "urmaş al lui David Oistrah şi Yehudi Menuhin"...Noi credem, faţă de ultima apreciere, că Alexandru Tomescu are nerv peste cei doi, este mai aproape de Ştefan Ruha decât de Ştefgan Gheorghiu, profesorul său...

Să observăm cum va evolua tehnica sa după această încercare de apropiere faţă de muzica camerală, ştiindu-se, că, în prezent, Alexandru Tomescu evoluează în Trioul "Romanian Piano Trio" alături de Răzvan Suma şi Horia Mihail.

Solist şi dirijor, Alexandru Tomescu şi Choi Yong Shin, împreună cu orchestra simfonică vâlceană, au dăruit publicului o interpretare de clasă a Concertului nr.3 de Mozart... (Martie, 2007)

Florin Totan, Luciano Lanfranchi şi Umberto Battegazzore au cucerit, Râmnicul!

Ceea ce s-a întâmplat lunea trecută la Filarmonică este un lucru de neiertat. Cabotini ai expresiei artistice au acţionat în defavoarea Artei adevărate, au vrut să împrumute ceva din măreţia artistică a unor interpreţi consacraţi, din măreţia însăşi a zeiţei "Muzica", din superprofesionalismul pe care ea îl solicită celui ce vrea s-o dezvăluie.

A ripostat atonal, ea muzica, a râs de poalele puse în cap, de faptul că Mozart nu poate sta alături de şandramaua asta, literară, alături de arta "la minut" expozată la periferia pieţii centrale a oraşului.

Capac a pus la toate - afirmaţia, făcută public de o parte din presa scrisă, cum că întreg scenariul, de lângă scena pe care cel mai des se cântă Mozart şi Beethoven, s-a desfăşurat conform unui parteneriat între Filarmonică şi Bibliotecă.

Acesta este un lucru foarte grav, mai ales pentru cei doi directori, care într-un astfel de caz au confundat interesul instituțiilor pe care le conduc, cu cel propriu...După ce orchestra s-a acordat şi s-a aşezat ca pentru începerea concertului, acesta a fost decalat cu 40 de minute pentru a începe "Primăvara poeților".Actori principali, aceiaşi, care au confiscat, după 1990, Cultura oraşului.

*

Florin Totan, reprezentant de forță al şcolii actuale de dirijat româneşti, având şi avantajul unei instruiri făcute cu marele Sergiu Celibidache, în seara de luni, din săptămâna trecută, a condus o orchestră matură şi care a executat aproape tot ce a vrut rafinatul şef de orchestră. Am remarcat lipsa podiumului de dirijat, lucru care, avantajează gestica specifică acestui dirijor, sentimentală şi sugestivă.

"Codex Caioni", de Dan Voiculescu, este o lucrare ce aminteşte de începuturile savante ale muzicii româneşti transilvane şi care transpare până în zilele noastre în alură înalt intelectuală, ne aminteşte de tonalitatea cadrilică de sorginte central europeană. Despre această lucrare am scris ceva mai mult, cu câteva zile înainte, atunci când anunțam concertul despre care vorbim...

Am aşteptat cu emoție Concertul de Mozart, pentru pian şi orchestră, în re minor KV 466, interpretat de Luciano Lanfranchi, pianistul orb, o lucrare care deschide calea concertului instrumental modern, care prefigurează muzica lui Beethoven;...orchestra, jucând un rol tot atât de important cât şi al instrumentului solist...

Interesantă înțelegerea, aproape telepatică, dintre dirijor şi pianist, eliminarea totală a desincronizărilor inevitabile diferitelor intrări simultane, aparținând orchestrei şi solistului, mai ales că ele au fost date de gestul vizual al dirijorului, pentru orchestră pe de o parte, şi de cealaltă parte, pentru un interpret ...orb!

Cunoşteam faptul că Lanfranchi ştia foarte bine partitura acestui concert, fiindu-mi însă teamă de imprevizibilul provocat de această lipsă de văz.

Participarea sufletească al lui Lanfranchi, cumulată cu respectul şi atenția acordate de acompaniatori, au dus la rezultatul de excepție înregistrat luni seară, un succes atribuit unei artei reale a interpretării

concertistice. Au dus la o savantă armonie rezultată din împletirea celor două subsisteme, solist şi orchestră, pianistul, alternând extrem de mlădios între acordurile dure şi de extremă frecvență şi cele de sublimă şi delicată forță sentimentală - aproape de lirica poetică.

Solist şi dirijor au reuşit să realizeze, împreună, unul fără să vadă, dar să simtă cu spiritul, un joc de scenă rar întâlnit în care expresia gestului fizic a fost foarte aproape de expresia estetică - intrinsecă expozeului muzical...

Câtă ştiință şi spirit, talent şi măestrie, câtă suplețe a cugetului în discursul despre arta sunetului, au demonstrat, în acest concert de Mozart, marele Mozart, cei trei protagonişti - solist, orchestră şi dirijor.

*

După "Haydn Capriccio" de Dan Dediu, lucrare care mi-a amintit de muzica lui Marian Didu, muzicianul craiovean nu de mult plecat dintre noi, pe scena Filarmonicii a explodat muzica lui Richard Addinsell (1904-1977), în concertul programatic "Warshaw Concerto", pentru pian şi orchestră - la pian, evoluând Umberto Battegazzore.

Tânărul italian, pianist experimentat, teoretician - scriitor, director artistic şi fondator al Concursului Internațional de Canto "Luigia Stramesi", unde are şi o secțiune pentru pian la care este preşedintele juriului, dar şi Director al Concursului de la Tortona, a excelat în această lucrare, amplă, de Addinsell, pentru ca mai apoi, în bisul acordat să smulgă ropote de aplauze, strigăte de bucurie, din partea melomanilor din sala de concert!

Maniera interpretativă a partiturii pentru pian, "Warshaw Concerto", ca şi muzica de altfel, a trimis spectatorul cu gândul la marile platouri de filmare ale lumii, înspre asemănarea cu muzica din filmul "Adio domnule Chips!" sau cu cea din "Lupii mărilor"...pe care tot Addinsell le-a creat.

Muzica sa, tonală, de anvergură şi cu priză la public, este asociată în aparițiile discografice cu lucrări de Rahmaninov, Şostakovici, Scriabin...

Concertul din seara muzicală vâlceană, de Addinsell, mai este interpretat pe scenele lumii de solişti precum Patrik Jablonski, Vladimir Ashkenaz sau Aldin Lefevre...

Umberto Battegazzore, sensibil, dar şi capabil de o forţă teribilă, a nuanţat între tonalitatea de anvergură clasică şi cea postromantică modernă, între gestul de scenă, sonor, pentru simţire proprie, dar şi pentru extazierea publicului...

Trebuie remarcată, întratâta conotaţie ţintând în modernitate, ţinuta sa clasică, sobră, care a dat greutate intelectual rasată interpretării...

În bisul cu generozitate acordat, frecvenţa şi înălţimea gestului aplicate claviaturii, aproape nemaivăzute, au produs o imagine hiperbolizantă interpretului, în sens calitativ, una care va rămâne multă vreme în memoria melomanului... (Martie, 2007)

Festivalul internaţional al muzicii electronice şi de computer. Siberfest, 2007!

În acest an, la Sibiu, în cadrul manifestărilor organizate urmare a atribuirii statutului de Capitală Culturală Europeană (alături de Luxemburg), se desfăşoară, în opt etape, un Festival Internaţional al muzicii electronice şi de computer! Poartă denumirea "Siberfest 2007" şi este organizat sub patronajul Confederaţiei Internaţionale a Muzicii Electronice (CIME), al Comunităţii Române pentru Electroacustică şi Muzică Asistată de Calculator (CREMAC) şi al Festivalului Internaţional "Acousmania".

Siberfest 2007 îi are ca directori artistici pe celebri compozitori şi interpreţi Ana - Maria Avram şi Iancu Dumitrescu, reprezentanţi de seamă ai acestui gen, de muzică, superintelectualizat şi sensibilizat, în care modularea sonoră se îmbină fericit cu cea vizuală, poetică, împreună, coabitând intim în spaţiul comun dintre artă şi tehnologie...

Pe parcursul anului 2007 Festivalul va găzdui 12 reprezentaţii, având în program 75 de compozitori, şi formaţiile: "Hyperion"-Bucureşti, "Lucilin"- Luxemburg, "Big Band Orchestra"- Geneva, "Citysonics"- Bruxelles; vor fi prezenţi solişti internaţionali precum Tim Hodgkinson- Anglia, Gustavo Aguilar - USA, Chris Cutler - Anglia, Duo Tian Guo-

Viena... Secțiuni din concerte sunt închinate noilor tehnologii, domeniilor: videoart, instalații, live performances...

Festivalul a debutat marți, 20 martie 2007, ora 19 şi a continuat în 21 martie, o decalare de o zi şi o modificare de ambient (față de programul inițial - 21,22 martie), spectacolele, nemaiținându-se în "Pavilion 2007", ci în cocheta sală "Thalia". Ambianța semibarocă a sălii de concerte nu a contrastat foarte dur cu decorul viu, de atelier postmodernist, aparținând scenei...Din contră!

Dacă spectatorii ar fi vizionat şi audiat aceste două concerte într-un spațiu formal, mai aproape de elaborarea tehnologică, mai adaptat ideilor vizionare, ale viitorului, nu cred că atunci s-ar mai fi adeverit acea minunată premoniție a compozitoarei Ana-Maria Avram, care, pe scenă, anunțând lucrarea lui Ianni Christou, din finele concertului din 21 martie, spunea (aprox): doamnelor şi domnilor auzul omenesc are nevoie, din când în când, de odihnă (!)...

Prima zi a festivalului a debutat (la propriu şi la figurat pentru Sibiu) cu un concert susținut de ansamblul "Hyperion", condus de Ana - Maria Avram şi Iancu Dumitrescu, avându-i în componență pe valoroşii instrumentişti: Emil Vişenescu, Ioan-Marius Lăcraru, Ion Ghiță, Orban Godri, Matei Teodorescu Petru Teodorescu, Andrei Kivu, Radu Clipa, Ciprian Ghiță.

Câteva nume de referință, ale compozitorilor, din această primă zi a Festivalului: Curtis Roads - "Sonal Atoms" (computer music), Petru Teodorescu - "Beyond"(pentru ansamblu şi sunete asistate de computer), Tim Hodgkinson/ David Connearn-"Apophasis", Iancu Dumitrescu - "New Remote Galaxy" (pentru ansamblu şi sunete de computer), Ana-Maria Avram - "Nouvel Archae XII" (pentru voci asistate de computer), Yannis Xenakis/ Bruno Rastoin - "La Legende d'Eer".

A doua zi, pe aceaşi scenă, au fost interpretați (muzică şi video): Chris Cutler - "Solo" (pentru percuții electronice), Jean - Claude Risset - "Air" (muzică asistată de computer), Ana-Maria Avram - "Quinconce #" (pentru violă şi sunete de computer) - solist: Ioan-Marius Lăcraru, Ana-Maria Avram - "Marionete", sonor, pentru un film de Anrdei

Magalie, Ulpiu Vlad - "Lumina Rezonanţelor Albastre" (pentru ansamblu şi sunete de computer), Rainer Boesch - "Espace III" (muzică asistată de computer), Iancu Dumitrescu - "Derives Chaotiques V" (pentru ansamblu şi sunete asistate de computer), Thorsten Fleisch - "Gestalt" (videoart), Petru Teodorescu - "Quintessence" (computer music), Jaques Diennet/NN Corsino "Captives" (videoart), Ianni Christou "Enantiodromia" (ansamblu şi bandă).

Presa apărută imediat, după aceste concerte, remarca lipsa de spectatori, o punea pe seama necunoaşterii, tinerilor, a acestui gen de muzică, în fond, o artă (mai puţin reprezentaţia "Video") devenită clasică, manifestându-se de peste treizeci de ani...Poate spectacolul de scenă, cu video şi calculator integrat, sub însemnul unui nou gest dirijoral, să fie de dată mai recentă...

Noi credem, că gazda, sibiană, nu a făcut ceea ce trebuia pentru pregătirea şi publicitatea serioasă a recitalurilor acestor îngeri ai muzicii de cea mai înaltă profunzime. Încă de la intrare, tineri ce împărţeau invitaţii program, manifestând o copilărească cultură (să nu-i spun altfel), s-au dovedit neinstruiţi asupra a ceea ce avea să se întâmple în sala de concert...Să nu cunoască ei cine se află în sală şi ce fel de muzică se cântă, să facă presupuneri de genul "nu este vorba de muzică ci despre calculatoare"? Să nu ştie ei că tot oamenii fac muzica, în timp ce computerul, cu ale sale periferice, nu face altceva decât să creeze medium-ul...să scutească cheltuiala de energie umană.

Dar, nu ne miră că se întâmplă acest lucru într-un Sibiu, care demolează un mastodont al lui Gh. Lazăr din Piaţa Mare a Sfatului şi îl reconstruieşte, tot cu faţă proletară, ceva mai încolo, precum o altă faţă a lui...Avram Iancu! Nu mai spunem nimic despre busturile meteorite, negre de supărare, din parcul central!

*

Personal, cunoscând performanţele tehnice şi artistice ale ansamblului cameral "Hyperion", atât din audiţiile directe, dar şi din cele discografice, venind astfel pregătit la reprezentaţia din 21 martie, am trăit momente deosebite de simţire artistică, am avut surpriza unui adevăr auzit (de noi) pentru prima dată şi spus de Ana-Maria Avram,

atunci... Întratâta armonie a sunetului şi tonalităţii clasice, romantice, şi cele specifice primei jumătăţi din secolul XX, compozitoarea (şi interpreta), savantă în lumea informaticii, ne-a spus, că, uneori, auzul are nevoie de odihnă! propunându-ne să ascultăm "Enantiodromia" lui Ianni Christou...Când acestea (armonia şi sunetul tonal) sunt în cantitate mare şi timp îndelungat, atunci ele nu ne pot indica altceva, ca fiindu-ne necesar, decât ceea ce produc:. un Iancu Dumitrescu, un Ianni Christou, un Xenakis...

Ascultaţi muzica bizantină scrisă de Iancu Dumiterscu şi ticluită de către instrumentul clasic şi de cel periferic, al computerului, şi veţi vedea câtă schimbare (în sensul liniştii) o să simţiţi în structura interioară!

Datorită odihnei auzului (liniştii spiritului) descoperită sub semnul de invers matematic al sunetului sau cel aflat la puterea negativă, rezonanţa interioară a ascultătorului capătă dimensiune hiperbolică, dar care se postează în zona calmului sufletesc şi în aceea a unei subtile ambiţii intelectuale...

Muzica semnată de cei doi muzicieni pe care nu ne-am sfiit să-i comparăm cu nişte arhangheli ai minunatului mediu sonor - definit artistic, dar şi de ceilalţi - nume mai mult sau mai puţin sonore, noi (altele devenite deja clasice), este una care nu se compune din zgomote (cum s-ar părea), transportă auditoriul într-un laborator de operaţie pe sunet şi nu unul de disecţie, în care se secţionează la nivel microinfinitezimal pe şi în jurul său, în spectrul propriu.

Acest joc precum un sistem pulsatoriu în jurul material al punctului tonal, crează un şuvoi armonic, continuu în structură, simulând mişcări siderale, dar şi dintre cele specifice fluxurilor şi refluxurilor emoţionale...(Martie, 2007)

Siberfest 2007. A doua serie de concerte-Hyperion!

A doua serie de concerte din programul Festivalului Siberfest 2007, cele din 13 şi 14 aprilie, susținute de formația Hyperion, festival ce se desfăşuară la Sibiu - oraş Capitală Europeană şi care îi are ca directori artistici pe compozitorii Iancu Dumitrescu şi Ana Maria Avram, s-a desfăşurat în impresionanta sală - cort - "Pavilion 2007", în două etape: prima zi, un concert CIME (Comunitatea internațională de Muzică Electronică), condus de Ana Maria Avram (dirijat şi computer) şi care a programat un spectacol de muzică, video şi aranjamente sonore, lucrări semnate de Irinel Anghel, Ana-Maria Avram, Ives Coffy, Iancu Dumitrescu, Lars Hojerdahl, Ion Ghiță, Andrej Ktzanowski, Xavier Roux, aka Ravi Shradja, Jorje Eduardo Rapp, Samon Takahashi, Katarzyna Taborowsca, Giselher Smekal, Roman Vlad, Menahem Zur şi, a doua zi, un concert Hyperion, semnat Iancu Dumiterscu!

Sonorizarea a fost pe măsura solicitării autorilor, dar condițiile de mediu, climă şi disciplina (educația) publicului, au lăsat de dorit...

"Pavilionul 2007", un cort imens, multifuncțional, nu a etanşat, acustic, interiorul de exteriorul extrem de agitat, nu a etanşat climatic, în sală fiind, datorită curenților, o răceală insistentă, un frig impropriu unui spectacol de muzică cultă!

Spectatorii, cei câțiva, dar mai mulți decât la prima serie de concerte, s-au comportat ca într-o grădină publică, au intrat şi au ieşit, au vorbit între ei; oricum, datorită intelectului - probabil scăzut - şi al infantilismului specific vârstei, dar şi al condițiilor climatice, precum şi absenței unei pardoseli absorbante, mai bine lipseau!

Practic, minunații artişti de la Hyperion - împreună cu directorii lor artistici, au cântat pentru prețuirea artei, pentru un public restrâns. Referindu-ne tot la public, acesta trebuie să mai prospere, să existe cu adevărat într-un alt deceniu, atunci, când poate oraşul va fi din nou capitală europeană... Deocamdată este tot una cu cel potrivit pentru manele şi muzică de la sudul Dunării...

Am remarcat, la prima reprezentație, recitalul de percuție, acompaniat de bandă, susținut de Petru Teodorescu.

Lucrarea Anei-Maria Avram, pentru bandă, formație şi video, a excelat în substanță şi ...sensibilitate. Fluxul sonor, în secțiune, a avut o densitate plină...Fiecare instrumentist, în parte, a susținut recitative demne de luat în considerare şi s-a prezentat ca provenind dintr-o valoroasă formație camerală. În nici un caz nu interpretează fiecare ceea ce vrea, ci totul este elaborat, aranjat, precum un colaj de dezarmonii, înrămat şi prezentat sub regula strictă a spectacolului artistic.

O lucrare, interpretare!, plină de strălucire, a prezentat tânărul Ciprian Ghiță, solo violoncel, în recitalul său acompaniat de bandă, şi care pur şi simplu a vrăjit auditoriul.

În ziua a doua, rezervată acestei serii de concerte, aşa cum aşteptam, Iancu Dumitrescu şi-a serbat personalitatea şi, în dublă ipostază - compozitor şi dirijor, s-a dăruit Sibiului, Capitalei Europene, oferind "Pavilionului 2007", un spectacol impresionant...Magie, muzică eterică, coloane sonore, de legătură între cer şi pământ; materialitatea sunetului - armonii şi dezarmonii împletite cu fulgere şi trăsnete năprasnice, pornite parcă pentru a spinteca planeta, profilându-se-n văzduhul intens frământat de necruțătorul bici, de foc, al lui Ilie. Gestica dirijorului, proiectată în spațiul populat de îngeri, dar şi în conul de umbra al rebelului mefistofelic, a desăvârşit spectacolul artistic, a demonstrat că, încă, calculatorul nu poate modela, video, spiritul poetic, sacralitatea drumului către origini...

Petru Teodorescu, la baterie, ochi în ochi cu maestrul aranjamentului de fulgere şi armonii bizare, a percutat la ornamentul de tobe, precum ...biciul lui Ilie!

"Sfera Magică" a fost prima lucrare, un film de Cornel Gheorghiță, cu coloana sonoră compusă de Iancu Dumitrescu, un opus pentru video, bandă şi percuție.magic dirijorul - Iancu Dumitrescu, la fel percuționistul - Petru Teodorescu!...Compoziția în sine, dar şi cum este ea recepționată, urmează pulsația minimă şi maximă a unei diagrame sonice - precum o electrocardiogramă comandată de un computer, dar care nu uită accesele sentimentale ale temperamentului uman...

Sunt desfăşurări delirante, puternic ancorate în zona suprarealismului estetic, păstrând, ca şi la cel plastic, elementele structurale, acum sonore, subtil organizate şi aliniate la realitatea materială.

"Galaxy" a fost a doua lucrare compusă şi interpretată de Iancu Dumitrescu, împreună cu formaţia Hyperion.

Compozitorul născut, dar necrescut, la Sibiu, înainte de-a da curs interpretării, a ţinut un logos, un cuvânt de dojană adresat organizatorului, un cuvânt ţintând educaţia muzicală, privind genul său - universal implementat !

Desfăşurarea acestei lucrări demonstrează valoarea creaţiei, a talentului dirijoral, a formaţiei camerale care, în tehnologie amplificată, sugerează o gigantică structură orchestrală. Excepţională imaginea scenică şi cea a fundamentului acustic. Iancu Dumitrescu a fost dezlănţuit! Am auzit şi perceput ampla mişcare (sic!) a exploziilor şi revărsărilor de magmă...Din nou, este greu să secţionezi acest şuvoi de sunete, primare - organizate logic, să te opui excesivelor senzaţii, stărilor sentimentale. Percuţia explodează la intervale logic stabilite şi produce fisiuni în mediul receptorului, degajând energii fulminante. În acest opus, Dumitrescu, a atins spectacolul total!

Nu putem încheia fără a adăuga, că, în Sala "Pavilion 2007", au mai expozat, prin talentul lor nemăsurat, Ioan-Marius Lăcraru, care, întru-un solo de violă, a dat expresie tipică lucrării "Holzeit", de Iancu Dumitrescu, un omagiu adus gândirii lui Heidelberg; Ion Ghiţă - într-un solo violoncel, "Medium II", de acelaşi autor.

Este cazul să-i amintim şi pe ceilalţi componenţi ai acestui (de mult) celebru ansamblu cameral, Hyperion: Emil Vişenescu, Orban Godri, Matei Teodorescu, Andrei Kivu, Radu Clipa.

De fapt, în cadrul formaţiei Hyperion, instrumentiştii sunt capabili, fiecare, de mai multe instrumente, sunt capabili de compoziţie, tinzând spre măiestria artistului total.

"Pulsar"(din titlu înţelegem compoziţia), opus semnat şi dirijat de Iancu Dumitrescu, a încheiat al doilea concert, a doua serie, din cadrul festivalului "Siberfest 2007".

Muzica precum cea ascultată în live, direct în sală, individualizează personalitatea melomanului, o certifică calitativ înspre forţa spirituală,

nu o fărămițează precum aşa numitele maniere, aparținînd clasicului şi romanticului...

Muzica prezentată în Siberfest 2007, paralelă în existență cu cea sub semnul inversului, tonală, şi cântată pe toate scenele lumii, semnifică o similitudine reală cu presupusul paralelism al vieților existente în acest univers şi defazate prin fracțiuni de secundă.

Am plecat de la acest concert cu o inexplicabilă bucurie în suflet, cu un sentiment de uşurare, odihnit, intelectul şi auzul meu, simțindu-se ca după o binecuvântată primenire... (Aprilie, 2007)

Duo "Tian Guo", via Viena-Beijing, un spectacol Giselher Smekal & Xu Fengxia

Vineri, 14 septembrie, 2007, ora 19, a avut loc ultimul concert sub egida "Siberfest 2007", la Sibiu, Capitală Culturală Europeană, organizat de CREMAC...un concert unde tehnica germană a venit în sprijinul unei voci, nații, firi, popositǎ parcă din străfundul Pământului.

Giselher Smekal, mânuind tehnica electroacustică, electronică, a mimat sublim marea voce a partenerei Xu Fengxia, din China, precum Gangele revărsându-se pe malurile galbene şi curgând spre mările şi oceanurile care scaldă țărmurile Chinei din totdeauna şi de astăzi.

Xu Fengxia, minunată prin ea însăşi, într-o mare exspansiune spre spațiul central european, a adus tremurul spiritului asiatic, mereu larg extaziat, obligat, în marele delir către libertate.

Chinezoaica a cucerit o sală aproape plină, cei mai mulți fiind pensionarii europeni veniți, cu autocarul marilor speranțe la Sibiu, să cunoască, iată, această nouă capitală culturală europeană.

Ne-a pozat la sfârşit, ea, cea cu o voce exprimată printr-o dezinvoltură rar întâlnită, asemeni unei ploi necesare, venită atunci când trebuie!

Ana Maria Avram a coordonat partea de video şi electronică asistată, a comentat ceea ce se întâmplă pe scenă, a dezvoltat în imperiu-i artistic.

Împrejurul tuturor aceste scene tehnico-artistice, tehnologice şi impresionistice, s-a rotit cu folos, permanent, marele artist poet care este Iancu Dumitrescu.Trebuie să spunem că Iancu Dumitrescu, secondat de marea lui iubire şi soție - artista Ana Maria Avram, au făcut tot ce era posibil ca acest concert să rezulte bine, să triumfe spiritul liber, internațional.

Duo Viena-Beijing. Muzici Paralele (III). In program: Giselher Smekal (pian, electronics) si Xu Fengxia (instrumente traditionale chineze si japoneze, guzheng, sanxian, voce) Muzică veche traditională chineză şi improvizații experimentale electroacustice.

Proteste

Prof. dr. Giselher Smekal, producator la ORF Viena, i-a scris presedintelui SRR, aratându-se şocat de decizia SRR de a anula "Acousmania". "Dragă doamna Toghina, în calitate de coleg de la Societatea Austriacă de Radiodifuziune - ORF, răspunzând de emisiunile dedicate Muzicii Noi la acest post, trebuie să vă spun ca am fost şocat de informația ca SRR intenționează să anuleze festivalul Acousmania. În ultimii ani, am transmis frecvent reportaje despre festivalurile Musica Nova Acousmatica şi Acousmania în emisiunile mele. Chiar recent, în 27 octombrie, am prezentat lucrări de Petru Teodorescu, Tim Hodgkinson, Ana-Maria Avram şi Iancu Dumitrescu. În 26 ianuarie, a urmat o altă emisiune cu muzici de Ulpiu Vlad, Francoise Barriere, Tim Hodgkinson şi Robert Reigle. După părerea mea, nu exista nici un alt festival de Muzică Nouă în Estul Europei atât de important precum Acousmania, după declinul Toamnei Varşoviene", a scris producatorul austriac.

Perplexitate şi îngrijorare la Varşovia

Marek Choloniewski, preşedintele Federației Poloneze a Muzicii Electronice, a trimis şi el un mesaj preşedintelui SRR: "Este pentru

mine motiv de îngrijorare şi perplexitate faptul că SRR nu numai că nu şi-a sporit susţinerea pentru acest festival, ci, iată, a decis să-l suprime. Sunt perplex şi îngrijorat, căci gasesc că publicul din Romania are tot dreptul sa fie mândru de realizarile artiştilor săi cei mai de seamă". (Septembrie, 2007, Info Puls, Cultura, Povestea vorbei)

Florin Totan şi Horia Văcărescu pe scena simfonicului vâlcean!

Concertul din 19 noiembrie 2007, a fost un bun prilej de cunoaştere, apropiere, a doi reprezentanţi de frunte ai clasicismului şi romantismului muzicii secolului XVIII, respectiv XIX: Joseph Haydn (1732-1809) şi Johannes Brahms (1833-1897).

Haydn, practic, reprezintă vertebra principală în definiţia şi susţinerea perioadei clasicismului muzical şi, alături de Mozart, îl duce la desăvârşire. Îl încoronează în domeniul simfoniei, al cvartetului şi al oratoriului.. .Creaţia lui Haydn se află, nu numai simbolic, la originea marilor opusuri muzicale ale secolului XIX, cu bătaie până în secolul XX.

"Missa Cellensis" sau "Misa Mariazell", scrisă de Haydn în 1782, interpretată luni seară de orchestra şi corul Filarmonicii sub bagheta lui Florin Totan, ne dezvăluie o caracteristică de bază a compoziţiilor sale oratorice (şi nu numai), şi anume, monumentalismul.O lucrare în care simfonismul domină ca idee, atât în partitura orchestrală, cât şi în cea corală. Le apropie şi uniformizează, realizând o unitate armonică, puternică, vizibilă şi din poziţia celui mai mărunt detaliu.

Lucrarea în sine, construcţia ei, pare a depăşi starea liturgică specifică unei mise, apropiindu-se mai degrabă de cea a unui veritabil oratoriu.

Aşa a gândit şi Florin Totan, subliniind partitura orchestrală în forţă, accentuând detaşarea vocilor, punând în evidenţă monumentalitatea lucrării, măreţia discursului muzical, absoluta dezinvoltură a parcursului

orchestral împreună cu cel vocal. A pus în evidenţă o orchestră şi o formaţie corală aflate la reale cote artistice.

Fără a avea o contribuţie substanţială, ca întindere - faţă de dimensiunea lucrării, cei doi solişti, Melania Băiaşu-soprană, şi Ioan Liviu Găman-tenor, s-au integrat în atmosfera spirituală, dar şi în cea de natură tehnică, de nivel ridicat, impusă de şeful de orchestră, prestaţia lor atingând cote profesionaliste.

Brahms, veritabil urmaş al lui Beethoven-clasicul şi romanticul-în acelaşi timp, este compozitorul care a gândit muzica, ca şi marii săi predecesori, la dimensiunile ample ale simfonismului, însă, monumentalităţii lui Haydn, el romanticul, i-a opus frământata trăire sufletească (putem vorbi şi de o monumentalitate a sentimentului), şi, folosindu-se de o veritabilă tehnică a orchestraţiei, a lăsat posterităţii (pe lângă marile opusuri simfonice), în domeniul concertului cu solist, adevărate concerte simfonii! Concerte în care instrumentele soliste cântă împreună cu orchestra, dialoghează cu ea, recită, dar, permanent, orchestra apare distinctă şi are tentă simfonică.

Lucrările lui Brahms sunt, în egală măsură, purtătoare de dramatism copleşitor.

Aşa este şi Concertul în re major, op. 77, care, împreună cu Dublul Concert pentru vioară şi violoncel, reprezintă opusul de forţă, în domeniul concertistic, al acestui preţuit compozitor.

Horia Văcărescu, violonist, solistul concertului, de Brahms, care a avut loc lunea trecută, a dat glas impecabil motivelor brahmsiene, dovedind şi o bună stăpânire a tehnicii violonistice.

Iată, la o săptămână după Mayuko Katsumura-violonista care l-a interpretat recent pe Prokofiev la Râmnicu Vâlcea, un alt discipol al lui Eugen Sârbu (Mayuko şi Horia desăvârşind studiul viorii la Londra, cu acesta), urcă pe scena Filarmonicii, aducând publicului vâlcean, din nou, înalta bucurie a desfătării artistice.. .(Noiembrie, 2007)

Choi Yong Shin, doctor în romantism rusesc!

Choi Yong Shin, aproape de P.I.Ceaikovski!

Coreea de sud, după Japonia, a fost considerată minunea economică-tehnologică a secolului XX. Amândouă au adus şi dezvoltat în proprie administraţie înaltele valori ale tehnologiei germane şi americane. Au importat munca şi filozofia ei. Şi-au dat seama că fără cultura bătrânului continent (nivelul atins de ea), omenirea, practic, nu poate exista. Iar în ce priveşte arta muzicală, în forma ei specifică - dual㠖 muzica şi interpretarea ei, aceasta fiind înstatuată la calitate maximă pe o apromaximativă rută: Sankt Petersburg - Berlin - Viena şi retur, probabil, cea pe care s-a canonit şi Petru cel Mare pentru a face o Rusie europeană! tinerii muzicieni din cele două ţări s-au năpustit peste ea.. .Pentru a o face mire sau mireasă!

În concertul din săptămâna trecută (26 noiembrie 2007), dirijorul sudcoreean Choi Yong Shin a interpretat un Medalion Ceaikovski, rearătând şi redemonstrând publicului vâlcean marea sa pasiune pentru muzica romantică rusă, pentru Piotr Ilici Ceaikovski. Acest lucru nu este întâmplător, este un lucru deja recunoscut, simţirea asiatică este foarte apropiată de cea slavă. De altfel, şi geografic, ele se învecinează...

Choi Yong Shin, care îşi pregăteşte teza de doctorat în acest domeniu - Romantismul rus, în cadrul Conservatorului de la Cluj, este angajatul Filarmonicii, de multă vreme, şi face parte din acei tineri ai Extremului Orient care visează la o mondializare a artei muzicale europene, una dintre cele mai fără de graniţe, şi atemporală.

Alături de orchestra simfonică, coordonată de violonista Meda Stanciu, cu o partidă de suflători în formă, Choi Yong a reuşit să redea publicului savoarea unora dintre cele mai ascultate opusuri, dar şi dintre cele mai urmărite vizual, alegându-şi în program un repertoriu, să-i zicem, clasic al muzicii cu mişcare scenică: Uvertura fantezie "Romeo şi Julieta", Baletul "Lacul Lebedelor" (selecţiuni), Variaţiuni pe o temă Rococo, op. 33, pentru violoncel şi orchestră, toate, scrise de Ceaikovski!

Elvis Ciuculescu un violoncelist cerebral

Solistul concertului de luni a fost violoncelistul Elvis Ciuculescu, din Craiova, cunoscut publicului vâlcean datorită prestațiilor alături de trioul "Allegretto", dar şi datorită colaborării ca instrumentist în cadrul orchestrei simfonice.

Înzestrat cu un larg orizont profesional, cultural (după un liceu de muzică absolvit în 1988, este licențiat de trei facultăți cu profil diferit, momentan, student al Conservatorului din Cluj), Ciuculescu pare a nu se supune nici unei dogme de natură tehnică sau artistică. Stăpâneşte instrumentul cu aceaşi uşurință cu care îşi stăpâneşte instinctul, în variațiunile "Rococo", impresionând prin acurateţea sunetului, chiar şi pe ultima poziție, cea înaltă, a la-ului său instrumental. Nu insistă în tremoluri, dovedind înclinația sa pentru cameral. ...Chiar aşa trebuia cântat acest "Rococo", decent şi clar, punând în evidență natura sa orientalistică, la modă cândva, *cârlionțând* acum iconografia barocă.

Ceaikovski, corabie cu pânzele-n vânt, plutind în apele învolburate ale muzicii secolului XIX.

Maturitatea muzicală, însemnând o mare cultură - sensibilitate şi finețe stilistică (altfel nu ar fi reuşit să scrie o partitură precum variațiunile "Rococo"), a lui Ceaikovski, coincide cu cea a lui Brahms, a lui Saint-Saence şi Dvorak. Toți creează, aproape exaltați de esența sinelui şi frumosului, în acest cîmp al muzicii, deosebit de rațional, deschis de Beethoven, şi care se cheamă Romantismul secolului XIX. Între aceştia, precum Beethoven luptă eroic împotriva dinastiilor, Ceaikovski personifică fala unei corăbii cu pânzele-n vânt, aflate în apele învolburate ale unui ocean înainte de furtună. Apele oceanului, mai mult decât titanice, înfiorătoare, semnifică trăirea romantică a timpului. Nu există nimic copiat la acest compozitor rus trăitor între 1840 şi 1893. Lucrările din concertul de luni aparțin începutului perioadei mature (1869, 1876). Ele apar ca urmare a nesupunerii spiritului pro occidental al marelui compozitor în fața tradiționalismului, cu orice preț, instalat în societatea muzicală rusă din acele timpuri (literatura de specialitate dă ca negativă influența asupra lui Ceaikovski, al Grupului celor cinci).

Îndreptat către cultura vest europeană, Ceaikovski adoptă teme din aceasta, crează, pentru a fi în frunte, după modelul lui Beethoven, forme noi de exprimare. Aşa apar baletele lui Ceaikovski, aşa apare Uvertura fantezie "Romeo şi Julieta", o temă, din motive similare, reluată de un alt as al muzicii ruse: Serghei Procofiev.

Aici, Ceaikovski este un excelent organizator al contrapunctului, desăvârşit, aproape clasic.

După această perioadă, deşi rămâne un obstinat călător în spaţiul din afara Rusiei, ca şi Dvorak, simte chemarea destinului, a pământului, şi se dedică creării lucrărilor de cel mai înalt dramatism romantic, simfoniile 4, 5 şi 6, în care sentimentalismul creşte gradual, de la schematizarea unui motiv popular, Simfonia nr. 4, până la sfârşitul fatal, inexorabil, din Simfonia nr. 6. Toate sunt impregnate, însă, de o legitimă alternanţă între optimism şi pesimism, între ritm alert şi andante.

De menţionat, în sensul originalităţii fiecăruia, că asemănătoare sunt trăirile din Dublul Concert al lui Brahms, scris cam în acelaşi timp cu Simfonia nr. 5, a lui Ceaikovski, şi din Simfonia nr. 9, de Dvorak, scrisă în 1893, anul în care apare şi Simfonia nr. 6. (Decembrie, 2007)

Din nou, pentru vâlceni, enigmaticul Ceaikovski!

Este greu de înţeles pentru cei mai mulţi dintre noi, cum în prag de secol, al XXI-lea, un meloman poate să asculte cu entuziasm, încă, o simfonie de P.I. Ceaikovski (1840 -1893) şi încă una din prima lui perioadă. 1877. Da, la 37 de ani, maturitatea muzicală a celebrului compozitor rus se află la maxim, urmând o perioadă în care este dedicat doar muzicii (printr-o rentă fixată de Nadejda von Meck), după această Simfonie a IV-a, urmând ultimele două, a V-a (1888) şi a VI-a (Patetica, 1893). A trăit puţin Ceaikovski, dar puţini compozitori sunt cântaţi cu atâta real success şi în zilele noastre, reprezentând pentru aceste generaţii, ale noastre, dar şi pentru cele de la a doua jumătate a

secolului XIX, muzica sa, o adevărată enigmă.a succesului. În lumea asiatică, a extremului orient, în Statele Unite, Ceaikovski se cântă, şi azi, fără limite! Asta înseamnă că nu numai superba linie tonală, substanţială tehnic şi în sentiment este cheia succesului, spunem noi, dar şi spiritual novator, din gruparea sa moscovită, celebră şi ea într-un fel (să nu uităm că Borodin introduce un simfonism în Dansurile Polovţiene care nu cred că i-a lăsat nemişcaţi pe mai marii săi confraţi, în ale amplitudiinii sonorităţii tonale, aproape totale: Brahms, Wagner, Brucner, Richard Strauss..) Ceaikovski, neprecupeţind nici un efort în cunoaşterea muzicii timpului, central şi vest europene (Doamne, şi ce muzică!), admirând simfonismul beethovenian, vine cu o construcţie sinusoidală, în care acordurile (percuţiei şi suflătorilor) pur şi simplu alternează, asimptotic - brusc, cu linia calmă, caldă melodic. Auzim aceste acorduri surprinzătoare, alternânde - cum spuneam, încă din 1869 cu ocazia scrierii Uverturii Fantezie Romeo şi Julieta.Apoi în Simfonia a IV-a parcă ele abundă într-o joacă, superbă joacă între discreţia unui flaut - oboi, şi un timpan însoţit de trompeţi şi cornuri.La fel, dar mult mai sobru, urmează acelaşi joc, greu de înţeles pentru unii, dar plăcut (căci aşa este şi viaţa omului: carminianul jos-sus al Ev-ului <mediu> de aur) sonor, din simfoniile a V-a şi a VI-a;...şi să nu uităm că regăsim (da, acest super accent-acord) şi în opera de mai târziu a altui rus, Stravinski, în "Pasărea de Foc". Chiar şi în literatură, un Maiakovski este, are legătură, cu un Ceaikovski, Stravinski, un regizor precum Einsenstein,... din acest punct de vedere al alternanţelor între maxim şi minim! ...Cum poţi să pui alături, şi să te emoţioneze întratât încât să fredonezi, precum o obsesie, o săptămână, o melodie populară, ad literam, ca "Mesteacănul" şi brusc peste ea să declanşezi milioanele de decibeli ale suflătorilor şi timpanului mai ceva ca într-o stare, ne-apocaliptică, sufletească, de exaltare.

Deşi nu a avut o orchestră (numai trei instrumente în partida de contrabas) pe dimensiunea muzicii interpretate, repetăm, una de mare dificultate tehnică (cine nu înţelege, şi vrea să dirijeze un Ceaikovski, mai bine să n-o facă), Adrian Petrescu, dirijor pe întreg concertul la pupitrul orchestrei simfonice a avut o prestaţie excelentă, stăpânind partitura, ansamblul orchestral, asemenea.Prim oboist la Filarmonica

George Enescu, solist de talie internațională (".printre realizarile sale de seamă se numară discul intitulat semnificativ Iubind Sub Stele Albastre - care urmează unui alt album, apărut în 1999 la Cambridge alături de renumitul organist Nicolae Licareț - The Magic of Adrian Petrescu - a realizat înregistrari la radio şi televiziuni din Bucureşti, Paris, Madrid, Lisabona, Torino, Nottingham si Dublin"), dirijor de prestigiu, obişnuit cu marile scene ale lumii (mai ales în calitate de solist - în anul 2003 a fost distins cu Meritul Cultural clasa I), conduce orchestra de cameră "Roumanian Brass" cu care a şi participat la actuala ediție a Festivalului "George Enescu". Cântând la toate instrumentele de suflat, Adrian Petrescu a avut o prestație la fel de bună, ca dirijor, şi în Concertul pentru flaut şi orchestră de Giulio Briccialdi (1818-1881, compozitor italian, la vremea sa - flautist de renume mondial), unde solistă a fost Claudia Iordache, născută la Râmnicu Vâlcea, absolventă a Academiei de muzică din Bucureşti, 2004, şi prim flautistă a Filarmonicii vâlcene; o prezență scenică agreabilă, dar şi talentată, şi care prin farmecul propriu, al interpretării, a făcut ca acest concert să ajungă mai uşor şi în toată splendoarea sa la auditoriu. La fel s-a întâmplat şi cu "Uvertura Festivă" a lui Dimitri Şostakovici (1906-1975), lucrare care a beneficiat de prestațiile foarte bune ale dirijorului şi orchestrei, ca un preambul la ce avea să se întâmple mai târziu.Un lucru normal, dacă ne gândim că întreg simfonismul sovietic, din secolul XX, plăteşte tribut celui creat de Ceaikovski, "spuma" şi "artificiile" orchestrale ale acestuia regăsindu-se din belşug în orchestrația lui Şostakovici, este drept, sub o altă formulă tonală. Personal, în cazul lui D. Şostakovici, înclin către muzica sa camerală, cvartetele 5 şi 9, concertele 1 şi 2, făcând deliciul seratelor muzicale, multor melomani de înalt rafinament şi calitate. (Octombrie, 2009)

Suita I de George Enescu, la Râmnicu Vâlcea!

Un program deosebit de atractiv, la începutul anului curent (2010), la sala Lahovary, când dirijorul Florin Totan şi pianistul (şi compozitorul) Mihai Murariu au interpretat Libertango (Aranjament pentru orchestră de coarde şi pian, de Mihai Murariu) de Astor Piazzolla, Concertino pentru pian şi orchestră (primă audiţie la Râmnicu Vâlcea şi nu absolută cum indica programul de sală) de Mihai Murariu, şi Suita I de George Enescu (din nou, pentru prima dată cântată la Râmnicu Vâlcea). Acum nu vrem să fim cârcotaşi, dar, melomanii vâlceni trebuie să ştie că ştampila cu "Primă audiţie" aplicată pe afiş şi în programul de sală, nu este întotdeauna tocmai reală, referindu-se probabil la perioada de când a fost înfiinţată Filarmonica... În Râmnic au existat reale stagiuni muzicale susţinute de Filarmonicile din Craiova şi Sibiu, dirijori Teodor Costin, Eliodor Rău, Henry Selbing şi Modest Cichirdan, ultimul, realizând chiar şi două concerte odată: sâmbătă seara concert, în celebra sală a Consiliului Judeţean, şi duminică dimineaţa, în aceeaşi sală, concert şcoală tip "Berstein", pentru copii şi elevi.. .De ce celebră? Că de mai multe ori aici s-au ţinut celebre manifestări culte ale muzicii; odată, cele amintite mai sus, şi, a doua oară, celebrul Teatru Balşoi s-a produs pe scena aceasta acum 40 de ani... o sală mult mai capabilă muzical decât sala austeră de la Cinematograful "Unirea", unde nu am văzut decât filme "proaste"... datorită năduşelii (când se supralicitau locurile pe scaun şi te trezeai cu capul spart de obiecte aruncate de la balcon) sau "urâte" precum cele oferite gratuit şi care arătau înmormântările lui Stalin şi Gheorghe Gheorghiu Dej. Au trecut 20 de ani de la Revoluţia din Decembrie 89 şi trebuie să terminăm cu abureala creierelor, că nu suntem noi buricul pământului, mai ales acolo unde ţapinarii se dau poeţi! regizori, actori etc.

Noroc cu programe cum a fost şi cel din seara de 18 ianuarie, cu artişti de valoarea celor amintiţi. Dartorită lor ne trece repede supărarea şi spunem, că un George Enescu cu Suita I, şi un Astor Piazzolla cu Libertangoul său, punerea în acelaşi program, înseamnă o combinaţie artistică de mare ingeniozitate, Filarmonica, dând o lovitură de imagine! Şi G. Enescu, şi A. Piazzolla, au reuşit să introducă muzica lor în marea

galerie a artei muzicii universale. Ambii sunt „pionieri" în arta sunetelor în țările din care provin (română şi sud americană)... Argentinianul Astor Piazzolla impune tangoul în muzica cultă, şi deja clasică, prin noua formulă orchestrală, răspândindu-se rapid în lumea continentului sud american şi cel European; iar românul George Enescu, într-un teribil efort, acela de a fi la nivel cu profesorii săi francezi, dar şi cu cerința specificului național, „nearat", a reuşit să impună Suita I colegilor continentali, dovadă că ea va face parte din repertoriul lui Gustav Mahler în turneul acestuia din Statele Unite, din 1907.Ei, nu-i puțin lucru să-ți dirijeze Gustav Mahler o lucrare simfonică...

Mihai Murariu este un tânăr pianist şi compozitor; lucrarea sa (în primă audiție), este o mare reuşită, aşa cum arăta şi programul de sală: "piesa relevă influențe bartokiene şi prokofieviene cu un uşor parfum de Rachmaninov, toate arcuite pe o formă de sonată clasică". Da, lucrarea se înscrie în atmosfera de respirație nouă, protejând de urât spiritual - atitudinea preapocaliptică, fiind specifică mai tuturor artelor; respirăm mai ecologic în tonalitatea sunetului, acesta, fiind deja un fenomen care se petrece la nivel mondial (am văzut şi la Concursul Internațional George Enescu, secțiunea compoziție, unde locurile de aur s-au atribuit compozitorilor din China, o țară mai responsabilă decât multe altele, privind modernitatea!). Nerv, intelect, alură clasică, ținută scenică pe măsură la interpretul pianist, dar şi a compozitorului Concertino-ului pentru pian şi orchestră - Mihai Murariu, care a fost interpretat după Libertango.

Astor Piazzolla, ca şi compozitorii care şi-au căutat originalitatea în folclor (nimeni, nereuşind acest lucru mai bine ca Bela Bartok), dar care mai mult au mutilat această inepuizabilă sursă de creație artistică - cum au fost cei de după 44, de la noi, exploatează muzica clasei de mijloc sudamericane, dintre vetust şi modern, muzica a la piazzeta-cea mai accesibilă, a celebrului tango, ajungând la rezultate surprinzătoare, şi, reuşind printr-un abil şi elaborat procedeu componistic (inovație, armonie, ritm, repetiție) să realizeze opusuri demne de cele mai exigente scene muzicale ale lumii;... publicul său tot mai numeros, parcă, nesăturându-se, alergând către el (stilul său) din toate colțurile lumii!

Iată, şi Mihai Murariu a realizat acest opus în lumina şi tonalitatea lui Astor Piazzolla, înlocuind bandoneonul cu claviatura pianului, şi, reuşind să emoţioneze ritmat spectatorul.

Şi Florin Totan, şi orchestra simfonică au contribuit la succesul acestui demers artistic.

George Enescu (1881-1955) este compozitorul nostru din Bucovina, care a materializat cel mai bine suflul poetic al românului, sufletul, ... din Valahia, Transilvania, Moldova şi Basarabia. A încercat şi Ciprian Porumbescu, dar în cei numai 35 de ani ai vieţii-cam tot atât cât a trăit şi Franz Schubert (doar că acesta, beneficiind de râvnita libertate a spiritului, a scris şi bine, şi foarte mult), nu a reuşit decât să fie simbolul unei veşnice şi teribile Revoluţii, cea de absolut necesară afirmare a noului spirit românesc.o cauză pentru care a murit repede şi Mihai Eminescu!

Suita I este un omagiu pe care G. Enescu îl aduce lui Camille Saint Saence, muzicii franceze!

Scrisă în 1903 fără nici o preocupare la ce avea să vie (dodecafonismul), Suita I este de factură clasic romantică, fără a fi străină de noutăţile specifice modernităţii, care încep să se afirme tot mai puternic în acest nou secol, X X .

Încă o dată, Florin Totan s-a dovedit a fi un fin interpret, un maestru al artei dirijorale, capabil să ţină în mână, să cunducă înspre rezultatul scontat orice fel de partitură, oriunde, chiar şi pe acest piedestal, forţat, al scenei bătrânului cinematograf. (Ianuarie, 2010)

Meda Stanciu şi Adrian Petrescu, *solişti!*

Un elegant concert, sărbătoare a muzicii, a avut loc în sala Lahovary susţinut de orchestra simfonică, de violonista Meda Stanciu, concermaistru în această formaţie muzicală, şi de Adrian Petrescu, în primul concert, solist, la dublu, cu violonista noastră, apoi dirijând două opusuri semnate de Mozart şi Haydn...O sărbătoare a muzicii, în primul concert, cel semnat de J. S. Bach, „Concert pentru vioară, oboi, şi

orchestră în re minor B.W.V 1060", în care Meda Stanciu, vioară, şi Adrian Petrescu, oboi, au oferit melomanilor vâlceni o interpretare de neuitat....Partea a doua, Adagio, ni s-a părut cea mai reuşită, apoi şi ultima, Allegro; partea întâi, Allegro, începând fără dirijor, acesta, făcând dublu solistic cu vioara - la oboi, reglându-şi suflul - unul specific marilor artişti, începând să sune conform minunatei distribuţii abia după câteva măsuri! Ei, dar după aceea, să te ţi muzică concertantă semnată de Bach şi transformată de-a lungul timpului, într-un opus valabil pentru orice variantă de interpretare: două viori, vioară şi trompetă, două piane, şi iată, o vioară şi un oboi...Unul dintre cele mai bune din România, din cadrul instrumentelor de suflat, Adrian Petrescu, ocupând unul din primele locuri...Acum şi la dirijat!

Să menţionăm cu această ocazie, că după ce a cântat în Craiova, cinci ani, sensibila Meda Stanciu, de cinsprezece ani la Râmnicu Vâlcea, este şefa de orchestră, ea dă semnalul începerii de partitură, astăzi, la acest concert, Meda Stanciu sărbătorind 20 de ani de activitate în cadrul formaţiilor simfonice şi interpretative...Ne-o amintim cât de frumoasă, de sensibilă, de disciplinată, de artistă, am putut să o urmărim 20 de ani, la Craiova şi Râmnicu Vâlcea. Această violonistă a făcut carieră artistică în beneficiul oraşelor de pe Jiu şi de pe Olt...

După dublul de Bach, Adrian Petrescu a schimbat registrul, şi a interpretat tot atât de frumos, de această dată ca dirijor, clar şi cu o spontană vioiciune, „Divertismentul pentru orchestră de coarde în Re Major KV 136", de Mozart! Armonicele mozartiene, care au cucerit lumea, au cucerit şi de această dată sala cu public meloman, din Râmnicul Vâlcea... Şi după acest concert, ca şi după altele din stagiunile trecute, am rămas extrem de apropiaţi stilului elegant, sufletului pe care A. Petrescu a hotărât să-l dăruiască atmosferei create în sala de la Lahovary...În aceste prime două interpretări, căci după pauză, a urmat Simfonia nr. 100 de Franz Joseph Haydn, „Militara", care spre final, dar şi pe parcurs a ridicat publicul în picioare...Partea a IV-a, Finale - Presto, compusă spre ultimele măsuri şi cu un mic decor sonor şi teatral, din sală, trei ofiţeri din garda regală, la instrumente de percuţie, repet din sală, au ţinut isonul orchestrei simfonice, publicul, surprins, aplaudând frenetic; mai ales după ce acest minunat dirijor, cu carismă,

s-a întors către public şi a dirijat acest entuziast final...A fost obligat să-l biseze la insistenţele publicului neexperimentat, dar sincer... O simfonie, lecţie, semnată de Haydn, despre ce vrea să exprime clasicismul simfonic european în istoria recentă a muzicii, abil şi măiastru condusă pe culmile interpretării de către acest tânăr şi simpatic dirijor, mare interpret recunoscut internaţional! (Mai, 2010)

Mozart, Prokofiev, Florin Totan şi Delia Diaconescu - în concert!

În concertul din 01 03 10, stagiunea a XV-a, orchestra simfonică şi dirijorul Florin Totan, violonista Delia Diaconescu, împreună, au susţinut un spectacol memorabil cu Simfonia 40 de Wolfgang Amadeus Mozart şi Concertul nr. 1 pentru vioară şi orchestră de Serghei Prokofiev (mai ales).

.Păcat că această sală, de la Lahovary, nu este panotată cu lucrări de artă adevărată - grafică, sau pictură - în tematică, deasupra balcoanelor şi ecranului de cinema, şi cu o galerie de figuri determinante în istoria acestui domeniu al artei, sub/sau pe suprafaţa balcoanelor, ca efigii.. .Ar mai putea fi montată pe ecran o orgă clasică, chiar orga de la biserica catolică (oare?) pe care nimeni nu vrea să o deschidă publicului...Scena nepermis de ridicată şi albul rigid de pe laterale, tavan şi ecran, nu sunt prea propice pentru căldura trăirii artistice, ci poate doar pentru întâlnirile directe dintre liderii şefi, şi popor, dar nici pentru ei... Credem, că şi dintr-un asemenea considerent dirijorul permanent al Filarmonicii, Florin Totan, a înţeles să nu se mai urce pe podium şi a ales să dirijeze la nivelul orchestrei, al ei şi solistului.Mai ales când îi „recrează" pe cei doi "Mozarti", cel din secolul XVIII, Wolfgang Amadeus, şi cel din secolul XX, permisă fie-mi comparaţia-ţinând de arta sunetelor, Serghei Prokofiev!

În Concertul nr. 1 pentru vioară, Prokofiev se vrea (şi reuşeşte) perfecţionist, ca şi în concertele pentru pian de altfel, aşa cum mai bine

de un secol înainte, Mozart a dominat prin perfecțiune muzica concertistică pentru pian.. .Vorbind de această perfecțiune, la început de secol XX, în vremea când moderniştii căutau să schimbe ordinea estetică chiar şi în muzică, sau, când în 1912 poeții ruşi publicau "Manifestul futuriştilor" (trei- patru ani înainte de DADA), Prokofiev „înnebunea" tinerii din sălile de concert cu ritmul infernal al unui Concert nr. 2, să zicem, pentru pian, iar Stravinski, „bătătorea" planeta cu "Sacre du printemps"; şi unul, şi altul, mai târziu, au scris o muzică de mare rafinament şi mare tandrețe chiar în spațiul atât de căutat al modernismului formal: Stravinski compune "Le rossignol", iar Prokofiev îşi continuă acțiunea către modernitate, chiar modernism - uneori, cu ajutorul științei armoniilor clasice, compunând capodopere după capodopere: acest Concert pentru vioară şi orchestră, baletul Romeo şi Julieta, Dragostea celor trei portocale, sonatele pentru pian, cvartetele.. .am amintit concertele pentru pian.

O lecție de muzică, despre modernitate în arta sunetelor, ne-au oferit protagoniştii celor două lucrări, odată, privind conținutul-compoziția, titanica formulă muzicală reprezentativă secolului al XVIII-lea, Simfonia nr. 40 - 1789, de W.A. Mozart, simfonie care încununează clasicismul, şi a doua oară, o lucrare reprezentativă pentru secolul XX, Concertul nr.1 pentru vioară de S.Prokofiev, 1916, modern, dar care rămâne în formula tonalității, şi, care, împreună cu celelalte lucrări amintite, ale compozitorului rus, face din acesta unul din cei mai mari din ultimul secol.

Privind partitura pentru pian, atât de celebră, să amintim, că în 1970, la Festivalul şi Concursul George Enescu, unul din cei mai mari pianişti ai lumii, Dimitri Alexeev, câştiga premiul I cu un concert de Prokofiev, Ateneul Român „sărind" în "aer" şi, că numai Tudorel Dumitrescu, băiatul lui Gheorghe Dumitrescu, a mai fost capabil de o asemenea ispravă, mai târziu, cu acelaşi Prokofiev şi tot la Ateneu, înainte de 1977, când s-a prăpădit sub ruinele cutremurului. Se spunea, atunci, că Tudor va fi mai mare decât vara sa, pianista Ilinca Dumitrescu, studentă la Moscova şi singura româncă capabilă să câştige un Concurs Ceaikovski.. .atunci!

Dirijorul Florin Totan şi-a impus din nou maniera, cursivă şi precisă, dând acestei formații orchestrale simfonice, o ținută specifică.Au sunat exact - frumos şi rotund cele patru părți ale Simfoniei, cum spuneam, de maturitate a marelui compozitor vienez. După obişnuita pauză, aceeaşi orchestră, cu acelaşi dirijor, a acompaniat-o pe tânăra violonistă Delia Diaconescu în redarea celebrului opus compus de Serghei Procofiev, muzica şi interpretarea, părându-ne deadreptul divine. Sensibilă şi acordată total la tonalitatea compoziției, inspirată în ilustre arabescuri sonore, poezie a marilor chemări, aproape romantice, Delia Diaconescu a cucerit publicul, atât prin prezența de scenă, cât şi intelectual, subliniind cu multă acurateţe această imposibilă împletire de „fire" de muzică, tonale, alternând între vizibilă finețe şi ritmuri senzaționale. Nimic uşor. Totul încărcat de substanță, de măiestrie interpretativă, artă a tehnicii instrumentale; transparent şi directă, muzica acestui filozof şi mare meşteşugar al artei sunetului, fiind redată fără echivc. Bravo Florin Totan, bravo Delia Diaconescu, mulțumim Serghei Prokofiev. (Martie, 2010)

Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven

Din 2005 circulă pe postul tv „mezzo" o înregistrare cu simfonia a IX-a de L. v. Beethoven, în conducerea dirijorală a lui Kurt Masur, marele dirijor est german, ca peste tot în estul Europei, o personalitate fără egal, acum, după ce am dărâmat sistemul ...Melanie Diener (soprano), Marie Nicole Lemieux (alto) Franz-Josef Selig (basso) şi Jorma Silvasti (tenor) au format cvartetul de solişti al celebrului opus german... Orchestra Națională a Franței a suportat întregul eşafodaj simfonic, împreună, din partea a IV-a, cu corul Radio France şi cel al „Maîtres des bouches du Rhone" aprox. 140 de persoane!... La partida de başi şi de violoncel, orchestra a avut 8 başi şi 8 violonceli... impresionant!

29 09 10, am ascultat, urmărit această lucrare, interpretarea ei impresionându-ne...Decor mirific, aer liber, antic, ...suprapunerea

planurilor sonore, pe toate partidele, extraordinară, cu o regie muzicală pe măsură, incredibilă rezonanța fără perturbații, în aer liber! De la mijlocul simfoniei spre final anunțându-se o furtună...beethoveană punctată cu ajutorul timpanelor, acordurilor orchestrale!

Simfonia a IX-a este precum viața, se naşte în chinurile materne, atât de surprinzătoare sunt toate părțile până la apariția cornilor... O naştere ideală, senzațională, ca cea a lui Iisus Cristos; Frământarea aparține tuturor instrumentelor...Pace, Pace nouă tuturor...Pace prieteniei, bucuriei, pace - odă bucuriei, prieteniei, muzica s-a declanşat...Este de neoprit! Nici chiar surdul compozitor nu o mai poate opri... A intrat şi baritonul...Cu o fugă imensă, bachiană, această alcătuire orchestrală înaintea „factotumului" final reprezentat de cor...Extraordinar!...
Niciodată vocea umană şi acordul orchestral, armonic, nu s-au unit mai bine (iată unde a ajuns tehnologia), într-un singur sens, sensul de mai bine... Inovația-nu invenția - înseamnă calitatea acestei simfonii (primele trei părți - adamice- continuă frământare pentru producerea părții a patra), dar şi inventivul se produce când înainte de a intra vocea umană, corul, intră partida violoncelilor.magistrală! imitând vocea umană! şi arătând, că din râvnă şi frământare răsare fericirea-iubirea-prietenia între oameni, da, aici, pe pământ!...Apoi, ca un leitmotiv, acest unison de violonceli continuă, persistă, şi dă cale liberă exploziei planetare de voce umană : voci de femei, bărbați şi copii.(Septembrie, 2010)

Anton Brukner, Simfonia nr. 8, la Filarmonica din Viena!

Eveniment muzical de toată splendoarea şi simțirea artistică, interpretarea pe „canal Mezzo" a simfoniei a 8-a de Anton Bruckner de către Filarmonica din Viena sub bagheta lui Pierre Boulez (o producție Euro Arts Music-1996)... Aceste imagini însoțite de profunda şi

înălțătoarea muzică a celebrului compozitor austriac (una pe care şi Richard Wagner ar fi invidiat-o de-acolo de unde este, de sus, din Pantheonul muzicii universale), mi-au amintit de un gest al dirijorului nostru, Modest Cichirdan, într-un concert tot „Bruckner", dat mai demult, într-un land catolic german, şi, când, înainte de ora concertului, dirijorul a intrat în catedrala mare a oraşului şi s-a rugat Creatorului Lumii, încărcându-şi spiritul, unul fără de care ar fi fost imposibil să abordeze în toată măreția această lucrare... Revărsările spectaculoase, în valuri, de armonii muzicale izbucnite dintr-o orchestră capabilă şi învățată să redea în acelaşi timp tonalitățile înalte (la paroxism), cu cele grave (la disperare), specifice în general simfonismului german, imposibil de imitat, inventat de Beethoven, excelat de Wagner şi exacerbat de Bruckner... O simfonie închinată prăbuşirii şi ridicării lui Adam-Omul, care se roagă lui Dumnezeu...

Hans Richter, în 1892, a dirijat-o în interpretarea Filarmonicii vieneze, şi ea a fost dedicată, de ilustrul compositor, împăratului Franz Iosef...

Între dirijorii iluştri, care au redat-o publicului vienez, de-a lungul timpului, îi amintim pe Wilhelm Furtwangler, Herbert von Karajan şi...Sergiu Celibidache! (Septembrie, 2010)

Missa Cellensis la Râmnicu Vâlcea!

Pe 6 decembrie 2010, la Filarmonica vâlceană, a avut loc în cadrul stagiunii a XVI-a, 2010 - 2011, un concert vocal-simfonic dirijat de Nicolas Jounis şi avându-i soliști pe Melania Băiaşu şi Liviu Găman ambii, componenți ai corului Filarmonicii vâlcene, dar şi ai diferitelor corale bisericeşti din Râmnicu Vâlcea (Melania Băiaşu este membră în Corala Episcopiei, şi solistă; Liviu Găman, fost membru al Coralei Bisericii „Buna Vestire", în prezent, îndeplinind funcția de diacon la Episcopia Râmnicului)...Nicolas Jounis, Franța, actualmente, este director muzical al orchestrei „Union 44" din Nantes, director muzical adj. al orchestrei din „St. Nazaire, şi director artistic al orchestrei

„Constance Weber"... Doamne ce ți-e şi în străinatate cu criza asta de „specialişti" (în timp ce la noi, clocăie - de mulți ce sunt)

În deschidere, colectivul vâlcean, condus de Nicolas Jounis a interpretat, drept „încălzire" înaintea confruntării cu marele act creativ - „Missa Cellensis" de Joseph Haydn, Uvertura „Răpirea din Serai" de W.A. Mozart şi Simfonia 25 în sol minor , K.183, de acelaşi compozitor...

Şi Uvertura, şi Simfonia , în deschidere, au vrut să impună stilul dirijoral, precis, şi bine temperat, puțin dinamic, cu o rezonanță mai rar întâlnită în vechea sală de cinematograf...

Rămâne ca totuşi, sala de la Consiliul Județean să redevină una de interes pentru locația tinerei şi pretențioasei instituții muzicale...Nu de alta, dar să nu ne trezim cu sala CJ în paragină şi numai bună de desființat pentru a fi oferită vreunei parcări de lux. Era acolo şi o sală bună, de artă plastică era şi un centru de carte, tipăritură vâlceană, foarte bun... Ar fi fericită şi Primăria, şi Liceul Lahovary, şi populația Râmnicului, şi cinematografia română, dacă această sală veche ar redeveni un bun public, cu profit pentru cetățean, şi cultural, şi a Colegiului ...Lahovary ! ...Aproape, întreg complexul de la CJ putea (şi poate) să devină un interesant Centru Cultural aşa cum demult şi-au dorit vâlcenii, unul de intimitate, în raport cu posibilitățile economice dezastruoase ale noului oraş-New Râmnic,1oo de mii!...Ce concerte am urmărit aici, ce stagiuni muzicale, în anii 70!

Am aşteptat cu emoție interpretarea Missei Cellensis, o lucrare deosebită, uşor gustată şi apreciată de public - prin linia melodică aparte, o lucrare pentru oameni maturi! Corul a recitat şi a acompaniat foarte bine, soliştii aşişderea, dirijorul a intuit succesul, dar, cred, câştigul numărul unu a fost această demonstrație, că avem doi soliști serioşi de muzică vocal simfonică... Şi asta înseamnă ceva în muzica cultă, concertantă! Era şi normal, acum, după 15 ani de la înființarea Filarmonicii, să ştim, să intuim, cum se interpretează o lucrare închinată supremului divin... Bravo Melania Băiaşu, bravo Ioan Liviu Găman!... Decembrie, 2010)

Proust - *Intermitențe ale ritmului cardiac*

Baletul prezentat de tv Mezzo cu titlul de mai sus, un film de Vincent Bataillon, cu o coregrafie şi punere în scenă de Roland Petit, este în două acte şi 13 tablouri inspirate de romanul lui Marcel Proust "A la recherches du temps perdu". Suportul muzical este o desfăşurare inspirată din lucrări semnate de Ludwig van Beethoven (Cvartetul nr. 14 op. 131; Claude Debussy: "Marea", " Syrinx" -pentru flaut solo, "Dansuri" - pentru harpă şi orchestră); Gabriel Faure ("Baladă" op. 19 pentru pian şi orchestră, "Elegie" op. 24 pentru violoncel şi pian, dar şi pentru violoncel şi orchestră; Cesar Frank (Sonata pentru vioară şi pian); Reynaldo Hahn; Camille Saint - Saens (Carnavalul Animalelor, Simfonia nr. 3-cu orgă, "Havaneza" pentru vioară şi orchestră, "Marş eroic"); Richard Wagner (Uvertura la opera "Rienzi")... da, un adevărat regal componoistic, alături, aveam să constatăm, de un regal de mişcare scenică-balet; expresivitate...dans uluitor de elegant şi aflat în vecinătatea alurii clasice, dar implantată cu scene ale timpului de astăzi, moderne, aşa cum am fost obişnuiți de-a lungul sec XX de şcoala franceză întemeiată de trupa condusă de Maurice Bejart, care şi ea la rândul ei a fost influențată de şcoala -marea şcoală - a baletului rusesc pornită-n lume de trupa lui Diaghilev. Avem de a face cu un spectacol pentru scenă, pentru micul şi marele ecran, în care alternativ cu dansul se prezintă textul generic, al scenelor (citate - flasch din opera lui Proust) şi scene de dans şi secvențe sonore din lucrările muzicale prezentate mai sus). Un adevărat colaj, secvențial, de muzică - în general - cameralã, producătorul, vrând să sublinieze caracterul cerebral al textului prousian, al tematicii, pentru aceasta, negăsind altceva mai bun decât spațiul muzicii de cvartet sau dialogul dintre violoncel şi profundul sunet al tubului de orgă! sau, în sfârşit, celebrul purificator ton, de uvertură, al muzicii lui Richard Wagner...

Spectacolul este creat de un corp de balet al Operei Naționale din Paris (Albertine: Eleonora Abbagnato-primă balerină; Proust jeune: Herve Moreau -prim balerin star; Morel: Stephane Bullion; Monsieur de Charlus: Manuel Legris - prim balerin star; Saint Loup: Mathieu Ganio

- prim balerin star....), iar partea sonoră este susținută de Orchestra Operei Naționale din aceeaşi capitală a Franței, dirijor Koen Kessels.

Baletul începe... text: "Cette idee de la mort ou le monde apparaît au narrateur comme derriere une porte funeraire"... ("Această idee a morții... în care lumea îi apare autorului ca o ultimă poartă funerară" trad. n.)...Urmează un dialog, violoncel şi pian, şi trei umbrele "dansatoare", femei în alb, precum un buchet de flori Cattleya - metafore ale pasiunii prea uşor de intuit, flori destul de rare, care se încrucişează uşor (şi în mod natural, spontan); mirajul dansului, de această dată în cuplu, un *el* şi o *ea,* în alb, albul primăverii din copacii înfloriți."Les jeunes filles en fleurs ou les vacances enchantees" (Tinere fete înfloritoare sau jucării încântătoare): un grup de dansatoare care se grupează, temătoare, când în zare apare el, tânărul în alb (Proust jeune) incert în a deveni o jucărie în propriul joc!

"Albertine et Andree ou la pasion et les doutes" (Albertine şi Andree, între pasiuni şi îndoieli)...Debussy şi lucrarea sa pentru flaut solo, "Syrinx"; o scenă fermecătoare (muzică şi actorie-gest) în care feminitatea încearcă parcă să se completeze prin ea însăşi, pefecționându-se, o scenă, care, la opus, se regăseşte în mai târziul fragment "Morel et Saint Loup ou le combat des anges" (Morel şi Sf. Loup sau obrăznicia îngerilor), care împreunează prin atracție pe cei doi balerini, de acelaşi sex (Mathieu Ganio şi Stephane Bullion), scenă de mare rafinament scenic pe muzica lui Gabriel Faure: "Elegie" op. 24, violoncel şi pian, şi, violoncel şi orchestră!

Scenele oscilează între culori alb şi negru, personajele aşişderea, în plus, acestea par construite unul pentru celălalt, creând în acest fel, simbolic, starea de energie potențială (+ şi -) fără de care lumea nu ar fi posibilă; expresia artistică, existând în ambele sensuri. Monsieur de Charlus în fața insensibilului, chiar proiecție a sa, un alter ego în virilitate (dar nu el), este învins de imposibilul instalat în neverosimila situație, şi, trecând neputincios pe lângă patul dragostei între aceleaşi sexe, ajunge să fie batjocorit de însuşi susținătorii normali ai acestei incomprehensibile realități, jucătorii de cărți! ...şi când?... când... lumea se agită să trăiască: "Monsieur de Charlus vaincu par l'impossible" (M. de Ch. învins de imposibil) şi "Les enfers de Monsieur de Charlus"

(Chinurile lui M.de Ch.), scene pe muzica lui Camile Saint - Saens: Marşul eroic... Şi, iată, scena fatală a violării în grup, M. de Ch. între cei trei jucători, o scenă jucată de umbre, prezentată pe muzica lui Claude Debussy, "Danses", harpă şi orchestră."Rencontre fortuite dans l'inconu" (Întâlnire forțată cu necunoscutul).

Baletul se încheie în tonalitatea cernită a începutului, iată, un timp pierdut, timp inutil pentru viață, dar real, în care Marcel Proust, pe scenă, pe scaun şi în cunoscuta- i iconografie insolită, cu fular alb şi păr lins- cărare pe mijloc - mustață despicată, şi care nici nu se uită înapoi spre lumea care se clatină; şi, doar faptul că a încercat să o descoase, să o arate, dându- i puterea de a privi spre viitor. Şi totul se termină cum ni se pare atât de firesc, şi normal, pe o tonalitate de Richard Wagner: Uvertura la opera "Rienzi".Un spectacol de balet de maximă calitate, dans - mimică şi mişcare - muzică, scenografie; o mostră de artă adevărată, complexă, în care se elogiază munca creativă de grup, altfel spus, o sublimă intersecție-interferență a artelor la care simțim grija pentru ecologia spiritului! (Decembrie, 2010)

Modest Cichirdan a deschis Festivalul *Craiova muzicală*

Eveniment de importantă valoare culturală, majoră, pentru muzica interpretativa românească, pentru Oltenia noastră, la Craiova, centrul istoric al "Valahiei mici", capitală, dirijorul de origine vâlceană, Modest Cichirdan, a deschis Festivalul de muzică cultă "Craiova Muzicală" cu un concert memorabil, alaturi de orchestra Filarmonicii oltene şi de solistele Cristina Angelescu şi Ioana-Cristina Goicea (ambele vioară), interpretând Preludiul operei "Parsifal" de Richard Wagner, Concertul în Re minor pentru doua viori de J.S. Bach şi Simfonia Fantastică, de Hector Berlioz, iată un veritabil eveniment muzical, de zile mari, o revenire spectaculoasă a dirijorului vâlcean, după trei ani, pe scena Filarmonicii oltene...

În eleganta sală a Filarmonicii craiovene, Wagner, Bach şi Berlioz au deschis Festivalul "Craiova Muzicală" sub bagheta dirijorului, până nu demult în activitate în fruntea acestui eminent colectiv muzical - permanent în atenţia marilor ansambluri muzicale europene - Modest Cichirdan, reuşindu-se un remarcabil eveniment muzical...

Editia a XXXVI-a, deja celebru festival, încununează o amplă perioadă de exerciţiu artistic în domeniul muzicii culte, anul acesta, prin concertul inaugural, dar şi al celorlalte concerte, dorindu-se o relansare a acestei nobile arte a armoniilor sonore...Craiova, prin Filarmonica sa, prin monumentele pe care le are în patrimoniu, grija faţă de ele, cu o sală la nivelul european, cu artişti interpreţi aşişderea, se aliniază la înaltul exigenţelor europene, reprezintă un punct de atracţie mondial...

Concertul din ziua de vineri, 13 noiembrie, a confirmat pretenţia artistică expusă mai sus, lucrarea executată în deschidere, "Parsifal", a lui Richard Wagner, fiind executată la exigenţa pe care şi-ar fi dorit-o şi marele compozitor, care a dat numele Festivalului de la Baireuth, unic în vederea reliefării acestui titan al muzicii germane...Modest Cichirdan, cunoscând bine lucrarea, a dirijat această capodoperă a muzicii universale, fără partitură, a stăpânit-o, a savurat-o şi a transmis sălii siguranţa trăitorului de aici, de pe malul Jiului, precum şi a atmosferei viabile de pe Câmpia Nibelungilor, Valea Rihnului, înscriind interpretarea într-o veritabilă solie a egalităţii dintre naţia noastră şi cea germanică...Cornii, instrumentele de suflat, esenţiale în această lucrare, corzile de mare sensibilitate, violoncelele, s-au contopit într-o armonie de toată frumuseţea, de toată sensibilitatea, inducând în mulţimea de admiratori melomani din sală, marea suflare artistică, una dintre marile trăiri pe care ţi-o poate transmite această pagină unică de muzică ...divină!

Johan Sebastian Bach, Concertul pentru doua viori şi orchestră, reprezentând una dintre capodoperele muzicii clasice instrumentale, artât de celebră, încât o fredonam încă de la 12 ani, a adus în faţa

auditoriului craiovean două soliste, violoniste, mamă şi fiică, două talentate şi sensibile artiste, dovedind, că România poate pune la dispoziție, în fiecare ceas veritabile talente interpretative, artişti de mare valoare, cele două, încântând publicul craiovean.

"Marea" simfonie, "fantastica", a lui Hector Berlioz, în cinci parți, a încheiat un mare concert susținut în deschiderea festivalului craiovean, aflat la a XXXIII-a manifestare... Un regal muzical care ne-a subliniat din nou un mare dirijor contemporan, înspre apusul carierei muzicale, dar care a stat ferm în fața pupitrului invizibil, în fața unei orchestre dispuse să-i respecte exigențele... A fost un succes al artei autohtone regionale, un succes al ambiției colective, orchestra, respectând la maxim registrul sonor înscris în ştima din fața fiecărui instrumentist...Este lucrarea de maturitate a unui mare artist, Hector Berlioz, un succes al artei componistice franceze - nu prea multe succese înregistrând această artă - dacă o comparăm cu producția magnificilor muzicieni germani, dar de un rafinament care nu a întârziat sa ridice romantismul francez al secolului XIX la un nivel de maximă importanță...Frumos, frumos, pasaje muzicale care impresionează spiritul, visarea romantică, destinul implacabil, simțirea artistică, boema, la cel mai înalt nivel...Am trait în sala craioveană înalta vibrație de care sunt capabile marile spirite ale artei universale, şi aceasta, nu este puțin lucru...Bravo instrumentişti craioveni, bravo dirijor, bravo public căruia i-am simțit trăirea şi afecțiunea...(noiembrie, 2009)

Luminile Rampei

03 mai 2010 Dirijor: Mircea Suchici
Program: Medalion Mircea Suchici: *Aniversare, Nostalgie, Tango depresiv, UEFA, Seara.*
*** Ch. Chaplin : *Luminile rampei,* F. Lai: *Love Story, Un bărbat şi o femeie,*
Nat King Cole: *Monalisa,* S. Joplin: *Ragtime,* Beatles: *Yesterday,* N. Rotta: *Naşul,*
E. Morricone: *Pentru un pumn de dolari,* F. Lai: *Lecţie specială,* M. Suchici: *Reîntâlnire.*

Pe scena Filarmonicii din Râmnic, împreună cu orchestra simfonică, Mircea Suchici, şeful partidei de violoncel din cadrul Filarmonicii craiovene, „Oltenia", şi dirijor al formaţiei gorjene de muzică de cameră "Lira Gorjului", a dirijat un inedit concert de muzică de scenă (film), realizând o seară de muzică veritabilă... Programul a cuprins două părţi, un medalion „Mircea Suchici", cuprinzând compoziţii ale dirijorului, muzică de mare sensibilitate pe care nu odată, cu diverse prilejuri, delicatul violoncelist ni le-a oferit spre delectare... Menţionăm că lucrările Seara şi UEFA sunt două compoziţii, care, în 1986, la Râmnicu Vâlcea, în cadrul Festivalului Naţional de Muzică, secţiunea compoziţie orchestrală, au câştigat locul I... Atunci, ele au fost interpretate de orchestra Şcolii Populare de Artă, „Cornetti", din Bucureşti. Amintim melomanilor vâlceni, poeţilor, că Mircea Suchici este un mare iubitor de poezie, improvizează ca nimeni altul, practică muzica de cameră, reuşind la multe dintre întâlnirile noastre ad hoc să producă participanţilor prieteni, deosebite surprize... În partea a doua, cunoscutul violoncelist, a redat publicului vâlcean, dirijând orchestra, cunoscute capodopere ale muzicii de film pe care cei mai mulţi dintre noi le-am fredonat cu atâta plăcere în trecut, le fredonăm şi acum!

Mircea Suchici s-a născut la Târgu-Jiu, oraş în care a început studiul violoncelului cu profesoara Maria Racoti. Cursurile liceale le-a urmat la liceele de muzică din Ploieşti şi Bucureşti (cu profesorul Ion Urcan), absolvind apoi Conservatorul "George Enescu" din Iaşi, la clasa de

violoncel a profesorului Reinhold Scheeser. In perioada studenției a participat la Festivalul Internțional de la Bayreuth, urmând cursurile de orchestră ale maestrului Erich Bergel. Instrumentist de valoare, cu o bogata experientă profesională, Mircea Suchici şi-a adus contribuția la înființarea Filarmonicilor "Marea Neagra" din Constanța (1979) şi "Ion Dumitrescu" din Râmnicu Valcea (1995), precum şi la afirmarea Societații Culturale "Lyra Gogului".

A sustinut recitaluri în Bucureşti (Sala Dalles şi Muzeul Literaturii Romane) şi Târgu-Jiu, fiind în paralel solicitat şi la numeroase turnee peste hotare ale Filarmonicilor din țară (Bacau, Craiova, Ramnicu Valcea, Ploieşti).

În prezent este şef al partidei de violoncel din cadrul Orchestrei Filarmonicii "Oltenia" şi desfaşoară o susținută activitate concertistică în calitate de membru al cvintetului cunoscutei naiste Dalila Cernătescu. Din 2005, dirijor al Orchestrei de Camera "Lyra Gorjului".

Incredibil! dar adevărat; Teodor Costin mai dirijează!

În concertul din 14 februarie 2011, de la Filarmonica vâlceană, Teodor Costin, fost dirijor şi director al Filarmonicii din Craiova până în 1986, a fost la cârma interpretării a trei lucrări de mare popularitate: Uvertura „Egmond" de Ludwig van Beethoven, Concertul pentru vioară şi orchestră în Re major op. 61 de acelaşi compozitor, solist Daniel Podlovschi, şi Simfonia a III-a, „Scoțiana", de Felix Mendelssohn-Bartholdy... Un concert gustat de public, în prima parte, vedetă, fiind chiar instrumentistul solist, în cea de a doua parte, Teodor Costin, dând parcă un veritabil „recital" de artă dirijorală.. şi la ce vârstă: 87 de ani! De aceea ne grăbim să remarcăm interpretarea simfoniei, orchestra, dovedind şi ea o mare plăcere de a se reîntâlni cu bagheta maestrului doljan-remarcabilă interpretare - plină de dinamism - respirație

avântată, o „Scoțiana" a cărei interpretare şi-ar fi dorit-o şi compozitorul german (1809-1847)...

Daniel Podlovschi, cu care ne-am întreținut după concert (ca şi cu Teodor Costin, şi doamne, ce „întreținere"!), ne-a reamintit stilul său calm, academic - de interpretare, celebru acum, dar mai ales în anii 70, când a trebuit să facă față unei „concurențe" de-a dreptul infernale: Ion Voicu, Ştefan Ruha, Silvia Marcovici, Cornelia Vasile... şi-ace ştia, numai români, dar să-i mai punem la socoteală pe ceilalți, din afară... În sala „plăpândă", mă rog, de deasupra unei săli de sport, vioara lui, nu cea mai bună, cum avea cândva, a răsunat fără greşală, fără nimic în plus sau în minus, decât sunetul curat, aşa cum l-a gândit Dumnezeul Înalt...

T. Costin:

- Orchestra? Este în mare progres, să ştii... iar partida de coarde a fost excelentă, foarte sensibilă la frazele muzicale!...mai ales la aşa simfonie!... parcă simți aerul Scoției! Am fost şi sunt foarte mulțumit, şi o surpriză, am fost bucuros că munca mea a dat roade...Da, sunt dirijorul acestei orchestre din 1995, de când s-a înființat Filarmonica-de la început. Aşa, 5 ani am lucrat cu ei...Ei!...ce spui?...Formidabil, da din 69 eu cu Selbing-ăsta nu avea o mână, aveam stagiune aici!... Extraordinar să uit aşa ceva!...da, da, îmi amintesc!

- Ce le transmiteți vâlcenilor în pragul acestei vârste minunate, care arată dragostea lui Dumnezeu pentru dumneavoastră, pentru arta dumneavoastră?!

- Cum adică, ce să le transmit vâlcenilor... Îmi place de ei, mai mult decât oltenii mei!... m-au primit atât de frumos... Ce să le doresc?... Să aibă această Filarmonică în continuare, aici, şi să se hrănească cu această minunată artă spirituală, care este muzica!...Un public foarte receptiv, poate mai receptiv decât la Craiova! Aici simt, aşa, un ataşament deosebit de viața muzicală...Da, am 87 de ani, i-am împlinit anul trecut de Ziua Revoluției (pe 22 decembrie 2010 n.n)!

D. Podlovschi:
- Am venit cu mare plăcere la Râmnicu Vâlcea, la invitația domnului Ştefănescu...şi am rămas deosebit de impresionat de atmosfera care există aici, de public; ...o orchestră cu foarte mulți tineri, inimoşi, ..şi receptați de public!

- În privința repertoriului, am 26 de lucrări româneşti de vioară cu succes la imprimări, dar, mai puțin la publicul larg...în concerte... Publicul încă trage spre preclasic, clasic, romantism...Aici cred că acopăr întreaga arie a „literaturii" muzicale!
...Cu toate greutățile pe care le întâmpină, publicul, ...sunt impresionat, vine la concert!!! Vine să asculte Beethoven... Cât este de dureros!... Cutura este marginalizată! Orice popor este reprezentat de actul propriu, cultural, deci, dacă respecți cultura, respecți însuşi poporul! Pentru generațiile viitoare (cum a fost şi pentru noi acum 50 - 60 de ani, Cultura trebuie să fie pe primul plan...
- Sunteți printre puținii câştigători al unui concurs Ceaikovski!
- Sunt foarte mulți instrumentişti care au luat Concursul Ceaikovski, şi alte concursuri sunt bune şi importante: Indianapolis, G. Enescu... Concursul Enescu este din ce în ce mai important şi mereu îi creşte cota, dovadă că, în toamna asta, se repetă şi va fi de un enorm interes... Dintotdeauna în țara noastră au fost foarte multe talente şi ele trebuiesc sprijinite. Arta trebuie sprijinită!...Doamne, nici nu pot să cred că un interpret din orchestră are 4-5 milioane pe lună, 4 - 500 de lei! Este absolut inadmisibil...şi nu vorbesc numai în acest domeniu cultural. În general, cum poți să trăieşti cu un asemenea salariu!?

- Da, da, bisul este este o piesă de Francois Hubert şi se cheamă „Albina", întradevăr foarte frumoasă...

- Aveți un instrument deosebit? Nu am sesizat nimic neplăcut; parcă este „legat" de mână, parcă face trup comun!
- Domnule, cum să vă spun, instrument deosebit am avut acum 25 de ani, care suna extraordinar şi care mi-a fost furat din propia maşină! Acum ar fi valorat 100.000 euro! Vioara pe care cânt acum nu se ştie a

cui a fost, ca lutier, dar eu caut să redau, să scot din ea ce este mai bun. Am în spate un studiu de 4 -5 ore zilnic; şi acum, şi toartă viaţa am vrut să fiu perfecţionist! Dacă ai o stângă bună ai o intonaţie bună, dacă ai o dreaptă bună ai un sunet frumos! Da, este instrumentul bun, dar este şi sala bună... (întreb despre acustica sălii Filarmonicii n.n)...Sala are o acustică bună, poate un pic haotică...

- La Ateneul Român eu şopteam în fundul sălii (rotundă) şi fratele meu auzea pe scenă, când repeta, ca instrumentist (i-am spus eu)!

- La Ateneul Român, să cânţi, este o bucurie...Dacă eşti într-o sală tip Casa Sindicatelor sunetul este surd ...cum să spun, dar şi într-o astfel de sală, dacă iubeşti cu adevărat muzica şi ai un instrument cât de cât, poţi scoate un concert bun; conteză f. mult sufletul, dorinţa de perfecţiune, dorinţa de comunicare...

- Daţi-mi nişte nume aflate în preferinţele d-stră, din anii 70.

- Da, este de neuitat David Oistrach, apoi profesorii mei Isaac Stern şi Itzak Perlman, apoi mai tânărul Pinchas Zukerman... De la noi, sigur Ion Voicu, Ştefan Ruha...şi ajungem acum la Tomescu!..care a făcut deja o carieră foarte frumoasă.

- Interpretarea dumneavoastră din această seară a fost aşa...ca o „linişte" (!) pentru melomanii vâlceni, să nu uităm că aţi „conferenţiat" despre unul dintre titanii muzicii universale! şi ce bine le-a prins această reţetă tocmai acum când sunt destul de bulversaţi de realitatea cotidiană...

- Da, să ştiţi, oamenii te simt, eu am dorit să le ofer muzică adevărată, şi acest Beethoven poate să aducă bucurie în casă, da, depinde cum te exprimi.

- Nu este mare diferenţă între Daniel Podlovschi de atunci, din tinereţe, şi cel de astăzi!..care este secretul?

- Sigur, muncesc foarte mult şi am reuşit performanţa asta, durată în timp, ducând o viaţă sportivă, reală. Performanţa în muzica instrumentală nu este posibilă fără antrenament deosebit...fără forţă! Apoi duc o viaţă de familie - fericită, exemplară, cum spuneam şi mai înainte, împreună cu studiul zilnic, da, acestea sunt armele mele principale. Şi mai este ceva; să ai simţ, temperament, - aplauzele pentru noi înseamnă hrană sufletească, şi pentru orice artist este la fel...Menirea noastră, pe scenă, este să dăm ce-i mai bun din noi! ...Din

păcate pe zi ce trece se promovează tot mai mult nonvaloarea, „chiciul" ne-a invadat complet!

INDICE:

Abbagnato, Eleonora 229
Addinsell, R. 195, 202
Agăi, Jipei Filotei 15
Aguilar, Gustavo 57, 58, 60
Albinoni, Tomaso 18, 150, 172, 173
Aldulescu, Radu 146
Alexeev, Vasili 29,96,171,177,193
Amiras, Gabriel 42
Ancerl, Karl 55
Anderson, Leroy 12, 25
Andricu, Mihail 184
Anghel, Irinel 207
Anghelescu, Cristina 125, 126
Antonie, Mirela 30
Appert, Don 143
Appert, Linda 143
Arsene, Victor 15, 78
Artuad, Pierre Ives 185
Ashkenaz, Vladimir 202
Avakian, Dumitru 98
Avram, Ana Maria 15, 16, 51, 52, 53, 55, 57, 58, 122, 203, 204, 205, 207, 208, 211
Bach, J.S. 18, 20, 25, 26, 27, 31, 35, 43, 44, 58, 70, 71, 72, 82, 87, 96, 123, 133, 134, 164, 166, 172, 191, 198, 221, 222, 226, 231, 232, 233
Baconski, A.E. 145
Baicu, Dorel 5, 6, 84, 88, 109
Baker, James 61, 109
Baker, Robert 51
Barber, Samuel 175, 176
Barcan, Luiza 53, 54
Baronello, Orazio 126
Barriere, Francoise 211
Bartholdy, F. M. 14, 22, 23, 33, 47, 100, 101, 102, 104, 112, 125, 126, 164, 165, 166, 235
Bartok, Bela 25, 40, 44, 60, 85, 109, 121, 143, 162, 175, 176, 220
Başkirov 29
Bataillon, Vincent 229
Battegazzore, Umberto 193, 194, 195, 197, 200, 202, 203
Băiaşu, Melania 31, 49, 110, 213, 227, 228
Bălan, Ovidiu 87, 116, 196, 197
Beatles 150, 234
Beethoven, L.v 6, 9, 16, 20, 22, 23, 28, 29, 35, 38, 39, 58, 62, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 78, 82, 86, 87, 89, 94, 102, 109, 110, 111, 112, 115, 119, 120, 123, 124, 126, 131, 132, 134, 136, 140, 141, 142, 143, 151, 152, 153, 154, 159, 166, 167, 168, 170, 173, 178, 180, 181, 184, 185, 187, 189, 190, 191, 192, 194, 195, 201, 213, 215, 216, 225, 227, 229, 235, 237, 238
Bejart, Maurice 56, 229
Bellini, V. 34, 35, 36
Benzi, Roberto 91
Berculescu, Florin 130, 132, 153
Berg, Alban 20
Bergel, Erich 27,235
Berstein, L. 10, 185, 219

Beuran 68
Bizet, Georges 27, 84, 85, 86, 89, 91, 148, 149
Boanţă, Leontin 15
Bode, Robert 47, 48, 109
Boeru, Cosmin 165, 166
Boga, Leonard 172, 191, 192
Boitan, Mihai 98, 99
Bojin, Cristina 30
Bordenciu, Anca 147, 149
Bordenciu, Vasile 147, 149
Borne, Francois 84, 148
Borodin, Alexandr 136, 138, 140, 143, 217
Bottesini, Giovanni 73
Boulez, P 75, 227
Bozdoc, Laurenţiu 31, 49, 110
Brad, Geani-Petru 117
Brahms, J 9, 19, 20, 26, 27, 42, 61, 62, 94, 95, 96, 97, 130, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 139, 140, 143, 153, 179, 184, 212, 213, 215, 216, 217
Brătescu, Călin 117
Briccialdi, Giulio 218
Britten, Benjamin 38, 40, 44, 45, 175, 176, 184
Brooke, Peter 55
Bruch, Max 114, 115, 119, 199
Bruckner, Anton 38, 226, 58, 75, 76, 77, 184, 226, 227
Brunelli, Fabio 67, 68, 135, 136, 137, 154

Buciu, Adrian 69, 70
Bullion, Stephane 229,230
Busellato, Antonio 187
Buşnea, Daniel 25,26
Butyka, Alitz 192
Buzdugan, Vlad 79

Caliu, David 25
Campanie, Anca Elena 33, 119
Canali, Francesca 102, 103, 104
Cantemir, Traian 145
Carol al VI-lea 7
Cassado, Gaspar 112
Cattaneo, Pieralberto 178, 179
Caudela, Eduard 25
Cazacu, Marin 100
Ceaikovski 14, 27, 33, 40, 56, 62, 66, 79, 80, 81, 100, 119, 124, 128, 129, 130, 132, 134, 135, 136, 138, 150, 151, 154, 159, 169, 171, 190, 198, 199, 214, 215, 216, 217, 218, 225, 237
Cernătescu, Dalila 235
Chagal, Marc 84
Chaplin, Ch. 234
Cheptea, Ion 182
Cherubini, Luigi 178, 179, 189
Chirescu, Ioan D. 182
Chirilă, Ovidiu Dan 133, 134
Choi Yong Shin (Joseph) 65, 66, 82, 83, 128, 129, 150, 151, 153, 154, 197, 198, 200, 214
Choloniewski, Marek 211
Chopin 86, 87, 89, 122, 123, 124, 153

Christos 19
Christou, Ianni 204, 205, 206
Cichirdan, Bogdan 17
Cichirdan, Modest 86, 87, 88, 147, 182, 183, 184, 185, 193, 196, 197, 219, 227, 232
Cicollini, Aldo 90
Cimarosa, Domenico 99
Ciobotaru, Ioana 15
Ciocan, Dinu 151
Ciolan, Antonin 151

Ciuculescu, Elvis 130, 132, 153, 215
Ciulei, Larisa Mihaela 99
Clavac, Camelia 23, 25, 76
Clipa, Radu 204, 209
Cocriş, Constantin 76
Coffy, Ives 207
Cohelio, Paulo 119
Comşa, Cezara 99
Constand, M. 148
Constantin, Alexandru 25,26
Constantinescu, Dorel 88, 185, 196
Constantinescu, Paul 96, 153
Constantinescu, Petruț 71, 158
Copland, A 10, 12
Corelli, A 8, 35, 36
Cordelia 35
Cosma, Viorel 185
Costea, Marcel 18
Costin, Teodor 5, 39, 41, 85, 94, 95, 96, 97, 109, 153, 169, 170, 171, 180, 219, 235, 236
Cristescu, Mircea 151
Croitoru, Florin 141, 142, 154
Croitoru, Gabriel 33, 98, 101, 128, 129, 130, 154
Csep, Sandor 45
Custer, Calvin 12
Cutler, Chris 203, 204
Danzi, Franz 37
Dănceanu, Liviu 158, 159, 160
Debussy, Claude 42, 91, 95, 109, 111, 112, 124, 127, 132, 229, 230, 231
Decapolitul, Grigorie 33
Decean, Adrian 31
Dediu, Dan 195, 202
Di Cristofano, Antonio 89, 90,
Diaconescu, Delia 223, 225
Diaghilev, Serghei 56,171, 229
Dicskau, F 55
Didu, Marian 23, 63, 64, 202
Didu, Marian 23, 63, 64, 202
Diener, Melanie 225
Dima, Gh. 149, 151
Dimulescu, Vlad 67, 135, 136, 137, 154
Dinicu, Grigoraş 69, 151
Dobrinescu, Costel 175
Dokcshitzer, Tymotey 175
Domeţian, Vlahul 15
Dondoe, Gheorghe 147, 149
Doni, Valentin 163, 164
Donizetti 33, 35
Donose, Vasile 33, 98
Drăgan, Ovidiu 89, 90, 91
Drăghici, Cătălin 25, 26, 195
Drăniceanu, Sorin 152
Dulu, Bogdan Claudiu 100, 101
Dumitrescu, Gheorghe 28,159,191,224
Dumitrescu, Iancu 15, 16, 17, 51, 52, 53, 55, 58, 61, 122, 159, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 211
Dumitrescu, Ilinca 17, 28, 29, 96, 158, 159, 189, 190, 191, 224
Dumitrescu, Ion 17, 24, 28, 29, 151, 184, 236
Dumitrescu, Mariana 28,159
Dumitrescu, Mihai 150
Dumitrescu, Tudor 28,69, 96, 159, 171, 190, 224
Dumitru, Nicolae 94, 96
Duo Tian Guo 203, 210
Dvorak, A 12, 13, 14, 119, 120, 130, 150, 153, 215, 216
Eftimescu, Florin 182

Eisenstein 171
Elinescu, Paul 180
Enescu, George 23, 34, 55, 57, 59, 98, 103, 114, 115, 121, 183, 184, 187, 218, 219, 220, 221, 224, 234, 237
Eremia, Ramona 152
Esterhazy 39, 49
Evtuşenco, Evgheni 171
Fabian, Gheorghe 182, 185
Faure, Gabriel 75, 76, 111, 112, 143, 229, 230
Finger, G. 18
Fioravanti, V 22
Fleisch, Thorsten 205
Florea, Anca 98, 110, 111, 112, 113
Florea, Cristian 110, 111, 112, 113
Franck, Cesar 122, 229
Frâncu, Emilian 145
Fromentin, Paul 185
Fuller, Benjamin 71
Furtwangler, Wilhelm 227
Ganio, Mathieu 229
Ganz, Rudolph 90
Gaudi 42, 112
Gavrilă, Gabriela 31, 49, 110
Găman, Ioan Liviu 49, 213, 227, 228, 229
Geantă, Teodor 146, 182, 196
Gentile, Daniela 175, 177
George, Sand 87
Gershwin, G. 10, 11, 135
Gheorghe, Pavel 150
Gheorghiță, Cornel 208
Gherghina, T.M.145
Gherghisan, Georgiana 53
Ghiță, Cioc 107
Ghiță, Ciprian 204, 208
Ghiță, Ion 15, 205, 207, 209
Ghițulete, Mircea 19
Glazunov 79, 80
Glazunov, Alexander 79
Glica, Dorin 18
Gluck, Christoph Willibald 94, 95, 99, 178
Godri, Orban 15, 204, 209
Goethe 41, 102
Goia, Dumitru 151
Golan, Lawrence 109
Goldman, Edwin 12
Golia, Vinny 58, 61
Gorun, Luana 130, 132, 153
Gounod, Charles 41
Grieg, E. 40, 62, 109, 158, 160, 199
Grigore, Dan 168
Grigore, Moisil 23
Guttler, Wolfgang 74
Haciaturian 27, 80, 140
Haendel G. F. 18, 20, 35
Hahn, Reynaldo 229
Halbreich, Harry 59, 60
Haplea, Horia 181
Haydn, Joseph 5, 6, 7, 16, 30, 35, 47, 48, 73, 77, 79, 82, 83, 89, 90, 94, 96, 109, 111, 130, 131, 134, 143, 153, 164, 165, 166, 167, 170, 172, 173, 174, 178, 184, 187, 188, 189, 195, 202, 212, 213, 221, 222, 223, 228
Hiller, Lejaren 51
Hodgkinson, Tim 57, 58, 61, 203, 204, 211
Hoffman, Alfred 184
Hojerdahl, Lars 207
Holender, Ioan 57

Hristescu, Marius 79, 80
Hubert, Francois 237
Ibert, Jaques 5, 6, 109
Ichim, Traian 22, 23, 24, 72, 73
Ionaşcu, Francesco 154
Ionescu, Georgeta 150
Ionescu, Vovu Constantin 90
Iordache, Claudia 41, 43, 44, 110, 180, 218,
Iordăchescu, Dan 33
Iordăchescu, Irina 33, 34, 109
Isabela, Oprea 150
Jablonski, Patrik 202
Jarre 46, 86
Jounis, Nicolas 227, 228
Jucan, Vasile 130, 154
Jun Young Mi 65
Karabtchevsky, Isaac 91
Karajan, H. v 66, 151, 227
Katsumura, Mayuko 213
Kessels, Koen 230
Kessler, Martha 31
Kivu, Andrei 204, 209
Kluge, Erich 104
Kogălniceanu, M. 10
Korsacov, R 27
Kozînțev, Grigori 35
Kramer 25
Ktzanowski, Andrej 207
La Gruth, Anthony 10, 109
Lai, F 234
Lanfranchi, Luciano 86, 87, 88, 109, 185, 193, 194, 195, 196, 197, 200, 201
Larrieu, M 103
Lazăr, Ioan Şt 145
Lăcraru, Ioan-Marius 204, 209
Lăutaru, Florentina 150
Leahu, Iulia 117
Lefevre, Aldin 202
Legris, Manuel 229
Leibowitz, Rene 127
Lemieux, Marie Nicole 225
Leoncavallo 27
Lerescu, Sorin 98
Lermontov 66
Levente, Morovetz 45
Licareț, Nicolae 218
Lipatti, Dinu 42, 68, 99, 183
Liszt, Franz 14, 20, 87, 95, 96, 124, 170, 194
Lucaci, Constantin 55, 190
Lupu, Radu 69
Macarie, 15
Macovei, Vasile 29, 98, 158, 159, 160
Mahler, Gustav 55, 56, 171, 182, 184, 220
Maiacovski, Vladimir 171
Maier, Adriana 170, 171
Maksymiuk, Jerzy 177
Malraux 84
Manafu, Mihaela 25, 26, 109
Marbe, Myriam 182
Marcello, A. 34, 35, 36
Marcovici, Silvia 69, 164, 193, 236
Marian, Vasile 153
Marin, Lucian 186, 187
Marinescu, Axia 154
Marius, Nicolae 69
Martin, Mihaela 69
Mascagni, Pietro 122
Masur, Kurt 225
Matei, Corvin 102, 104
Maxim, Horia 167, 168
Maxim, Mihaela 92, 93
Mazilu, Daniela 109

Măciucă, Dorinel Ilarie 147, 149
Măldărescu, Ion 145
Mănescu, Lorena 68, 69, 70
Mănescu, Olga Bianca 100, 138, 139, 140, 153
Merca, Iulia 92, 93, 152
Messiaen, Oliver 51, 75
Meylon, Raymond 84
Michelangelo B. 23
Mihai, Aurelia 99
Mihai, Roxana 25, 26
Mihail, Horia 110, 11, 112, 113
Mihăilescu, Dragoş 41, 42, 109
Mihăilescu, Manuela 41
Mitroi, Arcadi 150
Modrescu, Cristian 37, 109
Mogoşan, Gheorghe 92, 93
Moisescu, Zoe 90
Moldovan, Claudiu 184
Mondoc, Puica 183
Monu, Mircea 105
Morariu, Leca 144, 145, 146, 147, 182, 195, 196
Morariu, Lupu 146
Moreau, Herve 229
Moroianu, Viniciu 90, 172, 173, 174
Morricone 234
Morzin 7
Moţoc, Doru 9, 53, 160, 161, 162
Mozart, W. A. 25, 30, 31, 32, 35, 38, 55, 58, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 70, 82, 83, 89, 90, 94, 98, 99, 103, 110, 111, 115, 123, 131, 153, 163, 164, 165, 167, 172, 173, 174, 178, 184, 187, 188, 189, 195, 198, 199, 200, 201, 202, 212, 221, 222, 223, 224, 228
Mravinski, Evgheni 73
Murariu, Mihai 109, 219, 220, 221
Mureşan, Adrian 47
Musicescu, Gavriil 149
Mutti, Ricardo 33
Napoleon, Bonaparte 167
Nat King Cole 234
Navarra, Andre 139
Nedelcu, Dominic 32, 33
Nemţanu, Galina 36, 156
Nenoiu, Miltiade 98
Nenu, Laurenţiu 150
Niculescu, Ştefan 51, 52, 159, 160
Nova, G. 103
Offenbach, Jacques 27, 198
Oistrach, David 164, 238
Olteţeanu, Ana Maria 25, 68, 89, 90, 91, 192, 193, 195
Olteţeanu, Doina 25, 90, 192, 193, 195
Olteţeanu, Ion 68
Oprea, Tiberiu 43, 44, 110, 150
Orff, Carl 8, 31, 56, 116, 117, 186, 196
Orlov, Vladimir 146
Paganini, Niccolo 7, 23, 73, 87
Pann, Anton 15, 105, 107
Papa Paul Ioan al II lea 158
Paride, Pandolfo 156
Parlapan, G. 145
Pavel, Gheorghe 43, 110, 150, 156, 163, 164
Pavesi, Stefano 22
Perlman, Itzak 238
Persichilli, A. 103
Petit, Roland 229
Petrescu, Adrian 121, 217, 218, 221, 222

Petrescu, Emilia 49
Petria, Petre 145
Petroiu, Cornelia 57, 58, 60
Philipp, Jones 177
Piazzolla, Astor 155, 156, 219, 220, 221
Picasso, Pablo 155
Piculeață, Aurel 70, 71
Pinchas, Zukerman 238
Pîrlea, Dorina 130, 132, 153
Podlovschi, Daniel 235, 236, 237, 238
Podlovski, Liana 11
Poenaru, Constantin 55, 145
Ponchielli 27
Pop, Florin 92
Popescu, Olga 19
Popovici, Doru 160, 161, 162
Popper, Peter 45, 46
Porumbescu, Ciprian 104, 146, 149, 182, 221
Prokofiev 71, 72, 80, 96, 177, 184, 213, 223, 224, 225
Prokofiev, Serghei 171, 216, 225
Pruner, Iosif 74
Puccini 27,187
Puia, Dorinel 33, 109
Purcell, Henry 43, 170
Racoti, Maria 234
Raduly, Adam 37, 63, 109
Rahmaninov 62, 96, 132, 177, 202
Rainer, Boesch 205
Rampal, J.P. 6
Rapp, Jorje Eduardo 207
Rațiu, Octavian 69
Răducanu, Giony 74
Rădulescu, Dem 107
Răduță, Cristina 105
Răileanu, Oleg 153
Rău, Eliodor 219
Râpă, Constantin 92, 93, 151
Reigle, Robert 57, 58, 61, 211
Reinecke, Carl Heinrich 102, 103, 104
Remenyi, Eduard 134
Remus, Georgescu 42, 109, 151
Richard, Rodgers 12
Richter, Jean-Paul 78, 82, 83, 96
Richter, Paul 78, 82, 83, 96
Rogacev, Valeriu 68
Roman, Vlad 207
Romero, Aldemaro 155, 156, 157, 158
Rossini, Gioachino 22, 35, 38, 41, 92, 93, 94, 114, 115, 178, 189
Rostand, Claude 117
Rostropovici, M 66
Rotomeza, Emilia 25, 26
Rotta, N 234
Rousen, Iosh 16
Rovitsky, Vitold 104
Rubinstein 168
Ruha, Ştefan 162, 193, 200, 236, 238
Ruiz, Emilio Cebrian 64
Sadoveanu, Mihail 145
Saghin, Rareş 6, 123, 124, 153
Saint-Saens, Camille 94, 122, 123, 124, 192, 194, 221, 229, 231
Salieri 38, 184, 187
Salvalaio, Roberto 155, 156, 157
Sandrin, Sandu 42, 131
Santo, Luigi 175, 177
Sarasate, Pablo 100, 101, 148
Sava, Rodica 32, 33, 98
Sayamov, Mihail 96
Săraru, Răzvan 33, 34

Sârbu, Eugen 213
Scarlatti 170, 172
Scendrin 148
Schiller, Frederic 152, 179
Schonberg, Arnold 20, 38, 96, 97, 111, 122, 127, 155, 158, 159, 171
Schopenhauer, Arthur 22
Schtokhausen 75
Schubert, Franz 22, 36, 37, 38, 42, 130, 138, 184, 189, 190, 191, 221
Schumann, Robert 20, 77, 78, 82, 134
Scripcaru, Tudor 154
Sebastian, Serafimovici 153
Seiji, Ozawa 83
Selbing, Henry 5, 170, 180, 219, 236
Selig, Franz-Josef 225
Seymur, Patricia 100, 101
Sgambati, Giovanni 86, 87
Shering, Henry 142, 164
Shakespeare, W. 35
Shradja, Ravi 207
Sibelius, Jan 122, 125, 126, 127, 128
Silaghi, Nicuşor 130, 154
Silvasti, Jorma 225
Silvestru, Valentin 33
Simion, Maria 99
Simonov, Yuri 81
Smărăşan, Marius 154
Smekal, Giselher 207, 210, 211
Smetana, B 14, 29, 62, 115
Soave, Peter 156
Someşan, Marian 152
Serge, Leroy 16, 17
Spinciu, Lucian 53
Stanciu, Meda 8, 9, 70, 71, 150, 163, 176, 188, 214, 221, 222
Stancovici, Felicia 90
Stănculeasa, Vlad 79, 80
Stănescu, Dumitru 16,147, 149
Stănescu, Nichita 16, 147
Stern, Isaac 238
Stoleriu, Georgeta 98
Strauss, Richard 121, 122, 127, 217
Stravinski, I 12, 55, 56, 114, 171, 182, 217, 224
Stroe, Aurel 49, 51, 52, 159
Stroe, Marian 49
Suarasan, Marius 130
Suceveanu, D 15
Suchici, Mircea 26, 27, 28, 109, 234, 235
Suk, Josef 139
Şaţki, Irina 147
Şerbănescu, Antoniu 88
Şeuleanu, Dragoş 116
Şostacovici 36, 80, 96, 182
Ştefănescu, Alexandra 19, 21, 25, 26, 49
Ştefănescu, Emil 146
Ştefănescu, Mihail 8, 19, 29, 30, 31, 74, 75, 76, 77, 92, 93, 98, 110, 117, 152, 155, 158, 159, 160, 175, 176, 186
Taborowsca, Katarzyna 207
Tai Wai Li 77, 78, 79
Takahashi, Samon 207
Tatarăscu, Gh 54
Târţopan, Elena 25
Tegzeşiu, Sebastian 100, 101, 138, 139, 140, 153, 160, 161, 162
Teodorescu, Matei 209

Teodorescu, Petru 204, 205, 208, 211
Teodorian, Valentin 49
Texidor, Jaime 64
Tiberiu, Oprea 43, 44, 110, 150
Timofte, Cătălin 110
Timofte, Cătălina 43
Tiutiu, Florin 15
Tomescu, Alexandru 110, 113, 114, 115, 119, 120, 153, 197, 198, 199, 200, 238
Torelli 170
Totan, Florin 25, 34, 36, 37, 39, 70, 71, 72, 84, 85, 98, 100, 109, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 131, 138, 140, 141, 143, 153, 154, 160, 161, 162, 167, 168, 187, 188, 189, 190, 195, 200, 212, 219, 221, 223, 225
Travellato, Diana 156, 157
Tudosie, Cătălina 150
Țăpăligă, Gabriel 15
Ulpiu, Vlad 205, 211
Ungureanu, Mihai 130
Urcan, Ion 234
Ushev, Stanislav 165
Uță, Aurelian Bogdan 109
Vanghelis 46, 86
Vartolomei, Luminița 185
Vasile, Cornelia 69, 193, 236
Vasilescu, Horia Lucian 99
Vasilescu, Marius 150
Văcărescu, Horia 23, 212, 213
Văduva, Ana Maria 192, 193
Văduva, Iancu 18, 173
Văduva, Ion 172
Vărzaru, Ion 147, 149
Vâlcu, Laurențiu 25, 26
Venczel, Peter 45, 46, 47, 122
Verdi, Giuseppe 34, 40, 81
Vieuxtemps 25, 26, 35, 36
Vișenescu, Emil 204, 209
Vișinescu, Roxana 69
Vivaldi, Antonio 25, 35, 36, 43, 44, 70, 160, 161
Voicu, Ion 236, 238
Voicu, Mădălin 110, 113, 114, 115, 119
Voiculescu, Dan 151, 195, 201
Vorisek, Jan Hugo 61, 62
Vulpe, Cornel 107
Walsegg 31
Weber, Alozsia 30
Weber, Carl Maria v 22, 33, 37, 77, 109, 127
Wieck, Clara 79
Woody, Allen 11
Xavier, Roux 207
Xu, Fengxia 210, 211
Yanis, Xenakis 51, 52, 204, 206
Yanovitsky, Mikhail 61, 62
Yasuco, Mitsui 185
Yu Jin Hoe 82
Zamfir, Adrian 19, 21
Zamfir, Gheorghe 180
Zamfir, Marian 150
Zărnescu, Constantin 30, 47
Zingarelli, N.A.22
Zubin, Mehta 55, 56, 66, 114, 151
Zur, Menahem 207

Cuprins:

Teodor Costin şi Simfonia nr. 92, *Oxford* 5
Preotul Roşu 7
Yes... Au venit americanii! 10
Superalămurile...şi Estul nesălbatic 12
A fost cândva *Hyperion,* la Râmnicu Vâlcea 15
Ethos pe scena vâlceană 17
Recviemul german 19
Muzica, pacea şi războiul 21
Concert dedicat Zilei Mondiale a Copilului 24
Recitalul violoncelistului Mircea Suchici 26
Ilinca Dumitrescu în Concert Extraordinar! 28
Recviemul lui Mozart la Filarmonică 30
Supermuzică la Gala Festivalului „Tinere Talente"
Râmnicu Vâlcea, 2003 32
Oboiul în concert 34
Franz Schubert 36
Bijuterii muzicale 39
Patru mâini şi o singură claviatură 41
Recital, Filarmonica! 43
Peter Venczel şi opera rock 45
Dirijorul dr. Robert Bode a închis
stagiunea muzicală 47
Arta şi calculatorul: Muzica! 50
Lumina vine de la Bucureşti 53
Ziua marii sărbători a muzicii. Zubin Mehta! 55
Musica Nova 57
Muzică la graniţa rafinamentului 61
Start în forţă la Filarmonică 63
Reuşită coreeană, pe scena vâlceană 65
Seară Beethoven, la Filarmonică 67
Manifestare sublimă, de tinereţe! 68
Concermaiştri, solişti! 70
Arta ştiinţei muzicii, virtuozi 72

Vocal simfonic, strălucit.
Sărbătoare a muzicii corale! 74
Tai Wai Li 77
Glazunov şi Ceaikovski pe sceana de la Lahovary 79
Idealul artistic al lui Jean-Paul Richter
Crochiu la o seară de concert 82
Bizet, ovaţionat la Râmnic! 84
Recital, Luciano Lanfranchi 86
Antonio di Cristofano în concert,
la Râmnicu Vâlcea! 89
Maeştri ai muzicii corale 91
Wagner, Camille Saint-Saens şi Brahms,
în concert! 94
Festivalul muzical "Tinere Talente" - 2004 98
Francesca Canali şi Matei Corvin 102
Zile de vacanţă, încă, zile de vară! 105
Stagiunea muzicală în vacanţă 108
Cristian Florea şi Horia Mihail în
recital extraordinar! 110
Mădălin Voicu şi Alexandru Tomescu 112
Deschiderea noii stagiuni muzicale, o nereuşită? 116
Sărbători ale muzicii, sărbători ale spiritului! 118
Richard Strauss pe scena Filarmonicii! 121
Simfonia cu orgă de Camille Saint-Saens 123
Jan Sibelius, simfonia nordului! 125
Bravo, Joseph! 128
Recital: *Trio Allegretto* 130
Festival Brahms 133
Fabio Brunelli şi Vlad Dimulescu, în recital,
Ceaikovski! 135
Brahms şi Borodin, interpretări de referinţă! 138
Florin Croitoru şi Florin Totan
în festival Beethoven! 141
Vâlcea îşi caută vâlcenii.. .Leca Morariu! 144
Oltenia Sexet 147

Orchestra de cameră *Cantabile*.....149
Imnul Europei Unite a încheiat stagiunea!.....152
Oratoriul *Gloria* de Aldemaro Romero,
premieră mondială!.....155
Ilinca Dumitrescu şi Vasile Macovei, din nou
pe scena Filarmonicii!.....158
Sebastian Tegzeşiu, un artist al arcuşului.....161
Un Mozart cântat altfel!.....163
Clasicism şi romantism.
Mozart, Haydn şi Bartholdy.....164
Concerte care aduc faimă !.....167
Teodor Costin, dirijor de onoare!.....169
Regal concertistic:
Ion Văduva şi Viniciu Moroianu.....172
Din nou, Şostakovici. Un program surpriză!.....175
Pieralberto Cattaneo şi Cherubini!.....178
Claudia Iordache şi Teodor Costin au închis
stagiunea muzicală 2005-2006!.....180
Dirijorul Modest Cichirdan, la aniversare.....182
Violoncelistul Gheorghe Ştefan şi Vâlcea
muzicală!.....186
Ilinca Dumitrescu şi Florin Totan,
iluştri mesageri ai artei interpretative!.....189
Leonard Boga şi Marc Antoniu Măi Antal!.....191
Concert de concerte. Tinerii şi darurile lor!.....192
Bravo, Joseph! (2) Alexandru Tomescu şi
Choi Yong Shin mesageri ai artei interpretative.....197
Florin Totan, Luciano Lanfranchi şi
Umberto Battegazzore au cucerit, Râmnicul!.....200
Festivalul internaţional al muzicii
electronice şi de computer. Siberfest, 2007!.....201
Siberfest 2007.
A doua serie de concerte-Hyperion!.....207
Duo "Tian Guo", via Viena-Beijing,
un spectacol Giselher Smekal & Xu Fengxia.....210

Florin Totan şi Horia Văcărescu
pe scena simfonicului vâlcean! 212
Choi Yong Shin, doctor în romantism rusesc! 214
Din nou, pentru vâlceni, enigmaticul
Ceaikovski! 216
Suita I de George Enescu, la Râmnicu Vâlcea! 219
Meda Stanciu şi Adrian Petrescu, *solişti!* 221
Mozart, Prokofiev, Florin Totan
şi Delia Diaconescu - în concert! 222
Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven 225
Anton Brukner, Simfonia nr. 8, la Filarmonica din
Viena! 226
Missa Cellensis la Râmnicu Vâlcea! 227
Proust - *Intermitenţe ale ritmului cardiac* 229
Modest Cichirdan a deschis
Festivalul *Craiova muzicală* 231
Luminile Rampei 234
Incredibil! dar adevărat;
Teodor Costin mai dirijează! 235
Indice 241